

icâzet vermiş oldu. Ben de buna devam edenlere yazı ile icâzet verdim. Allah beni de, sizleri de —iyi işlerimizde— başarılı kilsin.

İbni Âmir'in rivâyetine göre, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Müezzin EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN RESÜLLAH dediği zaman kim MERHABA Bİ-HABİBİ VE KURRET-İ AYNÎ MUHAMMED der de iki baş parmağının tırnaklarını öpüp onlarla gözlerini meshederse körlükten, göz açısından yaşadığı müddetçe emîn olur.»⁴⁵³

TAŞLAR ÜZERİNE OKUMAKLA YAĞMUR TALEP ETMEK VE EFENDİLER EFENDİSİ MUHAMMED'E (S.A.V.) İSTİĞFAR YA DA SALÂVAT GETİRME HAKKINDAKI ÂYETLER VE SAHÎH HADİSLER

Bilmiş ol ki: Yağmur talep etme namazının meşruiyeti, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in hicrî altıncı yılda Ramazan-ı Şerîf'de namazgâha çıkışlarıyla sâbit olmuştur. Bu konuda aslolan işte bu fiili sünnettir.⁴⁵⁴

Hz. Âîşe-i Sîddîka (R. Anhâ) Vâlidemiz bu konuda şöyle anlatıyor: Halk, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e yağmur yağmadığından meydana gelen kuraklıktan dert yandı. Bunun üzerine Resûlullah (S.A.V.) namazgâha bir minber konulmasını emretti. Bir gün ta'yin ederek o günde namazgâha (açık hava da bulunan ve çoğu zaman bayram namazları kılınan yer) çıkağını va'detti. Günü gelince Resûlullah (S.A.V.) va'dettiği yere doğru çıktı ki güneşin bir tarafı doğmuş vaziyette idi. Minber üzerine oturup Allah'a hamdetti; sonra şöyle dedi: «Bölginizin kurak gitmesi sizi üzmüş oldu ve bu durum hoşunuza gitmedi. Zamanı geldiği halde yağmur yağmadığı için sıkıldınız. Allah (C.C.) size emrediyor. Ona duâ ediniz. Duâınızı kabul edeceğini de size va'detmiştir.» Peygamber (S.A.V.) Efendimiz sonra şöyle hamdetti: «Hamd, âlemlerin Rabbi Al-

(453) *Fetevâ-i Sofî*.

(454) *İbni Hîbbân*.

lah'a mahsustur. O, din (cezâ) gününün yegâne sahibidir. Allah'tan başka tapılacak hakiki ma'bud yoktur. Q, dilediğini yapar. Allah'im! Sen (tek) Allah'sın. Senden başka hak ilâh yoktur Sen Ganiy'sin (hiç kimseye muhtaç değilsin; herkes sana muhtaç), bizler ise fakirleriz. Üzerimize yağmur indir. İndirdiğini bize kuvvet yap; hayra ulaşmaya vasita kıl...»

Ve sonra Resûlullah (S.A.V.) iki mübarek ellerini kaldırıldı. O kadar ki koltuk altlarının beyazlığı görünüverdi. Sonra arkasını halka çevirdi; hırkasını ters döndürdü. Elleri kalkık vaziyette idi. Sonra da yüzünü halka çevirip minberden indi. İki rek'at namaz kıldı. Az sonra Cenâb-ı Hak bir bulut meydanı getirdi. Şimşekler çaktı; derken Allah'ın izniyle yağmur yağdı. Resûlullah henuz mescidine gelmeden akan yağmur sel halini aldı. Sahâbe-i kirâmin sür'atle evlerine ve sığınılacak yerlere kaçtıklarını görünce ön dışları görünecek şekilde gülüdü ve şöyle buyurdu: «Şehâdet ediyorum ki Allah her şeye kadirdir Ben de O'nun kulu ve Resûlüyüm.»⁴⁵⁵

Kur'ân-ı Kerîm'de bu hususa tenâs edilerek buyuruluyor ki: «Size gökten bol bol yağmur indirsin. Sizi mallar ve oğullarla desteklesin ve sizin için bahçeler var etsin, ırmaklar akıt sin.»⁴⁵⁶

Bu sebeble yağmur istek mes'lesi istîğfarda bulunmak meşrû olmuştur. Kaâdi Beydavî'de de aynı husus belirtilmiştir. Rivâyete göre, Ömer bin Hattab (R.A.) istîğfârı yağmur istegine hasrederken bu âyetle istidlâlde bulunmuştur. El-Kevâkîb kitabında da aynı mevzua yer verilmiştir.

TAŞLAR ÜZERİNE KUR'ÂN OKUMAK

Yağmur talep etmek güzel bir emirdir. Tabiîn-i Kirâmdan Hasan el-Basrî, Ibni Sirîn'den (rahmetullahi aleyhimâ) rivâyet edilemiştir. Bu zatlara göre: Yetmiş bin küçük taş üzerine her biri üzerine bir defa olmak üzere şu âyet okunur:

(455) *Aynî, Şerh-i Buhâri*.

(456) *Nuh sûresi, âyet: 11.*

VEHÜVELLEZİ YÜNEZZİLÜ'L-ĞAYSE MİN BA'Dİ MA KANA-
TU VE YENŞÜRU RAHMETEHÛ VE HÜVE'L-VELİYYÜ'L-
HAMİD: «Umutsuzluğa düşmelerinin ardından yağmuru indi-
ren, rahmetini yayan O'dur. O, övülmeğe lâyik olan dosttur.»⁴⁵⁷
ren, rahmetini yayan O'dur. O, övülmeğe lâyik olan dosttur.»⁴⁵⁷
ren, rahmetini yayan O'dur. O, övülmeğe lâyik olan dosttur.»⁴⁵⁷

Ve şu duâ da her yüz taşın başında okunur :

اللَّهُمَّ لَا شَفَّافَ لِلَّادِكَ يَدُ تُوبَ عَبْدَكَ وَلَكَنْ يَعْتَلَكَ الشَّامِلَةُ
أَسْقِنَا مَاءَ غَدَقَاتِنِي بِهِ الْأَرْضَ وَتُرْزُقِي بِهِ الْعِيَادَاتِكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٍ

«Allah'ım! Kulların günahları sebebiyle beldelerini helâk etme Ama şümülli olan rahmetinle bize çokca su ver. Onunla topraklarımıza dirilt, kullarının susuzluğununu gider. Şüphe siz ki sen her şeye kaadırsın..» Sonra okunan taşlar akan veya durgun bir suya atılır.

Bu tarz istek çok meşhurdur.

Yine yağmur istek konusunda hayret uyandıran havâssan ve garip esrardan biri de şudur: Kim şu âyeti erkek atın kuru kafası üzerine yazıp onu bir akara ya da durgun suya atarsa, Allahü Teâlâ rahmet indirir. Yağmur istek ve ihtiyaç nisbetinde yağınca kuru kafa sudan çıkarılır. Ancak ne var ki suya atılan kafa kemiği temiz ve yıkanmış olmalıdır. Bu da bir çok kereler tecrübe edilmiştir. Kuru at kafası üzerine âyeti yazan kimsenin sâlih ve âbid bir kişi olması ve iki rek'at namâz kıldıktan sonra yazması, istigfarda bulunup insanların efendisi Muhammed'e (S.A.V.) salât ü selâm getirdikten sonra bu işe başlaması tavsiye olunur. İmam Dumeyrî Hazretleri bu hususu Havâss-ı Kur'ân adlı kitabında nakletmiştir.

Mağrib memleketleri halkı aşağıdaki SALÂT-İ NARIYYE ile yağmur isteğinde bulunurlar :

(457) Sûra sâresi, âyet: 28.

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَّاهَ كَامِلَةً وَسَلِّمْ. سَلَامًا تَامًا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ الَّذِي
تَخَلَّ بِهِ الْعَهْدُ وَتَفَرَّجَ بِهِ الْكَرْتُ وَتَعْفُنِي بِهِ الْحَوَائِجُ وَتَسْأَلُ بِهِ الرَّغَائِبُ
وَحُسْنُ الْحَوَائِجِ وَتُسْسِفُ الْفَمَامَ بِوَجْهِهِ الْكَرِيمِ وَعَلَى إِلَهٍ وَصَحْبِهِ
وَكُلِّ لَحْيَةٍ وَنَفِسٍ بَعْدَدِ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَهُ.

Meâli: «Efendimiz Muhammed (S.A.V.) üzerine kâmil salât ve tastamam selâm olsun! O Muhammed ki düğümler O'nunla çözülr; sıkıntı ve üzüntüler O'nunla sevince dönüşür; ihtiyaçlar O'nunla yerine getirilir; arzulanan şeylere O'nunla erişilir; güzel sonuçlar O'nunla elde edilir; O'nun güzel ve çekici yüzüyle bulutlar yağmur verir. Salât ü selâm O'nun hanedan ve yâranları, dost ve ahbabları üzerine, her an olsun; sana ma'lûm olan şeyler sayısınca..»

Böylece Mağrib ülkeleri halkı salâvatı tek mecliste 4444 defa okur, bununla arzu ve isteklerine sebep tutunurlar. Mâsadalarının yerine gelmesi için, arzularının gerçekleşmesi için Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den şefaat dilerler.

Rivâyet edildiğine göre: Resûlüllah'ın (S.A.V.) torunu, Hazret-i Hüseyin'in oğlu Zeynel Âbidîn Hazretleri, bu salâvatı yüce dedesi Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz üzerine okurdu. Biz ileride bu salâvatın havâssını kendi konusunda yeteri kadar açıklayacağız, inşallahü teâlâ.

BAZI SÛRELERDEKİ ÂYETLERİN HAVÂSSI VE İSTİHARE HAKKINDA VÂRID OLAN SAHİH HADİSLER

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu konuda söyle buyurmuşlardır: «İstişare eden mahrum olmaz. İstişare eden pişman olmaz. İktisadi yolları bilip tatbik eden fakir olmaz.»⁴⁵⁸

«Âdemoğluun saadetli olma belirtilerinden biri de Aziz ve Celîl olan Allah'a İSTİHARE etmesidir.»⁴⁵⁹

(458) Taberâni; Enes bin Mâlik'den (R.A.)

(459) İmam Ahmed bin Hanbel, Ebû Ya'lâ, Bezzar; Sa'd bin Ebî Vakkas'-dan (R.A.)

«Sizden biriniz bir iş yapmayı arzu ettiğinde şöyle desin: Allah'ım! Ben seninle hayır umuyorum. (Bu işin hayırlı olup olmadığını sen bilirsin. Durumu sana bırakıyorum).»⁴⁶⁰

İbni Mes'ûd (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bize İSTİHARE'yi öğretti. Buyurdu ki: «Sizden biriniz bir iş yapmayı arzu ettiğinde şöyle desin: Allah'ım! Ben seninle hayır umuyorum.»⁴⁶¹

«Sizden biriniz bir iş yapmayı arzu ettiğinde şöyle duâ etsin: Allah'ım! Ben seninle, senin ilminle istihare ediyorum. (Bu işin hayırlı olup olmadığını sen bilirsin, ben bilmem).»⁴⁶²

Büyük sahâbîden İbni Abbas ile İbni Ömer (R.A.) diyorlar ki: «Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Kur'an'dan bize süre öğrettiği gibi istihareyi de öğretirdi. Allah'ım! Ben seninle istihare ediyorum..» Hadîsi sonuna kadar ifâde ettiler.⁴⁶³

Câbir bin Abdullah (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz, bütün işlerimizde bize İSTİHARE'yi öğretirdi. Kur'an süresi öğrettiği gibi.. O, şöyle derdi: «Sizden biriniz bir iş yapmaya azmettiği zaman iki rek'at namaz kılın —ki bu farz namazdan başkasıdır— sonra şu duâyi yapsın:

يَقُولُ إِذَا هَمَّ أَحَدٌ كُبَّاً لِأَمْرٍ فَلَيْرُكْعُ مِنْ غَيْرِ الْمَرِيضَةِ ثُمَّ لِيَقُولُ
اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْتَخِرُكَ بِعِلْمِكَ وَأَسْتَقْدِرُكَ بِقُدْرَتِكَ وَأَسْأَلُكَ مِنْ
فَضْلِكَ الْعَظِيمِ فَإِنَّكَ تَقْدِرُ وَلَا أَقْدِرُ وَتَعْلَمُ وَلَا أَعْلَمُ وَأَنْتَ عَلَمُ الْغُوَبِ
الْمُهْتَمِّ إِنِّي كُنْتَ تَعْلَمَ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ خَيْرٌ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي
أَوْ قَالَ عَاجِلُ أَمْرِي وَأَجِلُهُ فَأَقْدِرُهُ لِي وَتَسِّرْهُ لِي ثُمَّ بَارِكْ لِي فِيهِ وَأَنِّي
كُنْتَ تَعْلَمَ أَنَّ هَذَا الْأَمْرُ شَرٌّ لِي فِي دِينِي وَمَعَاشِي وَعَاقِبَةِ أُمْرِي وَعَاجِلُ أَمْرِي وَأَجِلُهُ
فَاصْرِفْهُ عَنِّي وَاصْرِفْهُ عَنْهُ وَأَقْدِرْهُ لِلْخَيْرِ حَيْثُ كَانَ ثُمَّ أَرْضِنِي بِهِ

(460) Taberâni; İbni Mes'ud'dan (R.A.)

(461) Taberâni; İbni Mes'ud'dan (R.A.)

(462) Ebü Ya'lâ; İbni Abbas'dan (R.A.)

(463) Taberâni; İbni Abbas ve İbni Ömer'âen (R.A.)

Meâli :

«Allah'ım! Ben senin ilminle istihare ediyorum. Senin kudretinle güç bulmak istiyorum. Senin yüce fazl u keremini arzuluyorum. Çünkü senin kudretin yeter, benimki yetmez. Sen bilirsin, ben bilmem. Sen gayipları çokca bilensin.. Allah'ım! Eğer bu işin benim dünyam ve âhiretim, yaşayışım ve son durumum veya (şöyleder) şimdiki durumum ile sonraki durumum için hayırlı olduğunu biliyorsan (ki biliyorsun) onu bana takdîr eyle, bana kolaylaştır ve benim hakkımda mübarek eyle!. Ve eğer bu işin ve durumun benim dinim, yaşayışım ve son durumum için şer olduğunu biliyorsan (ki biliyorsun), (veya şöyleder): Şimdiki durumum ile sonraki durumum için şer olduğunu biliyorsan (ki biliyorsun), bunu ben den uzaklaştırıp döndür, beni de ondan döndürüp uzaklaştır. Hayır neredeyse onu bana takdîr eyle, sonra da beni onunla râzi et!..»

Râvî devamla diyor ki: Bu duâdan sonra ihtiyaç ve durumunu belirtir. Yukarıda belirtilen iki ayrı cümleyi birleştirip bir arada söylemek de uygun olur. Bundan sonra da gönlünü açacak, ferahlatacak fiillerde bulunur. Bu duâyi yedi defa tekrarlaması da uygun olur.

Bir tek iş konusunda istihareyi tekrarlamak müstehabdır. Nitekim hadîs-i şerîfte İSTİHARE'nin yedi defa tekrarlanması belirlenmiştir. O halde arzu ettiği neticeyi elde edemediği, gönlü açılık ve ferah duymadığı durumlarda istihareyi tekrarlamak câizdir.

İbni Sinnî'nin Enes'den (R.A.) naklettiği hadîste Resûlüllah (S.A.V.) buyurdular ki: «Yâ Enes! Bir iş yapmayı tasarladığında Rabbine istiharede bulun. Bunu yedi defa tekrarla ve sonra kalbine bak. Bunlardan hangisi senin kalbine sebat ediyor, (bil ki) hayır ondadır.»

İmam Nevevî (rahmetullahi aleyh) diyor ki :

«İstihare namazında birinci rek'atinde Fâtiha'dan sonra KUL YÂ EYYÜHE'L-KÂFÎRÛN süresini, ikinci rek'atte Fâtiha'dan sonra KUL HÜVALLAHU EHAD süresini okuması mü-

tehabdir. Aynı hususu İmam GAZÂLÎ İhyâ adlı kitabında da belirtmiştir. Aynı de Buhâri'nin şerhinde buna yer vermiştir.

UYKU İLE İLGİLİ OLAN İSTİHARE

Uyku ile ilgili olan İSTİHARE de diğer gibi müstehabdır. Nitekim Resûlullah (S.A.V.) buyuruyor ki: «Mü'min'in rü'yası öyle bir sözdür ki kul onunla Rabbine seslenip konuşuyor uykusunda...»⁴⁶⁴

Diger bir hadiste ise şöyle buyuruluyor: «Peygamberlik bitti. Artık benden sonra peygamberlik yoktur. Ancak kişinin gördüğü veya kendisine gösterilen sâlih rü'yaları ki bunlar birtakım tebşirlerdir.»⁴⁶⁵

«Peygamberlikten bir şey (vahiy) kalmadı (artık kesildi). (Benden sonra artık vahiy inmiyecektir). Ancak mübeşirat vardır.» Bunun üzerine soruldu: «Mübeşirat nedir?» Buyurular ki: «Müslüman kimsenin gördüğü veya kendisine gösterilen sâlih rü'yadır.»⁴⁶⁶

Yine bu konuda Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: «Sâlih bir kişinin gördüğü sâlih bir rü'ya, peygamberliğin kırk altı bölümünden bir bölümdür.»⁴⁶⁷

Diger bir hadîs-i şerîfde de: «Mü'mine olan vahiy, onun gördüğü rü'yadır. Rü'ya uyanıklık halindeki hal ve durumun şâhididir.»⁴⁶⁸

İlmin kapısı Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki:

«Kim arzu ettiği şeyin Allah tarafından kendisine uykuda gösterilmesini istiyorsa, uyumadan önce altı rek'at namaz kilsin: birinci rek'atinde bir defa Fâtiha'yı ve yedi defa VE'S-ŞEMSI VE DUHÂHÂ sûresini, ikinci rek'atinde bir defa Fâ-

(464) Taberâni; Ubâde bîn Sâmit'den (R.A.)

(465) Taberâni; Ebû Huzeýfe'den (R.A.)

(466) Sahîh-i Buhâri, Sahîh-i Müslim; Enes bîn Ebâ Hüreyre'den (R.A.)

(467) Sahîh-i Buhâri, Sahîh-i Müslim; Enes'den (R.A.)

(468) Hadîsin senedini tesbit edemedim. (Mütercim)

tiha'yı, yedi defa VE'L-LEYLİ İZÂ YAĞŞÂ sûresini okur. Üçüncü rek'atinde bir defa Fâtiha'yı, yedi defa VE'D-DUHÂ sûresini, dördüncü rek'atte bir defa Fâtiha'yı, bir defa ELEM NEŞRAH LEKE sûresini okur. Beşinci rek'atinde bir defa Fâtiha'yı, yedi defa VE'T-TÎNÎ sûresini, altıncı rek'atinde bir defa Fâtiha'yı, yedi defa İNNÂ ENZELNÂHÜ sûresini okur.. Namazı bitirince Allah'a hamd ü senâda, Resûlullah'a salât u selâmda bulunur; sonra da şu duâyi okur :

اللَّهُمَّ رَبَّنَا مُحَمَّدٌ وَرَبَّ إِبْرَاهِيمَ وَرَبَّ مُوسَى وَرَبَّ إِسْحَاقَ
وَرَبَّ جَهَنَّمَ وَرَبَّ مِكَائِيلَ وَرَبَّ إِفْرِيلَ وَرَبَّ عَزِيزَ إِلَيْهِمُ السَّلَامُ وَ
مُنْزِلُ التَّوْرَاةِ وَالْأَنْجِيلِ وَالزَّبُورِ وَالْقُرْآنِ الْعَظِيمِ أَرْبَبُ فِي مَنَابِي الْمِنَâةِ
مَا أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنِّي ۝

Meâli :

«Muhammed'in Rabbi, İbrâhim'in Rabbi, Musâ'nın Rabbi, İshak'ın Rabbi, Yakub'un Rabbi, Cebrâîl'in Rabbi, Mikâîl, Îsrâfil ve Azrâîl'in (hepsine salât u selâmlar olsun) Rabbi; Tevrat, İncil, Zebur ve Kur'ân-ı Azîm'i indiren Allah'ım! Bu gece benden yana bildiğin şeyi uykumda bana göster.»

Böylece o gece veya ikinci ya da üçüncü gece arzu ettiği şeyi görür. Üçüncü gece görmese bile henüz yedinci geceye varmadan biri ona gelip durumu şöyle söyle diye haber verir, inşâallah..⁴⁶⁹

Yine çok defalar tecrübe edilmiş İSTİHARE'lerden biri de şudur ki, bunun bir benzeri daha olmamıştır: Durumunun, neticesinin hayır ya da şer olduğunu görüp anlamak isteyen kimse abdestini tazeleyip yatsıdan (yatsı namazından) sonra temiz bir halde yaygısının üzerine otursun. Üç defa Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e salâvat getirsin. On defa Fâtiha-i Şerîfe'yi on defa İhlâs sûresini okusun. Sonra tekrar üç defa salât u selâm getirsin. Sonra da sağ yanı üzere kibleye yonele-

(469) Bahru'l-Mârif.

rek uyun. Hiç şüphe yok ki durumunun gerektirdiği ne ise onu haber verir ölçüde rü'ya görür. Eğer gördüğü rü'yanın tabirini bilmiyorsa onu herhalde bir bilene yorumlatsın.⁴⁷⁰

**

ÇOK SIKINTILI DOĞUM YAPAN KADIN HAKKINDA ÂYETLER VE VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER

Yapılan sahîh rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «**Kadın için doğum yapmak zorlaştığında, tertemiz bir kap alınır; içine şu âyet-i kerîme yazılır: KEEN-NEHÜM YEVME YERAVNE MÂ YÛADÛNE LEM YELBÎ-SÙ İLLÂ SÂATEN MÎN NAHARÎN... İLLEL KAVMÜL FÂSÎ-KUN**⁴⁷¹

Meâli: «Onlar kendilerine söz verileni gördükleri gün dünyada sadece gündüzün bir müddeti eğlendiklerini sanırlar. Bu bir bildiridir; yoldan çıkışmış olanlardan başkası mı yok edilir?»

Ayrıca şu iki âyet de yazılır: KEENNEHÜM YEVME YERAVNEHÂ LEM YELBÎSÙ İLLÂ AŞİYYETEN EV DUHÂHÂ LEKAD KÂNE Fİ-KISASÎHÎM İBRETÛN LÎ ÜLİL ELBÂB.⁴⁷²

Meâlleri: «Kiyâmeti gördükleri gün dünyada ancak bir akşam yâhut bir kuşluk vakti kadar kalmış olduklarını sanırlar.»

«Andolsun ki, peygamberlerin küssalarında, aklı olanlar için ibretler vardır.»

Sonra bu âyetler temiz su ile yıkanır ve doğum yapmak üzere bulunan kadına içrilir. Bir kısmı da karnı üzerine serpilir.⁴⁷³

Büyük sahâbî İbni Abbas (R.A.) diyor ki: «Doğum yap-

(470) Kütübü'l-Havâss, Şerh-i Şîra. Seyyid Ali.

(471) Ahkâf sûresi, âyet: 35.

(472) Nâziat sûresi, âyet: 42. / Yusuf sûresi, âyet: 111.

(473) Tefsîr-i Bahri'l-Ulûm,

mak kadına güçleştigi zaman, şu iki âyet bir sahife üzerine yazılır; sonra su ile yıkanarak o kadına içirilir :

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ
سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ السَّبْعِ وَرَبِّ الْعَرْضِ كَانَهُمْ بِوْمَ يَرَوْنَ
مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبِسُوا الْكَسَّا عَمَّا مِنْ تَهَارٍ بَلَاغَ فَهُنَّ يُهْلَكُونَ
الْقَوْمُ الْفَاسِقُونَ كَانُهُمْ بِوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يَلْبِسُوا الْأَعْسِنَةَ أَوْ مُحِيمَاهَا

Anlamı :

«Halîm ve Kerîm olan Allah'tan başka hak ma'bud yoktur. Aliyyü'l-Azîm olan Allah'tan başka tapılacak ma'bud yoktur. Yedi göklerin ve büyük yüce Arş'ın Rabbi olan Allah'ı her türlü noksanhıktan ve beşerî sıfatlardan tenzîh ederim.»⁴⁷⁴

Ben fakîr —yüksek kudret sahibi Allah ona iyilikte bulunsun!— derim ki: Bir kâse üzerine ÂYETÜ'L-KÜRSÎ'yi, Fâtiha sûresini, İhlâs sûresini, VE NÜNEZZİLÜ MÎNE'L-KUR'ÂNÎ MÂ HÜVE ŞİFAÜN VE RAHMETÜN LÎL-MÜ'MİNÎN ile LEV ENZELNÂ'yi sonuna kadar ve su salâvati: Lâ ilâhe illâ-lahü muhammedün resûlüllahi allahümmê salli ve sellim alâ seyyidinâ muhammedin ve alâ âli seyyidinâ muhammedin fi külli lemhatin ve nefsin bi adedi külli ma'lûmin leke, yazdım —tabii kâse bulamıyan, bir kâğıt üzerine de yazabilir— bir türlü doğum yapamıyan, bu yüzden fazla sıkıntı çeken bir kadına verdim. İcti ve Allah'ın izniyle hemen doğumunu yaptı.

Medîne'de yakın komşunun karısı doğum yaparken çocuğun yâsı dışı çıktı, yarısı içerde kalıyor ve bu hal iki gün devam ediyor. Bir çok tibbî müdahalelere rağmen kadını kurtaramıyorlar. Sonra bize geldiler. Ben o sırada Ravza-i Mutahara'da oturuyordum. Vakit de kuşluk idi. Belirttiğim âyet ve duâları bulunduğu yerde yazıp kocasına verdim. Kadına suyunu içirdiklerinde Allah'ın izniyle çocuk yere düşüyor. Hiç ha-

(474) Aynı hususları AYNIL MAANI adlı kitap sahibi de belirtmiş ve bu konuda gerekli açıklamayı yapmıştır.

tirimdandan çıkmaz, takvim o gün hicrî 1261'i gösteriyordu. Ve o tarihten sonra seksen altı tecrübe daha oldu bu konuda, hep si de Allah'ın yardımıyla, güç ve kudretiyle sıhhat buldu..

ASHÂB-I KEHF'İN (MAĞARA ARKADAŞLARI) İSİMLERİNİN HASSELERİ HAKKINDA VÂRÎD OLAN SAHÎH HADÎSLER VE TEFSİRCİLERİN GÖRÜŞLERİ

İmam Nisaburî (rahmetullahi aleyh), İbni Abbas (R.A.) Hazretleri'nin şöyle söylediğini naklediyor: Şüphesiz ki ASHÂB-I KEHF'in isimleri bir şeyi arzulayıp ulaşmaya, bir şeyden kaçip kurtulmaya, yanını söndürmeye yarar. Yangında (başka çare kalmayınca) onların isimleri bir hırka, bir bez parçası üzerine yazılıp yanının içine atılır. Çocuğun ağlamasını durdurmak için yazılıp beşiğinde baş altına konulur. Ziraatin verimli olması için (bütün maddî tedbirlere baş vurduktan sonra), bir kâğıt üzerine yazılır, bir ağaçın ucuna asılarak tarlanın ortasına dikilir. Musibetler, ateşli hastalıklar, zenginlik, makam ve mertebe, hükümdarların yanına girmek gibi hususlarda yararlıdır. Bilhassa hükümdarların yanına girerken sağ baldıra sıkıca bağlanır. Kadın doğum yaparken güçlük çektiğinde yazılıp sol uyluğuna bağlanır. Ayrıca bu isimler malı korumak, denizde güven içinde seyretmek, öldürmekten kurtulmak için de yazılır. Allah doğru olanını daha iyi bilir⁴⁷⁵

Ashâb-i Kehf'in isimleri şunlardır: YEMLİHA, MEKŞELİ-NÂ, MEŞİLİNÂ, (bu üçü devrin hükümdarlarının sağ yanında yer alırları) DAKYANUS, MERNUS, DEBENUŞ, ŞAZENUŞ

(475) İmam Nisaburî'nin İbni Abbas'dan (R.A.) yapmış olduğu bu rivâyet üzerinde bîraz durmak gerek. İlkinci bir husus da, bütün tedbirlere baş vurmadan bu gibi şeyleri tatbîke kalkışmak müsbat bir sonuç vermez. Çünkü Cenâb-ı Hak, beşerin kudretinin yeteceğî şeyleri beşere bırakmış, onların kudretinin yetmediğini, kendisine yönelik olduğu takdirde yardım ederek gerçekleştireceğini, ilâhi kanunu gereği olarak bize Meryem süresinde hatırlatmıştır. (Mütercim)

ise hükümdarın solunda yer alırları. Devrin hükümdarı önemli işlerde bunlarla istişare ederdi. Bunların yedincisi ise kendilerine kaçarken tabi' olan çobandır. İsmi, KEFEŞTATAYUSH'dür. Köpeğin rengi ise esmer ya da sarımsı idi. Biraz kırmızıya yakın olduğu da söylenir. Köpeğin ismi ise KİTMİR'dir. Bulundukları beldenin ismi EFSUS'dur. Bu isim câhiliye devrine aittir. İslâmiyet devrinde ise bu isim TARSUS olarak kullanılmıştır. Doğu tarafından Konya'ya yakındır.⁴⁷⁶

Bir hadîste Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğu rivâyet ediliyor: «Çocuklarınıza Ashâb-ı Kehf'in isimlerini öğretin. Çünkü bu isimler bir evin kapısına yazılacak olsa, o ev yanmaz. Bir elbise üzerine yazılısa çalınmaz. Bir deniz vaşyası üzerine yazılısa batmaz.»⁴⁷⁷

Ebû Saîd el-Müftî'l-Hâdim (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Rü'yamda ASHÂB-I KEHF'i gördüm. Onlara dedim ki; biz teberrüken sizin ism-i şerîflerinizi bazı işlerimiz ve ahvâlimizde yazıyoruz, fakat hiç de te'sirini göremiyoruz. Onlar bana şöyle dediler: Bizim isimlerimizi daire şeklinde yazınız ve ortasına da Kîtmîr ismini yerleştiriniz.

**

BAŞINDA (KÂF-HÂ-YÂ-AYN-SÂD) VE (HÂ-MÎM-AYN-SÎN-KAF) BULUNAN BEŞ ÂYETİN HASSALARI

Bilmiş ol ki, bu beş âyetin bir nice tasarrufları ve bir de sayısız yararları vardır. Özellikle rağbeti artırmakta ve korkutmakta.. Bu konuda şeriata uygun olan şeylerden arzu ettiğini taleb edebilirsin. Şeriata uymayan şeyleri talep edecek olursan, bunlar sana zarar verir. Gözlerini iyice aç :

(476) Kessâf Tefsîri, Tefsîr-i Kebîr, Kurtûbi, Tefsîr-i Basît.

(477) Mecmâa-i Feyzîyye.

(Bu hadîsin de senedini tesdit etmek mümkün olmadı. Ne câmi'lerde, ne de mevzuatla ilgili kitaplarda böyle bir hadise raslamak mümkün olmadı. (Mütercim)

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ كَمَا أَرْزَكَنَا مِنَ السَّمَاوَاتِ فَأَخْتَلَطَ بِهِ نَسَاثُ الْأَرْضِ
 فَأَصْبَحَ هَشِيمًا تَذَرُّوْهُ الرِّيَاحُ يَا هَفْقَلْزَائِيلُ هُوَ اللَّهُ الْبَنِيلُ لَا إِلَهَ إِلَّا
 هُوَ عَالِيُّ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ يَا جَفْشِكَائِيلُ يَوْمَ الْأَرْزَاقِ
 إِذَا الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاظِمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ حَمِيمٍ وَلَا شَيْعَ بِطَاعَ
 يَا دَعْدَعِيَائِيلُ عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْسَرَتْ فَلَا أَقْسَمُ بِالْغَنِيمَ الْجَوَارِ الْكَثِيرِ
 وَالْأَيْلِ إِذَا أَعْسَرَ وَالصَّبْعُ إِذَا تَنَفَّسَ يَا وَعْرَهَائِيلُ مِنْ وَالْقُرْآنِ دِيَالِكِيرِ
 بِلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عَرَّةٍ وَشَقَاقٍ يَا دَغْشَعَبَائِيلُ تَوَكِلُوا إِلَيْهِمْ هَذِهِ الْأَلَاتِ
 وَبِالْأَيْمَهَا السَّيِّدُ مِيظَطَرُ وَنَبَتْهَسِيجُ قَلْبُ فُلَانَبِنْ فَلَانَهُ عَلَى مَحِينِي وَمَوَدِي
 الْعَجَلُ الْوَحَا السَّاعَةُ عَلَى مُلِكِ سُلَيْمانَبِنْ دَاؤُدَ عَلَيْهِمَا السَّلَامُ عَنِ الْأَغْرِي
 وَالْمَوْرَاهُ وَالْزَبُورُ وَبِحِقِّ الْقُرْآنِ وَبِحِقِّ مُحَمَّدِ الْمُصْطَفَى صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَبِحِقِّ هَذِهِ الْأَلَاتِ الْعَظَامِ وَالْأَسْنَاءِ الْكَرَامِ وَبِحِقِّ كَجْفَلْمَهِيَوشِ
 اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ أَنْ تُسْرِّيَ لِي وَشَرِّكَ لِي فُلَانَبِنْ فَلَانَهُ عَلَى مَحِينِي وَمَوَدِي
 نَفْسِي مِنَ اللَّهِ وَفَقْمُ فَرِيَهُ

Anlamı :

«Bismi'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm: Gökten indirdiğimiz su ile yeryüzünde yetişen bitkiler birbirine karışır. Ama sonunda rüzgârin savuracağı çörçöpe döner. Ey Hefkalzâîl! O, görüleni de görülmeyeni de bilen, kendisinden başka ilâh olmayan Allah'tır. O, Rahmân'dır ve Rahîm'dir.. Ya Ceğsekeyâîl!. Onları, yüreklerin ağıza geleceği, tasadan yutkunacakları yaklaşan kıymet günü ile uyar. Zâlimlerin ne dostu, ne de sözü dinlenecek şefaatçısı olur. Ya Dağzayâîl! Gündüz sinip geceleri gözüken gezegenlere and olsun. Kararmaya başlayan geceye and olsun. Ağarmaya başlayan sabaha and olsun.. Bu Kur'ân Arş'ın sahibi katında değerli, güclü, sözü dinlenen ve güvenilen se

refli bir elçinin getirdiği sözdür. Ya Vağrahaîl! Sâd; öğüt ve ren Kur'ân'a and olsun ki, inkâr edenler gurur ve ayrılık içindendirler. Ya Değşeabaîl! Ey bu âyetlerin huddamî (hizmetçiler) ve ey Seyyid Meytatarun! Falan kadının oğlu falanın kalbini benim sevgi ve mahabbetim üzere heyecana getir. Hemen şimdi, acele olarak; Süleyman bin Dâvud'un (S.A.V.) mülkü sultanatı üzere.. İncil, Tevrat, Zebur ve Furkan hakkı için.. Muhammed Mustafa (S.A.V.) hakkı için.. Ve bu yüce âyetler, saygıdeğer isimler hakkı için.. Kecağzameheyûş hakkı için.. Allah'ım, falan kadının oğlunun kalbini benden yana ekip çevirmeni ve benim sevgim üzerinde harekete geçirmeni istiyorum. Yardım Allah'tandır, fetih de çok yakındır..»

Eğeî bunu mahabbet için yapıyorsa, cuma günü namazdan (cumâ namazından) önce doksan üç defa okur. Şüphesiz ki bu, kabul olunan bir dâvettir. Tecrübe edilmişdir ve sıhhatlidir. Bunda hiçbir şek ve şüphe yoktur.

Bir adamı arzu ediyorsan, o eğer senin bulunduğu beldede hazır ise veya başka bir yerde bulunuyorsa, yukarıda yazılı âyet ve isimleri altmış defa oku, o adamı bulursun ya da seni ona ulaştıran birine rastlarsın. Bir iş güçleştiği zaman veya birinden talep ettiğin şey mümkün gibi görünmediğinde, yine bunu altmış defa oku. Herhalde Allah muradını yerine getirir. İnşâallahü teâlâ..

Özetliyecek olursak: Herhangi bir hayra ulaşmayı veya herhangi bir şerden kurtulmayı arzu ettiğin zaman belirtilen âyet ve isimlere belirtilen sayıda devam et. Ancak mahabbet ve sevgi kısmını kendi niyetine göre değiştir. Meselâ: Allah'ım, bana şifâ ver, gam ve kederimi gider, üzüntümü kaldır.. Veya Allah'ım, borcumu ödeme imkânını bana lütfeyle.. Bana helâl bir rızık ver. Arzumu kendi lütf u kereminle gerçekleştir, ey merhamet edenlerin en çok merhamet edeni!. Veya söyle söylersin: Allah'ım! Beni belâlardan koru; kazadan, düşmandan, boğulmaktan ve yanmaktan muhafaza buyur. Bu âyetlerin, haselerin, surların hürmetine, Habîbin ve iyilerin efendisi Mu-

hammed hürmetine.. O'nun hânedan ve yâran u dostları hürmetine...

Bilmiş ol ki bu yazdığım ve tavsiye ettiğim husus, Hazret-i Emîr Seyyid Buhârî'nin (K.S.) evrâdîndandır. O zat şöylediyor: «Kim bu harfleri okur, bu âyetlerle birlikte (tekrarlıyor), düşmana galib gelir, gönüllerde onun için bir kabul larsa), düşmana galib gelir, gönüllerde onun için bir kabul hissi ulyanır.»⁴⁷⁸

KUR'ÂN'IN BEŞ ÂYETİNİN HASSELERİ HAKKINDA İMAM VE MEŞAYİHİN GÖRÜŞÜ. Kİ HER ÂYETTE ON (KAF) HARFI VARDIR VE BUNLARIN BİR NİCE CARİP ÖZELLİKLERİ VARDIR

Şeyh Ebûl Abbas Ahmed el-Bevnî (K.S.) diyor ki :

«Allah'ın yüce kitabında elli (kaf) harfi vardır ki bunlar beş âyette toplanmışlardır. Kim bunları, başka sözlerden gönülnü arındırarak okursa, düşmanları ve nice kabadayılar bütün gece ve gündüzlerden ona baş egerler. Düşmanın atlarını ve askerlerini gördüğün zaman hemen Bismillâh de ve o beş âyeti ardarda oku, at ve askerler darmadağın olurlar. Belirttiğim bu husus, kılıç, kama ve benzeri âletlerden daha kesicidir. Ama bunu câhillere öğretmekten de sakın!»

Bu beş âyeti az yukarıda hem metnen, hem de meâlen yazmıştık, oraya tekrar bak...

İşte düşmanları kıran, eşkiyâyi perişan eden bu âyetlerdir. Bazı önemli kişiler bu âyetlerin hasesi hakkında demişler ki: Kim düşmana karşı çıkarken bu âyetleri yazıp berabерinde taşırsa, Allah ona düşmanlarına karşı yardım eder; düşmanın hilesinden, şerrinden ve silâhından hiç bir şey ona zarar vermez. Kim onunla çekişirse mutlaka Allah çekişeni kahreden. Bu adamın heybeti halkın kalbine girer. Hükümdarın ya da büyük devlet adamlarının yanına girecek olsa, onların

(478) Havâss-i Kur'ân. (Bu tavsiye, bir hadis-i şerîfe değil; her harfin ve her kelimenin ayrı bir esrar ve hikmeti vardır, diyen ve bu tür hasselerle uğrasan zâtların görüşüne dayanmaktadır. (Mütercim)

şerrinden, hilesinden güven içinde olur. Bu âyetler, insanlara, cinlere şeytanlara ve bunların kovulmuş, lânetlenmiş teb'asına karşı mânevî bir hicabdır. O halde bu âyetlerin kıymetini bil, bunları okuyabildiğin için Allah'a hamdet, taşıma imkânı bulduğun için Allah'a şükret, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e ve O'nun hânedan ve yâranlarına da salât ü selâm getir.»⁴⁷⁹

Büyük fakîh, güçlü velî Ahmed bin Acîl (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Allah'ın kitabında da beş âyet var ve bu beş âyette elli (Kaf) harfi mevcuttur. Bunları düşmanın yüzüne karşı okuduğun takdirde herhalde ona galib gelir, kahredersin. Şerrinden korktuğun kimsenin yüzüne okuyacak olursan, Allah seni onun şerrinden muhafaza eder, birçok hata ve âfetlerden de korur.

Diğer bazı zatlar demişler ki: Bu beş âyet yazılıp mızrağın ya da silâhin ucuna asılır ve düşmanı doğru —savaş hâlindeyken— çevrilirse, düşmanın hepsi hezimete uğrayıp perişan olurlar. Bu, bir nice defa tecrübe edilmişdir.

Büyük velî Şeyh Necmüddin el-Kübrâ'dan, o da Mâruf el-Kerhî'den, o da Şeyh Nizâmü'l-Evliyâ'dan, o da Şeyh Ferîdüddin'den, o da Şeyh Hamîdüddin Nâkûrî'den, o da seyyidi'l-meşayih Ahmed Rufâ'i'den, o da Şeyh Musâ Sadrañi'den, o da Şeyh Seyyid Medyen el-Mâğribî'den, o da Abdülkadir Geylânî (K.S.) Hazretleri'nden (Allah hepsinin sırrını takdîs eylesin ve hepsinden bize bir nice menfaatler ulaşmasını sağlasın) o da emîriü'l-mü'mînîn Ali bin Ebû Tâlib'den (K.V. - R.A.), o da Peygamberler Seyyidi (S.A.V.) Efendimiz'den rivâyet ediyor: «Kim bu beş âyet-i kerîmeyî her gün okur —ki her âyette on (KAF) vardır— veya bunları yazar veya harflerinin kesrini

(479) Yukarıda belirtilen beş âyetin hasesi ve te'siri, gerekli bâltün tedbirleri aldıktan sonra olabilir. Hiç bir tedbire baş vurmamış, kendini savaşa veteri kadar hazırlamamış kimse, bu âyetleri tekrar tekrar okusa yine de arzu edilen sonuca erişemez. Çünkü Allah'ın değişmeyen kanunlarından biri de, bâserin gücünün yettiğini bâşere bırakmak, onun gücünün yetmediği yerde bâsiyi yardımını inanmışlara göndermektir. Aksi halde ölçüsüz bir tevekkîl, tedbîrsiz bir umut başlar ki, bu da insanı dünya milletlerinin çok gerilerinde bırakır. (Mütercim)

vufkuna yayar ve başında taşırsa, muhakkak Cenâb-ı Hak ona on iki bin melek gönderir ki ellerinde nûrdan harp aletleri bulusur, o kimseyi âfetlerden, belâlardan korurlar. Ayrıca Cenâb-ı Hak onun için FIRDEVS Cennetinde kırmızı yakuttan altı yüz saray yapar. Bir hükümdar bunu okuyacak olursa, saltanatı devam eder. Kendisine nusret kapıları açılır. Zafer gündeşti üzerinde parıldar. Şevketi kemâl bulur. Heybet ve ihtişamı artar. Allah kendisine altı yüz hükümdara denk gelecek idare imkânı lütfeder. Allah bütün hükümdarları, vezirleri, devlet adamlarını, kadıları ona musahhar eder. Bütün düşmanlara galib gelir. Haşere ve eziyet veren hiç bir şey ona zarar vermez.»⁴⁷⁹

Şeyh Mecdüddin-i Kirmânî (K.S.) diyor ki :

«Dünyada gayb ricâlinden, büdelâ, evtad ve kutub'dan olmak üzere tasarrufa yetkili dört bin kişi vardır. Onların hepsi de bu beş âyet ile tasarrufta bulunurlar. Kim bunları okumaya devam eder ve bunlar uygun şekilde üzerinde taşırsa, hem zâhiren, hem bâtinlen tasarruf ehli olur. Ulvî ve süflî âlemlerde tasarrufunu yürütebilir. Ayrıca hem Kutub'la, hem de gayb ricâliyle buluşma imkânını elde etmiş olur.»

Sâhib-i Arais tefsirinde deniliyor ki :

«Kim bu beş âyeti okur ve onu uygun şekilde üstünde taşırsa (veya onlara uygun kendine bir düzen verirse) Allah onu zehirlerden, sihirden, belâ ve eziyetlerden emin eder (güven içinde bırakır). Cinleri onun üzerine müvekkel kılar (yâni cinler onun emrinde olur.) Ve kendisi tasarruf ehlinde olur; bu âyetlerin kerâmetiyle bir nice tasarruflar elde eder. Nitekim Cenâb-ı Hak Kelâm-ı Kadîm'inde de buyuruyor ki :

«Kur'ân okuduğun zaman seninle âhirete inanmayanlar arasına görünmeyen bir perde çekeriz.»⁴⁸⁰

(479) Belirtilen beş âyetin esrarının bu kadar te'siri, kemâl mertebesinde olan sağlam bir iman ve itikattan ve insan kudrettin yediği bütün ca'eleler sebeplerle ve ailelere başvuruduktan sonra gerçekleşebilir. Yoksa rastgele kimse kuru bir tevekkül içinde okumasında fazla bir te'sir görülemez. (Mütercim)

(480) İsrâ süresi, âyet: 45.

Şeyh ŞÂZELÎ (K.S.) Hazretleri diyor ki :

«Kutbu'l-Aktab'ı gördüm; bana bu beş âyeti okumam için tavsiyede bulundu. Bunun üzerine bu beş âyetin esrarını kendisine sordum; buyurdular ki: Kim bu beş âyeti okumaya devam ederse, Allah onu düşmanlardan, hasedçilerden, hile ve düzenbazlık yapanlardan koruyup güven içinde bırakır. Bir düşman ona düşmanlıkta devam etse bile yine bir zarar vermeye imkân bulamaz. Gökler ve yer ehli de aynı düşmanlık hissiyle hareket etse yine de ona karşı bir zafer elde edemezler. Kendisine nusret ve zafer kapısı her yanda açılır ve (bir gün gelir de) kutup derecesine erişmiş olur.»

Şeyh Cemîl el-Yemenî (K.S.) diyor ki :

«Kutbu'l-Aktab'ı gördüm, kendisiyle konuştum. O bana şu âyeti öğretti ve dedi ki: «Her şeye bu beş âyet bereketiyle kavuştum. Sonra devamla şu tenbihî yaptı: Sakın bunu ehil olmayana öğretme!»

Şeyh Ebû Yezîd Bestâmî (K.S.) Hazretleri'nden rivâyet olunmuştur. O da bu mânada açıklamada bulunmuş, belirtilen beş âyetin esrarından bahsetmiştir. Şeyh Muhyiddin Arabî (K.S.) bu beş âyetin esrarını ta'lîm etmiş, sonra da Şeyh Hüsameddin (K.S.) buru ta'lîm etmiştir. Şeyh Celâlüddin (K.S.) bu hususta şöyle demiştir :

«Bu beş âyeti öğrendim ve esrarını anladım. Vufk dercesini de tatbik ettim. Bu konuda hocam, Sadrüddin Konevî Hazretleri idi. Sonra da Şeyh Muhyiddin Arabî (K.S.) bunu güneş ve zühre şekli tertibine uygun bir şekilde öğretti bana...»⁴⁸¹

Şeyh Mahmud Gazî diyor ki :

«Şeyh Musâ es-Sedrânî Hazretleri bu beş âyet-i kesr-i aded ve best-i vufk üzere bana öğretti. Seferde ve hazerde nasıl taşınacağını ta'lîm etti. Savaşlarda nasıl yararlanacağımı da ayrıca tavsiyede bulundu. Bunun üzerine Allah beni de, askerle-

(481) Bu büyük zatların belirtilen beş âyetin esrarına mazhar olmaları, gayet tadildir. Çünkü bunların hepsi de kemâl mertebesinde olan büyük velilerdir. Allah'ın geniş ânâyeti, esrar u hikmet onlara yönelmiştir. (C.Y.)

rimi de mübarek eyledi ve Hind diyarlarını fethetmeyi ve yüz çevirdiğim her yeri zaptetmeyi bana müyesser kıldı. Ne yana döndüysem yardım gördüm, muzaffer oldum.»⁴⁸²

Ibni Mes'ud (R.A.) Hazretleri'nden yapılan rivâyete göre, diyor ki: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bu beş âyeti hazerde, seferde, savaşlarda okur, kâfirlere, münâfîklara karşı üstünlük sağlardı. Allah da O'na yardım eder, fetihlerde bulunma imkânını bahşederdi.

Hazret-i Âişe-i Sîddîka'dan (R. Anhâ) yapılan rivâyete göre Fahr-i Âlem Efendimiz şöyle buyurmuştur: «**Kim bu beş âyeti —ki içinde elli KAF harfi vardır— cuma günü yazar da su ile yıkayıp içerse, içine bin şifâ sokmuş, bin sıhhât yerleştirmiş, bin rahmet koymuş, bin şefkat, bin yakın, bin kuvvet ve yüz bin nur indirmiş olur. Kendisinden her türlü hastalık koparılp alınır, üzüntü ve kederi kaldırılmış olur.**»

Selmân-ı Farisi'den (R.A.) yapılan rivâyete göre; Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e dedim ki :

— Yâ Resûlâllah! Gelip geçen ömrümde nice günah ve işyanlardâ bulundum. Ömrümün sonuna yaklaşmış bulunuyorum. Bana, ömrümü uzatacak bir şey öğret ki onu okuyayım; hem günahlarım bağışlanmış olsun, hem de muradım yerine gelsin.

Bunun üzerine Selmân diyor ki: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bana bu beş âyeti öğretti ve buyurdu ki: «**Kim bu beş âyeti okur ve bunun kesr-i bestini taşırsa ömrü uzatılır, günahı bağışlanır, muradı yerine gelmiş olur.**»⁴⁸³

Belirtilen bu beş âyetin havâssi ve esrarıyla ilgili bir çok meşayihin rivâyet ve hikâyelerini, garip tesbitlerini, kitabımız fazla uzamasın, hacmi büyümesin diye terkettim.

HAVÂSSI'L-KUR'ÂN adlı kitapta bu yararlı hususa yer verilmiştir; aynen alıyorum: Kur'ân-ı Azîm'de beş sûrede beş

(482) Mahmud Gazî'den maksad, Gaznelî Mahmud'tur. Çünkü bu kudretli hükümdarın Hindistan üzerinde birçok seferleri olmuş ve Hindistan'a İslâmîyet'in girmesini bu zat sağlamıştır. (Mütercim)

(483) Tefsîr-i Araîs, Tefsîr-i Kevâsi.

âyet vardır ki bunların dördü ardarda gelir: Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ ve Mâide sûreleridir. Ve bir âyet de (yâni beşinci âyet) Ra'd sûresindedir. Her âyette on tane KAF harfi vardır. Bunların hasesi, harp içindir. Düşmana karşı galib gelmek, hasedçilere karşı üstün olmak da bunun hasseleri arasındadır. Kim bu beş âyeti yazıp başına takarak makam ve mevki sâhîlerinin büyük devlet adamlarının yanına girerse, hepsi de ona saygı gösterir, ayağa kalkar ve onun heybet ve şevketinden korkar olurlar. Bu, kabul içindir. Yine bu beş âyet yazılır ve düşman üzerine gönderilen askerin bayrağı üzerine konulursa o asker ebediyen yenilgiye uğramaz. Her zaman düşmanına karşı üstün gelir; nazardan korunmuş olur. Evet, bu âyetler şüphe edilmeyecek ve erişilmeyecek bir hazinedir.

Beş âyet şunlardır :

- 1 — Bakara sûresi, âyet: 246. (Elem tera..... bi'z-zâlimîn)
- 2 — Âl-i İmrân, âyet: 181. (Lekad semiallahu..... li'l-abîd)
- 3 — Nisâ sûresi, âyet: 77. (Elem tera..... fetîlâ)
- 4 — Mâide sûresi, âyet: 27. (Vetlu..... muttakîn)
- 5 — Ra'd sûresi, âyet: 16. (Kul men..... kahhar).

Birinci âyetin sonuna şu cümle ilâve edilir: «Kâdirün alâ mâ yürîd..» İkinci âyetin sonuna: «Kâviyyün lâ yehtâcü ilâ müinîn.» Üçüncü âyetin sonuna: «Kahharün limen tegâ ve asâ..» Beşinci âyetin sonuna: «Kâyyûmun yerzuku men yeşâ'u'l-kuvvet..» Dördüncü âyetin sonuna: «Kuddûsun yehdî men yeşâü» yazılır.

Bu beş âyetin, tarh ve kesir yapılmadan hepsinin sayısı 56.595'dir.

Bu âyetlerin cetveli :

قَلْبٌ
 وَبِالْهُ
 قَلْبٌ
 اَنْزَلْ
 وَبِالْهُ
 قَلْبٌ
 اَنْزَلْ

Bilmiş ol ki: Bu beş âyetten her birini bir defa okuduğun zaman her birinin akabinde belirtilen isimler üç defa tekrar etmiş olur. Meselâ «Kayyûmun yerzuku men yeşâü» üç defa... Nitekim Şeyh Süleyman Edirnevi (Hazretleri) bana bunu tallim ederken böyle icâzet verdi. Ona da Şeyh Ahmed Sinâri, ona da Şeyh Muhammed Tunusî icâzet vermiştir. (Allah hep sinin esrarını tasdîk etsin!)

Düşmanları kahretmek, hasedçileri def'etmek için bu beş âyet sabah ve akşam üçer defa ya da bir defa olsun daha fazla okunur. Te'sîr etmede sebep olarak bu âyetler iksirin kendisidir

زِنَّا إِدَنْ إِرْكَكْ وَ كَادِنْ إِسْلَاحْ إِتْمَكْ
 حَكْكِنْدَكْ اَيْتَلْرْ وَ بُو حُسُسْتَا وَرِيدْ اَلْ
 سَّاهِيْهْ حَادِسْلَرْ

Cenâb-ı Hak Kelâm-ı Kadîm'inde buyuruyor ki :

«Ey imân edenler! Akidleri yerine getirin; İhrâmda iken avlanmayı helâl görmeksizsin, size bildirilecek olanlar dışında,

hayvanlar helâl kılındı. Allah dilediği hükmü verir.»⁴⁸⁴

Bu âyet-i kerîmeyi zinâ eden kadının elbiselerinin bir bölümüne ya da zinâ eden erkeğin elbiselerinin bir parçasına yazar ve üzerine de yetmiş defa okuduktan sonra şu duâyı okursun :

اللَّهُمَّ بِحَنْنَهُ هَذِهِ الْأَيَّةِ الْعَظِيمَةِ أَمْ لِرِزَنَا وَالرِّزَنَ وَالرَّالَ مِنْ قَلْبِ فُلَانَةَ
 بِنَتِ فُلَانَةَ أَوْ مِنْ قَلْبِ فُلَانِنْ فُلَانَةَ وَرِزَنْ ظَاهِرَهُ وَبِأَطْنَهُ بِالْأَخْلَاقِ
 الْحَمِيدَةِ وَبِحُرْمَةِ نَسِنَا مُحَمَّدَ ذِي الْخُلُقِ الْعَظِيمِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ
 وَبِحُرْمَةِ اَخْلَاقِ اَوْلَيَا اِلَهِ وَاصْفِيَا اِلَهِ اَجْبَرِيْنَ قَاتِلَكَ فَعَالَ لِمَا شَرِدَ وَأَنْتَ
 اَرْحَمُ الرَّاجِينَ

Anlamı :

«Allah'im! Şu yüce âyetin hürmetine falan kızı falânenin kalbinden zinâ, kayma, yanlış yola sapma duygusunu sil.. Falan oğlu falanın da gönlünden aynı duyguları sil... Onun içini de, dışını da övülmeye lâyik ahlâkla süsle; yüce ahlâk sahibi olan Peygamberimiz Muhammed (S.A.V.) hürmetine... Dostlarım, seçkin kulların hepsinin tertemiz güzel ahlâkları hürmetine... Çünkü sen dilediğini en uygun şekilde yapansın.. Çünkü sen merhamet edenlerin en çok merhamet edicisisin!..»

Bu duâ da edildikten sonra üzerine âyet yazılı olan parça, kime ait olduğu bilinmeyen bir kabre gömülüür. Defin işi yapıılırken de şu duâ okunur :

اللَّهُمَّ أَمْتَ فِعْلَ الرِّزَنَا وَحْبَهُ وَالْأَخْلَاقَ الْدَّمِسَمَةَ مِنْ قَلْبِ فُلَانَةِ بِنَتِ
 فُلَانَةَ أَوْ فُلَانِنْ فُلَانَةَ فَأَنْجِبَ الرِّزَنَا وَالْأَخْلَاقَ الْدَّمِسَمَةَ بِدَهَبِ
 مِنْ قَلْبِهِمَا بِعَوْزِ اللَّهِ تَعَالَى وَلَطِيفِهِ

Anlamı :

«Allah'im! Falan kızı falânenin gönlünden zinâ fiilini ve

(484) Mâide sûresi, âyet: 1.

zinâ sevgisini, yerilecek ölçüde olan ahlâkı öldürüp sil. Falan oğlu falanın gönlünden de silip öldür...»

Bu takdirde zinâya karşı olan ilgi, kötü ahlâka karşı olan alâka kalbinden ayrılır, Allah'ın yardım ve lâtfıyla o sevgi gönüllerden silinir.⁴⁸⁵

Yine Mâide süresinden şu âyet cuma günü namazdan sonra bir kâse ya da levha ya da kâğıtlar üzerine yazılır, sonra yağmur suyuyla silinir (saf su ile de olabilir) ve üzerine yine bu üç âyet yetmiş defa okunduktan sonra abdestli bir halde buğday unuyla hamur yapılır, pişirilir (ekmek haline getirilir) ve sonra da içki, kumar, faiz, zinâ, yalan, koğuculuk ve benzeri kötü yollarda bulunan kimseye yedirilir. Ancak bu yedirme işine cumartesi günü başlanır; üç, beş ve daha fazla gün devam edilir. Gerekirse üç cuma bu tekrarlanır. Böylece Allah'ın izniyle o adamın gönlünden belirtilen kötülükler koparılıp alınır.⁴⁸⁶

Üç âyetin meâlini yazıyoruz :

«Ey imân edenler! İçki, kumar, putlar ve fal okları şüphesiz şeytan işi pisliklerdir. Bunlardan kaçının ki saâdete eresiniz. Şeytan şüphesiz içki ve kumar yüzünden aranızda düşmanlık ve kin sokmak ve sizi Allah'ı anmaktan, namazdan alıkoymak ister. Artık bunlardan vazgeçersiniz değil mi? Allah'a itâat edin, Peygambere itâat edin, karşı gelmekten çekinmeyin; eğer yüz çevirirseniz bilin ki, Peygamberimiz'e düşen sadece açıkça tebliğ etmektir.»⁴⁸⁷

AĞAÇ KAVUNUN HASSESİ

Zinâya mübtelâ olan bir kimse ağaç kavunundan yerse, durumu düzeltir. Zinâ yapmaktan kendini kurtarmış olur.⁴⁸⁸

(485) *Bahrü'l-Mâârif*.

(486) *Havâss-i Kur'ân*.

(487) *Mâide* süresi, âyet: 90-91-92.

(488) Ağaç kavunu sedeotugillerden bir meyvedir. Akdeniz kıyılarında yetişir. İri, püttârlü bir limonu andırır. Çiğ olarak yenmez. Pastacılıkta, şekercilikte ve özellikle reçel yapımında kullanılır. (Mütercim)

TECRÜBE ADİLEN HASSALARDAN BİRİ

Binbir defa İHLÂS süresi, üçyüz on üç defa Âyet-i Kürsî, ve bin defa da SALÂT-İ MÜNCÎYE, zinâ işleyen, haram şeylere dalan kimsenin gömleğine okunur, sonra o kimseye giydirilir. Böylece Allah o kimsenin durumunu düzeltir, ahlâkını güzelleştirir. Biz bunu nice defa tecrübe ettik, iyi sonuçlar aldık

İlmiyle amel eden kâmil bir âlimden duydum; aynı hususu bize öğrettiler.

ÂYET-İ KÜRSÎNİN HASSALARI

Şüphesiz ki Âyet-i Kürsî, özellikleri çok, esrarı yüksek bir âyettir. Okuyanı kötü fiillerden korur, fenâ ahlâktan uzaklaştırır. Şeytanını yakar, vesvesesini giderir, damarlarında kan gibi dolaşmasını önerler.

Nitekim İbni Abbas (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Bakara süresinin sonunu ve Âyet-i Kürsî'yi okuduğu zaman tebessüm eder ve buyururdu ki: «Bu ikisi şüphesiz Arş altındaki hazineleerdendir.»

Kötülük işleyen kimse bu âyeti okuduğu zaman kendisine mânevî bir destek bulmuş olur, böylece bu âyetin esrar ve hikmeti onu kötülükten çeker, sakinleştirir.⁴⁸⁹

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz diğer bir hadislerinde :

«Bu âyeti hangi evde okudumsa mutlaka şeytanlar o evi terkedip otuz gün uğramaz oldular. Aynı zamanda o eve sıhîr baz girmez, kadın-erkek büyüğü kırk gün o eve sokulamaz.»⁴⁹⁰

(489) *ed-Dürü'l-Mensûr.. / Ibni Merdeveyh*.

(490) *Rûhu'l-Beyân* tefsiri: *Ali bin Ebî Tâlib'den (R.A.)*

Evet, bu çok tecrübe edilmiştir. Âyet-i Kürsî'yi kime öğrettimse faydası oldu; bir nice kadın ve erkeğin ahlâkı düzeli. Ben onlara şöyle dedim: Belki kötü fiilleri terketmek için Âyet-i Kürsî'ye devam etmeniz size ağır gelir. Ama bu âyete devam edecek olursanız hem dünyada, hem âhirette ünlü bir kişi olur, yüce makamlara erişirsiniz. Aynı zamanda geniş bir servete erişme imkânlarınız da artmış olur. Devam ettikçe her gün biraz daha maddî ve mânevî alanda ilerlediğinizi görürsünüz. Ondan sonra da günahlardan vazgeçer, sükûnet bulursunuz. Böylece yüce bir rütbe, geniş bir imkân üzere yaşama yolunu bulmuş olursunuz.

Meşayihin Âyet-i Kürsî konusunda geniş ve açık sözleri, görüşleri vardır. Dilerseniz onlara, eserlerine müracaat ediniz.

ŞEHVETİ TESKİN ETMEK KONUSUNDA BAZI HASSALAR

Şehvet tahrîk edip üstünlük sağladığı zaman, yâni irâdeyi alt ettiğinde harama dalma tehlikesi baş gösterince şu dua okunur; tabîî her gün on sekiz defa olmak üzere tekrar edilir :

Bismillâhirrahmânirrahîym. Yâ hayyû yâ kayyûmü birahmetîke esteğîsü aslîh lî şânî küllehû ve lâ tekîlnî ilâ nefî tarfete aynîn

Mânası :

«Rahmân ve Rahîym olan Allah adıyla: Ey hep diri olan!. Ey kendi zatiyle kaim olup hiç bir şeye muhtaç bulunmayan!. Rahmetine sığınıp dayanarak senden yardım ve meded bekliyorum.. Benim durumumu düzelt, her halimi (rîzana) uygun şekle sok. Bir an olsun beni nefsime terketme!..»

Şehvet tahrîk edip irâdeyi alt etmek istediginde her gün buna devam edilir. Bu konuda ilmiyle âmil kâmil insan Ahmed Bâhir en-Nazîlî, şeyhi Mustafa Nasîrî el-Maraşî'den (K.S.) al-

dığı icâzetle bana icâzet vermiş oldu. Cenâb-ı Hak, onların kudsî nefesleriyle bizi yararlandırsın. Âmîn!. Sene: 1266 (Hicri tarih.)

SAR'A YA YAKALANMIŞ KİMSEDEN RUHANILARI DEF'ETME HAKKINDAKI ÂYETLER VE BU HUSUSTA VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER VE HASTAYI ŞİFÂYA KAVUŞTURMAK

Yapılan sahîh rivâyetlere göre, ashâb-ı kirâmdan EBÜ DÜCÂNE (R.A.) şöyle anlatıyor: Başma bir dert geldi. Durumu gidip Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e şöyle arzettim: Döşeğime uzandığım zaman değirmen sesi gibi gürültülü bir ses bana geldi. Arı uğultusu gibi bir ses duymaya başladım. Bir ara şimşek çakar gibi bir aydınlichkeit oldu. Başımı kaldırıldım; bir denne göreyim; evimin sahanlığında yükselen siyah bir gölge. Yaklaştım, elimi dokundurdum; kirpinin dikenli derisi gibi bir cısim. Bir anda yüzüme ateş kivîlcimi gibi bir şerare fırlattı..

Benim bu şikâyetim üzerine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Ya Ebâ Dûcâne! Evini ma'mur hale getir..» Sonra kalemlle kâğıt istedi ve Hazret-i Ali'ye (R.A.) şunu yazmasını emretti:⁴⁹¹

(491) Beyhaki Delâ'il'de, İmam Kurtubi, Tezkire'de, Ebü Dûcâne'den (R.A.) rivâyet etmişlerdir.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ هَذَا كِتَابٌ مِّنْ مُّهَمَّدٍ رَسُولِ اللَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 إِلَيْهِ مَنْ تَرَقَ الدَّارَ مِنَ الْعُمَارِ وَالْقُوَّلِ الْأَطَارِ فَإِنَّ طَرْقَ بَخْرٍ أَعَابَهُ
 فَإِنَّ لَنَا وَلَكُمْ فِي الْحَقِّ سَعَةً فَإِنْ تَلَكُ عَاشِقًا مُولِعًا أَوْ فَاجِرًا مُفْسِدًا
 أَوْ رَاعِيًّا مُبْطِلًا فَهَذَا كِتَابُ اللَّهِ يَنْطَقُ عَلَيْنَا وَعَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّكُمْ
 نَسْتَسْعِي مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ وَرُسُلُنَا لَدِنْهُمْ يَكْتُبُونَ مَا نَكْرُونَ
 أَتُرْكُوكُمْ صَاحِبَ كِتَابِ هَذَا وَأَنْطَلِقُوكُمْ إِلَى عِبَادَةِ الْأَضَانِمِ وَإِلَيْهِ مِنْ
 يَرْعُمُهُ أَنَّ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا أَخْرَلَا إِلَهًا لَا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالَكُلُّ لَا وَجْهَهُ لَهُ
 الْكُمْ وَالْيَهُ تُرْجُونَ حَمْ لَا يُنْصَرُونَ حَمْسَقَ تَغْلِبُونَ حَمْ وَ
 الْكِتَابُ الْمُبِينُ تَفْرَقَ أَعْدَاءَ اللَّهِ وَبَلْغَتْ حُجَّةَ اللَّهِ وَلَا حَوْلَ
 وَلَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ فَسَيَكْفِي كُلُّهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ^٥

Mânası :

«Rahmân ve Rahîm olan Allah adıyla. Bu yazı, âlemlerin Rabbi Allah'ın Resûlü Muhammed'den, evi bayındır etmek ve ziyârette bulunmak üzere kapıyı çalan kimseleredir; meğer ki hayır ile kapıyı çalan ola.. O bu yazının hükmü dışındadır.

Ve sonra bilinmiş olsun ki: Bizim için de, sizin için de hak konusunda bir imkân ve genişlik vardır. Eğer sen fazla hırslı bir âşık veya gözü kara içeriye dalan bir ahlâksız ya da ibtal edilmiş bir gözetleyici isen, işte bu Allah'ın bir kitabıdır ki bizim ve sizin üzerimize hak ile konuşur. Şüphesiz ki biz sizin yaptıklarınızı istinsah ediyoruz. Bizim elçilerimiz sizin yanınızdadır. Düzenlerinizi hile ve desiselerinizi yazıyorlar. Benim şu mektubumun sahibini terkedin; puta tapanlara, Allah'dan başka ilâh bulunduğu iddia edenlere doğru yönelp gidin. Allah'dan başka ilâh yoktur. Her şey helâk olucudur; ancak O'nun vechi (zati) değil... Hüküm O'na mahsustur, dönüş ancak O'na olacaktır. HÂ-MÎM-AYN-SÎN-KAF mağlûp olacaklardır.. HÂ-MÎM VE'L-KİTABI'L-MÜBÎN Allah düşmanları dağılacak, par-

çalanacak.. Allah'ın hücceti hedefine erişecektir, erişmiştir de.. Velâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm.. Onlara karşı Allah sana yetecktir. O, iştir ve bilir.»

Ebû Dûcâne (R.A.) diyor ki: Yazılan bu mektubu aldım, sardım ve alıp evime götürdüm. Başımın altına koydum. O gece uyudum, ancak bir bağırın çağrısının sesiyle uyandım; şöyle diyordu: «Ey Ebâ Dûcâne! Bu sözlerle bizi yaktın.. Sahibin (Muhammed) hakkı için bunu bizden kaldır, yoksa bizim için hiç bir kurtuluş yolu yoktur. Bir daha senin evine döneceğimiz yok, komşularına uğrayacağımız da yok ve bu mektubun bulunduğu herhangi bir yere gireceğimiz de yok!..»

Ebû Dûcâne (R.A.) devamla diyor ki: Onlara şu cevabı verdim :

— Vallahi ben bunu kaldırıramam, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'den izin almadıkça!..

Gece hayli uzadı. Cinlerin iniltisi, bağırıp çağırması, ağlaması beni uyutmuyordu. Sabah namazını Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'le birlikte kıldıktan sonra durumu kendilerine arzettim. Buyurdular ki :

«Ebû Dûcâne! Artık o mektubu onların üzerinden kaldır. Beni hak peygamber olarak gönderen Allah'a andolsun ki, onlar bu azâbin elemi kiyâmete kadar duyacaklardır.»⁴⁹²

Kimin yanında veya evinde bu mektup (yazı) bulunursa, cinler ne onun evine, ne de civârına dönerler.

FÂTİHA ŞİFÂDIR

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki :

«Fâtîha-i Şerîfe sâm hariç her şeye şifâdir. Sâm ise ölümdür.»⁴⁹³

«Fâtîha'da şüphesiz ki yetmiş derde devâ vardır. Hasta-

(492) el-Fevâid; İmam Kefevî, Dümeyrî; Kaf harfi.

(493) el-Halef; Câbir bin Abdullah'dan (R.A.)

lık ve elemeleri iyileştirir, afiyeti çabuklaştırır. Okunurken de, yazıldığından da böyledir.⁴⁹⁴

Fâtiha-i Şerife ve Âyet-i Kürsî'yi kim evinde okuyacak olursa, o gün onlara ne bir insan, ne de bir cin dokunur.⁴⁹⁵

Sahâbeden Zeyd bin Sâbit (R.A.) diyor ki: Yıkık bir duvarla çevrili bir yere girdim. Nâra sesi gibi bir ses duyдум. Bu nedir? diye kendi kendime sorduğumda, cinlerden biri bana cevap verdi :

— Bize kîthîk dokundu. Sizin meyvelerinize dokunmak istedik. Onlardan bize yedirir misiniz?

— Evet, dedim. Ancak bana haber verin, bizi sizden koruyan şey nedir?

— Âyetü'l-Kürsî'dir, dedi.

Geniş bilgi için Âyetü'l-Kürsî bahsine bak!. Orada sarâlinin düşerken açılmaması, çocuklu kadınların durumu, hastanın bu âyetle şifâ bulması gibi hususları yeteri kadar açıklayacağız. Ancak şurada belirtelim ki: Bu âyetin ebced hesabıyla çıkan sayısı ile İsm-i Celâl sayısını kendisyle çarp. Çıkan 66066'nın etrafına Besmele, Fâtiha, Âyetü'l-Kürsî ve İhlâs súresini hurûf-i mukattaa ile yaz. Sonra da salâvat-ı şerîfeyi teberrüken kelimeleriyle ve hastanın ismini her hâneye yaz. Sonra yazılan kâğıdı bir müşambaya sar ve onu öylece sarâlinin, hastanın koynuna as. Ancak bunu, yâni asma işini, bir defa Fâtiha'yı, üç defa İhlâs'ı okuduktan, Kâinatın Efendisi'ne salâvat getirdikten ve ölülerin ruhuna duâ ettikten sonra yerine getir.

Bu konuda böylece icâzeti Medine-i Münevvere'de aldık ve birçok hastalar için yazdım; Cenâb-ı Hak kendi lütf u kermiyle hepsine de şifâ verdi. Şu ana kadar da Allah'ın verdiği güç ve kuvvet ile yazıyorum. Ayrıca bunu kalem ile yazmak isteyenlere de icâzet verdim.

(494) Deylemi.

(495) Deylemi; İmrân bin Hastın'den.

۱۷	۱۸	۱۹	۲۰
۶۶-۰۱	۶۶-۰۷	۶۶-۰۹	۶۶-۰۱
شفاعة	محمد	شفاعة	محمد
۶۶-۰۲	۶۶-۰۶	۶۶-۰۴	۶۶-۰۲
شفاعة	محمد	شفاعة	محمد
۶۶-۰۵	۶۶-۱۸	۶۶-۰۲	۶۶-۰۲
شفاعة	محمد	شفاعة	محمد

Sar'âlı üzerine kelimeleri sayısınca ellî defa Âyetü'l-Kürsî okunur. Hasta üzerine de böyle. Veya harfler sayısınca yüz yetmiş defa ya da Resûller sayısınca yüz on üç defa okunur ve buna üç, ya da yedi ya da daha fazla gün okunur. Cenâb-ı Hak, bu âyetin bereketiyle sar'âliya veya hastaya şifâ verir. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta buyurdukları ki :

«Bir kimse bu âyeti herhangi bir hastaya okusa mutlaka şifâ bulur. Bir deli üzerine okusa, mutlaka kendine gelir, yâni akli dengesini bulur.»

İbni Mes'ud (R.A.) diyor ki :

— İnsanlardan bir adam dışarı çıkıyor, cinlerden birine râşhiyor. Cin ona diyor ki:

— Benimle güreşebilir misin? Eğer beni yenecek olursan sana öyle bir âyet öğretirim ki evine girerken onu okuyacak olsan hiç bir şeytan o eve gitmez.

— Kabul ettim, diyor.

Böylece güreşiyorlar. İnsan cinni yeniyor. Cinni ona diyor ki:

— Âyetü'l-Kürsî'yi oku. Her kim bu âyeti okuyup evine girecek olursa mutlaka evin içindeki şeytan dışarı çıkar.

Bunun üzerine Ibni Mes'ud Hazretleri'ne soruluyor :

— Sizin bahsettiğiniz adam Hazret-i Ömer (R.A.) midir?

— Hz. Ömer olması umulur..⁴⁹⁶

TECRÜBE EDİLMİŞ HASSALARDAN BİRİ DE SALÂT-I NÂRIYYE'DİR

Salât-ı nâriyye'yi hasta üzerine okumakta hastalık ve acıları giderme ve dindirme gibi bir ferahlık vardır. Sar'ali ve deli üzerine okunduğunda da aynı te'siri mevcuttur. Cenâb-ı Hak hastayı, sar'ali ve deliyi bu salât-ı nâriyye'nin bereketiyle şifa-landırır.

Salât-ı nâriyye :

اللَّهُمَّ صَلِّ صَلَاةً كَامِلَةً وَسَلِّمْ سَلَامًا مَّا عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ إِنَّمَا
تَخْلُّ بِهِ الْعُقْدُ وَتَنْفَرِجُ بِهِ الْكُرْبَ وَتُغْصَنُ بِهِ الْمَوَاجِعُ وَتُنَالِّبُ بِهِ الرَّغَابَةُ
وَحِسْنُ الْخَوَافِرِ وَتُسْتَسْقَى الْفَمَاءُ بِوَجْهِ النَّبِيِّ وَعَلَى الْهُوَ وَصَحْبِهِ
فِي كُلِّ لَحْيَةٍ وَنَقِيسُ بَعْدَدَ كُلِّ مَعْلُومٍ لَكَهُ

Mânası :

«Allah'ım! Kâmil bir salât ve tam bir selâm ile Efendimiz Muhammed'e rahmetini indir. O Muhammed (S.A.V.) ki, düşümler onunla çözülür, üzüntü ve sıkıntılar onunla giderilir, ferahlığa kavuşulur, ihtiyaçlar onunla yerine getirilir, arzulanan şeylere onunla ulaşılır, güzel bir sonuca (ömrün nihayetine) onunla erişilir. Bulutlardan O'nun güzel yüzü hürmetine yağmur talep edilir. Salât ü selâm her an ve her nefes sana malûm şeylerin sayısınca O'na da, O'nun hânedan ve yâranlarına da olsun!»

Bunu ya kendisi veya başkası hastanın üzerine okur; sar'aliya okuyup üfler. Sayı olarak: 4444 defa okunur. İleride bunun hassalarından söz edeceğiz, inşâallahü teâlâ.

(496) Ebû Ubeyd; Dâremî, Taberânî, Ebû Nuaym, Beyhâki; İbnî Mes'ud'-dan (R.A.)

GARİP SİRLAR VE BİRÇOK FAYDALAR HAKKINDA BİR ÂYET-İ KERİMË

«Onu Allah'tan başka ortaya koyacak yoktur.»⁴⁹⁷

Bir kimse peşinde koştuğu, fakat bir türlü erişemediği şeyin elde edilmesini, korkulan şeyin gitmesini, gam ve kederlerin giderilmesini, zulümden kurtulmasını, düşmana karşı yardım bulmasını, borcunun ödenmesini ve benzeri hususların gerçekleşmesini şeriatın emrettiği ve uygun gördüğü ölçüde ve yöntemde arzu ediyorsa, yukarıdaki âyeti 1153 defa hâlis bir niyetle, gönlünü Allah'a vererek, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den şefaat dileyerek, meşâyihi kirâmin ervahından meded umarak gündüzleri veya geceleri okursa, şeksiz ve şüphesiz arzuladığına kavuşur. Bu bir çok defalar tecrübe edilmiştir.

Yalnız bu âyet-i kerîmeyi okumanın yolu ve yöntemi söyle olmalıdır: Mümkürse boy abdesti, değilse yeni bir abdest aldıktan, nâfile olarak iki rek'at namaz kıldıktan, istîgfâda bulunup Fâtiha ve İhlâs sûrelerini okuduktan —buna ilâveten YÂ-SÎN sûresini veya başka âyetlerden de okursa daha iyi olur— sonra hâsil olan sevâbi başta Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e, O'nun hânedan ve yâranlarının ruhlarına, meşâyihi kirâmin ve bütün kadın-erkek mü'minlerin ruhlarına hediye eder. Sonra belirtilen âyeti okumaya başlar. Bir defa okuyunca aşağıdaki beyitleri ona ilâveten okur. Ondan sonra âyeti bir üç, beyitleri bir defa okur.

يَا مَنْ إِذَا صَافَّ الْفَضَّا. وَتَرَكَمَتْ جَمِيلُ الدَّوَاهِي
ذَاقَتِ النَّفْسُ الْحَمَامَهُ وَأَبْسَطَ عِنْدَ النَّبَّا هِي
فَرَجَّهَا بِدِقْقَةٍ هُوَ مِنْ حُسْنِ لُطْفِكَ يَا إِلَهِي

Mânası :

Çöller, ovalar daraldığı

(497) Necm sûresi, âyet: 58.

Büyük belâlar biriktiği
Sonucta ümitsizliğe düşüldüğü
Zaman, Sen hüsâ ü lütfunla
İnce ve anlamlı keşfinle
Açip giderdin bunları, YÂ İLÂHÎ!.

Sonra âyet-i kerîme elli defa, bu beyitler bir defa ve sonra âyetler yüz defa, yine bu beyitler bir defa okunur ve matlûb hâsil oluncaya kadar bu tertip üzere devam edilir.

**

KAYBOLAN, YİTİRİLEN, ÇALINAN VE ELDEN ÇIKAN BİR ŞEYİ GERİ ÇEVİRMEK HAKKINDA ÂYETLER VE SÜRELER

Şeyh Câfer el-Huldî diyor ki: Ziyâretine gittiğim Şeyh Ebül Hasan es-Sofî (K.S.) Hazretleri'ne vedâ ettiğim zaman kendisine şöyle dedim :

— Efendim, bana fayda verecek bir şey ta'lîm buyur!.

Bunun üzerine Şeyh Efendi şu tavsiyede bulundu :

— Bir şeyin zay'olduğu veya birini gaibden talep ettiğin, kaçan kölenin geri gelmesini arzuladığın, yitirdiğin bir şeyin bulunmasını dilediğin, çalınan eşyanın reddini, mal toplamayı, müşterilerin çoğalmasını, ilâhî rizaya uygun ibâdette bulunmayı, duânın kabulünü, ihtiyaçların yerine gelmesini, müşhaf ve kitabın temin edilmesini arzuladığın zaman, hususî bir niyet üzere şu âyet-i kerîmeyi oku :

Meâli: «**Rabbimiz! Doğrusu geleceği şüphe götürmeyen** günde, insanları toplayacak olan sensin. **Şüphesiz ki Allah verdiği sözden caymaz.**»⁴⁹⁸

Sayı bakımından on beş bin defa, mükerrer olanları hâfedilerek okunur. Başka bir rivâyette otuz altı bin, başka bir rivâyette kırk yedi bin veya daha fazla okunur. Her yüz defanın başında şöyle denilir :

(498) Al-î İmrân sûresi, âyet: 9.

«Allah'ım! Yitiğimi bana çevir, onu benimle bir araya getir» veya «Allah'ım, benimle falan kimseyi bir araya getir» ya da «Benimle mushafı ve kitabı ya da mali ve müşterileri bir araya getir.»

Başka bir rivâyette, fazla olarak sunlar ilâve edilmiştir: Otuz defa istîqfar, otuz defa Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e salât ü selâm getirilir ve otuz defa da DUHÂ sûresi okunur. Yûkarıda meâlini yazdığımız Âl-i İmrân sûresinin dokuzuncu âyeti de 3210 defa okunur.

Başka bir rivâyette de, hırsızlık ve evden kaçan köle ya da başka biri hususunda bin bir defa DUHÂ sûresi okunur.

Bunun gibi, hırsızlık ve kaçan birinin geri dönmesi hakkında Âyetü'l-Kûrsî 310 defa okunur. Fâtiha sûresi bin bir defa okunur. Bunun gibi, bin bir defa İHLÂS sûresi okunur. Yine YÂ-SÎN sûresi kırk bir defa okunur. Bu âyetlerden bahsedilen bölüme bak, orada gerekli açıklama yapılmıştır.

Yapılan sahîh rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kim cuma günü, Allah'ım! Beni helâl kıldığın şeylerle doygun kıl, haramdan sakındır. Kendi fazl u kereminle beni senden başkasından da doygun kıl (ancak seninle doygun olmuş olayım).»

Bunu yetmiş defa okursa, iki cuma geçmeden, Cenâb-ı Hak onu gani kılar.⁴⁹⁹

Peygamber (S.A.V.), Hz. Ali'ye (R.A.) şöyle buyurdu :

— Sana birkaç kelime öğretiyim mi? Onları okuyacak olursan üzerinde büyük dağ gibi borç bulunsa Allah onu senden yana öder (ödeme imkânını lütfeder).

«Allah'ım! Beni helâl kıldığın nesnelerle haramdan kurtarıp doygun kıl ve fazl u kereminle beni kendinle başkasından kurtarıp doygun eyle!..»⁵⁰⁰

اللَّهُمَّ أَغْنِنِي بِحَلَالِكَ عَنْ حَرَامِكَ وَبِفَضْلِكَ عَمَّا سِوَالِي

**

(499) Ahmed bin Hanbel, Tirmizi, Deylemi; Enes'den (R.A.)

(500) Taberânî; Hz. Ali'den (R.A.)

BAKARA SÜRESİNİN SON KİSMİNİN FAZİLETLERİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHİH HADİSLER

İbni Abbas (R.A.) Hazretleri diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz yanında Cibrîl (A.S.) bulunduğu halde otururken bir gıcırtı sesi işitti. Bunun üzerine Cebrâil (A.S.) gözünü göğe çevirip dedi ki: Bu günü bir kapısıdır ki, açıldı; bundan önce hiç açılmamıştır. Oradan bir melek indi. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e geldi ve şöyle dedi: «Getirdiğim iki nûr ile sana müjde! Senden önce hiçbir peygambere bu iki nûr verilmemiştir. Biri Fâtiha-i şerîfe, öbürü Bakara sâresinin son kısmı olan ÂMENE'R-RESÜLÜ'dür. Kim bunlardan bir harf okuyacak olursa mutlaka kendisine (nûr) verilecektir.»⁵⁰¹

«İki âyet vardır ki onlar Kur'ân'dır. Onlar şifâ verir ve onları Allah çok sever: Bakara sâresinin sonundaki iki âyet...»⁵⁰²

«Allâh şüphesiz Bakara sâresinin sonunu iki âyetle bağlamıştır. Bu iki âyet, Arş'ın altındaki hazineden bana verilmişdir. Bu iki âyeti hem öğrenin, hem de kadınlarınıza öğretin. Çünkü bu iki âyet rahmet ve istîgfârdır; Allâh'a yakınlıktır ve duâdır.»⁵⁰³

Çünkü bu iki âayette zikir, yalvarış, yakarış ve ganiy (başka şeyden doygunluk) vardır. Mişkâtü'l-Mesâbîh'de de aynı hadîse ve buna benzer açıklamaya yer verilmiştir.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz diğer bir hadîslerinde bu yuruyor ki: «Göklere gecenin bir bölümünde yolculuk ettirildiğimde Cebrâil (A.S.) yürüdü, Sidretü'l-MÜNTEHÂ'nın yanındaki HÎCÂB-Î EKBER = En büyük perde'yevardı ve dedi ki: «Yâ Muhammed! Öne geç!» Bunun üzerine ben «Hayır, sen öne

(501) Müslim, Nesâî, Ibni Abbas'dan (R.A.), Esrârû'l-Fâtiha ve ŞERH-ı ŞİFA.

(502) Deylemi; Ebû Hüreyre'den (R.A.)

(503) Daremî; Cübeyr bin Nefir'den (R.A.)

geç» dedim. «Yok, senden başkasına bu yeri geçmek uygun görülmemiştir! Allah katında sen benden çok daha saygıdeğersin.» Bunun üzerine öne geçtim, yürüdüm. Üzerinde ipekli bir cennet döşegi bulunan altından bir divana vardım. Arkamdan Cibrîl seslendi: «Yâ Muhammed! Rabbin seni övüyor, rahmetiyle anıyor; dinle ve itaat et, bu söz seni korkutmasın» dedi. Bunun üzerine ben de Allâh'ı saygı ve ta'zîmle anmaya başladım ve dedim ki: et-TEHIYYÂTÙ ve's-SALÂVATÙ ve't-TAYYİBÂTÙ LÎLLÂHÎ... Cenâb-ı Hak buna karşılık şöyle buyurdu: el-SELÂMÙ ALEYKE EYYÜHE'N-NEBİYYÜ VE RAHMETU'L-LAHÎ VE BEREKÂTÜHÛ... Ben Rabbimin bu senâsına karşılık dedim ki: es-SELÂMÙ aleynâ VE ALÂ İBADİLLÂHÎ'S-SÂLIHÎN... Cebrâil (A.S.) da şöyle dedi: EŞHEDÜ EN LÂ İLÂHE İLLÂLLAH VAHDEHÛ LÂ ŞERÎKE LEH VE EŞHEDÜ ENNE MUHAMMEDEN ABDÜHÛ VE RESÜLÜHÛ... Ve sonra da Allâh (C.C.) ÂMENE'R-RESÜL'ü sonuna kadar okudu.

Meâli :

«Peygamber ve mü'minler, ona Rabbinden indirilene inandı. Hepsi Allâh'a, meleklerine, kitaplarına, peygamberlerine inandı.. Peygamberleri arasından hiçbirini ayırdetmeyiz. İştirik, itâat ettik. Rabbimiz!. Afını dileriz, dönüş sanadır, dediler. Allah kişiye ancak gücünün yeteceği kadar yükler. Kazandığı iyilik lehine, ettiği kötülik de aleyhinedir. Rabbimiz! Eğer unutacak veya yanılacak olursak bizi sorumlu tutma! Rabbimiz! Bizden öncekilerde yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme. Rabbimiz! Bize gücümüzün yetmeyeceği şeyi taşıtma. Bizi afvet, bizi bağışla, bize merhamet et.. Sen mevlâmîzsın, kâfirlerle karşı bize yardım et..»

Ve sonra Cenâb-ı Allah bana dedi ki :

- İste, vereyim!..
- Bağışlamamı istiyorum, dedim ve devam ettim: Rabbimiz! Dönüş sanadır.
- İste, vereyim!..
- Bağışlamamı istiyorum. Dönüş sanadır..

— Seni bağışladım, ümmetini de bağışladım. Kim benim birliğimi kabul eder, senin peygamberliğini tasdikte bulunursa, onları da bağışladım. (Veya) seni de senin ümmetinden benim birliğimi, senin peygamberliğini tasdik edeni de bağışladım.

— Rabbimiz! Bizi sorumlu tutma..

— Unuttuğunuz veya yanıldığınız hususlarda sizi sorumlu tutmayacağım. Zorlandığınızda da sizi sorumlu tutmayacağım.

— İste, vereyim!..

— Bizden öncekilere yüklediğin gibi, bize de ağır yük yükleme.

İsrailoğulları bir hata işlediklerinde Allah onlara, cezâ olarak en güzel yiyeceği haram kılıyordu. Nitekim Cenâb-ı Hak bu hususa işâret ederek buyuruyor ki :

«Yahudilerin haksızlıklarından, çoklarını Allah yolundan men'etmelerinden, yasak edilmişken fâiz almaları ve insanların mallarını haksızlıkla yemelerinden ötürü kendilerine helâl kılınan temiz şeyleri onlara haram kıldı.»⁵⁰⁴

Rivâyetlere göre, yahudiler geceleyin günah işlediklerinde sabahleyin kalkınca onu kapıları üzerine yazılı bulurlardı. Namaz onlara elli (vakit ya da elli rek'at) olarak farz kılınmıştı. Bu ümmet için hafifletilerek beş vakte indirilmiştir. Bunun için Mi'râc gecesi Cenâb-ı Hak, Resûl-i Zişân'ına: «İstediğin sana verilmiştir. Arzu ettiğin başka bir şey varsa iste, sana verilsin» buyurmuştu. Bunun üzerine Fahr-i Âlem Efendimiz şu istekte bulunduğu naklediyor: «Rabbime dedim ki :

— Bizi bağışla, güç getiremiyeceğimiz yükü bize yükleme. Çünkü ümmetim ağır tekliflere güç getiremez.

— İstediğin sana verildi, başka istediğin varsa iste, o da sana verilsin.

— Bizim günahlarımıza afvet, bize merhamette bulun. Sen mevlâmzsın, kâfir milletlere karşı bize yardım et.

(504) Nisâ süresi, âyet: 160..

— İstediğin sana verildi. Sizden yirmi kişi sabreden olursa, Allah'ın izniyle ikiyüz kişiye galip gelirler.»⁵⁰⁵

Rivâyetlere göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu duâları yaptığından, kendisine, «istediğini yaptırm» denilmiştir. Buna işaretle Peygamber (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki: «Allah cennet hazinelerinden iki âyet indirmiştir. Bu ikisini de kendi (kudret) elliyle henüz mahlûkatı yaratmadan iki bin yıl önce yazmıştır. Kim bu iki âyeti son yatsıdan sonra okursa (yâni akşam namazından sonra değil, yatsı namazından sonra) tilâvet ederse, bu onun için bütün geceyi ibâdetle geçirmesinin yerini tutar.»

(Günümüzde bir çok câmilerde imamlar yatsı namazını kıldırdıktan sonra ÂMENE'R-RESÜLÜ'yu okumaya devam etmektedirler.)

Yine Peygamber (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kim Bakara süresinden (bu) iki âyeti okursa, bütün geceyi (veya gecenin bir kısmını) ibâdetle geçirmiştir gibi olur. Ona bedel bu iki âyet kendisine yeter.»

Diğer bir hadîste de bu mânada bir rivâyet gelmiştir; mutlak bırakıldığı için umum ifâde etmesi muhtemeldir. Ebû Suûd Efendi'nin tefsîrinde de aynı husus belirtilmiştir. Sa'dûdîn (rahmetullahi aleyh) de buna yakın bir tefsîrde bulunmuştur.

Başka bir rivâyete göre, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz: «Şüphesiz ki Allah, henüz gökleri ve yeri yaratmadan iki bin yıl önce bir Kitab (Kur'ân) yazmış, bu kitaptan iki âyet indirmiştir ki Bakara süresi o iki âyetle nihâyet bulur. Hangi bir evde üç gece okunursa, şeytan o eve yaklaşamaz.»⁵⁰⁶

İbni Abbas'dan (R.A.) yapılan rivâyete göre, Cebrâîl (A.S.) bu üç âyet müstesna Kur'ân'ın tamamını Peygamber'e indirmiştir. Çünkü Cenâb-ı Allah bu âyetleri Mi'râc gecesi Resûlülmüşter.

(505) Ebû Leyy es-Semerkandi.

(506) el-Maalim.

lah (S.A.V.) Efendimiz'e vahyetmiştir. el-Hasen, Mücâhid ve İbni Sîrîn de aynı şeyi söylemiştir.⁵⁰⁷

Bir adam Peygamber'e gelip dedi ki :

— Allah'ın kitabında hangi âyet daha büyük ve kadri yücedir?

— Âyetü'l-Kûrsî: Allahü lâ ilâhe illâ hüve'l-hayyü'l-kayyûm diye cevap verdi ve sonra devam etti :

— Allah kitabından hangi âyetin (sevâp ve faziletinin) sâna ve ümmetine dokunmasını arzu ediyorsun?

— Bakara sûresinin sonunu. Çünkü o kısım rahmet hânesidir. Arş'ın altında bulunuyor. Dünya ve âhiretin bütün hâyırlarını içine alıp kapsamıştır.⁵⁰⁸

«Kim Âyet-i Kûrsî'yi ve Bakara sûresinin sonunu kederli ve sıkıntılı zamanlarda okursa, Allah onun imdadına yetişir.»⁵⁰⁹ Yâni yardım ve rahmetini ona indirir.

el-Hakîm diyor ki: «Kim gece ve gündüz bu iki âyeti okumaya devam ederse, Allah muhafaza hususunda ona yardım eder nefşini ferahlatıp genişletir. Borçlarının ödenmesi için sebepler yaratır. Düşmanlarını helâk eder. Zalimlere karşı ona yeter. İyi bir inanç ona nasîb eder. Bütün (meşrû) arzularına erişir. Maksadına kavuşur.»

Bunun hassaları hayli çoktur. Yararı son derece umumidir.⁵¹⁰

**

EN'ÂM SÜRESİNİN BAŞINDAKİ ÜÇ ÂYETLE BERAAT SÜRESİNİN SONUNDAKİ İKİ ÂYETİN FAZİLETLERİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER VE BUNLARIN ESRARI

En'âm sûresinin tamamı bir def'ada olmak üzere Mekke'de inmiştir. Büyük sahabî Hz. Câbir (R.A.) diyor ki: En'âm

(507) Vezîr Kemal.

(508) Dâremî; Râbi' bin Abdullah'dan (R.A.)

(509) İbni Sînî, ed-Dürû'l-Mensûr.

(510) Havâss-ı Kur'ân.

süresi nâzil olduğunda Peygamber (S.A.V.) Efendimiz tesbîh getirdi ve hayreti artıp dedi ki: «Melekler bu sûreyi (indiğinde) öylesine teşyi' ettiler ki ufku kapattılar (ufuk görünmez oldu).» Kurtubî'nin tesbitine göre yetmiş bin melek bu sûreyi teşyi' etti. Yalnız bir âyetiyle birlikte on iki bin melek bulunuyordu. O da VE İNDEHÛ MEFÂTİHU'L-GAYBÎ LÂ YA'LE-MUHÂ İLLÂ HÛ âyeti idi.⁵¹¹

Aynı tefsîre HISNU'L-HASÎN'de de yer verilmiştir.

«En'âm sûresi Mekke'de toplu halde bir defâda indi. Vakit gece idi. Onunla birlikte yetmiş bin melek bulunuyordu ki yerle gök arası tutmuşlardı. Hepsi de tesbîh, tahmîd ve temcîd ile seslerini yükseltiyorlardı. Neredeyse yeryüzü sallanıp harekete geçecekti. Bunun üzerine Peygamber (S.A.V.) Efendimiz iki defa SÜBHÂNE RABBİYE'L-AZÎM diyerek secdeye kapandı.»

Merfuan gelen rivâyette buyuruluyor ki :

«Kim En'âm sûresini okursa, gecesinde ve gündüzünde onun üzerine o yetmiş bin melek salât getirir (onun için istigfârda bulunur)lar.» Sonra Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz bir kâtip çağrıtı ve bu sûreyi yazmasını emretti. Tabîî bu kitâbet işi de o gece oldu.

Yine Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'den merfuan yapılan rivâyete göre, buyurmuşlar ki: «Kim En'âm sûresinin başından üç âyet (teksîbûn) kadar sabahladığında okursa, Allah ona yetmiş bin melek müvekkel kılar; onlar o kimseyi korurlar. Aynı zamanda onun için kendi amellerini kıyâmete kadar yazarlar. Yedinci gökten beraberinde demirden bir tokmak bulunduğu halde bir melek iner. Şeytan ne kadar o adamın kalbine şerden bir şey atmak istese melek o tokmakla şeytanı döver ve şeytanla o adam arasında yetmiş bin hicap meydana getirir. Kiyâmet günü olunca Allahü Teâlâ buyurur ki: «Ey Âdem oğlu! Benim gölgem altında yürü, cennetin bütün ağaçlarının gölgesinden yararlan, Kevser suyundan iç, Selsebil suyundan yikan Sen benim kulumsun. Ben de senin Rabbinim. Bugün

(511) Hâkim, Tefsîr-i Kurtubî; Câbir'den (R.A.)

senin aleyhine ne bir hesap olacak, ne de azâb...»⁵¹²

Ubey ibn Kâ'b (R.A.) diyor ki: En son inen bu iki âyet olmuştur. Cenâb-ı Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den ise şöyle rivâyet edilmiştir: «**Kur'ân ancak üzerime âyet âyet indi, harf harf indi. Berat ve İhlâs süreleri hariç. Çünkü bu iki süre üzere indiğinde beraberlerinde saf halinde yetmiş bin melek bulunuyordu.** Diğer bir rivâyette yetmiş bin saf melek bulunuyordu.»

Biri LEKAD CÂEKÜM âyeti (sonuna kadar), diğeri FEİN TEVELLEV âyeti sonuna kadar olmak üzere bu iki âyetin fazileti hakkında Ebûbekir bin Mücâhid el-Makrî (rahmetullahi aleyh) şöyle anlatıyor :

— Ebûbekir eş-Şiblî Hazretleri yanına geldi. O sırada mescidde bulunuyordum. Ayağa kalkıp ona saygı gösterdim. Bunun üzerine arkadaşlarım benim bu hareketimi yadırgamışlar. Bana gelip dediler ki :

— Siz Ali bin İsâ el-Vezîr geldiğinde öňünden kalkmadınız da Şiblî gelince kalktınız! Neden?

— Resûlullah'ın değer verdiği bir adamın öňünden nasıl kalkmiyayım? Rü'yamda Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'i gördüm; bana dedi ki: «Ya Ebâbekir! Yarın olunca Cennet ehlinden bir adam sana gelecek. Gelince ona ikrâmda bulun!..» Aradan (yâni Şiblî geldikten) iki gün geçince tekrar Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'i rü'yamda gördüm; bu kez bana dedi ki: «Yâ Ebâbekir! Sen Cennet ehlinden bir adama ikrâmda bulunduğuñ için Allah da sana ikrâmda bulundu.» Bunun üzerine sordum :

— Yâ Resûlâllah! Şiblî ne ile bu dereceye hak kazandı?

— O öyle bir adamdır ki beş vakit namaz kılar; her na-

(512) Kaâdi Beyzâvi Hâsiyesi Şeyhzâde. (Hadis zayıftır. Son kısmındaki cümleleri tefsir ederken (Kul ve millet hakkı hariç) demek gerekir. Çünkü bu haklar ödenmedikçe, sahibiyle helâllaşılmadıkça hiç bir şeyle afvettilmeleri mümkün değildir.) (Mütercim)

Aynı hadisi, İmam Vâhidî el-Vesît adlı kitabında almıştır.

mazın arkasında zikrini yapar ve LEKAD CÂEKÜM RESÜLÜN âyetini sonuna kadar okur. Onun bu hali seksen yıldan beri devam eder. Böyle amel edene ikrâmda bulunmayayım mı?» diye cevap verdiler.⁵¹³

Farz namazlardan hemen sonra kim bu iki âyeti yedi defa okumaya devam ederse, zayıf ise kuvvet bulur. Zelîl ve hakîr ise şeref ve izzet bulur. Mağlûb ise nusret bulur. Fakir ve sıkıntida ise zengin olup eli genişler. Allah her işinde ona kolaylık lütfeder. Borçlu ise kalkar. Darlıkta ise Allah rızık ve hayırları ona genişletir. Kilit altında ise Allah kilitleri açar. Hapiste ise kırk bir defa okursa hapisten çıkar. Tabîî bunlar Allah'ın lütf u keremi ve bereketiyle ve bu iki âyetin feyzile gerçekleşir. Her gün bu iki âyeti kırk bir defa okumaya devam eden kimseye birtakım hayret uyandıran esrar kapıları açılır. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'i rü'yasında görür.⁵¹⁴

Talâk süresinde: «**Varaklı olan kimse, nafakayı varlığına göre versin. Rızkı ancak kendisine yetecek kadar verilmiş olan kimse, Allah'ın kendisine verdiğinden versin. Allah kimseye, verdiği rızkı aşan bir yük yüklemez. Allah güçlükten sonra kolaylık verir.**»⁵¹⁵

et-Temîmî bu âyetin tefsirinde diyor ki: «Maişeti daralan, rızkı azalan kimse cumartesi günü oruç tutsun, cuma gecesi yarısı kalkıp ibâdet etsin, Allah'a yüz defa istîgfâda bulunsun, yüz defa da Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e salâvat getirsin, sonra bu âyet-i kerîmeyi yüz defa okusun ve sonra uysun. Herhalde bu sıkıntından çıkış yolunu görür. Rızık kapıları kendisine açılır. Allah'ın izniyle o durumdan kurtulur.

Yapılan rivâyete göre, Resûlullah (S.A.V.) buyuruyor ki : «**Kim bulunduğu günde Tevbe süresinin sonundaki iki âyeti okursa, o gün ölmmez.**» Başka bir rivâyette ise: «**O gün ölmürmez.**» Diğer bir rivâyette: «**O gün ne öldürülür, ne de ma-**

(513) İkdü'd-dürer ve'l-laaliy.

(514) Havâss-ı Kur'ân.

(515) Talâk süresi, âyet: 7.

deni bir aletle yaralanır.» Geceleyin de okusa yine böyledir.⁵¹⁶ Sâlihlerden bir kısmı bu hadîsi hatırlayarak hastalandıkları veya kendilerini böyle sandıkları zaman okumuşlardır. Yetmiş yaşında bulunurken bu âyetlere devam ettikleri için yüz, yüz yirmi yaşı yaşamışlardır. Allah onların ruhunu almak istediginde, rü'yalarında Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'i görürler Peygamber (S.A.V.) onlara: «Bizden daha ne kadar kaçacaksın?!» diyerek uyarıda bulunur. Bunun üzerine onlar da o iki âyeti okumayı terkederler ve böylece ölürlər.⁵¹⁷

**

«LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN» TESBİHİNİN FAZİLETİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADÎSLER VE BUNUN HASSALARI

«Zinnûn (Yunus)un balık karnında bulunduğu sürece duâsı şu idi: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.»⁵¹⁸

Mânası :

«Senden başka hak ma'bud yoktur. Seni tenzîh ederim. Şüphesiz ki ben zâlimlerdenim.»

Müslüman bir adam herhangi (meşrû) bir işinde bununla duâ edecek olursa mutlaka Allah onun bu duâsını kabul buyurur.

«Ben öyle bir söz biliyorum ki sıkıntı ve kedere düşmüş bir kimse onu söyleyecek olursa mutlaka o sıkıntı ve kederden kurtulur. O söz, kardeşim Yunus'un sözüdür. Karanlıklar içinde şöyle sesleniyordu: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN..»⁵¹⁹

Yine aynı konu hakkında Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz

(516) Havâss-ı Kur'an.

(517) Havâss-ı Kur'an.

(518) Tirmîzi - Hâkim: Sa'd bin Ebi Vakkas'dan (R.A.)

(519) İbni Sînnî, el-İtkan.

buyurdular ki: «Balığın karnında bulunurken Zinnûn'un yaptığı duâ şu idi: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.»⁵²⁰

Hadîsin son kısmında şu cümleler yer alıyor :

«Herhangi bir müslüman bir şey hakkında bu duâyi yapacak olursa, mutlaka Allah onun duâsını kabul buyurur.»

Sa'd bin Mâlik (R.A.), Peygamber'den (S.A.V.) şunu işittiğini rivâyet etmiştir: «Azîz ve Celîl Allah'ın ismi (öyle bir isimdir ki) onunla duâ edilirse, Allah kabul eder. Onunla bir şey istenilirse Allah verir. O isim, Yunus bin Mettâ'nın yaptığı duâdır.»

Bunun üzerine Hz. Sa'd diyor ki; sordum :

— Ey Allah'ın Resûlü! Bu duâ Yunus bin Mettâ'ya mı hastır, yoksa müslüman cemaati de bundan yararlanabilir mi?

— Bu, Yunus bin Mettâ için özel mânada, müslümanlar için genel mânada bir duâdır. Müslümanlar bununla duâ ettiklerinde (menfaat görürler) buyurdular ve sonra ilâve ettiler: «Allah'ın şu beyânını işitmeyin mi?: O, karanlıklar içinde seslendi (duâ etti) LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.. Biz onun bu duâsını kabul buyurduk da onu gam ve kederden kurtardık. Ve işte böyle mü'minleri de kurtarırız.» Bu, o duâ ile halini arzedenlere Allah'ın bir şartıdır (kabul buyuracağına dair)» buyurdular.

Diğer bir rivâyette buyuruluyor ki :

«Herhangi bir hasta bu duâ ile duâda bulunacak olur da bununla kırk defa halini arzederse, mutlaka kendisine şehîd sevâbı verilir. Hastalıktan kurtulacak olursa günahları da bağışlanmış olur.»

Bazı sâlihlerden yapılan rivâyete göre, sâlih bir kişi Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'i rü'yasında görmüş. Bunu fırsatlarak sormuş :

— Ya Resûlüllah! Benim Allah'ıma karşı bir hâcetim var.

(520) İmam Ahmed bin Hanbel, Tirmîzi, Nesâî, Hâkim, Beyhakî; Sa'd'den (R.A.)

Ne ile ona ulaşabilirim?

Rahmet peygamberi ona şu cevabı vermiş :

«Kimin Allah'a bir hâceti varsa secde etsin ve secdesinde kırk defa parmağıyla da işaret etmek suretiyle LÂ İLÂHE İL- LÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN tesbihini söylesin. Duâsı herhalde kabul olunur.»⁵²¹

Başka bir hadîs-i şerîfte de :

«Bir şey hakkında müztar kalan kimse abdest alsın, abdesini güzelleştirsün, iki rek'at namaz kılıp selâm versin ve namazdan sonra secde ederek şunu söylesin: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.. Ve bu nu kırk defa tekrarlasın da isteğini arzetsin. Nerede ve ne vakit arzu ederse Allah onun duâsını ona göre kabul buyurur.» Ancak bunu gece yarısı yapmak daha iyidir, daha güzeldir.

el-Hâfız'dan yapılan rivâyette, el-Hâfız (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Bir hükümdarın arşivinde muhafaza içinde üstü mühürlü bir belgeye rastladım. Mührü açtım, belgenin tam üzerinde şu yazıyı gördüm: Bu her türlü gam ve kedere karşı şifâdır: Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.. deyip kişi geceleyin kalkar, abdest alıp iki rek'at namaz kıldıktan sonra ellerini kaldırıp şu duâyi yapar: Allah'ım! Şüphesiz ki Zinnûn senin kulun ve peygamberin idi. Kendisine dokunan bir zarar ve sıkıntıdan dolayı sana duâ etti ve balığın karnından şöyleden seslendi: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.. Sen de ona şu cevabı lütfettin: Onun duâsını kabul ettik ve onu gam ve kederden kurtardık. İşte böylece mü'minleri de kurtarız... Şüphesiz ki ben de senin kulunum ve câriyen (falan kadının) oğluyum, nâsiyem (dizginim) senin elinde bulunuyor. Bana dokunan bir kötülük, bir zarardan dolayı sana duâ ediyorum. Derdimi sana arzediyorum ve Yunus'un (A S) dediğini diyorum: LÂ İLÂHE İLLÂ ENTE SÜBHÂNEKE İNNÎ KÜNTÜ MÎNE'Z-ZÂLÎMÎN.. Duâmî kabul buyur, Yunus'un duâsını kabul buyurduğum gibi.. Onu gam ve kederden

(521) El-Dürrü'n-Nâzîm.

kurtardığın gibi beni de kurtar. Çünkü senin her şeye gütün yeter ve verdığın sözden de asla caymazsun.⁵²²

Ben fakir derim ki :

Nakşî tarikatından bazı şeyhler şu âyetin hassasını bana öğrettiler: «Zinnûn hakkında söylediğimizi de an. O, öfkelenerek giderken, kendisini sıkıntıya sokmayacağımızı sanmıştı. Fakat sonunda karanlıklar içinde: «Senden başka ilâh yoktur. Sen münezzehsin, doğrusu ben haksızlık edenlerdenim» diye seslenmişti. Biz de ona cevap verip, onun üzüntüden kurtarılmışık. İnananları işte böyle kurtarız.»⁵²³

Ve bana dediler ki: «Bir şey hususunda sıkıntıya düşen, onu elde etmekten âciz kalan veya onu def'edemiyen veya bulunduğu makamdan azledilmiş olup tekrar o makama dönmek isteyen kimse belirtilen âyeti kırk bir defa tastamam okusun. Bu sayıyı ne artırınsın, ne de eksik tutsun. Ara yere de dünya sözü sokmasın. Ancak bunu her sabah namazından sonra kırk gün okumaya devam etsin. Hiçbir günü kaçırılmamaya dikkat etsin. Kırk gün dolunca durumun ne olduğuna baksın. Nasıl olduğuna dikkat etsin.»

Şeyhler bu hususta bana icâzet verdiler ve ilâve ettiler: «Bu âyet belirtilen hususların gerekleşmesinde bir çok defalar tecrübe edilmişdir.»

Bunu yazmak isteyen herkese benden de izin vardır. Tam bir itikadla buna devam etsin!.

Havâss ehlinden bazıı diyor ki: «Kim, Lâ ilâhe illâ ente sübâneke innî küntü mine'z-zâlimîn'i her gün bin defa okuyup arzu ettiği makam ve mertebeyi talep ederse, mutlaka ona erişir. Allah onun rızkını genişletir, gam ve kederini giderir, bir nice hayırların kapısını ona açar, onu şeytanların ve zalim hükümdarların şerrinden korur. Allah dostlarının yanında sevgili, düşmanları yanında da heybetli olur. Çünkü bunu (bilek ve sebeplere tevessül ederek) okuyan kimse kendi kusurlarını bilir.»

(522) Tezkire-i Sa'bî.

(523) Enbîyâ süresi, âyet: 87.

Bilmiş ol ki: Cenâb-ı Allah, bunu okumaya devam edene kurtuluş va'detmiş ve bu va'dini şu âyetiyle beyân buyurmuştur: «İnananları işte böyle kurtarırız.»

Azîz kardeşim! Allah bizi ve sizi bu âyetin esrarını anlammaya muvaffak eylesin. Kurtuluş ile O'nun yapmış olduğu va'd sana yeter.. Allah seni basîret nuruyla nurlandırsın. Bu konuda belirtilen hadîslere Havâssi'l-Kur'an'da bak.

**

HAŞİR SÜRESİNİN SON KİSMİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADÎSLER

Rahmet peygamberi Hazret-i Muhammed (S.A.V.) buyurdu :

«Sabahlayınca üç defa Eûzü billâhi's-semî'l-alîmi mine's-şeytani'r-racîm der ve Haşîr sâresinin sonundaki Hüvellahu'l-lezî'yi sonuna kadar okursa, Allah ona yetmiş bin melek müvekkel kîlär ki hepsi de onun için duâ ve istîğfarda bulunurlar.»⁵²⁴

Diğer bir rivâyette: «Bu yetmiş bin melek onu, akşamlayıncaya kadar korurlar. Okuyan o gün vefat edecek olursa, şehîd olarak ölmüş olur. (Yâni şehîd sevâbına nâil olur). Kim de bu âyeti akşamı lâken okursa, yine aynı makam ve mertebeye erişir.»

Bu konudaki diğer hadîsler :

«Kim Haşîr sâresinin son kısmını bitinceye kadar (yâni Lev Enzelnâ'dan sonuna kadar) okursa, o gece ölecek olursa, şehîd (sevâbına erişerek) ölürlü.»⁵²⁵

«Kim sabahlayınca Haşîr sâresinin sonundaki üç âyeti okursa, Allah ona yetmiş bin melek müvekkel kîlär. Hepsî de onun için duâ ve istîğfarda bulunurlar. Bu akşamı kadar devam eder. O gün ölecek olursa, şehîd olarak ölürlü. Kim de akşamlayıncaya bu üç âyeti okursa, aynı mertebeye erişir.»⁵²⁶

(524) İmam el-Bağavî; Ma'kal bin Yessar'dan (R.A.)

(525) Seâlibî; Enes bin Mâlik'den (R.A.)

(526) Tirmîzî; Ma'kal bin Yesar'dan (R.A.)

«Kim gece ve gündüzde Haşîr sâresinin son kısmını okurda okuduğu gün ya da gece vefât edecek olursa, gerçekten Allah ona cenneti vâcîb kîlär.»⁵²⁷

Hazret-i Enes (R.A.) diyor ki :

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bir adama, yatağına gireceği zaman Haşîr sâresini okumayı tavsiye etti ve buyurdu ki: «Eğer o gece ölecek olursan, şehîd olarak ölürsün!.»⁵²⁸

«Kim Haşîr sâresinin son kısmını okur, okuduğu gün veya gecede vefat ederse, cennete hak kazanmış olur.»⁵²⁹

«Kim Haşîr sâresini okursa, cennet, cehennem, arş, kürsî, hicab, gökler ve yerler, haşarat, kuşlar, rüzgâr, ağaç, hayvan, dağ, güneş, ay, melekler ne varsa hiç bîl geri kalmadan hepsi de onun için duâ ve istîğfar ederler. O gün ya da gece vefat edecek olursa, şehîd olarak ölürlü.»⁵³⁰

**

İSTİĞFARA DEVAM ETMEK HAKKINDA ALLAH VE RESÜLÜNÜN EMİRLERİ VE BU KONUDAKİ HADÎSLER

İstîğfar konusunda birçok âyet-i kerîmeler vardır. Bunlardan birkaçını teberrüken yazıyoruz :

«Bil ki, Allah'tan başka (hak) ilâh yoktur. Kendinin, inanmış erkek ve kadınların günahlarının bağışlanması dile (istîğfar et). Allah, gezip dolaştığınız ve duracağınız yeri bilir.»⁵³¹

«Rabbini hamdederek tesbîh et. O'ndan istîğfarda bulunarak bağışlama dile. Çünkü O, tevbeleri çokca kabul edendir.»⁵³²

«Rabbimiz! Hesap görülecek günde, beni, anamı, babamı ve mü'minleri bağışla.»⁵³³

(527) Beyhaki; Ebû Ümâme'den (R.A.)

(528) İbni Sînâ; Enes'den (R.A.) / el-İtîħan

(529) Ebû Ümâme'den (R.A.)

(530) Kefî'l-Esrâr; İbni Abbas'dan (R.A.)

(531) Muhammed sâresi, âyet: 19.

(532) Nasr sâresi.

(533) İbrâhîm sâresi, âyet: 41.

Konumuzla ilgili hadîsler :
 «İnanmış erkek ve kadınlar için istigfar eden, onların bağışlanması dileyen kimseye Allah her mü'min erkek ve kadın başına bir iyllik yazar.» Yâni onlar için istigfar ettiğine karşılık.⁵³⁴

Hîsnü'l-Hasîn kitabında da bu hadîs nakledilmiştir.

İbni Ömer (R.A.) diyor ki: **Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz** şöyle buyurdu: «**Her gün sabahlayınca mutlaka yüz defa Allah'a istigfarda bulun (bağışlanmanı dile).**»⁵³⁵

Ebû Hüreyre ile Muzenî (R.A.) diyorlar ki: **Peygamber (S.A.V.) Efendimiz** halkın toplayıp onlara şöyle seslendi: «**Ey İnsanlar! Allah'a tevbe ediniz. Çünkü ben günde yüz defa tevbe ediyorum.**»⁵³⁶

Ebû Seleme'nin yapmış olduğu rivâyette ise şöyle deniliyor: «**Doğrusu ben her gün yüz defa Allah'a istigfarda bulunur, tevbe ederim..**»

Diğer bir rivâyette: «**Doğrusu ben gece ve gündüzde yüz defa Allah'a istigfar'da bulunurum**» buyuruluyor.

Tefsîr-i Hanefî'de deniliyor ki: «**Allah'tan bağışlanmamı ve tevbemin kabulünü diliyorum**» demektir.

Bil ki: **Peygamberlerin istigfarı**, bizim günahlarımız gibi hakiki bir gûnahtan dolayı değildir. Aklımızın inceliğine ermediği birtakım hususlardan dolayıdır. Çünkü onların yüce makamının zevkini duyacak durumda değiliz. Bu bakımdan onların günahını bizim düşündüğümüz şeke hamletmek câiz değildir.

Cenâb-ı Hakk'ın Kur'ân-ı Kerîm'deki: «**Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar, sana olan nimetini tamamlar, seni doğru yola erliştirir.**»⁵³⁷ âyetinde geçen «günahlarını» onun hükmeye medar olan şeriatına nisbetledir. Ve işte bütün peygamberlerin günahı da bu açıdan düşünülebilir. Bunun içindir ki bazı ilim adamları demişler ki: Âdem Peygamber

(534) Taberâni; *Ubâde bîn Sâmit'ten* (R.A.)

(535) Taberâni; *İbni Ömer'den* (R.A.)

(536) Sahîh-i Müslim, İmam Ahmed bîn Hanbel, *Nesâî*.

(537) *Fetih* sûresi, âyet: 2.

Allah'a karşı gelmedi. Onun belinde olan zûrriyeti isyânda bulundu. Kur'ân-ı Kerîm'de Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e hitapla buyurulan: «Allah böylece, senin geçmiş ve gelecek günahlarını bağışlar» ilâhî beyânda sadece **Peygamber (S.A.V.)** Efendimiz'i tatmin ciheti vardır. Resûlullah'ın (S.A.V.) şeriatıyla gelen ümmetinin bütün günahlarını, şeriatın hükmü yine getirildikten, ilâhî hudud ikame edildikten sonra Cenâb-ı Hak bağışlayacaktır. Yâni dünyada şeriat-i Muhammediye'ye aykırı hareket eden ümmet, yine dünyada o şeriatın hükümlerine göre cezalandırıldıktan sonra Cenâb-ı Hak onların günahlarını bağışlar⁵³⁸

İbni Melek (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Yüz defadan maksad, çöklük ifâde etmek içindir; tahdid için değildir. Yâni mutlaka yüz defa istigfar ve tevbede bulunmayı sınırlamak için değildir. «İnsanlar» tabirine erkek-kadın hepsi girer. Bundan da anlaşılıyor ki istigfar ve tevbe virdi hiç bir zaman insandan düşmez. Bu ikisini de hemen yapmak vâcibdir. Çünkü küçük günahlar üzerinde ısrar etmek, insanı büyük günah sâhibi yapar. Küçük günah büyük günaha dönüşmüştür. Nitekim Fahr-i Âlem Efendimiz buyuruyor ki: «İstigfar eden kimse (küçük günah üzerinde) ısrar etmiş olmaz; günde yetmiş defa döneklik etse bile!»

İbni Abbas'dan (R.A.) yapılan rivâyette **Peygamber (S.A.V.)** Efendimiz buyuruyor ki: «**İstigfarla birlikte büyük günah kalmaz. ısrarla birlikte küçük günah kalmaz (büyük günaha dönüşür).**» Şöyledir ki: **Sahîh bir tevbe ve istigfar, büyük bile olsa günahları silip temizler. ısrarla yapılan küçük günahlar, ısrar neticesi küçük olmaktan çıkip büyük günah olur.**⁵³⁹

Yapılan sahîh rivâyete göre, Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki: Ebûbekir Sîddîk (R.A.) bana haber verdi; —ki o çok doğru sözlüdür— Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'den şöyle buyurduğunu işitmıştır: «**Herhangi bir kul günâh işler, sonra kalkıp**

(538) el-Kîbrîtî'l-Ahmer; Abdülvahhab Şâ'râni (K.S.)

(539) Câmiu's-Sâğır, İbni Abbas'dan (R.A.). İzâhi: Feyzü'l-Kâdir.

güzel bir abdest alır, nâfile olarak iki rek'at namaz kılar da sonra Allah'a istigfarda bulunursa, mutlaka Allah onu bağışlar.»⁵⁴⁰

Ve sonra Resûlüllah (S.A.V.) şu âyeti okumuştur: «Onlar fenâ ve gayr-i ahlâkî bir şey yaptıklarında veya kendilerine zulmettiklerinde Allah'ı anarlar, günahlarının bağışlanmasıını dilerler. Günahları Allah'tan başka bağışlayan kim vardır? Onlar yaptıklarında bile bile direnmezler.»⁵⁴¹

Âyette, «günahlarının bağışlanmasıını dilerler» cümlesinde kolların gönlünü hoş tutmalarına, ferahlık duymalarına, tevbeye daha çok rağbet etmelerine, umutsuzluğa kapılmamalarına, ilâhi rahmetten ümitlerinin kırılmamasına açılan bir kapı vardır. Günah ne kadar çok büyük olursa olsun, Allah'ın rahmeti mutlaka ondan çok daha büyütür. Bağışlaması ise daha üstün bir düzeydedir. Lütf u keremi ise çok yücedir.⁵⁴²

Konumuzla ilgili diğer hadîsler :

«Direnenlere yazıklar olsun! Onlar ki bile bile yaptıklarında direnirler.» Yâni hem işledikleri şeyin günah olduğunu, hem de bundan dolayı tevbe ve istigfarda bulundukları takdirde bağışlanacaklarını bildikleri halde, hem gınahta direnirler, hem de istigfarda bulunmazlar.⁵⁴³

«İstigfarda bulunan, günde yetmiş kez (günaha) dönse bile yine ısrar etmemiş sayılır.»⁵⁴⁴

el-Aynî şerhinde de bu hususa yer verilmiştir.

«Allah mü'min kulunun tevbesinden dolayı, kaybetmiş eşyasını bulan kimseden daha çok sevinir.» Hadîsin devamında şu cümleler de yer almaktadır: «Suya kanan çok susuzdan, kısr olduğu halde çocuğu olandan daha çok sevinir. Kim de Al-

(540) *Muhyî's-Sünne Fi'l-Mesâbih*; Hz. Allâden (R.A.). (Kul hakkı, millet hakkı) bu günahların dışında kalır. Onlar ancak ödendiğinde bağışlanabilir. (Mütercim)

(541) *Al-i İmrân* sûresi, âyet: 135.

(542) *Tefsîr-i Keşâf*.

(543) Ahmed bin Hanbel; Abdullah bin Ömer'den (R.A.).

(544) Tirmîzî; Ebûbekir Siddîk'dan (R.A.) merfuan.

lah'a NASÛH tevbeyle tevbe ederse, Allah hafaza meleklerine, onun yaşadığı topraklara günahlarını, hatâ ve isyanlarını unuturur.»⁵⁴⁵

«Şüphesiz ki Kur'ân sizi hem hastalığa, hem de şifâsına karşı ırşâd ediyor: Sizin illet ve hastalığınız, günahlardır. Şifa ve ilâcınız da istigfardır.» Günahların en büyüğü, Allah'a ortak koşmaktadır. Bunun ilâci, TEVHÎD'dir. Tevhîd ise fiiller, sıfatlar ve zatlara göre birtakım mertebelere ayrılr.⁵⁴⁶

Bir hadîste ise Resûlüllah (S.A.V.) buyuruyor ki :

«Demir nasıl paslanırsa, gönüller de öylesine paslanır. Şüphesiz ki gönüllerin cilâsi, Allah'ı anmak, Kur'ân okumaktır.»⁵⁴⁷

Yapılan rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu konuya ilgili bir hadîslerinde de şöyle buyurmuşlardır :

«Ne kadar bir âdemoğlu varsa mutlaka her birinin iki sahifesi vardır: Bir sahifeye gündüzleyin (işlediği) amel yazılır. Diğerine ise geceleyin (işlediği) amel yazılır. Sonra bu iki sahife katlanır. İçinde istigfar —isterse bir defa yapılmış olsun— varsa, sahifeler nur gibi parıldar. İçinde istigfar yoksa, karanlık ve siyah bir vaziyette katlanmış olurlar.»⁵⁴⁸

Bunun içindir ki Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hadîsi açıklama mahiyetinde şöyle buyurmuştur: «Allah'a günde iki defa olsun istigfar etmeyen kimse kendi nefrine zulmetmiş olur.» Sabah ve akşam bu zulmü işlemiştir.⁵⁴⁹

**

(545) Ebû Hüreyre'den (R.A.)

(546) Senedîni tesbit edemedim.

(547) *Tefsîr-i Râhu'l-Beyân*.

(548) Senedîni tesbit edilemedi.

(549) *Şîr'atü'l-İslâm*.

**İSTİAZE (ŞEYTANDAN VE KÖTÜ ŞEYLERDEN ALLAH'A
SİĞINMA) HAKKINDA VÂRID OLAN ÂYETLER VE SAHİH
HADİSLER VE BUNUN HASSALARI**

Bil ki, Eûzü billâhi mine's-şeytâni'r-râcîm demekteki hikmet, izin almak, kapıyı çalmaktır.

Bir hükümdarın kapısına gelen, izin almadıkça nasıl içeri giremezse, bunun gibi Kur'ân-ı Kerîm'i okumak isteyen kimse en samimi dostuyla münacatta bulunmak için içeri girmek arzusundadır. Bu bakımdan dil temizliğine muhtaçtır. Çünkü lüzumsuz konuşmakla, şuna buna yalan, iftira atmakla onu murdar etmiş bulunuyor, TEAVVÜZ ile temizlenmesi gerek..

Ma'rifet ehli der ki: Bu kelimeler (Eûzü billâhi mine's-şeytâni'r-râcîm) Allah'a yakınlık sağlayanların vasıtası, Allah'tan korkanların dayanağı, helâk olmaya yüz tutanların dönüş umudu, huşû' emlinin gönül yaygısı ve Rabbü'l-Âlemîn'in şu buyruğuna gönülden boyun eğip uymaktır: «Kur'ân okuyacağın zaman, kovulmuş şeytandan Allah'a sığın. Doğrusu şeytanın, insanlar ve yalnız Rablerine güvenenler üzerinde bir nüfuzu yoktur. Onun nüfuzu sâdece onu dost edinenler ve Allah'a ortak koşanlar üzerindedir.»⁵⁵⁰

Bu konuda beğenilen söz, cumhurun sözüdür: EÛZÜ BİLLÂHÎ MÎNE'S-Ş-SEYTANÎ'R-RACÎM.. İstiazeyi cumhurun bu tesbitine göre okumak daha sabit ve daha sağlam bir rivâyettir.

Hadîs-i şerîfte buyuruldu ki: «Cibrîl bunu bana böylece Levh-i Mahfuz'dan getirip okuttu.»

Her ne kadar bu konuda «ESTEÎZU BİLLÂH» sözü dirâyeten daha uygunsa da diğer şekli daha sabit görülmüştür. Bu şekil dirâyeten daha uygundur, diyoruz; çünkü Kur'ân'da emredilen: «Festeiz billâhi» şekline muvafiktir. Cebrâîl'in Peygamber Efendimiz'e ilk indirdiği şey İSTİAZE ve BESMELE'dir. Kur'ân'da «Rabbin adıyla oku!» emri de buna işarettil. «Eûzü»nın mânası, ilticâ ediyorum, demektir.

(550) Nâhl sûresi, âyet: 98-101.

Bil ki, İSTİAZE kelimeleri üç kısma ayrırlar: Sifatiye, ef'aliye ve zâtiye... Nitekim Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurular ki :

أَعُوذُ بِرَضَاكَ مِنْ حَسْطِلَةٍ وَبِعَافَاتِكَ مِنْ عَقُوبَتِكَ وَأَعُوذُ بِكَ مِنْ مِنْكَ أَيْ مِنْ عَذَابِكَ

Mânası :

«Senin gazabından rizana sığınırım. Senin vereceğin azâbindan ve elîm sonuçtan senin bağışlamana iltica ederim. Senden sana sığınırım.» Yâni azâbindan sana sığınırım.⁵⁵¹

İstiazede, kendi türlerinin hepsini kapsasın diye İsm-i Celâl ile ihtiyar edilmiştir. Tefsîr-i Kebîr'de deniliyor ki: Şerler ya itikadî hususlardadır —ki buna bâtil olan bütün mezhepler dahildir. Yetmiş iki sapık firkanın itikadî da bunun kapsamına girer— ya da bedenî amellerdedir —ki bunlardan bir kısmı dine zarar verir. Mükellefler hakkında men'edilen şeyle bu cümleddendir. Bunların hepsini sıralayıp buraya yazmak mümkün değildir. Bir kısmı dine zarar vermez; hastalıklar, elem ve kederler, yanmak, boğulmak, fakirlik, körlük, ihtiyarlıktaki bunama ve bunlara benzer belâlar, dertler... Bunların hepsini de sayıp dökmek mümkün değildir.— EÛZÜ BİLLÂHÎ... bütün bunlardan Allah'a sığınmayı içine almaktadır. O halde akıllı kimseye gereken şudur: İstiazede bulunmak istediginde bu saydığımız üç cins şerî türleriyle birlikte hatırına getirmesi yeter. Çünkü bunların hepsini kafada sıralayıp yaymak mümkün olmaz. Nitekim Rûhu'l-Beyân tefsirinin başlığında bu husus açıklanmıştır. Oraya müracaat edilmesi tavsiye olunur.

Ibni Abbas (R.A.)'ın rivâyet ettiği hadîs-i şerîfte buyuruyor ki: «Kur'ân'a saygı ve onun kadrını yükseltmek, EÛZÜ BİLLÂHÎ MÎNE'S-Ş-SEYTANÎ'R-RACÎM'dir. Kur'ân'ın anahtarı, BISMILLÂHÎ'R-RAHMANÎ'R-RAHÎM'dir.⁵⁵²

(551) Ahmed bîn Hanbel, Taberânî.

(552) Cevâhir-i Tefsîr.

«Kur'ân'ın kadrini yükseltmek ve ona saygı duymak» cumlesinden şu neticeyi çıkarıyoruz: İSTİAZE, Kur'ân'a ait bir süpürgedir; Kur'ân okuyan kimse bu süpürge ile önce gönül alanını, beden ve dil sahasını çeşitli menhiyattan, engellerden, nefsin kötü düşüncelerinden ve şeytanın vesvesesinden temizler.

Kur'ân'daki «Festaiz» emri vücûb içindir. Yâni Kur'ân okumak isteyen kimseyin EÛZÜ çekmesi vâcibdir. Nitekim Tefsîr-i Şeyh'de de bu husus belirtilmiştir.

El-Mâlim kitabımda deniliyor ki: İSTİAZE, Kur'ân okumak istenilirken sünnettir. Her iki takdirde de mânası şöyledir, âyetin: «Ey Muhammed! Kur'ân okumak istediginde ES-TEÎZÜ BİLLÂHÎ MÎNE'S-Ş-SEYTANÎ'R-RACÎM de...»

Bu âyetin iniş sebebi: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Kur'ân okurken tutulup kaldı ve bunun sebebini bir türlü anlayamadı. Bunun üzerine, hem ona, hem ümmetine ta'lîm olsun diye yukarıdaki âyet indi. Tutulup kalmanın, şeytandan (onun işi) olduğu, bundan kurtulmanın İSTİAZE ile olacağı bildirildi.

el-Kifâye kitabımda deniliyor ki: İSTİAZE, «Esteîzü bî-lâhi mine's-şeytani'r-racîm» demektir. Hidâye kitabımda «Eûzü billâhi mine's-şeytani'r-racîm» demektir, deniliyor. Böyle demek Kur'ân'a uygunluk sağlamak içindir. en-Nihâye kitabımda, fetvâ buna göredir, deniliyor. Bazısına göre, İSTİAZE'nin mânası, «Kovulmuş şeytandan, ya bilfiil işe girişmesiyle veya yardımıcılara emretmesiyle çıkan her şeyden Allah'a sığınırıım» demektir.

el-Hasen'den nakledildigine göre, diyor ki: Allah'a sığınan kimseyle arasında Allah üçyüz hicab yerleştirir ki bir hicabdan diğerine olan mesafe yerle gök arası kadardır. Artık bu durumda şeytan ona yaklaşmaya yol bulamaz. Cenâb-ı Hak bunu destekler mânada buyuruyor ki: «Doğrusu şeytanın, inanalar ve yalnız Rablerine güvenenler üzerinde bir nüfuzu yoktur.»⁵⁵³

(553) Nahl sûresi, âyet: 100.

Diger bir âyet-i kerîmede de buyuruluyor ki:

«De ki; Rabbim! Şeytanın kışkırtmalarından sana sığınırıım. Rabbim (şeytanın ve o yolda olanların) yanında hazır olmalarından da sana sığınırıım.»⁵⁵⁴

«De ki: İnsanlardan ve cinlerden ve insanların gönüllerine gelenin şerrinden, düğümlere nefes eden büyücülerin şerrinden, hased ettiği zaman hasedçinin şerrinden, tan yerini ağartan Rabbe sığınırıım.»⁵⁵⁵

«De ki: İnsanlardan ve cinlerden ve insanların gönüllerine vesvese veren o sinsi vesvesecinin şerrinden, insanların Rabbinne, insanların hükümrânına, insanların ilâhîna sığınırıım.»⁵⁵⁶

İstiâze ile ilgili daha başka âyetlerde de birtakım telkinler vardır.

Ebû Zerr-i Giffârî (R.A.), Resûlüllah (S.A.V.)'in şöyle dediğini rivâyet ediyor: «Cinlerin ve insanların şeytanından Allah'a sığınırıım.» Bunun üzerine Ebû Zer diyor ki; sordum:

— Yâ Resûlüllah! İnsanların da şeytanı var mı?

— Evet, onlar cinlerin şeytanından daha şerdir.

Diye cevap verdiler.

Bir hadîste ise şöyle buyurdular: «Mü'min EÛZÜ BİLLÂHÎ MÎNE'S-Ş-SEYTANÎ'R-RACÎM dediği zaman, şeytan şöyle der: «Belimi kırdı, bende hiç güç kalmadı!...»

Havâss'dan bâzısı diyor ki: İSTİAZE virdi, mü'minlerin sâkit olmayan sünnetidir. Her gün denilmesi uygun olur. İstîfar da böyledir. Her gün yirmi bir, kırk bir ya da yetmiş veya yüz defa bunlar söylenilir. Muhakkak ki İSTİAZE'de bir çok faydalar vardır.

♦♦

(554) Mül'minûn sûresi, âyet: 98.

(555) Felâk sûresi.

(556) Nâs sûresi.

BESMELE-İ ŞERİFENİN FAZİLETİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER

«Cebrâil bana vahiy ile geldiğinde ilk gönlüme ilka ettiği şey, BISMILLÂHÎRRAHMÂNÎRRAHÎM oldu.»⁵⁵⁷

Yapılan sahîh rivâyete göre, Hazret-i Osman (R.A.), Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'den Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'den sordu. Resûlullah (S.A.V.) ona şu cevabı verdi: «Bismillâh, Allah'ın isimlerinden bir isimdir. Bununla Allah'ın en büyük sâmi arasındaki yakınlık, gözün beyazıyla siyahı arasındaki yakınlık gibidir.»⁵⁵⁸

Şâ'bî'den yapılan rivâyette buyuruluyor ki: «Allah'ın en büyük ismi, YÂ ALLAH'dır.»⁵⁵⁹

Diğer bir hadîs-i şerîfte: «Allah'ın en büyük ismi, ALLAH'dır. Kur'ân-ı Kerîm'e de her isimden önce Allah ile başlandığına dikkat etmez misiniz?»⁵⁶⁰ buyuruluyor.

Yine bu konuda Resûlullah (S.A.V.)'in şöyle buyurduğu rivâyet edilmiştir: «Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm indiği zaman gökteki melekler buna çok sevindiler; Arş titredi. Bismillâh ile birlikte bin melek indi. Bu, meleklerin imânını artırdı. Cinler yüzükoyun yere kapandılar. Felekler bundan dolayı harekete geçti. Melekler Besmele'nin azametinden dolayı baş ekip kükürdüler.»

«Bismîllâhi'r-rahmâni'r-rahîm indiği zaman, dağlar tesbîh getirdi. O kadar ki bu tesbîhi Mekke ehli ve o bölgede bulunanlar işitti. Bunun üzerine dediler ki: «Muhammed dağları büyüledi.» Cenâb-ı Hak bir duman gönderdi de Mekke ehli üzerinde gölge oldu.

Râvî devamla diyor ki: Resûlullah, (S.A.V.) «Kim Bismillâh'ı gönülden inanarak okursa, onunla birlikte dağlar da tes-

(557) Dâre Kutnî; İbni Ömer'den (R.A.)

(558) İbni Ebi Hâkim, Hâkim, Beyhaki, Herevi, Hatîb-i Bağdâdi; İbni Abbas'dan (R.A.)

(559) İbni Ebi Dünâya, İbni Şeybe.

(560) Buhâri; Câbir'den (R.A.)

bîh getirir. Ancak ne var ki dağların bu tesbîh sesi duyulmaz.»⁵⁶¹ buyurdular.

Diğer bir rivâyette ise şöyle deniliyor: «Dağlar ve taşlar tesbîh eder. Ancak ne var ki insanlar bunların tesbîhlerini işitemezler. (Gönül kulağı açık olanlar belki duyabilir).»

«Bir çıkmaza sürüklenir, sıkıntıya düşersen, Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ve lâ havle ve lâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm söyle.. Cenâb-ı Hak bu sebeple bunu söyleyenden belânin bir nice çeşitlerini geri çevirir.»⁵⁶²

Konumuzla ilgili hadîs-i şerîfler :

«Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ve lâ havle velâ kuvvete illâ billâhi'l-aliyyi'l-azîm diyen kimseden Cenâb-ı Allah belâ gam, keder ve üzüntüden yetmiş kapıyı çevirip kapatır.»⁵⁶³

«Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm el-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemin'i okur, bismillâh'ı bir âyet sayar, Gayri'l-mağdûbi aleyhim'i bir âyet saymazdı.»⁵⁶⁴

«Seytan'ın insanlardan çalmak istediği Kur'ân'dan en büyük âyet, Bismillâhirrahmânirrahîm'dir.»⁵⁶⁵

«İnsanların Allah kitabında en çok gaflet ettiler âyet, Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'dir. Bu âyet Süleyman bin Dâvud müstesnâ Peygamberimiz (S.A.V.) Efendimiz'den başka hiçbir kimseye inmemiştir.»⁵⁶⁶

Büyük sahabî Büreyde (R.A.) diyor ki: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bana: «Süleyman Peygamber'den başka bir peygamberin inmeyen bir âyetten sana haber vermedikçe camî'den çıkmayacağım. O âyet ancak sana inmiştir. Sonra da sordu :

— Namaza başlarken ne ile Kur'ân'a başlarsın?
— Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ile
— İşte o, İşte o!.. Buyurdular.»⁵⁶⁷

(561) Ebû Nuaym, İbni Sûleme; Hz. Atîc'e den (R. Anhâ).

(562) İbni Sînî, Deylemî; Hz. Ali'den merfuan.

(563) ed-Dürrü'l-Mensur; İbni Abbas'dan (R.A.)

(564) Ahmed bin Hanbel, Ebû Dâvud, Hâkim; Ümmü Selâme'den.

(565) Beyhaki, İbni Huzeyme; Sa'd bin Cübeyr'den (R.A.)

(566) Beyhaki, İbni Merdveyh; İbni Abbas'dan (R.A.)

(567) Dâre Kutnî, Taberânî.

İbni Abbas (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ininceye kadar sûrelerin bölümünü bilmiyorlardı.

Bezzar buna ilâveten diyor ki: Bismillâh inince, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz sûrenin bununla bittiğini anladı. Böylece başka bir sûreye başlayıp yöneldi.⁵⁶⁸

İbni Abbas yine diyor ki: Daha önceleri müslümanlar bir sûrenin bitiş kısmını bilmiyorlardı. Bismillâh ininceye kadar bu böyle devam etti. Besmele inince, sûrenin nerede bittiğini bilmış oldular.⁵⁶⁹

Bu konuda Ibni Abbas başka bir rivâyetle diyor ki: Cebârâil gelip Peygamber (S.A.V.) Efendimiz Bismillâh'ı okuyunca, bunun süre olduğunu (sûre başlangıcı bulunduğu) anlamış oldu.⁵⁷⁰

İbni Mes'ud (R.A.) Hazretleri diyor ki :

«Bizler, iki süre arasındaki fasılayı, Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ininceye kadar bilmiyorduk.»

Ebû Şâmmme bu konuda diyor ki: İhtimal ki bu, Cebârâil (A.S.) sûreyi Resûlüllah'a okuyup öğrettiğten ve Resûlüllah (S.A.V.)'in de o sûreyi iyice belledikten sonra Cibrîl'in TES-MİYE ile emretmesi devresinde olmuştur. Böylece Resûlüllah (S.A.V.) sûrenin bittiğini ve başka bir sûreye geçildiğini bilmış oluyordu.

Resûlüllah Efendimiz'in «Besmelenin inmesi» şeklinde tâbir kullanması, onun her sûrenin başında Kur'ân'dan (bir âyet) olduğunu bildirmek içindir. Diğer bir ihtimalle, her sûrenin tüm âyetleri, Besmele'nin inişinden önce indiği, sûre tamamlanınca da Cebârâil Besmele'yle inip sûreyi belli ölçüde arzettiği olabilir. Böylece Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz sûrenin bittiğini anlar ve başka bir âyet oraya ilâve etmezdi.

Yapılan rivâyete göre, Ibni Abbas (R.A.) diyor ki :
«Seb'u'l-Mesâni Fâtihatü'l-Kitab'dır.»

(568) Ebû Dâvud, Hâkim, Beyhâki, Bezzar; Ibni Abbas'dan (R.A.)

(569) Hâkim; Ibni Abbas'dan (R.A.)

(570) Hâkim; Ibni Abbas'dan (R.A.) sahîh isnadla.

Bunun üzerine soruldu :

- Bunun yedinci âyeti nerede?
- Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'dir, diye cevab verdi.⁵⁷¹
- Sahîh rivâyette, Hazret-i Ali (R.A.)'den soruluyor :
- Seb'u'l-Mesâni nedir?
- El-hamdü lillâhi rabbi'l-âlemîn'dir, diyor.
- Ama bu altı âyettir!..
- Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm de bir âyettir.⁵⁷²

Vâhidî'nin Ibni Ömer (R.A.)'den yaptığı rivâyete göre : «Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm, her sûrede inmiştir.»

(Böylece Bismillâh... her sûrede bir âyet olarak bulunur.)

Rivâyete göre, Ibni Ömer (R.A.) namazda Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i okur, sûreyi bitirince de okur ve şöyle derdi : «Mushafta ancak okunsun diye yazılmıştır.»⁵⁷³

Ebû Hüreyre'den yapılan rivâyette Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki: «El-hamdü'yü okuduğunuzda Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i de okuyun. Doğrusu Fâtîha ÜMMÜ'L-KUR'ÂN = Kur'ân'ın anası ve Kitab'ın anasıdır ve o Seb'u'l-Mesâni'dir. Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm ondan bir âyettir.»⁵⁷⁴

Safvân bin Selîm'den yapılan rivâyete göre, Safvân diyor ki: Cinler insanların hem öte-berisini, hem elbiselerini kullanıyorlar. Sizden biriniz bir elbise alındığında veya çıkarıp bir yere koyduğunda Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm desin. Çünkü Allah ismi mühürleyicidir. (Ona artık cinler yanaşamaz).⁵⁷⁵

Atâ' Hazretleri ise şöyle diyor :
«Geceleyin eşekler anırmaya başlayınca, siz şöyle söyle-

(571) Ibni Huzeyme, Beyhâki; Ibni Abbas'dan (R.A.)

(572) Dâre Kutnî; Hz. Alî'den (R.A.)

(573) Beyhâki; Ibni Ömer'den (R.A.)

(574) Dâre Kutnî; Ebû Hüreyre'den (R.A.) el-İtkan.

(575) Ebû Şeyh; Safvân bin Selîm'den.

yin: Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm, Eûzü billâhi mineşseytani'r-racîm.»⁵⁷⁶

«Öğretmen çocuğa Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm deyince, hem öğretmen için, hem çocuk için, hem de onun ana-babası için cehennemden kurtulma beratı yazılır.»⁵⁷⁷

İbni Abbas (R.A.)'den yapılan diğer bir rivâyette, diyor ki; Resûlullah (S.A.V.)'in şöyle buyurduğunu işittim: «İnsanların hayatı ve yeryüzünde yürüyenlerin hayatı, muallimlerdir. Din ne kadar eskimeye yüz tutarsa onlar onu tazelerler. Onlara veriniz, onlarla çekşmeyiniz ve onları (beldenizden) çıkarmayınız!»⁵⁷⁸

Yapılan rivâyete göre, Ibni Mes'ûd (R.A.) demiştir ki :

«Kim on dokuz zebâni'den kurtulmak istiyorsa, Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i okusun. Tâ ki Allah bunun her harfine karşılık ona bir cennet lütfede..»⁵⁷⁹

«Kim Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i okursa, ona her harf başına dört bin iylilik yazılır. Her harf başına dört bin kötülüğü silinir. Dört bin derece yükselir.»⁵⁸⁰

(Bunun tahdid değil de kesretten kinâye olduğu söylenir.)

Konumuzla ilgili diğer hadîs-i şerîfler :

«Ağaçlar kalem, denizler de mürekkep olsaydı; cinler ve insanlar toplanıp meleklerle birlikte bir kitap hazırlayıp Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'in mânasını yazmaya başlasalar ve buna iki milyon yıl devam etmiş olsalardı onun yüzde birinin mânasını yazmaya güç getiremezlerdi.»⁵⁸¹

«Kul, Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm deyince, cennet ehli «Lebbeyk ve Sa'deyk = Buyur, seni bekliyoruz, saadetle, gel» der ve şunu ilâve eder: «Allah'ım! Falan kulun Bismillâhi'r-

(576) Abdürrezzak, Ebü Nuaym; Atâ'dan.

(577) Deylemi; Ibni Abbas'dan (R.A.)

(578) Deylemi.

(579) Vekîl ve Sa'lebî; Ibni Mes'ûd'dan (R.A.)

(580) Deylemi; Ibni Mes'ûd'dan (R.A.). / Durrü'l-Mensûr.

(581) Risâle-i Besmele. (Hadîsin senedini tesbit mümkün olmadı.) (Mütercim)

Rahmâni'r-Rahîm dedi. Allah'ım! Onu cehennemden çıkar, cennetin koy.»⁵⁸²

«Kiyâmet günü bir kavim, Bismîllâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm diyerek gelir; onların iyilikleri kötüüklerinden daha ağır basar. Diğer ümmetler bu kavmin bu durumunu görünce, «iyilikleri ne de ağır basıyor!» derler.»⁵⁸³

Çünkü onların ilk sözü ve sözlerin başı, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'dir. Bu da Allah'ın büyük isimlerindendir. Eğer bu isim terazinin bir kefesine, yerler, gökler ve içindekiler de diğer kefesine konulsa, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ağır gelir. Cenâb-ı Hak Besmele'yi bu ümmet için her türlü belâdan güven yapmış kovulan şeytandan koruyucu kılmış, her türlü hastalığa şifâ yapmış, yere batmaktan, yanından, başka şekele girmekten koruyucu etmiştir. Bütün bunlar Bismillâh'ın bereketiyle sunulmuştur.»⁵⁸⁴

«Mî'râc'a çıktığım gece, semalara doğru yolculuk yaparken, cennetlerin hepsi bana arzolundu. Cennette dört ırmak gördüm: Biri su, biri süt, biri şarap, biri de bal idi. Nitekim Allah bunu beyân ederken buyuruyor ki: «Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennet söyledir: Orada temiz su ırmakları, tadi bozulmayan süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları, süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü ürün ve Rablerinden mağfîret vardır.»⁵⁸⁵ Bunun üzerine Cebrâil'e dedim ki: Bu nehirler nereden geliyor ve ne reye gidiyor? Cebrâil (A.S.) cevap verdi: Havz-ı Kevser'e doğru akıp gidiyor. Ancak nereden geldiğini bilmiyorum. Siz Allah'tan sorarsanız, bu hususu size ya bildirir veya gösterir. (Veya ben Allah'a duâ edip bu hususu size bildirmesini ya da göstermesini dileyeyim). Ve sonra Cibrîl Rabbine duâ etti. Bunu üzerine bir melek gelip Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e selâm verdi ve dedi ki: Yâ Muhammed! Gözlerini yum. Pey-

(582) Ibni Ebi Dünâyâ.

(583) Kaynağı tesbit edilemedi.

(584) Havâssî'l-Kur'ân.

(585) Muhammed sûresi, âyet: 15.

gamberimiz bunu ifâdeden sonra şöyle devam etti: Meleğin işaretü üzerine gözlerimi yumdum. Sonra melek bana: Şimdi gözlerini aç, dedi. Açıtım, bir de ne göreyim, ben bir ağaçın yanında bulunuyorum. Orada inciden bir kubbe vardır. Kapısı yeşil yakuttandı. Kilidi altından idi. Eğer dünyadaki bütün insanları ve cinleri o kubbenin üzerine koymuş olsalardı, dağın başına konan bir kuş kadar gözükürlerdi veya denize atılmış bir badem... İşte o dört ırmağın o büyük kubbenin altından çıktığını gördüm. Dönmek istedim. Fakat o melek bana dedi ki: Bu kubbenin içine niçin girmiyorsun? Nasıl girebilirim? Üzerinde kilit vardır! Dedim. Hem bu kilidi nasıl açabilirim? Diye ilâve ettim. Melek bana: O kilidi aç, dedi. Nasıl açayım? Diye sorduğumda, onun anahtarı senin elinde bulunuyor, dedi. Hani nerede dedığın anahtar? diye sorduğumda; onun anahtarı, *Bismî'l-lâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm*'dir, dedi. Bunu üzerine kilide yaklaştığımda, *Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm* dedim; kilit açılıverdi. Kubbenin içine girdim; gördüm ki o dört ırmağın bu kubbenin içindeki dört rükünden akıp çıkıyor. Melek bana, baktınız mı? Diye sordu. Evet, dedim. İkinci kez bak, dedi. Baktığımda, kubbenin dört rüknü üzerinde *Bismî'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm* yazılı duruyor. Su ırmağı, Besmele'nin Mîm'inin deliğinden, süt ırmağı, Allah lâfzinin (Hâ) harfinden, şarap ırmağı Rahmân'ın Mîm'inden, bal ırmağı da Rahîm'in Mîm'inden çıkıyordu. O zaman bildim ki bu dört nehir Besmele'den geliyor. Ve sonra Cenâb-ı Allah buyurdu ki: «Yâ Muhammed! Ümmetinden kim beni bu isimle anarsa, halis bir kalb ile *Bismî'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm* derse ona şu dört ırmaktan içiririm.» (586)

Başka bir rivâyette şu ilâveye yer verilmiştir: Cumartesi günü su ırmağından, pazar günü bal ırmağından, pazartesi günü süt ırmağından, salı günü şarap ırmağından içilir. Cennet ehli bunlardan içince sarhoş olur ve ucharlar. Bu uçuş bin yıl

(586) *Dakayiku'l-Ahbar*. (Hadisin senedini tesbit etmek mümkün olmadı. *Rühu'l-Beyân Tefsiri*'nde de buna yer verilmiş, yani aynı haber nakledilmişdir.)

devam eder. Tâki miskten büyük bir dağa ulaşırlar. Selsebil bu dağın altından çıkar. Ondan da çarşamba günü içerler. Sonra tekrar bin yıl uçarlar; tâki büyük bir saraya gelmiş olurlar. O sarayda yüksekçe sedirler vardır. Üzerine otururlar. Üzerlerine zencebilden bir şarap iner. Ondan da içerler. Bu perşembe gününe rastlar. Sonra (BA') çeşmesinden yaratılan beyaz bir buluttan yağmur yağar onların üzerine. Bu yağış, bin yıl hulle (cennet elbiseleri), bin yıl çeşitli cevherler şeklinde iner. Her bir cevherle birlikte bir Huri bulunur. Sonra bin yıl daha uçarlar; tâki MAK'AD-İ SIDK denilen mevki'a varırlar. Bu cumaya tesadüf eder. Ebediyet sofrasına ve onun yiyeceklerini yemeğe otururlar. Üzerlerine, sonunda misk kokusu bırakın, ağızı kapalı saf bir içecek iner. Ondan içerler.

Bütün bu kerametler İhlâs ile Besmele'yi okuyan, iyi amellerde bulunan, günah ve kötüliklerden kaçınan kimseler içindir. (587)

«Cennette CEBEL-İ RAHMET adında bir dağ vardır. Üzerinde KASRÜ'L-İSLÂM isimli bir saray bulunuyor. Bu sarayın içinde BEYTÜ'L-CELÂL adında bir ev vardır. Sarayın on iki bin kapı kanadı bulunuyor. Kapının iki eşiği arası beşyüz yıllık mesafedir. Bu kapılar ancak BISMİLLÂHİ'R-RAHMÂNİ'R-RAHÎM diyen kimseye açılır.»

BAHRÜ'L-ULÛM ADLI KİTAPTA BELİRTİLDİĞİ ÜZERE BESMELE'NİN TEFSİRİ

Ebû Hüreyre (R.A.)'in rivâyetine göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «Bismi'llâhi'r-Rahmâni'r-Râhîm, Kur'ân'ın anasıdır ve o yedi ikilidir.»

Bu da, Besmele'nin Kur'an'da olan mâna külliyatını kapsadığı içindir. Çünkü Besmele'den maksad, başlangıç ve sonuca irşad etmek ve ikisi arasındakini (yâni dünya ile âhireti ve bu ikisi arasındaki teklif yurdunu ve bununla birlikte, Allah'ın zatına, azametine, sıfatına, güzel güzel nîmetlerine, çokca ba-

(587) *Hayâti'l-Kulûb*. (Sîhhat: tesbit edilememiştir.) (Mütercim)

ışlarına kemal derecede olan her yönyle kudretine övgü ve (şeylerin) beslenişini bildirmek içindir. Şüphesiz ki Besmele'yi vasfetmekte insanlar çok noksan kalmışlardır. Onu açıklamakta akıllar durgunluk içinde kalmıştır. Hem kullara şu dünyada ulaşan şeylerden ve âhirette hiçbir gözün görmediği, hiçbir kuşağın işitmeyeceği ve hiçbir beserin gönlünden geçirmeyeceği nüfuslu yücesi ve en gönül doldurucusu şüphesiz ki Çermetlerden en yücesi ve en gönül doldurucusu şüphesiz ki Cenâb-ı Hakk'ın vech-i kerîmine bakmaktadır. Cenâb-ı Hak bizi de sizi de buna lâyik olan kullarından eylesin!

Bunu kuvvetlendiren bir husus da şudur: Bazı ilim adamları demişler ki: RAHMÂN'dan anlaşılan, bir çeşit rahmettir. Bu da kulların güçlerinin çok ötesindedir; uhrevî saadete taallûk eden bir rahmettir. Çünkü RAHMÂN ismi kullarına karşı çok şefkatli olan zat demektir. Önce bu şefkatıyla onları icad eder, sonra imâna hidâyet buyurur. Saadetin sebeplerini kolaylaştırır. Âhirette ise mutluluğa eriştirir. Kerîm yüzünü göstermekle de ziyâde bir nimet sunmuş olur.

Bazısına göre RAHMÂN, dünyada (kullarının günah ve kusurlarını) gizlemekle; RAHÎM, âhirette bağışlamakla merhamet eden, demektir.

Bazısı da, nimetleriyle RAHMAN'dır, lütuf ve ihsanlarıyla RAHÎM'dır, demektir, şeklinde ifâde etmiştir.

Bazısı da, cehennemden kurtarmakla RAHMÂN'dır, cennete sokmakla da RAHÎM'dır, demiştir.

Bazısı da, Kur'ân-ı Kerîm'i öğretmekle RAHMÂN'dır, selâm ve kelâm tefsirini yapmakla RAHÎM'dır, demiştir.

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki:

«İsâ Peygamber'i annesi, Kitab'ı öğrenmek üzere mualime teslim etti. Muallim ona: Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm söyle, dedi. Bunun üzerine Hz. İsâ, «Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm nedir? diye sordu. Hocası, bilmiyorum, diye cevap verdi. İsa Peygamber söyle söyle başladı: Bismillâh'daki (B) harfi, BAHÂULLAH'ı, (SİN) harfi SENÂULLAH'ı, (MÎM) harfi MÜLKÜLLAH'ı, ALLAH lâfzı, ilâhlar ilâhını, RAHMÂN ve RA-

HÎM ise, Rahmân dünyadaki merhametini, Rahîm âhiretteki rahmetini ifâde eder.»⁽⁵⁸⁸⁾

Âriflerden bir kısmı demişler ki: Daha önceki semâvî kitaplarda bulunan şeylerin hepsinin Kur'ân-ı Kerîm'de bulunduğu ve Kur'ân'ın tümünün de Fâtiha-i Şerife'de mevcut olduğu, Fâtiha'nın da tamamının Besmele'de toplandığı, Besmele'nin de (BE) harfinin altındaki noktada yer aldığı, şüphe götürmez bir hakikattir. Nokta da bir nice hakikatleri, incelikleri kapsamıştır.

Belki de bu ârifler, noktadan, TEVHÎD NOKTASI'ni kasdetmişlerdir. Çünkü tevhîd noktası, Allah'ın birliğini kabul edip bu yolda sülûk edenlerin tek dayanağıdır.

Bazısına göre, bunların hepsi (BE) harfinin altında gizlenmiştir. Çünkü bütün âlemlerden maksad, kulun Rabbine erişmesidir. Bu (BE) harfi ise İLSAK içindir. Kulu Rabbinin yanına ulaştırap oraya bağlar. Bu da insanın arzu ettiği kâmil bir maksattır. Nitekim aynı hususu İmam Fahruddin Razî, İbn-i Nakib kendi tefsirlerinde belirtmişlerdir. Özette demişlerdir ki:

Rivâyetlere göre, Allahü Teâlâ Tevrat'ı Musâ Peygamber'e indirdiğinde Tevrat bin süre ve her süre de bin âyet büyülüğünde bulunuyordu. Musâ Peygamber Tevrat'ın hacmini düşünerek :

— Ya Rabbi! Kim bu Kitab'ı okumaya ve ezberlemeye güç getirebilir? Diye sormuş, Cenâb-ı Hak ona şu cevabı vermiş:

— Doğrusu ben bundan daha büyük bir kitab indireceğim!

— Kime indireceksin Ya Rabbi?

— Peygamberlerin sonuncusuna...

(588) Bu haberin sıhhât ve senedi tesbit edilememiştir. Hem az yukarıda ki rivâyetlere ters düşmektedir. Yukarıda, Besmele'nin Süleyman bin Davud (A.S.) müstesna, Peygamber Efendimiz'den başka hiç bir peygambere indirilmediği belirtilmiştir. Müellif nedense bu hususa dikkat etmemiş ve konunun başında VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER dediği halde, zayıf ve mevzu' hadisleri de alıp nakletmiştir.

— Onun ümmeti o kitab'ı nasıl okuyabilirler? Hem büyük, hem ömürleri kısalır.

— Ben o kitabı onlara kolaylaştıracağım. O kadar ki çocukların bile okuyabilecek (ve ezberleme imkânına erişecekler).

— Yâ Rabbî bunu nasıl yapıyorsun?

— Şüphesiz ki ben gökten yeryüzüne yüz kitap ve bir de ayrıca bir kitap indirdim: Bunlardan ellisini Şit'e, otuzunu İdris'e, yirmisini İbrahim'e indirdim. Tevrat'ı sana, Zebûr'u Dâvûd'a, İncil'i İsâ'ya indirdim. Kâinatı bu kitaplarda belirttim. Ve bütün bu kitapların mânasını Muhammed (S.A.V.)'e indireceğim Kitab'da belirttim. O kitap yüz on dört sûredir. Bu sûreleri otuz cüzde derledim ve bu cüzleri yedi bölüm üzere tercüpledim. Bütün bunların mânasını da Fâtihâ'nın yedi âyetinde topladım. Fâtihâ'nın mânasını da yedi harften ibâret olan BISMILLÂH'da topladım. Bunun da mânasının hepsini ELİF-LÂM-MÎM'in (ELİF)'inde topladım. Sonra Bakara sûresini açtım ve bunun başında ELİF-LÂM-MÎM dedim.

İşte böylece Cenâb-ı Allah Tevrat'ta bunu va'dedip vadettiğini Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'e indirince yahudiler (Allah lânet etsin onlara) bu Kitab (in Tevrat'ta Mûsâ'ya bildirilen kitap olduğunu) inkâr ettiler, bilerek katı bir inkâra saplılar. Bunun için Bakara sûresinin başında ELİF-LÂM-MÎM'den sonra «Bu Kitab'ın (Allah tarafından indirildiğinde) hiç bir şüphe yoktur» buyuruldu. (589)

**

BESMELE-İ ŞERİFE İLE İLGİLİ BAZI MES'ELELER

Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den yapılan rivâyete göre, buyurmuşlar ki: «Kalem'in ilk yazdığı şey, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'dir. Siz de bir kitap yazdığınızda başına Besmele'yi yazınız. Besmele gökten inen her kitabın anahtarıdır.

(589) Tefsîr-i Teyâr.

Cebrâîl (A.S.) Besmeleyi bana indirdiğinde onu üç defa tekrarladı ve dedi ki: Bu sana ve senin ümmetinedir. Onlara emredip de ki: Hiç bir işlerinde Besmele'yi terketmesinler. Çünkü ben onu bir an olsun terketmiş değilim!. Benim ona devamım, baban Âdem Peygamber'e indirdiğimden beridir. Melekler de ona o zamandan beri devam ederler.» (590)

Mâ'rîfet ehlinden bazıı demiş ki: Besmele, hidâyet hânesinden alınma kutsal bir sözdür. Velâyet hil'atlarından rububiyet hil'atıdır. İnâyet ehli için yakınlık sağlayan bir vuslattır. Cinâyet ehli için has bir rahmettir.

İmam Şâfiî'ye göre, Besmele, her sûrenin başında bir âyettir. İmam Ebû Hanîfe'ye göre, başlıbaşına bir âyettir; sûreler arası ayırmak için indirilmiştir. Teberrüken Kur'an'a onunla başlanır. Neml sûresinde geçen Besmele tam bir âyet değil, âyetten bir bölümdür. Orada tam bir âyet olmamasının hikmetini şöyle ifâde etmişlerdir: Cünüp, loğusa ve aybaşı âdetli olanlar onu okumaktan menedilmesinler diyedir. Tıpkı iki şahadet kelimesi gibi.. Bunlar Kur'an'da bir araya getirilmemiştir. Tâki cünüp ve loğusa ile aybaşı âdetli ölüm ânında bunu söyleyebilsinler.

Bil ki: Neml sûresindeki Besmele, ittifakla Kur'an'dır. (Yâni Kur'an'dan bir parçasıdır). Sûrelerin başında bulunan Besmele ise; bu konuda meşhûr olan görüş, Ebû Hanîfe'nin görüşüdür. Ona göre, o besmeleler Kur'an'dan değildir. İmam Mâlik'in mezhebinde olduğu gibi... Ama Hanefî mezhebinde sahîh olan husus, Besmele Kur'an'dan tek bir âyettir; sûrelerin arası ayırmak için indirilmiş ve başlanması teberrük kılınmıştır. Delil ise, Selef'in hiç birisinin inkâr etmemesi ve hatt-ı Kur'an ile mushâfa yazılmasıdır. Aynı zamanda namazın onsuz câiz olmadığıdır. Ancak tam bir âyet olup olmadığında şüphe izhar edilmiştir. İmam Şâfiî, iki kavlinden birinde onun kendisinden önceki cümleyle birlikte bir âyet olduğunu söylemiş ve böylece sûreden tam bir âyet olduğunu hükmetmiştir. Ancak bu görüş bir şüphe uyandırmış ve bununla maktu' bir

(590) Bahriü'l-Ulûm. (Hadisin senedi tesbit edilememiştir).

farzın yerine getirilmeyeceği sonucuna varılmış ve cünüp ile aybaşı âdeti içinde bulunan kimsenin onu okuyabileceğinin câiz olduğu ifâde edilmiştir. Ancak onlar da bunu teberrük ve uğur kasdiyle okurlar; Kur'ân kasdiyle okumazlarsa cevâz hükmünden yararlanabilirler. Meselâ: Şükür kasdiyle, Elhamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn derse câiz olur. Tilâvet kasdiyle derse câiz olmaz. Çünkü cünüp ile aybaşı âdeti içinde olan kimse Kur'ân okuyamaz. Böylece, yâni şükür kasdiyle okurlarsa bu katiksiz bir duâ olmuş olur. Ancak bu, namaz dışına mahsus bir cevâzdır. Çünkü namaz içinde Fâtiha'yı şükür ve duâ kasdiyle okuyan kimsenin bu tarz okuması farz yerine geçer ve kasdettiği ile amel olunmaz. Çünkü namaz kırâet yeridir, istenmez okunan âyet, kırâet yerine geçer. Ama namaz böyle değildir; orada neyi kasdederse onunla amel etmiş olur. Şâfiî'nin delil olarak meydana koyduğu şeyden dolayı Besmele'nin tam bir âyet olup olmadığına şüphe edilmesi, Kur'ân kasdiyle onu okumanın cevâzını isbat etmemektedir. Çünkü makam, ihtiyat makamıdır. O halde burada ihtiyata daha uygun olanı, terkedilmesidir. Çünkü delil onun tam bir âyet olduğuna tamamen delâlet etmemekte ve böylece şüpheden uzak kalmamaktadır. Namazın onunla câiz olması hususu ise böyle değildir. Çünkü namazda bu durumda ihtiyata daha uygun olanı, içinde şüphe bulunan âyetin okumasının terkedilmesidir; her ne kadar delil onun bir âyet olduğuna ve Kur'ân'dan olduğunu inkâr edenin küfrüne delâlet etse bile... Çünkü bunu isbat edenlere göre onların delili kuvvetli sayılır ve bu hal karşı tarafı ise açıklıktan müşkilâta götürmez. Bu sebeple Taftazânî'nin belirttiği husus vârid sayılmaz.

Denilse ki; Besmele'nin inmesinin tekrarı, onun Kur'âniyetinin tekrarını gerektirir. Nitekim FEBİEYYİ ÂLÂÎ RABBİ KÜMÂ TÜKEZZİBÂN âyetinde durum böyledir. O halde Besmele'yi neden bir tek âyet saymışlar? Buna cevapla deriz ki: Bir âyetin tekrar inmesi, Kur'âniyetinin tekrar edilmesini gerektireceğini kabul etmiyoruz. Fâtiha birkaç defa indiği halde, onun Kur'âniyetinin tekrarını iddia eden olmamıştır. Hem

Besmele süreler arasını ayırmak ve başlama için teberrük olmak için indirildiğinden, yerinin birkaç tane olmasıyla onun birkaç âyet sayılması düşünülemez. Ama tekrar örnek olarak FEBİEYYİ ÂLÂÎ RABBİ KÜMÂ TÜKEZZİBÂN âyetini veriyoruz. Bu onun gibi değildir. Çünkü bu âyet yerinin taaddüdü ile taaddüt etmiştir. ⁽⁵⁹¹⁾

Ebû Hüreyre (R.A.)'den yapılan rivâyete göre, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ile başlanmayan her şerefli iş noksandır; yarar ve bereketi azdır.» ⁽⁵⁹²⁾

Bu hadîs-i şerîfe dayanarak demişler ki: Haram olduğu kesinlik kazanan bir şeye (zinâ etmek, içki içmek gibi) başlarken Bismillâh diyen kimse kâfir olur. Ama o işi bitirdikten sonra ELHAMDÜ LİLLÂH diyecek olursa, küfre düşüp düşmemesinde ihtilâf edilmiştir: Kâfir olmaz diyenler, böyle kötü bir şeyden ayrılp kurtuluğu için hamdetmiştir, şeklinde yorumlamışlardır.

Bil ki: Bu hadîs-i şerîf, şerefli bir işe başlarken Bismillâh demenin sünnet olduğuna delâlet etmektedir. Bunun için abdeste başlarken Besmele'yi unutan kimse, abdest ortasında bunu hatırlayıp söylese sünneti yerine getirmiş sayılmaz. Ama yemek yerken durum böyle değildir. Hatırladığı yerde söylese yine de sünneti yerine getirmiş olur. Çünkü abdest bir tek ameldir; yemeğin ise her lokması başlibâsına bir amel... Bu konuda Hazret-i Ayşe (R. Anhâ)'nın rivâyeti bize ışık tutmaktadır. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz altı kadar ashâbiyla yemek yerken, bir bedevî içeri girdi ve Besmele çekmeden iki lokma yedi. Bunun üzerine Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz, «Bedevî eğer Besmele çekerse size de kâfi gelmiş olur... Sizden biriniz yemek yerken Allah'ın ismini anın. Bunu başlarken unutursa, hatırladığı yerde BAŞINDA DA SONUNDA DA BISMILLÂH desin!..» ⁽⁵⁹³⁾

(591) Tefsîr-i Besmele.

(592) Ebû Dâvud, Nesâî, İbni Mâce.

(593) Ebû Dâvud, İbni Mâce; Aîse (R. Anhâ)'dan.

Hadiste Besmele'nin sünnet olarak tanıtılmasının delâlet yönüne gelince: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Besmelesiz bir işi, eli kesik kimseye benzetmiş; ölüye, ya da güzelliğini kaybetmiş benzetmemiştir. Eğer ölüye benzetmiş olsaydı, bu Besmele'nin yücubuna delâlet ederdi. İkinciye benzetmiş olsaydı, bu Besmele'nin müstehab olduğunu ifâde ederdi. Çünkü insanlığın tahakkuku ruh ile ve onun kemaliyedir. Ve onun kasdedilen yararları da organlar (el, ayak, göz gibi) ile gerçekleşir. Fazileti, güzelliği de kaşlar, sakal ve organların uygun biçimdeki durumuyla meydana gelir. Bunun gibi tâat (ibâdet)in tahakkuku da rükünleriyle, vâcibleriyle olur. Kemâl mertebesi sünnetlerle gerçekleşir. Çünkü sünnetler, farzları tamamlamak için meşrû kılınmıştır. Tâatlerin faziletleri ve sevaplarının çokluğu nâfilelerle meydana gelir. İnsanın elinin kesik olması, onun tam olmadığını gösterir. Tam olmayan tâat buna benzetilmiş ve el mesabesinde sayılmıştır. Nasıl ki el, bir insanın gerçekleşmesinde gerekli değilse, Besmele de öyle... El, insanın kemâli için gereklidir. Bunun gibi Besmele'yi anmak da tâatin tahakkuku için vâcib değildir; onun kemâli için lüzumludur. Bu bakımdan anılması sünnet kılınmıştır. Ama namazın başında Allah ismini anmanın vücûbu, yâni ALLAHÜ EKBER demenin vâcib olması veya bu ölçüde bir cümlein kullanımının gerekliliği, Allah'ın «VE RABBEKE FEKEB-BİR» emri cümlesindendir. Hayvan boğazlarken, ava silâh atarken ve av üzerine âlet gönderirken Besmele'nin vücûbu, Hanefilere göredir. Kasden terkedilirse avlanan hayvan ölmüş sayılıp eti haram olur. Unutup ta anmayan, onu anan hükmündedir. Bu bakımdan unutarak Besmele'yi hayvan boğazlarken terketmek, hayvanın haram olmasını gerektirmez, eti yenir.

Bu konuda Cenâb-ı Allah buyuruyor ki: «Üzerine Allah'ın adının anılmadığı kesilmiş hayvanları yemeyin, bunu yapmak Allah'ın yolundan çıkmaktır.» (594)

Cenâb-ı Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in: «Üzerine Allah'ın adını anmayan kimsenin abdesti abdest degildir» meâ-

(594) En'am sûresi, âyet: 121.

lindeki hadisi, abdestin fazilete hamledilmiştir. Çoğu âlimler bu görüştedir. Zâhirilere göre ise böyle degildir.

Yapılan rivâyete göre, Vehb bin Münebbih (R.A.) diyor ki:

«Allah bu kelimelere bir hükümlilik vermiştir ki bunu başka kelimelere vermemiştir. Bu kelimelerle taharet tamamlanır, boğazlanan hayvanlar helâl olur, şeytanın bir takım dâvetleri bununla men'olunur. Çocuklar onunla yemek ve içmeği hazmedip büyürler. Eğer bir kimse kalbinin bütün açıklık ve samimiyetile BISMILLÂHÎ'R-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM diyerek denize girerse boğulmaz. Ateşe girecek olursa yanmaz. Yılanlar ve akrepler arasına girecek olursa, ısrırmaz ve sokmazlar. Bir mü'minin kabrinin başucunda okursa, ondan azâb kaldırılır. Bütün bunlar Besmele'nin bereketiyle olur.» (595)

Yapılan rivâyetlere göre, İsâ Peygamber bir kabrin yanından geçerken, azab meleklerinin o kabirdeki kimseye azâb etiklerini gördü. Seyahatinden döndüğünde o kabre uğradı, namaz kılıp Allah'a duâ etti. Bunun üzerine Cenâb-ı Allah ona şöyle vahyetti: «Ya İsâ! Bu kul âsi bir kimse idi. Benim azâbında hapis kalmak üzere öldü. Ölürken karısını gebe olarak bırakmıştır. Karısı doğum yaptı; bir erkek çocuk doğurdu. Çocuk büyüğünde annesi onu muallime teslim etti. Muallim ona BISMILLÂHÎ'R-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM'i öğretti. Bunun üzerine, oğlu yer üstünde Bismillâh derken onun babasına kabirde azâb etmekten utandım!..»

Bazısına göre, BISMILLÂHÎ'R-MAHMÂNÎ'R-RAHÎM on dokuz harftir. Bunda iki yarar vardır: Zebânilere on dokuz tanedir. Onların şiddetti Bismillâh'in on dokuz harfiyle def'edilmiş olur. Diğer ise, Allah bir gün bir geceyi 2 saat'e bölmüş, sonra beş vakit namazı farz kılmış ve bunu beş saatte bağlamıştır. Böylece geriye kalan on dokuz saatte meydana gelen

(595) Besmele'nin helirtilen hususlarda te'sirli olabilmesi, bazı şartlarla mümkündür: Dosdoğru iman, helâl lokma, ihlâs üzere ibâdet, güzel ahlâk, din, ahlâk ve fazilete hizmet ve gönülden onun te'sirine inanmak... (Mütercim)

günahlar, Besmele'nin on dokuz harfiyle temizlenmiş olur..
(⁵⁹⁶)

BESMELE'YI OKUMANIN ÖZELLİKLERİ VE BU OKUMANIN SAYISI

Tefsîr-i Kebîr'de Ebû Hüreyre (R.A.)'den yapılan rivâyette deniliyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: «Ya Ebâ Hüreyre! Abdest aldiğin zaman **BISMILLÂHÎ'R-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM** de.. Seni koruyan melekler (Hafaza) abdestin bitinceye kadar senin için iyilik ve sevâp yazarlar. Karınla temas etmek istediğiinde **BISMILLÂH** söyle. Seni koruyan melekler senin için iyilikler yazarlar. Gusledinceye kadar buna devam ederler. Bu temastan sana bir çocuk olursa, o çocuğun nefesleri sayısınca sana sevâp yazılır. Onun adımları sayısınca ya da ondan türeyip gelenler sayısınca hasenat yazılır. Hiçbir kimse o nesilden kalmayincaya kadar bu sevâp yazması sürüp gider.»

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki:

«Hiçbir kimse yoktur ki evine girmek istediğiinde şeytan da ona tabi olup içeri girmek istemesin. Ama evine girerken **BISMILLÂHÎ'R-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM** derse, şeytan artık ümidi kaybedip söyle der: Bu eve girmem için bir imkân kalmadı!. Evde kendisine yemek takdîm edilince de **BISMILLÂHÎ'R-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM** derse; şeytan artık burada benim için bir yiyecek kalmadı, diye söylenir. Kendisine su ya da şerbet takdim edildiğinde, Besmele çekerse; şeytan, burada artık bana bir içecek yoktur, der. Yatağına uzandığında yine Besmele çekerse, şeytan, benim için artık burada bir yatak kalmadı, der. Ama evine girerken Besmele'yi terkedecek olursa, onunla birlikte şeytan da içeri girer. Yemek yerken terkedecek olursa, şeytan da onunla birlikte yer. Bir şey içerken terkedecek

(596) Tefsîr-i Kebîr.

olursa, şeytan da onunla birlikte içe; ondan önce ağzını bardaça dokundurur. Karısıyla cinsî temasta bulunurken yine Besmele'yi terkedecek olursa, şeytan da onunla birlikte temasta bulunur; böylece doğan çocuğun bir kısmı onun (şeytanın) suyunun karışmasıyla oluşur; çocuklardan bir kısmı kör, bir kısmı şaşı, bir kısmı topal, bir kısmı Hak yolundan çıkmış, bir kısmı Hakk'ı inkâr etmiş olur. Bu ve benzeri husus hakkında Cenâb-ı Hak buyuruyor ki:

«(Ey İblis!) Sesinle, gücün yettiğini yerinden oynat, onlara karşı yaya ve atlalarla haykırarak yürü, mallarına ve çocuklarına ortak ol, onlara vaadlerde bulun.. — Ama şeytan sadece onları aldatmak için vaadeder. — Doğrusu benim mü'min kullarım üzerinde senin bir hâkimiyetin olamaz.» (⁵⁹⁷)

Cafer bin Muhammed diyor ki: «Şeytan, adamin tenasül aleti üzerinde bulunur. Adam Bismillâh demeden karısıyla teması bulunursa, şeytan da onunla birlikte temas yapar ve onun akıttığını o da akıtır.»

Rivâyete göre, bir adam İbni Abbas (R.A.) Hazretleri'ne gelerek dedi ki:

— Karım uykusundan uyandığında tenasül cihazının üzerinde ateş pırıltısına benzer bir pırıltı görmüş; buna ne dersiniz?

— O, şeytanın onunla münasebette bulunmasından oluşmuştur. Karınla münasebette bulunurken Bismillâh de...

Diye cevap vermiştir.

Yine rivâyete göre, İbni Abbas (R.A.)'ın söyle buyurduğu nakledilmiştir: «Kim Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ve Lâ Havle velâ kuvvete illâ billahi'l-Aliyyi'l-Azîm derse, Allahü Teâlâ ondan belâ, gam, keder, üzüntü gibi nâhoş dertlerden yetmiş kapı çevirir.»

Yine İbni Abbas (R.A.)'ın bu konuda söyle dediğini Ebû Saîd el-Hudrî (R.A.) bize rivâyet ediyor: «Her şeyin bir temeli vardır. Kur'an'ın temeli Fâtiha'dır. Fâtiha'nın da temeli, Bismîllâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'dir. Bir takım illetlerden şikayetçi

(597) İsrâ süresi, âyet: 64-65.

olduğunda, belirttiğimiz temele mülâzemet et, bu sayede Al-lahın izniyle şifâ bulursun..»

Şeyh Ahmed el-Bunî (ya da Bevnî) diyor ki: Varlık ağacı Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'den meydana gelip dal budak salmıştır. Bütün âlemler Bismillâh ile kaaimdir, onunla ayakta duruyor. Bu bakımdan kim Besmele'yi çokça anarsa, Allah diğer âlemlere karşı ona bir heybet verir. Yukarıda ve aşağıdaki âlemler onu muhteşem bir şekilde görmeye başlar. Besmele'de ne gibi esrar bulunduğu veya ona ne gibi esrar yerleştirildiğini bilip onu yazan kimse ateşte yanmaz.» (598)

CENÂB-I HAKK'IN ÜÇ BİN İSMİ

Bil ki Allahü Teâlâ'nın üç bin ismi vardır. Bin ismini sadece meleklerle öğretmiştir, başkasına değil. Bin ismini de yalnız peygamberlere öğretmiştir. Üçüz ismi Tevrat'ta, üçüz ismi İncil'de, üçüz ismi Zebur'da, doksan dokuz ismi de Kur'ân-ı Kerîm'de mevcuttur. Bir ismini de Cenâb-ı Hak kendine seçip ayırmıştır. Bahsedilen üç bin isminin mânası şu üç isimde toplanmıştır: BISMİLLÂHİR-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM. Kim bunu öğrenir ve söylerse, Allah'ın bütün isimlerini anmış gibi olur.

BESMELENİN ÖZELLİKLERİ VE ESRARI

Harf bakımından Besmele on dokuz harftir. Bu da zebanilerin sayısına denktir. Zebaniler bilindiği gibi cehennem kapısında görevlendirilmişlerdir. Allah hepimizi onlardan koruyup kurtarsın! Kim BISMİLLÂHİR-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM'i söylerse ve bunu çokca anıp vird haline getirirse, Allah onu bu zebanilerden koruyup kurtarır.

Kim de Besmele'yi herhangi bir ihtiyacı konusunda çokca anar (söyler)se, özellikle rızıkları celbetmekte, Cenâb-ı Allah ona rızık kolaylaştırır, ummadığı yerden rızık verir. Ayrıca onu halkın gönlünde heybetli kılar ve onun bu heybetini hem yüce âlemde, hem de süfî âlemde sağlar.

(598) *Letâifü'l-İşârât*.

Kim Besmele'yi uyurken yirmi bir defa okursa, o gece kovulmuş şeytanın şerrinden, insan ve cinlerin kötüüğünden, hırsızlık ve yangından ve ansızın ölümden emin olur (güven içinde kalır). Ondan her türlü belâ ve âfet def'edilmiş olur. (599)

BESMELE'Yİ kim kırk bir defa (helâl lokma yemiş bir ağız ve şüpheden uzak bir kalb ile) delinin veya sar'aya yakalanan kulağına oursa, aynı saatte aklı başına gelir.

BESMELE'NİN BAZI ÖZELLİKLERİ DAHA

Besmele'yi kim bir zâlimin ya da haksızlık ve adâletsizlik yapan hâkimin yüzüne karşı elli defa okursa, o zâlim ve o hâkim ona karşı baş eğer ve onun korkusu kalblerine girer; okuyana bir heybet verir ve onu onların şerrinden güven içinde bırakır.

Yağmur yağması için hâlis bir niyetle yetmiş bir defa okunursa, nerede olursa olsun, (Allah'ın izniyle) yağmur yağar.

Herhangi bir ağrı üzerine ya da sihirlenmiş, büyülenmiş kimse üzerine hiç ara vermeden günde yüz defa okunursa Allah ondan o ağrıyi ve büyüyü giderir.

Kim cuma günü hatip minberde iken yüz on üç defa okur ve hatiple birlikte duâ eder ve hâcetini talep ederse, (Allah'ın izniyle) arzusu yerine gelir.

Pazar günü güneş doğarken kibleye yönelik Resüller sayısında (313 defa) okur, yüz defa da Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'e salât u selâm getirirse, Cenâb-ı Allah onu kendi fazl u keremiyle, hiç ummadığı yerden rızıklandırır.

Ebcded hesabına göre kim Besmele'yi okur (787 defa) ve bunu hâlis bir niyetle kırâet eder, sadece Allah rızasını gözetirse; hâcetinin yerine gelmesi ya da zararın kendisinden def'edilmesi, düşmanlardan ve zâlimlerden kurtulması ya da tâat için veya bir şeyi celb etmek için veya bir kâr sağlamak için ni-

(599) Tabii ki Besmele'nin bu te'siri, kişinin inancına, takvâsına ve Alâh'a olan güvenine bağlıdır. (Mütercim)

yette bulunursa, Allah'ın izniyle bu tür arzuları yerine gelmiş olur. Bismillâh'ın bereketiyle...

Kim de oruçlu olarak kimsenin bulunmadığı yerde yine ebced hesabına göre (787 defa) okursa, bu arzusunun yerine gelmesini daha çok sür'atlendirir. Ancak buna ara vermeden yedi gün üstüste devam etmesi gerekir.

Kim de sabah namazını müteakip kırk gün üstüste gündे ikibin beş yüz defa sıhhâti bir itikadla ve faziletleri düşünerek okursa, Cenâb-ı Hak onun kalbini gaybe doğru açar, ledünnî ve esrar ilimlerine ve bir nice garipliklere onu vâkif kılar.

Her gün aynı sayıda olmak üzere (ikibin beş yüz defa) devam eden kimseye Cenâb-ı Allah Âdem'in ve Havva'nın evlâdiyi ona müsahhar kılar. Arzu ettiğinin çok üstünde tasarrufa sahip olur..

Kim her gün bin defa okumaya devam ederse, Allah onun hem dünyada, hem de âhirette ihtiyaçlarını yerine getirir.

Hapiste olan, zindana atılan, sıkıntı ve üzüntüye düşen kimse okursa, Allah onun sıkıntı ve üzüntüsünü kaldırır ve onu zindandan — idamı gerekse bile — kurtarır. Ancak o kimse Besmele'yi her gün gece ve gündüz bin defa okumaya devam etmelidir.

Bunun gibi halk arasında sevgi ve saygı bağlarını kuvvetlendirmek için, içinde yağmur suyu bulunan bir bardaça okur ve arzu ettiği kimseye içerirse aralarında karşılıklı bir sevgi meydana gelir. Bilhassa her gün güneş doğarken yedi gün üstüste buna devam ederse, geri zekâlılığı kalkar, hafızası kuvvetlenir, işittiği şeyleri hatırlında tutabilir. (Allah'ın izniyle...)

İmam Gazâlî diyor ki: «Kim Besmele'yi on iki bin defa okur ve her bin defanın sonunda iki rek'at namaz kılar ve sonra da Allah'tan ihtiyacını dilerse, Allah'ın izniyle arzusu yerine gelmiş olur.»

Şeyh Hazretleri Besmele'nin özellikleri konusunda diyor ki:

«Bil ki: Besmele'nin özellikleri saymakla bitmez. Ancak kardeşim, ben Allah için tavsiyede bulunuyorum: Her işin

başında anahtarın BISMİLLÂH olsun. Otururken, kalkarken, uyunken, abdest alırken, namaz kılarken, Kur'an okurken hep bu anahtarla başla.. İşte kim böyle yaparsa, Allah ona ölüm sekeratını kolaylaştırır, Münker ve Nekir'in sorularını basitleştirir, kabir darlığını ondan giderir, kabrini genişletip aydınlatır. Kabrinden onu bembeyaz parlak bir sima ile kaldırır, yüzü nur gibi parıldar, kopkolay bir hesaba tâbi tutulur. Terazisi ağır gelir, Sîrat üzerinden yıldırımlı gibi geçer.»⁶⁰⁰

İbni Ömer (R.A.) diyor ki :

«Kimin bir ihtiyacı varsa, çarşamba, perşembe ve cuma günleri oruç tutsun. Cuma günü olunca temizlensin, boy abdesti alsin, öylece cuma namazına gitsin. Biraz sadaka versin —az olsun, çok olsun— sadaka vermeyi unutmasın. Tabii çok verirse bu daha faziletli olur. Cuma namazını kıldıktan sonra şu duâyi okusun :

اللَّهُمَّ إِنِّي بِسِمِّكَ بِسِمِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ
عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ وَأَسْأَلُكَ بِسِمِّكَ بِسِمِّ
الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِلْقَوْمِ لَا تَأْخُذْهُ سِنَةٌ وَلَا نُوْمٌ الَّذِي
بَلَّأَتْ عَظَمَتُهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَسْأَلُكَ بِسِمِّكَ بِسِمِّ اللَّهِ الرَّحْمَنِ
الرَّحِيمِ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَنْتَ لَهُ الْوُجُوهُ وَخَضَعَتْ لَهُ الْرِّقَابُ وَخَفَّتْ
لَهُ الْأَبْصَارُ وَوَجَلَتِ الْفُلُوبُ مِنْ حَشِيشَتِهِ وَدَرَقَتِ مِنْهُ الْعَيُونُ
أَنْ تُصْلَى عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى الْمُحَمَّدِ وَأَنْ تُعَظِّمَنِي حَاجِي كَذَا كَذَا ه

Mânası :

«Allah'ım! Senin Bismillâhi'r-Rahmâni'r-rahîm isminle senden istiyorum. Öyle Rahmân ve Rahîm ki O'ndan başka ilâh yoktur. O hem gaybi, hem de görünürde olan her şeyi Bilen'dir. O, Rahmân ve Rahîm'dir. Allah'ım! Senin Bismillâhi'r-Rahmâni'r-rahîm isminle istiyorum. Öyle Rahmân ve Rahîm ki, On-

dan başka ilâh yoktur. O, hep diridir. O hep kendi nefsiyle kâimdir. Hiçbir varlığa muhtaç değildir. O'nu ne uyuklama, ne uyku tutar. O'nun azameti gökleri ve yeri doldurmuştur. Yine senin Bismillâhi'r-Rahmâni'r-rahîm isminle istiyorum. O ki, O'ndan başka ilâh yoktur. Yaratıklar O'na boyun eğmiştir. Gözler O'ndan ürpermış, yere eğilmiştir. Gönüller O'ndan korkmuştur. Gözler O'ndan dolayı yaşı akitmiştir. Allah'ım! Muhammed'e ve O'nun hanedan ve yâranına geniş rahmetini indirmeni ve benim şu şu ihtiyacımı vermeni istiyorum..»

İbni Ömer devamla diyor ki: Bunu ahlâken düşük olan kimselere öğretmeyin ki, bir kısmı bir kısmına bununla beddua etmesin.. Sonra yapılan beddua kabul olur da (arzulanmayan olay meydana gelir). Nitekim Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz: «Başında Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm bulunan duâ reddolunmaz..»⁶⁰¹ buyurmuştur.

BESMELE'YI YAZIP TAŞIMANIN ÖZELLİKLERİ

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bu konuda buyurdular ki: «Kalem'in ilk yazdığı şey, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-rahîm olmuştur. O halde bir kitap yazdığınızda onun başına Besmele'yi yazınız.»

Diğer bir rivayette ise: «Bir şey yazdığınızda Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i o yazdığınız şeye yazınız. Onu yazarken de dil ile de telâffuz ediniz.»

«Kim Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i yazar da onun (mimlerinin gözlerini) kapatmazsa Allah ona bir milyon iyilik yazar, bir milyon kötülüğünü siler.»⁶⁰²

«Kim Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i yazar ve onu Allah'a ta'zîm olsun diye yazılmasını güzelleştirirse, mağfiret olunur. Kim de üzerinde Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm yazılı bulunan kâğıdı, Allah'a saygı olsun ve O'nun ismi çiğnenmesin diye kaldırırsa, Allah onu siddîklardan yazar.»

(601) Tefsîr-i Fâtiha.

(602) Hadîstn zayıf olduğunu söyleyenler çoğuluktadır.

Sâid bin Sekîne'den yapılan rivayette; deniliyor ki: — Hazret-i Ali (R.A.), Bismillâhi'r-Rahmâni'r-rahîm yazan bir adama bakıp ona dedi ki: «Besmele'yi güzelce yaz; çünkü onu güzelce yazan bağışlanır.»

Yine Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki: «Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm'i yazmak yüzü güzelleştirir.»

Rivayete göre: İnnâhû min Süleymâne ve innehû Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm âyeti inince, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «Onu yazılan mektupların ve defterlerin baş kısmına koyun!»

Bu âyet inmeden önce, yazılan yazıların ve mektupların baş kısmına Bismikellahümme yazılırdı.⁶⁰³

BESMELE'NİN BAZI FAZİLETLERİ

Besmele her sârenin evvelinde yazılıdır. Onu yazmanın özelliklerinden biri de: Kim Besmele'yi bir kâğıda yirmi bir defa yazıp uykusunda korkan çocuğun boynuna asarsa, o korku ondan giderilmiş olur. Allah'ın izniyle Besmele te'sirli olur. Ve ya çocukların korunması için yazılırsa onlar bütün âfetlerden korunmuş olurlar.

Kim de Besmele'yi otuz beş defa bir kâğıda yazıp evine asarsa o eve ne şeytan, ne de cin girer. Evde bir bereket artar, malında ve canında bu açık bir şekilde hissedilir. Bir dükkan'a asılacak olursa, kâr ve kazanç oldukça artar. Allah onu hâsîcilerin ve zalimlerin kem gözlerinden korur. Bu hususta hayli menfaat görür.

Besmele'yi Muharrem ayı'nın başında bir kâğıda yüz on üç defa yazar ve taşırsa, ona ne bir kötülük, ne de bir hile ve düzen erişebilir. O ve çoluk çocuğu ömürleri boyunca güvende kalırlar

Besmele'yi yüz bir defa bir kâğıda yazıp bostan ve bahçeye gömecek olursa meyve ve sebzesi güzel olur; yetişme devresi (bir âfete uğramadan) tamamlanır, âfetlerden emin olur,

(603) Et-Târiku'l-Vâzîha Fi Esrâri'l-Fâtiha.

bereket meydana gelir, Allah'ın izniyle bunlar gerçekleşir.⁶⁰⁴

Kim Besmele'yi beyaz bir kâğıda bin defa yazıp beraberinde taşırsa, düşmanların yanında heybetli görünür. Dostların yanında da çok sevimli olur. Halk arasında da saygıdeğer ve şerefli bir kimse durumuna gelir. Allah ona hayırların kapısını açar. Devamlı surette emniyet ve âfiyet içinde kalır.⁶⁰⁵

İşte bu saydıklarımız hayret verici sırlar, garip özelliklerdir. (Havâss-ı Kur'ân'da da bu konuya yer verilmiştir).

Besmele'yi yetmiş defa kefenine yazan kimseyi Allahü Teâlâ kabir azâbindan korur, Münker ve Nekir'in sorularına cevap vermeyi ona kolaylaştırır.

(İlim adamlarından çoğu Besmele ve âyetlerin kefene yazılmasını mahzurlu görmüşlerdir. Çünkü kabre konulduktan sonra kısa zamanda dağılan cesedin pisliği içinde kalan kefenin üzerine yazılı olan Allah isimlerinin de pisliğe karışması muhakkaktır. Bunun için kefen üzerine yazılmaktansa, belirtilen sayıda kefen üzerine okunması tavsiye edilmiştir.) (Mütercim)

Besmele bir kurşun parçası üzerine üç defa yazılıp bir ipe bağlandıktan sonra balık avlamak için gerekli iğne takılarak denize atılırsa, balıklar her taraftan ona doğru yönelir. Bu kurşun bir ağa bağlanıp atılacak olursa, ağı balıklarla dolar. Böylece balıkçı arzu ettiğinin fazlasını elde etmiş olur.

Sultanlar, hâkimler ve diğer insanlar yanında sevgili, bergenilen ve izzet ile itibar gören bir kimse olmasını arzu eden kimse perşembe günü oruç tutsun, hurma ya da şeker ile orucunu açın ve akşam namazından sonra 121 defa Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm okusun ve bunu uyku zamanına kadar devam ettirsin. Cuma günü de sabah namazından sonra yine

(604) Gerekli bütün tedbirler alındıktan ve zirai mücadeleye geniş yer verildikten sonra yazılıp konulacak Besmele'nin elbette faydası olur. Bereketli bir mahsul elde etmeyi gerçekleştirir. (Mütercim)

(605) Besmele'de yer alan üç isim: Allah-Rahmân-Rahîm.. Bu üç ismin feyzî anlamıyla amel edip günlük hayatını ona göre tanzim eden bir kimse, şüphe yok ki düşmanlarının gönülünde kendisinden yana bir heybet, dostlarının katında daha çok itibar kazanır. (Mütercim)

Besmele'yi 121 defa okusun ve sonra da onu za'feran, misk ve gül suyu ile mukattaa harflerle bir kâğıt üzerine 121 defa yazın Meselâ :

ب س م ا ل ه ا ل ر ح م ن ا ل ر ح ي م

Sonra bu kâğıdı buhurla tütsülesin ve kendi üzerinde tasın. Bu takdirde onu her gören çok, hem çok sevecektir. (Tabîî Besmele'nin delâlet ettiği merhamet ve şefkat duygularını geliştirip insanlara karşı güler yüz, tatlı dil göstermesi ve elinden geldiği kadar yardıma muhtaç olanların elinden tutması gereklidir.)

Kim, Lâfza-i Celâl'i (Allah ismini) tertemiz bir kâse üzerine yazar ve sonra o kâseye su doldurup hastaya içirirse, Cenâb-ı Hak, ne hastalığı olursa olsun ona şifâ verir.⁶⁰⁶

Cinleri hapsetmek isteyen kimse lâfza-i Celâl'in harflerini mavi bir parça üzerine yazıp parçanın bir ucunu yakarak onu koklatın veya bir cinni katletmek istiyorsa ya da konuşturmayı arzu ediyorsa böyle yapsın, arzusu yerine gelir.⁶⁰⁷

Seleften bazı ilim adamları bu konuda söyle demişlerdir :

«Kim Allah ismini temiz bir kâbin içine sığabildiği nisbette yazar ve sar'âlı olan kimse üzerine su doldurup dökerse onun şeytanını yakmış olur.»

Yılan ya da akrebin soktuğu kimse Besmele'yi mukattaa harflerle yazar (yukarıda gösterildiği gibi) ve sonra SELÂMÜN ALÂ NÛHUN FÎ'L-ÂLEMÎN âyetini de yine mukattaa olarak yazar, sonra da o kaptan su içerse, Cenâb-ı Hak ona şifâ verir. (Tabîî gereken bütün tibbi müdahaleler yapıldıktan sonra veya tibbi müdahalenin yapılamadığı bir yerde bulunuyorsa, o takdirde belirtilen mânevî yolu te'siri olur).

(606) Burada daha çok ruhî hastalıklar kastediliyor. Tibbin çare bulamadığı birtakım hastalıklar vardır ki onları mânevî yoldan tedavi etmek gereklidir. Allah ismi şifâının başı ve bu hususta nihai çaresidir. (Mütercim)

(607) Bu hususta Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'den hiçbir rivâyet yapılmamıştır. Bu konuya ugraşan kişilerin tecrübeine dayanmaktadır. Kuvvetli bir ihtiyamle cinlerin uzaklaşmasını sağlayabilir. (Mütercim)

Kim de RAHMÂN ismini yazar, sonra da yüz elli defa YÂ RAHMÂN der ve o yazı üzerine üfledikten sonra onu üzerinde taşırsa sultanın ya da bir zalimin huzuruna girdiği takdirde kendisine bir zarar gelmez. (Çünkü RAHMÂN kalp yufkaliğına, merhamet ve şefkate yol açan bir sıfattır.)

RAHÎM sıfatını mukattaa olarak 280 defa yazar, sonra da onu üzerinde taşırsa, harp âletleri ona te'sîr etmez. Bıçak ve kılıç onu kesmez. Ama bunu en güzel tertip üzere ve iyi zan ile yazmalıdır.⁶⁰⁸

Başı ağriyan kimse RAHÎM ismini mukattaa olarak 21 defa yazar, sonra beraberinde taşırsa, Allah ona şifâ verir. (Bu da başka çare bulunmadığı zamanlarda yararlı olur).

Aynı hususa Havâss-ı Besmele adlı kitapta da yer verilmiştir

Rivâyetlere göre Rum meliki Kayser, ikinci halife Hz. Ömer'e (R.A.) bir mektup yazarak baş ağrısından şikayet ediyor ve bir türlü geçmediğini, bütün tabiblerin bu hususta âciz kaldıklarını, bu sebeple bir ilâç gönderilmesini taleb ediyordu. Hazret-i Ömer (R.A.) ona bir külâh gönderdi. Kayser buna çok hayret etti ve külâhın içini aradı. Üzerinde Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm yazılı olan bir kâğıt buldu.⁶⁰⁹

Yine rivâyete göre, Hazret-i Ömer (R.A.), Amr bin Âs'ı Mısır'a vâli olarak gönderdiğinde, Amr bin Âs (R.A.) o sene Nil nehrinin yükselmediğini gördü. Sebebini sorduğunda Mısırlılar şu cevabı verdi: Her sene Nil'in kabarması, verimli hale gelmesi için âilesinin müsaadesiyle bâkire bir kız kurbanlık olarak Nil'e atılır. Ve ancak o zaman Nil kabarmaya başlar. Amr bin Âs (R.A.) buna engel oldu ve: «Bu ancak cahiliye devri âdetidir» dedi. Durumu bir mektupla ikinci halife Ömer'e (R.A.) bildirdi. Hz. Ömer (R.A.) ona şu yazıyı hazırlatıp gön-

(608) Bu hususta da hiçbir hadis yoktur. Bir tahminden ibarettir. Harbe giden kimse önce bütün tedbirleri almak ve kendini gerektiği şekilde korumak mecburiyetindedir. Tedbirsız tevekkül olmaz. Savaşa çıkan Peygamber Efendimiz zırh giymış, kılıç kuşanmış ve gerekli bütün tedbirlere başvurmuştur. O halde RAHÎM ismini ancak bu tedbirden sonra yazıp taşıyan kimse fayda görebilir.

(609) Hulâsatü'l-Beyân Tefsiri.

derdi: «Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm.. Ey Nil! Eğer sen emsiz akip gidiyorsan bizim sana hiçbir ihtiyacımız yoktur. Değilse Allah'ın izniyle akip yoluna devam et..» Amr bin Âs (R.A.) bu yazılı kâğıdı Nil'e atınca Nil kabardı ve çok verimli bir duruma geldi. Böylece o kötü âdet de kökünden yıkılıp hükümsüz kaldı.⁶¹⁰

Nakledildiğine göre; Firavn henüz ulûhiyyet iddiasında bulunmadan önce bir saray yaptırdı ve bu sarayın üzerine Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm yazılmasını emretti. Bunun üzerine sarayın giriş kapısı üzerine Besmele yazıldı. Ulûhiyyet iddiası başlayınca Hazret-i Mûsâ ona gönderildi ve böylece imâna dâvet edildi. O bu dâveti kabul etmedi. Bunun üzerine Hazret-i Mûsâ: «Yâ Rabbî! Buna neden mühlet verdin? Halbuki ben onda hiçbir hayır alâmeti görmüyorum ve bilmiyorum..» Allah (C.C.), Mûsâ Peygamber'e cevap verdi: «Ya Mûsâ! Sen onun küfrüne bakıp helâk olmasını arzu ediyorsun. Ben ise onun sarayının kapısı üzerindeki yazıya bakıp (onu helâk etmiyorum).»

Bunda ,kapısının üzerine Besmele'yi yazan (yâni giriş kapısı üzerine bu ibâreyi nakşeden) kimse helâktan emin olur, kâfir bile olsa..

Kaldi ki ömrünün başlangıcından tâ sonuna kadar bunu kalbinin ortasındaki kara beneke nakşeden kimse dünya ve âhiret helâkından nasıl emin olmaz?..⁶¹¹

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu konuda şöyle buyurdu:

«Allah Kalem'i yarattığında onu yüz boğum (düğüm) yaptı. Her düğüm arasında beşyüz yillik bir mesafe bulunuyordu. Sonra Cenâb-ı Hak ona heybetle nazar kıldı. Kalem ikiye ayrıldı. Allah ona :

— Kiyâmete kadar olup biten şeyleri LEVH üzerine yaz, diye emretti. Kalem sordu :

— Yâ Rab! Ne ile başlıyayım?

(610) Tefsir-i Tâcüddin, Hîsnü'l-Muhadara; Celâlüddin-i Suyûti.

(611) Mâlîtessir Fahruddin Râzî.

— **Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ile başla.**

Bunun üzerine Kalem yedyiüz senelik bir zaman parçası süresince yazdı. Cenâb-ı Hak şöyle buyurdu: «İzzet ve celâlim hakkı için Muhammed ümmetinden herhangi bir kimse bir defa **Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm** derse, ben ona yedyiüz senelik ibâdetin sevâbını yazarım.»

Diğer bir rivâyette ise, Resûlüllah'ın (S.A.V.) şöyle buyurduğu nakledilmektedir: «Allah önce Kalem'i, sonra Levh'i yarattı ve Kalem'e Levh'a gelmesi için emretti: Ey Kalem! dedi. O da: Buyur Rabbim, emrine hazır bekliyorum, dedi. Allah bu kez ona: Önce Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm yaz.. Kalem başlayıp (B) harfini yazınca ondan bir nur çıktı, sonra Arş'tan tâ yeryüzüne kadar melekût âleminin nuru çıktı. Bunun üzerine Kalem :

— Yâ Rabbî, bu (B) harfi nedir?

— Bu benim Ümmet-i Muhammed'e olan BÎRR'im (karşılıksız iyiliğim ve ihsanım)dır, buyurdu.

Sonra Kalem'e, (SÎN) harfini yazmasını emretti. Onu yazınca onun üç dışinden birtakım nurlar çıktı. Biri Arş'a doğru uçtu, biri Kürsî'ye doğru, biri de Cennete... Kalem böyle üç nuru görünce sordu :

— Yâ Rabbî! Bu nurlar nedir?

Allah cevap verdi :

— Muhammed ümmetinin nûrudur. Arş'a doğru uçan nur, SABÎKÎN (ilk bi'set günlerinde Peygamber'e inanıp İslâm dairesine giren bahtiyarlar)'ın nûrudur. Kürsîye doğru uçan nur, MUKTESÎD (orta davranış ifrat ve tefrîten kaçınan) lerin nûrudur. Cennete uçan nur ise isyân edenlerin ve zulüm işleyenlerin nûrudur.

Sonra Cenâb-ı Hak, Kalem'e (MÎM) harfini yazmasını emretti Kalem bu harfi yazınca ondan bir nur çıktı ki, daha önceki harflerden çıkan nurlardan daha parlaktı. Arş'tan tâ yeryüzüne kadar her şeyin nuru bu idi. Kalem bin yıl hayretler içinde kaldı. Ve sonra sordu :

— Ya Rabbî! Bu nur nasıl bir nur?

— Bu, benim habîbim, seçkin kulum, resûlüüm Muhammed'in nûrudur. Muhammed (S.A.V.) nebî ve resüllerin efen-disidir. Her şeyi O'nun hatırlı için yarattım, diye cevap verdi.

Bunun üzerine Kalem, Muhammed'in (S.A.V.) nûruna selâmı vermek istedî. Kendisine izin verilince şöyle selâmladı Muhammed'i: «Selâm sana ey Allah'ın resûlü!. Selâm sana ey Allah'ın habîbi!. Selâm sana ey Allah'ın nûru!.»

Cenâb-ı Hak, Kalem'e şöyle seslendi :

— Ey Kalem! Sen resûlüüm ve habîbime selâm verdin. Şu anda hazır olmuş olsaydı senin selâmını alıp cevaplandırırdı. Hazır olmadığına göre, onun için ben selâmını cevaplandırıyorum: Benden de sana selâm olsun.

Sonra Cenâb-ı Hak yine Kalem'e RAHMÂN ve RAHÎM isimlerini yazmasını emretti. Bunun üzerine Kalem dedi ki :

— Yâ Rab! Sana ait bu isimler nasıl isimlerdir?

Allah ona şöyle cevap verdi :

— Ben Allah'im, ilk önce inananlara.. Ben Rahmân'im, ortalamâ bir yol takip edenlere.. Ben Rahîm'im, isyankâr ve zalimlere..

Başka bir rivâyette ise şöyle deniliyor :

— Allah Kalem'e, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca (SÎN) harfinin dışinden bir nur çıktı ve bu nûrdan melekler yaratıldı. Her meleğin dört bin başı, her başta dört bin yüzü, her yüzde dört bin ağızı ve her ağızda dört bin dili bulunuyordu. Her meleğin alnında Bismî'llâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm yazılı idi. Ve işte bu melekler kendilerine ait bu dillerle Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm diyorlardı. Her melekle birlikte bin saf melek bulunuyordu ki bunlar o meleklerin alınlarına bakıp duruyorlar ve Bismillâhi'r Rahmâni'r-Rahîm diyorlardı. Sonra da şunu ilâve ediyorlardı: «Allah'im, bağışla, merhamet et şu kimseye ki her işinin başında Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm diyor. Özellikle Muhammed ümmetinden diyenleri...» Bunun üzerine Cenâb-ı Allah onlara: «Ey meleklerim! Buyurdu, sizler şâhid olun ki ben

onları bağışladım; onları mübarek kıldım, amellerini bereketlendirdim, iyiliklerini kabul ettim, günahlarından vazgeçtim.»⁶¹²

KUR'ÂN'IN BİR KİSMİNİN DİĞER BİR KİSMİNDAN ÜSTÜN OLDUĞU HAKKINDA İLİMDE DERİNLEŞMİŞ ÂLİMLERİN İHTİLÂFI

İmam Süyûtî el-İtkan adlı kitabında diyor ki: Kur'ân'ın bir bölümünün diğer bir bölümünden üstün olduğu hakkında ilim adamları görüş ayrılığı içinde bulunuyorlar. İsim yapmış bazı ilim adamları böyle düşünmenin doğru olmadığını savunarak bunu men'etmişlerdir. Çünkü Kur'ân'ın hepsi de Allah kelâmıdır. Ebû Hasan el-Eş'ârî de bu görüştedir. Hem bir kısmını üstün tutmak diğer kısmını nakz etme vehmini doğurabilir. Bu bakımdan da böyle bir ayırım yapmak doğru olmaz. İmam Mâlik'ten de böyle bir görüş rivâyet olunmuştur.

Yahya bin Yahya ise şöyle diyor :

«Kur'ân'ın bir kısmını diğer kısmından üstün tutmak hâtâdır. Bunun için İmam Mâlik tekrar aynı sûreye dönmemi ve ya hep aynı sûrenin tekrar edilip okunmasını mekrûh görmüştür.»

Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den rivâyet edildiğine göre, buyurmuşlar ki: «Allahü Teâlâ ne Tevrat'ta, ne de İncil'de Ümmü'l Kur'ân'ın (Fâtiha) bir benzerini indirmemiştir. Şüphe yok ki, Cenâb-ı Allah Tevrat ve İncil'in tamamını okuyana vereceği sevâbin bir mislini Fâtiha'yı okuyana verir. Çünkü Cenâb-ı Allah kendi fazl u keremiyle bu ümmeti diğer ümmetlerden üstün kâlmıştır. Kendi kelâmını okumalarına karşılık, diğer ümmetlerden Kelâmullah'ı okuyanlara verdiğinden fazlasını bu ümmete bahseder.»⁶¹³

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in, «en büyük sûre...» ta-

(612) *Delâli'l-nâbûvve*.

(613) *İbni Hibbân; Ubey bin Ka'b'dan (R.A.)*.

birlerinden ecir ve sevâp irâde edilmişir. Çünkü sevâp yönünden Kur'ân'ın bir kısmı diğer bir kısmından üstün olabilir.

İlim adamlarından bir kısmı ise, bu üstünlüğü savunmuşlar, delil olarak da bu konudaki hadis-i şeriflerin zâhirî anlamını göstermişlerdir. İshak bin Rahaveyh, Ebûbekir bin Arâbî ve İmam Gazâlî (rahmetullahi aleyhîm) bu görüşte olalar arasında bulunuyor. İmam Kurtubî, bu görüşün hak olduğunu söylemiş ve bunu âlimlerden sayılan bir cemaatten nakletmiştir. Mütekallimlerden bir cemaat buna kaail olmuşlardır.

İmam Gazâlî, *Cevâhirü'l-Kur'ân* adlı eserinde diyor ki :

«Belki sen söyle söyleyebilirsin: Gazâlî! Sen Kur'ân'ın bir kısmını diğer bir kısmından üstün tutuyorsun. Halbuki Kur'ân'ın hepsi de Allah kelâmıdır. Bu takdirde nasıl olur da bazısını bazısına üstün tutarsın?! Bil ki: (Allah seni basîret nûruyla nûrlandırsın) Eğer ÂYET-İ KÜRSÎ ile MÜDÂYENE âyeti, İHLÂS sûresiyle TEBBET sûresi arasındaki farka senin basîretin seni irşâd etmiyor ve senin kendi havasında otlayıp duran nefsin itikadına saplanıp kalıyor, onun taklîd yolu telkinine kulak veriyorsan biz ne diyelim?! Ama şunu hatırlatalım ki, eğer bu konuda taklîde kapı açıyorsan o halde risâlet sâhibi (Hz. Muhammed'i) taklîd et. Çünkü taklîd edilmeğe lâyik elbette ki odur. Kur'ân O'na inmiştir ve O söyle buyurmuştur: «YÂ-SÎN sûresi Kur'ân'ın kalbidir. Fâtihatü'l-Kitab, Kur'ân'daki sûrelerin en üstünüdür. ÂYET-İ KÜRSÎ Kur'ân âyetlerinin efendisidir. KUL HÜVELLAHÙ EHAD, Kur'ân'ın üçte birine denk gelir.» Bunun gibi Kur'ân'ın faziletleri hakkında vârid olan haberler, bazı sûrelerin âyetlerinin tahsisi, gerek üstünlük, gerek sevâp yönlerinden, gerekse kırâet yönünden bize kadar nakledilen hadîsler sayılmayacak kadar çoktur.»

İbnü'l-HİSAR diyor ki :

«Kur'ân'ın bir kısmının diğer kısmından üstün olduğuna dair vârid olan kesin beyânlarla beraber hâlâ bu konudaki ihtilâfları sayıp döken kimseye şaşarım!..»

Şeyh İzzuddîn bin Abdüsselâm diyor ki :

«Allah hakkındaki kelâmullah, başkası hakkında olan kelâmullahdan daha üstündür: KUL HÜVALLAHÜ EHAD, TEBBET sâresinden elbette ki daha üstündür. Birincisi Allah hakkında ikincisi başkası hakkında bulunuyor.»

el-HÜYÎ diyor ki :

«Allah sözünün hepsi de insanların sözünden daha düzgün ve daha anlamlı ve tertiplidir. O halde O'nun sözünün bazısı bazısından daha düzgündür denilebilir mi? Bazı ilim adamları kendi görüşlerindeki kusurdan dolayı bunu tecvîz etmişlerdir. Şunu bilmen gerekir ki: «Şu söz şu sözden daha düzgün ve daha anlamlıdır» diyen kimsenin kasdettiği, şu sözün konulduğu yerde güzellik ve inceliği vardır, demektir. Diğerinin de kendi yerinde ayrı bir güzellik ve anlamı vardır, diyebiliriz. O halde şu incelik ve güzellik kendi yerinde iken diğerinden daha mükemmeldir. Bu sebeple, KUL HÜVALLAH sâresi TEBBET sâresinden daha düzenli ve daha anlamlıdır, diyen kişi, bununla Allah'tan bahseden sûrenin, Ebû Leheb'den söz eden sûreden, sîrf söz etme bakımından daha üstün ve anlamlı olduğunu ifâde etmek istiyor ve bu sebeple birinde TEVHÎD, diğerinde kâfire karşı Beddua olduğunu delil olarak gösteriyorsa, bu doğru değildir. Belki daha yakışanı söyle demeşidir: TEBBET sâresi Ebû Leheb hakkında hüsran ile bedduadır. Ama hüsran ile yapılan hangi beddua bundan daha güzeldir? İşte KUL HÜVALLAH da böyle. Vahdaniyete delâlet eden hangi ibâre bundan daha düzgün ve anlamlı olabilir? O halde bir ilim adamı hüsran ile duâ konusunda TEBBET sâresine ve tevhid konusunda KUL HÜVALLAH'a bakacak olursa, birinin diğerinden daha belîg ve daha anlamlı olduğunu mümkün değil, söylemez!»

Bir başkasına göre ise, tafâdîl, yâni bazı sûre ya da âyetlerin diğer bazısından üstün olduğunu söyle tanımlamışlardır: Buradaki üstünlük sevâbin büyülüğüne râci'dir. Sevâbin kat kat olması ise nefsin intikâlleri, gönül ürpertileri, derin dü-

şünmeleri ve yüce vasıflar vûrud ettiğinde tefakkür etmesine göredir.

Bazısına göre, üstünlük lâfza-kelimeye râci'dir. VE İLÂHÜKÜM İLÂHÜN VÂHÎD, ÂYET-Î KÜRSÎ, HAŞR sâresinin son kısmı, İHLÂS sâresinin taşıdığı mâna, Allah'ın vahdaniyetine ve sıfatlarına olan delâleti, TEBBET sâresinin ve benzeri âyetlerin delâletinde yoktur. O halde üstünlük hayret uyandıran mânalarda ve çok anıtlardadır.

Halîmî'nin Beyhakî'den naklettiğine göre; tafâdîlin birkaç şeye râci' olduğu anlaşılmıştır.

a) Bir âyetle amel etmek diğerinden daha yeğ ve halkın daha çok dönüp okuduğu olmalı. Buna göre denilebilir ki emir, nehiy, va'd ve vaâd âyetleri, kissayla ilgili olan âyetlerden hayırlıdır. Çünkü kîssa ile ilgili âyetlerden emir, nehiy, inzar ve tebşîr'in te'kidi irâde olunmuştur ki insanların bundan müstağni kalması düşünülemez. Ama kîssa ile alâkâlı konulardan bazen müstağni kalabilirler. O halde insanların daha çok başvurduğu ve daha çok yararlandığı asıl meseleler, bu meseleler tabi' olan (kîssa gibi) şeylerden daha hayırlıdır.

b) Allah isimlerini sıralayıp sayan, sıfatlarını açıklayan ve azametine delâlet eden âyetler daha üstünlürler. Şu mâna ile ki bu isim ve sıfatların haber verdikleri şeyler daha çok övgüye lâyik ve kadr ü kîymeti daha çok yücedir.

c) Bir sûre diğer bir sûreden, bir âyet diğer bir âyetten hayırlıdır, denilmesinin mânası şudur: Onu okuyan kimse büyük sevâptan başka bir de bir faydayı acele olarak arzu etmektedir ki o âyeti okumakla bir ibâdeti yerine getirmiş gibi oluyor. Meselâ, ÂYET-Î KÜRSÎ'yi, İHLÂS ve MUAVVAZATEYN'i okumak. Bunları okuyan kimse korktuğu şeylerden acele olarak sakınmayı ve Allah'a sâmsâki sarılmayı arzu etmektedir. Böylece bunlardan birini okumakla Allah için bir ibâdet de yerine getirilmiş oluyor. Çünkü her birinde Allah'ın zikri ve itikad edilmek üzere yüce sıfatları, nefsin sükûnet bulması, o zikrin fazl u bereketiyle yâşaması mevcuttur. Ahkâm

ile alâkalı âyetler ise; onları okumakla hüküm yerine gelmiş olmuyor, sadece o hususta bilgi edinilmiş oluyor.

Bütün bu görüşlerle beraber, denebilir ki: Kur'ân bütün âyetleriyle hem Tevrat'tan, hem İncil'den, hem de Zebur'dan hayırıldı. Şu mânayla ki kulluk görevi, ibâdet onu okumak ve amel etmekle yerine gelmiş oluyor, diğerleriyle değil... Sevâp da Kur'ân'ı okumak nisbetinde hâsîl oluyor, diğerlerini okumakla değil. Ya da Kur'ân 'icaz (başkasını acze düşürme) bakımından, Allah tarafından gönderilen Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in hüccetidir. Diğer kitaplar ise mu'cize degildirler. Aynı zamanda diğer peygamberler için birer hüccet de olamazlar. Sadece onların dâveti sayılırlar. Hüccetleri ise bundan başkasıdır.

Bazen de deniliyor ki: Bir süre diğer bir sûreden daha üstündür. Çünkü Cenâb-ı Hak o sûrenin okunmasına karşılık, diğerine nisbetle kat kat sevâp vermeyi gerekli kılmıştır. Her ne kadar o âyetin bundan yana olan mânası bize göre o nisbette anlaşılmasa bile... Nitekim, bir gün diğer bir günden, bir ay diğer bir ay'dan daha hayırıldı. Şu mânayla ki, onunla yapılan ibâdet başkasıyla yapılan ibâdetten üstündür. O husustaki günah da başkasındaki gûnahtan daha büyüktür. Meselâ: Harem (toprakları), hill'den (harem dışındaki topraklar dan, yerlerden) daha üstündür. Çünkü Harem'de öyle ibâdetler yerine getiriliyor ki o ibâdetleri Harem dışında yerine getirmek mümkün degildir. Harem'de namaz kilmanın sevabı başka yerdeki namazdan kat kat fazladır.

İbn-i Tîn, Buhârî'nin hadîsini naklederek, Resûlullah'ın şöyle buyurduğunu anlatıyor: «Sana bir süre öğreteceğim ki o sûrelerin en büyüğüdür.» Yâni onun sevâbı diğer sûrelerin sevâbinden çok büyüktür. Başka ilim adamlarına göre, o süre Kur'ân'ın bütün maksad ve gayelerini içinde topladığı için daha büyüktür. Bu sebeple Fâtiha'ya ÜMMÜ'L-KUR'ÂN = Kur'ân'ın anası, aslı denilmiştir.⁶¹⁴

Bazısına göre, Kurân'dan maksad, şu dört hususu takrir-

(614) el-İtkan / İmam-ı Sîyâti (rahmetullahi aleyh).

dir: İlâhiyat, Maad (âhiretle ilgili hususlar), Nübüvvet (peygamberlikle alâkalı konular), kaza ve kaderi Allah'tan yana isbat etmek..

Şimdi Fâtiha'yı bu dört maksada göre izah edelim: EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN ER-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM İlâhiyata delâlet eder. MÂLİK-İ YEVMI'D-DÎN, maâd'a (âhiretle ilgili konulara) delâlet eder. İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTÂÎN cebir (zorlama)nın nefyine, her şeyin Allah'ın kaza ve kaderiyle meydana geldiğini isbata delâlet eder. İHDİNA'S-SIRATA'L-MÜSTEKİYME..... tâ sonuna kadar yine Allah'ın kazasının isbâtına, kaderinin câri olduğuna ve peygamberlikle ilgili hususlara delâlet eder.⁶¹⁵

PEYGAMBER (S.A.V.) EFENDİMİZ'E KUR'ÂN'DAN İLK İNEN FÂTİHATÜ'L-KİTAB'DIR

Mûfessir Zemahşerî'nin Keşşâf adlı tefsirinde İbni Abbas'dan (R.A.) ve Mûcâhid'den naklettiğine göre; ilk inen sûrenin İKRA' BISMİ RABBİKE olduğu belirtiliyor. Birçok mûfessirler de ilk inen sûrenin Fâtiha-i Şerîfe olduğu görüşündedirler.

İbni Hacer el-Askalanî diyor ki: «Ümmetin âlimlerinin be nimsediği birinci görüştür. Birçok mûfessirlere isnad edilen ikinci görüş ise bu ölçüde degildir, sadece çok az kimsenin görüşüdür. O halde ikinci görüşü destekleyenlere nisbetle birinci görüşü kabul edenler ekseriyeti teşkil ediyor.»⁶¹⁶

İkinci görüş sâhiplerinin delili, Beyhâkî ve Vahidî'nin Yunus bin Bükeyr bin Amr tarîkiyla yapmış olduğu rivâyettir ki bu rivâyet silsilesinden Amr babasından, o da Meysere'den, o da Amr bin Şûrahbil'den rivâyet etmiştir; Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bir gün Hazret-i Hadice Vâlidemiz'e gelerek şöyle demişti: «Ben yalnız başına kaldığında bir ses işittim. Doğrusu çok korktum; bunun bir hâdise olacağından endişe duydum!..» Hazret-i Hadice, «Allah korusun, Allah sana böy

(615) Tefsîr-i Kebîr, Tefsîr-i İbn-i Adîl.

(616) Kastalâni / Şerh-i Buhârî.

le (üzücü) bir şey yapmaz. Allah'a andolsun ki sen emâneti yerine getiriyor, yakın ve uzak akrabana merhamet elini ızdırıyor onlarla ilgi kuruyorsun. Hep doğruya konuşuyorsun...»

Bu sırada Ebûbekir içeri girince Hazret-i Hadice durumu ona anlattı ve dedi ki: «Muhammed'le birlikte Varaka bin NEVFEL'e gidin.» Bunun üzerine ikisi kalkıp Varaka bin NEVFEL'e gittiler. Olanları olduğu gibi anlattılar; Hz. Muhammed (S.A.V.) devamla şöyle dediler: «Ben bir ara yalnız başına kalınca arkamdan bir ses işittim: Yâ Muhammed!. Yâ Muhammed!. diyordu. Bunun üzerine bulunduğum yerden ayrılmıştım.» Bu sözü dinleyen Varaka bin NEVFEL şöyle dedi: «Sana bir daha o ses geldiğinde öyle yapma, yerinde dur; tâ ki ne dediğini iştip anlayasın. Sonra da bana gel, duyduklarını anlat.»

Yine Hazret-i Muhammed yalnız başına kalınca bir ses geldi: «Yâ Muhammed! De ki: Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm el Hamdü lillâhi Rabbil-âlemîn...» tâ Veleddâllîn'e gelinceye kadar okudu.

Bu hadîs mürseldir. Ricâlinin hepsi sıkı (güvenilir) dır.

Beyhâkî diyor ki: Eğer bu rivâyet mahfuzsa, ALÂK süresi indikten sonra Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e indiği muhtemeldir. Ve belki MÜDDESSİR süresinden sonra da inmiştir.⁶¹⁷

Yine rivâyetlere göre Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz şehir dışına çıkmıncı, «Yâ Muhammed!» diye bir ses iştiyor ve bu nı duyunca da o yerden hemen uzaklaşıyordu. Varaka bin NEVFEL ona dedi ki: «Bu sesi işittiğin zaman, ne dediğini iyice duyabilmen için ayrılma, bekle...» Yine bir gün şehir dışına çıktığında «yâ Muhammed!» diye bir ses işitti. Bunun üzerine durdu ve «Lebbeyke = Buyur, emrine hazırlım!» diyerek cevaplandırdı. Bu kez ses şöyle diyordu: «Eşhedü en lâ ilâhe ilâllah ve eşhedü enne Muhammeden Resûlâllah» söyle!. Sonra

(617) Suyûti el-İTKAN'da nakletmiştir.

aynı ses şöyle dedi: «El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn'i (tâ sonuna kadar, okuyarak) oku!..»⁶¹⁸

Amr bin Şürahbil (R.A.) diyor ki: «Kur'an'dan ilk inen şey, El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn...» dir. Sebebine gelince: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz, bir gün gizli olarak Hz. Hatice'ye şöyle fısıldadı: «Andolsun ki aklıma bir şey karıştı diye endişelendim!» Bunun üzerine Hz. Hatice :

- Dediğin şey nedir? diye sorduğunda,
- Ben yalnız kaldığında «Oku!..» diye bir ses işittim.

Diye cevap veriyor. Sonra kalkıp Varaka bin NEVFEL'e gitti. durumu ona sordu. Varaka ona şöyle dedi: «O ses sana bir daha geldiğinde olduğun yerde dur, ayrılma.» Bunun üzerine yine bir gün yalnız başına Cebrâîl geldi ve dedi ki: «Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm.. el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn..... söyle..»⁶¹⁹

Hazret-i Ali'ye (R.A.) isnad edilerek nakledilen haberde deniliyor ki: «Fâtihatü'l-Kitab Mekke'de inmiştir. O, Arş'ın altındaki hazineerdendir.»⁶²⁰

Sa'lebî (R.A.) diyor ki: Çoğu âlimler bu rivâyeti benimsemışlardır. İbn-i Âdil'in tefsirinde de aynı husus belirtilmiştir.

Ebû Hüreyre'den (R.A.) yapılan rivâyete göre: «Fâtihatü'l-Kitab indiğinde İblîs (Aleyhillâ'ne) inleyip bağırmaya, fer-yad etmeye başladı.»

Ve Fâtiha-i Şerîfe Medine'de nâzil oldu.⁶²¹

Rivâyetlere göre, Fâtiha süresi, bir defa Mekke'de, bir defa da Medine'de olmak üzere iki defa inmiştir. Bazısına göre, namaz farz kılındığında Mekke'de inmiştir. Medine'de ise, kible değiştirildiği zaman inmiştir. Diğer bazısına göre, sadece Mekke'de namaz farz kılındığında inmiştir. Beyzâvî de aynı hâsusu, yâni ilk defa indiğini kaydetmiştir.

(618) Vâhidî; Meysere'den (R.A.).

(619) Sa'lebî; Amr bin Şürahbil'e isnad ederek rivâyet etmiştir.

(620) Sa'lebî; Hz. Ali'ye (R.A.) isnad ettirmiştir.

(621) İbnî Ebi Seyde, Taberâni, ed-Dürri'l-Mensûr.

FÂTİHA'NIN İSİMLERİ HAKKINDA VÂRİD OLAN SAHÎH HADİSLER

Fâtiha'nın otuz ismi olduğu rivâyet edilmiştir. İsimlerin çokluğu şüphesiz ki ismi alan şey'in şerefine delâlet eder.

1. FÂTİHATÜ'L-KİTAB

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: «Fâtihatü'l-Kitab, Ümmü'l-Kur'an = Kur'an'ın aslı ve anasıdır. O yedi ikilidir.»⁶²²

Fâtiha'ya bu ismin verilmesi, mushaflara onunla başlangıcı, Kur'an okunduğu, öğretildiği ve namaz kılındığı zaman onunla açış yapıldığı içindir.

Bazısına göre, ilk inen süre olduğu için ona bu isim verilmiştir. Bazısı da LEVH-İ MAHFUZ'a ilk yazılan süre olduğu için, bu ismi almıştır, diyor. Mersiy diyor ki: Bu sahîh bir nakle muhtaçtır. Bazısı ise, «el-Hamdü, her şeyin açış anahtarı olduğu için ona bu isim verilmiştir» diyor. Bazısı da «Fâtiha, her kitabın anahtarı olduğu için, bu adı almıştır» diyor. Mersiy bunu naklettikten sonra sahîh görmediği için reddetmiştir. Her kitabın açısı EL-HAMDÜ ile yapılmıştır; sûrenin tamamıyla değil, diye ilâve etmiştir. Hem el-KİTAB'dan maksad, zâhir mânaya göre Kur'an'dır, kitab cinsi değildir. Çünkü onun bir isminin de FÂTİHATÜ'L-KUR'ÂN olduğu rivâyet edilmiştir. O halde Kitab'dan ve Kur'an'dan aynı şey kasdedilmiş oluyor.

2. FÂTİHATÜ'L-KUR'ÂN

Nitekim Mürsiy buna işaret etmiştir. Fâtiha, dünyadaki maksadların anahtarı, cennet kapılarının âhirette miftahı olduğu için ona bu isim verilmiştir. Bazısına göre, Kitab'ın hazinelerinin esrar kapıları bununla açıldığı içindir. Çünkü Fâtiha, kitab letaifinin hazine anahtarıdır. Onun açılıp doğmasyyla Kur'an'ın tamamı açılmış olur. Tabîî bu inkişaf ehl-i bayân içindir. Çünkü Fâtiha'nın mânalarını bilen, onunla müte-

(622) İbnî Cerrî; Ebû Hüreyre'den (R.A.).

şabihat, âyetlerin kilitlerini açmış olur ve onun dişleriyle âyet nurlarını iktibas etmiş bulunur.

3. ÜMMÜ'L-KİTAB

4. ÜMMÜ'L-KUR'ÂN

Ebû Hüreyre'den (R.A.) yapılan rivâyette ise şöyle buyuruluyor: «Elhamdü lillâhi'yi okuduğunuzda Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'i de okuyun. Çünkü Fâtiha, ÜMMÜ'L-KUR'ÂN, ÜMMÜ'L-KİTAB VE SEBU'L-MESÂNÎ'dir.»⁶²³

Fâtihaya bu ismin verilmesinde bazı görüş ayrılıkları vardır:

a) Mushaflarda önce onunla yazılmaya başlandığı ve namazlarda sûreden önce o okunduğu için.⁶²⁴ Buhârî kendi Sahîh'inde bu görüşü kesinlik ölçüsünde ifade etmiştir.

Ancak buna Fâtihatü'l-Kitab denilmesi münasipse de Ümmü'l-Kitab denilmesi biraz müşkilât arzediyor, denilmiştir. Bu na cevap verenler ise, ümm (ana) tabirinin çocuğun başlangıcı bulunma bakımından düşünülerek, Fâtiha Kitab'ın başlangıcı olduğu için bu ismi almıştır, demişlerdir.

b) Mâverdî diyor ki: Fâtiha'ya bu ismin verilmesinin sebebi şudur: Başkasından onde geldiği ve yine sonra geldiği, böylece diğer süre ve âyetler ona tabi' bulunduğu için ÜMM tabiri verilmiştir. Bu sebeble savaş sancağına «ümm» denilir; ordunun önünde taşıdığı için.. İnsanın geçen ömrüne de «ümm» denir; gelip geçtiği için. Mekke'ye «Ümmü'l-Kurâ» denilir; diğer beldelere takaddüm ettiği için.

c) Bir şeyin ümmü (anası) o şeyin aslı demektir. Fâtiha da Kur'an'ınasıdır. Çünkü o, Kur'an'ın bütün mânâ ve maksadlarını, ve içinde bulunan bilumum ilim ve hikmetleri kapsamaktadır. Nitekim ileride Fâtiha'nın faziletleri bölümünde bu husus yeteri kadar açıklanacaktır.

d) Sürelerin en üstünü olduğu için bu isim verilmiştir. Nasıl ki bir kavmin reisine «Ümmü'l-Kavm» (kavmin anası) deniliyorsa.

(623) Dâre Kutnî; Ebû Hüreyre'den (R.A.) merfuan.

(624) Ebû Ubeide, el-Mecâz adlı eserinde.

- e) Fâtiha'nın saygıdeğerliği, Kur'ân'ın tamamının saygıdeğerliği gibi olduğu için...
- f) İmân ehlinin sığınağı olduğu için. Nitekim sancağa «ümm» denilmiştir; askerin sığınağı, başvurduğu yer olduğu için.
- g) Fâtiha muhkem âyet olduğu için. Çünkü Kur'ân'daki muhkem âyetlere «Ümmü'l-Kitab» denilmiştir.

5. EL-KUR'ÂNU'L-AZÎM

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «Andolsun ki Ümmü'l-Kur'ân, Kur'ân'ın anası ve aslidir. O, yedi ikilidir. O, Kur'ân-ı Azîm'dir.»⁶²⁵

Bu ismin ona verilmesi, Kur'ândaki mânaları içine aldığı içindir.

6. SEBUL-MESÂNÎ

Bu ismin verilmesi yukarıda geçen hadîs ve daha birçok hadîslerle belirlenmiştir.

«Sebi» denilmesi, yedi âyet olduğu içindir. Böyle olduğu, Dâre Kutnî'nin Hazret-i Ali'den (R.A.) yaptığı rivâyetten bilinmektedir. Bazısına göre ise, Fâtiha'da yedi âdâb vardır. Her âyet bir edebî ifâde etmektedir. Fakat bu görüş biraz uzak bir ihtimaldir. Bâzısına göre de, Fâtiha'da şu yedi harf bulunmadığı için bu isim verilmiştir: SÂ-CÎM-HÂ-ZE-ŞÎN-ZÂ-FE.

Mersi (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Bu, yukarıdaki görüşlerin en zayıfidir. Çünkü bir şey, ancak kendinde bulunan bazı hususiyetlerle adlandırılır, bulunmayanlarla değil.

MEÂNÎ denilmesi, «senâ = övgü»den müstak olduğu ihtimale dayanır. Çünkü Fâtiha'da Allah'a karşı senâ mevcuttur. Veya «senyâ» kökünden alınmalıdır. Çünkü Allah bunu bu ümmete döndürüp ayırmıştır. «Tesniye» kökünden olmasa da muhtemeldir.

Bazısına göre, her rek'atte senâ yollu okunduğu için. Bu

(625) Ebû Hüreyre'den (R.A.) rivâyet edilmiştir.

mânayı, Hazret-i Ömer'den (R.A.) yapılan şu rivâyet kuvvetlendirmektedir: «Fâtiha, Seb'u'l-mesânî'dir, çünkü her rek'atte senâ yollu tekrar edilir.»

Bazısı da, bu süre iki defa inmiştir der. Bir başkası da; Fâtiha iki kısma ayrılır: Övgü ve duâ.. Bu sebeble ona yedi ikili denilmiştir, der. Başka biri de: Kişi Fâtiha'dan her âyet okudukça Allah onu över. Nitekim bu husus hadîs-i şerîfle de belirtilmiştir. Bazı ilim adamları ise, söz dizisinin fesahati, mânânın belâğatı Fâtiha'da toplandığı için ona böyle denilmiştir. Bundan başka sebepler ileri sürenler de var. el-İtkan adlı kitapta bu hususlara geniş yer verilmiştir. İbn-i Âdil tefsirinde ise şöyle deniliyor :

«Fâtiha'ya Seb'u'l-mesânî = Yedi ikili, denilmesinin sebebi, o bu özelliğiyle diğer kitaplardan ayrılmış, kendine has bir durum almıştır. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurular ki: «Canımı kudret elinde bulunduran Allah'a andolsun ki, ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebur'da, ne de Kur'ân'da bu sûrenin bir benzeri inmemiştir. Şüphesiz ki bu süre yedi ikili dir ve Kur'ân-ı Azîm'dir.»

Bir ilim adamı da bu konuda demiş ki: «Çünkü Fâtiha yedi âyettedir. Her âyeti Kur'ân'ın yedide birine denktir. O halde Fâtiha'yı okuyan kimseye Cenâb-ı Hak Kur'ân'ı tamamen okumuşcasına sevâp verir.»

Bir diğer ilim adamı da şöyle demiştir: «Çünkü Fâtiha yedi âyettedir. Cehennemin kapıları da yedidir. Fâtiha'yı okuyan kimseye bu kapılar kapanır. Buna delil olarak şöyle deniliyor: Cebrâîl (A.S.), Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e dedi ki: «Ya Muhammed! Senin ümmetine olan azâbdan korkuyordum. Ama Fâtiha süresi inince korkum kalktı, bu endişem zâil oldu.» Bunun üzerine Peygamber (S.A.V.) Efendimiz sordu :

— Neden ya Cibrîl!?

— Çünkü Cenâb-ı Hak; «Elbette ki cehennem onların hepsinin va'dedilen yeridir ve oranın yedi kapısı vardır ve her kapının cüz'i maksumü mevcuttur» buyurmuştur. Fâtiha'nın âyetleri ise yedidir. Kim bu sûreyi okursa, her âyeti cehenne-

min bir kapısına kapak olur. Böylece ümmetin cehennem üzे-
rinden salımen geçecektir, diye cevap verdi.

7. EL-VÂFIYE

Süfyan bin Uyeyne (rahmetullahi *zleyh*) Fâtiha'yi bu isimle adlandırdı. Çünkü Fâtiha, Kur'an'da bulunan şeylere karşılık yeterlidir. Yâni Kur'an'daki mânaları kapsamaktadır. Aynı hususa Keşşaf'ta da yer verilmiştir. Sa'lebî (rahmetullahi *aleyh*) de der ki: «Çünkü Fâtiha yarıya bölünmeyi kabul etmez Çünkü Kur'an'dan her sûrenin yarısı bir rek'atte, yarısı da diğer bir rek'atte okunabilir. Buna cevâz verilmiştir.» Ama Fâtiha böyle değildir. Mersî (veya Müresî) diyor ki: Fâtiha Allah için olanla, kul için olanı kendinde topladığı için bu ismi almıştır.

8. EL-VÂKİYE

Çünkü o, kendisini okuyanları her türlü âfet ve hastalıktan korur. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Fâtihatü'l-KİTAB ve Âyetü'l-KÜRSÎ'yi herhangi bir kul evinde okursa, o gün onlara ne göz, ne insan, ne de cin dokunabilir.»⁶²⁶

İbni Abbas'ın (R.A.) yapmış olduğu rivâyete göre, Hazret-i Ali (R.A.) Efendimiz'in oğlu Hz. Hasan hastalanmıştı. Bu sebeple Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz üzülmüşlerdi. Cenâb-ı Allah ona şöyle vahyetti: «İçinde (F) harfi olmayan sûreyi —çünkü F ayettendir— içinde su bulunan bir kaba kırk defa oku ve su ile çocuğun ellerini, ayaklarını, yüzünü, başını, karını ve sırtını yıka. Şüphesiz ki Allah ona elem veren şeyleri ondan giderir, *inşaallah*.»

9. EL-KENZ

Ümmü'l-KUR'ÂN ismi açıklanırken buna yer verilmiş ve Keşşaf'tan nakil yapılmıştır. Fâtiha'ya bu ismin verilmesi Hazret-i ENES bin MÂLİK'den (R.A.) yapılan şu hadîse isnad etmektedir: Allahü Teâlâ buyurdu ki: «Fâtihatü'l-KİTAB, Arş'ı-

(626) Deyiemi: İmrân bin Hasin'den (R.A.).

min hazinelarından bir hazinedir.» Aynı zamanda bu konuda Hazret-i Ali (R.A.) de şöyle demiştir: «Fâtihatü'l-KİTAB, Arş'ın altındaki hazinelarından biridir.» Yâni Fâtiha, sıfatları, isimleri, ef'al ve maadi, sırat ve cezayı ve sair ahkâmı bilmek konusunda çok kapsamlı bir maarif esrarıdır.

İhyâü Ulûmi'd-Dîn'de Hazret-i Ali'nin (R.A.) şöyle dediği rivâyet olunmaktadır: «İstersem Fâtiha'nın tefsirini yetmiş deve taşıyabilecek, yâni yetmiş deve yükü olabilecek ölçüde yapabilirim.»

10. EL-KÂFIYE

Çünkü Fâtiha, namazda başka âyetlere bedel kâfi gelmektedir. Ama başka bir âyet Fâtiha'nın yerini tutmamakta ve vâcibi yerine getirmek için kâfi gelmemektedir. Ubâde bin Sâmit'den (R.A.) yapılan rivâyete göre Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Ümmü'l-KUR'ÂN başka sûre ve âyetlere karşılık olur. Ama başkası ona karşılık (yâni ivaz) olamaz.»⁶²⁷

11. EL-ESAS

Çünkü Fâtiha, Kur'an'ın esasıdır. Aynı zamanda Kur'an'dan ilk sûredir. Rivâyete göre bir adam Ibni Ebî Şa'bî'ye gerek böğrûnun çok ağrı yaptığından şikayetçi oldu. Ibni Ebî Şa'bî Hazretleri ona: «ESASÜ'L-KUR'ÂN'a mülâzemet et!» diye tavsiyede bulundu. Tabiî ki Esasü'l-Kur'an Fâtiha-i Şerîfe'dir. Aynı zat bu tavsiyeden sonra şunu ilâve etmiştir: «Ben Ibni Abbas (R.A.) Hazretlerinden iştittim; şöyle diyordu: «Her şeyin bir esası (temeli) vardır. Kur'an'ın esası ise Fâtiha'dır. Fâtiha'nın esası da Besmele'dir. Durumun değiştiğinde ve biri bu hususta sana başvurduğunda, Fâtiha'ya mülâzemet et. Allah'ın izniyle şifâ bulursun.»

Bu konuda bir başkası diyor ki: Fâtiha, Kur'an'ın ilk sûresi olduğu için, esas gibi olmuş oluyor. Bir başkası da: İmân'dan sonra ibâdetlerin en şereflisi NAMAZ'dır. Bu sûre ise (Fâ-

(627) Mahmud bin Rabi; Ubâde bin Sâmit'den (R.A.).

tiha) imân ve namaz konusunda ne varsa hepsini kapsamaktadır. Böylece imân ve namaz ancak Fâtiha ile tamamlanmış olur.⁶²⁸

12. SÜRE-İ NÛR

Enes bin Mâlik (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'den «ÜMMÜ'L-KİTAB» nedir, diye sordum. Buyurdular ki: «Ey Enes! Sen benden bunu sorduğun gibi ben de aynı şeyi Cibrîl'den sordum. O bana şöyle cevap verdi: Ben de onu Mikâîl'den, Mikâîl de Îsrâfil'den, o da Levh-i Mahfuz'dan ve Kalem'den sordu. Kalem ona şu cevabı verdi: Allah beni Muhammed'in (S.A.V.) nurunun bir parçasından yarattığında, «yaz ya Kalem!» diye emretti. Yâ Rab! Ne yazayım? diye sorduğumda, «El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn» yaz, buyurdu. Bunu yazdığınıda gözleri kamaştırır şekilde parlak bir nur çıktı; böylece artık yazamaz oldum. Hayretler içinde Allah'ın dilediği kadar kaldım. Allah o nuru ikiye böldü, yarısından cenneti, yarısından da melekleri yarattı.. Ve sonra Cenâb-ı Hak meleklerle, Fâtiha'nın Ümmet-i Muhammed için olan sevâbını yazmalarını emretti. Fâtiha'yı okuyana cenneti va'detti; onu tam gönül ihlâsi içinde okuyana bu va'dinin kapısını açık tuttu.. Sonra Kalem'e tekrar emretti: RAHMÂN ve RAHÎM yaz! Kalem bu iki ismi yazınca Arş'ın altından bir nûr çıktı. Allah bu nûrdan rahmet denizini yarattı. Sonra Kalem'e MÂLÎKİ YEV-MÎ'D-DÎN yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca Arş'ın altından bir nûr daha çıktı. Allah bu nûrdan adalet denizini yarattı (Rahmet ve adalet denizlerinden maksad, ilâhî rahmetin genişliği ve ilâhî adaletin şâşmazlığıdır.) Böylece Allah bir kulunu bağışlamak istediginde bu adalet denizinden bir damla onun başına damlatır. Sonra Kalem'e, İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTEİN yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca, Arş'ın altından bir nûr daha çıktı. Allah bu nûru ikiye böldü; yarısını, ümmet-i Muhammed'in ibâdette başarılı olmalarını sağlamak için TEVFİKAN Lİ'T'TÂAT yaptı. Geri kalan yarısını

(628) *Ibn-i Adil tefsiri.*

da Âdem'den Peygamberimiz'e kadar gelip geçen ümmetler için TEVFİK-Î TAAT yaptı. Yâni onların da ibâdette başarılı olmalarını sağlamak için bu nûr ile onlara TEVFİKİNİN kapısını açtı

Sonra Kalem'e, İHDİNÂ'S-SIRATA'L-MUSTAKÎM yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca Arş'ın altından bir nûr daha çıktı. Allah bu nûru özel olarak Muhammed ümmetinin ibâdetlerine hidâyet eyledi. Sonra Kalem'e yine SIRATA'L-LEZİY-NE EN'AMTE ALEYHÎM yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca Arş'ın altından bir nûr daha çıktı. Allah bu nûru topladı ve «bu nûr kullarımın helâl rizkıdır, tâ kiyâmete kadar devam eder.» Sonra Cenâb-ı Hak Kalem'e GAYRÎ'L-MAĞDUBÎ ALEYHÎM VELÂ'D-DÂLLÎN yazmasını emretti. Kalem bunu yazınca Arş'ın altından bir nûr daha çıktı ve bu nûrdan bir SUR (boynuz şeklinde bir boru) meydana geldi. İçine hava ile ses yerleştirildi ve Îsrâfil'e teslim edildi.⁶²⁹

13. SÜRETÜ'L-HAMD

Cüntü bu sûrenin başında EL-HAMDÜ kelimesi yer almıştır.

14. SÜRE-İ ŞÜKÜR

Cüntü «el-Hamdü lillâh» bir bakıma şükürdür. Bu bakımdan HAMD sûresini okuyan kimse Allah'a şükretmiş olur.

Buna işaretle Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn dedigin zaman Allah'a cidden şükretmiş olursun...»⁶³⁰

İbni Abbas'dan (R.A.) yapılan rivâyete göre, şöyle demisdir :

«el-Hamdü lillâh, şükür kelimesidir. Kul, el-Hamdü lillâh dedigi zaman, Allah, kulum bana şükretti, buyurur.»⁶³¹

Konumuzla ilgili diğer hadîs-i şerîfler :

«Allah bir kuluna nîmetini ihsan etmek istediginde, o kul

(629) *ed-Dürrü'l-Mensûr.*

(630) *Ibnî Cerrî, Hâkim, Deylemî; Ibni Umeîr'den (R.A.).*

(631) *ed-Dürrü'l-Mensûr.*

EL-HAMDÜ LİLLÂH der. Bunun üzerine Cenâb-ı Allah: Kulu-
ma bakın, ben ona pek kıymeti olmayan bir şey verdim. O ise
paha biçilmez bir şey bana verdi.»⁶³²

«Allah kuluna herhangi bir nimet verir de kul ona karşı-
lık EL-HAMDÜ LİLLÂH derse, herhalde o nimetin şükrynü
ödemiş olur. İkinci kez söylese, Allah onun sevabını yeniler.
Üçüncü kez söylese, günahları bağışlanır. (Küçük günahları
kasdediyor).»⁶³³

«Doyasıya yedikten ve kanasiya içtikten sonra kim EL-
HAMDÜ LİLLÂH cümlesiyle başlayıp beni yediren ve doyuran,
içiren ve susuzluğumu gideren Allah'a hamdolsun, derse, an-
nesinden doğduğu günde olduğu gibi günahlarından öylece (te-
mizlenip) çıkar.»⁶³⁴

Bunun içindir ki, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz yemek
yedikten sonra şöyle derdi: «**Bizi yediren, içiren ve bizi müs-
lumanlardan eyleyen Allah'a hamdolsun.**»⁶³⁵

İlim adamları bu konuda diyorlar ki; hamd dili üçtür. İn-
sanı dil. Bu avam içindir. Bunun şükri, Allah'ın verdiği nimeti
anlatmak, kalb ile onu tasdik etmek ve böylece şükrynü ye-
rine getirmektir. Ruhanî dil. Bu, havassa aittir. Kalb'in, ah-
vali terbiyede, ef'ali tezkiyede Allah'ın sanatının letaifini an-
masıdır. Rabbânî dil: Bu, havassın en hassina aittir. Bunlar
ârif kişilerdir. Maarifin letaifini ve şaraibin keşfini idrak et-
tikten sonra Cenâb-ı Hakk'a şükür kasdiyle sırrı harekete ge-
çirmek demektir. Bu husus Kimyâ-i Gîna ve Şerhi Esmâ-i Hü-
nâ adlı kitapta da belirtilmiştir.

O halde aklını kullanan kimseye gereken: Allahü Teâlâ'-
ya sıdk ve ihlâs ile hem gizli, hem açık yerlerde hamdetmek-
tir. Tâ ki, ilk girenlerle birlikte cennete dâvet olunma mazha-
riyetine erişmiş ola.. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz

(632) *Tefsir-i Nisaburi.*

(633) *Hâkim, Beyhakî; Câbir bin Abdullah'dan (R.A.).*

(634) *Ebu Ali, Nesâî; Ebu Mûsa el-Eş'ârî'den.*

(635) *Ahmed bin Hanbel; Ebu Saîd el-Hudrî'den (R.A.).*

buyuruyor ki: «Kiyâmet günü cennete ilk dâvet olunanlar, ge-
niş ve sıkıntılı günlerde Allah'a hamdedenlerdir.»⁶³⁶

15. İLK HAMD SÜRESİ (Sûre-i Hamd-i Ülâ)

16. EN YÜKSEK HAMD SÜRESİ (Sûre-i Hamd-i Kusvâ)

17. SÛRE-İ RUKYE

Çünkü ashâb-ı kirâmdan bir kısmı bu sûreyi yılan ve ak-
rep tarafından ısırlmış, sokulmuş kimselere, ağrı ve sızi du-
yanlara ve birtakım hastalıklara karşı okumuşlardır. Ebû Sa-
îd el-Hudrî (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bi-
zi otuz kişilik bir askerî bölükle bir tarafa gönderdi. Hepimiz
de süvari idik. Araplardan bir kavmin bulunduğu yere inip ko-
nakladık. Bizi misafir edinmeleri için rica ettikse de buna razı
olmadılar. Bu sırada o kabilenin reisi yılan ya da akrep tara-
findan sokulmuştu. Bize gelip akrep sokmasına karşılık bir
sey okumasını bilenimiz olup olmadığını sordular. Onlara
«ben biliyorum» dedim. Ama bir şey vermedikçe bunu yap-
mam. Bunun üzerine «otuz koyun veririz» dediler. Kalkıp is-
tirap içinde kıvranan reislerine gittim ve üzerine yedi defa
Fâtîha-i Şerîfe'yi okudum. (Allah'ın izniyle derhal iyileşti). Ko-
yunları aldık, ama gönlümüz bir türlü bu karşılığa razı olma-
di. Dokunmadık, tâ ki Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e geldik,
durumu O'na arzettik. Buyurdular ki: «Fâtîha'nın rukye (te-
davide okunan bir sûre) olduğunu bilmiyor musunuz? Aldığınız
koyunları aranızda taksim edin ve bana da bir hisse ayırın!..»⁶³⁷

18. SÛRE-İ ŞİFÂ

Yapılan sahîh rivâyetlere göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efen-
dimiz buyurdular ki: «Fâtîhatü'l-Kitab zehire karşı şifâdır.»⁶³⁸

Diğer bir hadîs-i şerîfde ise: «Fâtîhatü'l-Kitab, SAM'dan

(636) *Sâid bin Cübeyr; İbni Abbas'dan (R.A.).. / Hisanî'l-Mesâbih.*

(637) *Buhârî, Müslîm, Ebû Dâvud, Tîrmîzî, Nesâî, İbni Mâce, İbni Cerrî,
Hâkim, Beyhakî; Ebû Saîd'den (R.A.).*

(638) *Sâid bin Mansûr, Beyhakî; Ebû Saîd el-Hudrî'den.*

başka her şeye şifâdır. Sam ise, ölümdür»⁶³⁹ buyurulmuştur. Mürsel olarak yapılan bir rivâyette, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «Fâtihatü'l-Kitâb, her hastalığa karşı şifâdır.»⁶⁴⁰

Menâvî, hadiste «hastalık» diye terceme ettiğimiz «dâ» kelimesini tefsir ederken diyor ki: «Bundan maksad, cehâlet, günah iç ve dış (bedenî ve ruhî) hastalıklardır. Evet Fâtiha böyledir, ama kim için? Înancını bu hususta kuvvetlendiren, kendini şüpheden uzak tutan ve öylece düşünüp deneyen mümin için cidden şifâ olur.»

19. SÛRE-İ ŞÂFIYE

Çünkü Fâtiha sûresi, ağrı ve sızları, elem ve acıları giider; sür'atle âfiyeti getirir. Bu konuda birçok sahîh haberler ve rivâyetler vârid olmuştur: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz: «Fâtiha sûresinde yetmiş (türlü) şifâ vardır» buyurmuştur.

20. SÛRE-İ SALÂT = Namaz sûresi

Namazın sıhhati bu sûreye dayanır. Çünkü Fâtiha'sız namaz olmaz. Bir başka ilim adamı diyor ki: Fâtiha'ya bu isimden başka bir de ona doğrudan doğruya «SALÂT = Namaz» deniliyor. Nitekim hadîs-i şerîfte: «Salât'ı kulumla kendi aramda ikiye böldüm...» Yâni Fâtiha sûresini kendimle kulum arasında paylaştık, demektir, Mursî (ya da Meresî) diyor ki: Fâtiha namazın levaziminden olduğu için ona bu isim verilmiştir. Bu, bir şeyi, kendisine lâzım olanla isimlendirme konusuna girer. Bu hususta geçen hadîs-i şerîf ise şöyledir:

«Kim bir namaz kilar da onda Fâtiha'yı okumazsa, o namaz noksandır.»⁶⁴¹

Bu hadîsin râvisi diyor ki: Ebû Hüreyre (R.A.) Hazretleri'ne dedim ki: «Bazı vakitlerde imamın arkasında bulunurum.»

(639) *Hulâlî; Câbir'den (R.A.).*

(640) *Beyhakî: Abdülmelik bîn Umayr'den.*

(641) *Buhârî, Müslîm, Muvatta', Ebû Dâvud, Tîrmîzî, Nesâî, İbnî Mâcâ, İbnî Cerrî, İbnî Enbârî; Ebû Hüreyre'den (R.A.).*

Yâni o zaman Fâtiha okumazsam ne olur? Ebû Hüreyre (R.A.) bileğimi tutup siktı ve dedi ki: «Ey Fârisî! İmamın arkasında olduğun zaman Fâtiha'yı içinden oku. Çünkü ben Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'den şöyle buyurduğunu işittim: Ben namazı kulumla kendim arasında yarıya böldüm: Yarısı benim için, yarısı da kulum içindir. Kulum istediği verilir.» Ve Resûlullah (S.A.V.) devamla kudsî hadîsi naklederek dedi ki: «Okuyun!. Kul: El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn, der. Allahü Teâlâ: Kulum bana hamdetti, buyurur. Kul: Er-Rahmâni'r-Râhîm der, Allahü Teâlâ: Kulum beni övdü, der. Kul: Mâlikî yevmi'd-Dîn, der. Allahü Teâlâ: Kulum bana saygı gösterdi ve yüceliğimi ifâde etti, buyurur. Kul: İyyâke na'bûdü ve iyyâke nesâîn, der. Allahü Teâlâ: Bu âyet benimle kulum arasında ve kulumun istediği kendisine verilecektir, buyurur. Kul: İhdîna's-Sîrata'l-müstakîme sirata'llezîne en'amte aleyhim gayri'l-mağdûbi aleyhim velâddâllîn, der. Allahü Teâlâ: Buların hepsi kulum aittir ve kulumun istediği verilecektir, buyurur.»

İşte bunun için Fâtiha'ya SALÂT = Namaz, denilmiştir.

21 - 22. SÛRE-İ DUÂ - SÛRE-İ TALEB

Fâtiha hem duâdır; hem de birtakım istekleri içine almaktadır İHDİNÂ'S-SIRATA'L-MUSTAKÎM, bunu ifâde eder.

23. SÛRE-İ SUAL

Fâtiha'nın sual anlamını da taşıdığını, yâni Cenâb-ı Hak'tan bazı istekleri kapsadığı için, İmam Fahruddin-i Râzî, bu ismi de onun isimleri arasında zikretmiştir.

24. TA'LÎMÜ-MESELE

Mursî (ya da Meresî) diyor ki: Cenâb-ı Hak kullarını Fâtiha sûresinde istemenin âdâbını öğretmiştir. Önce senâ ile başlamış, sonra gösterişten uzak bir bağlanmayı telkin etmiş, sonra duâya kapı açmıştır.

Ebû Ubeyd'in yapmış olduğu rivâyette, Mekhûl Hazretle-

ri şöyle demiştir: Ümmü'l-Kur'an: Kırâettir, istektir ve duâdır.⁶⁴²

25. SÜRE-İ MÜNÂCÂT

Çünkü namaz kılan kimse Fâtiha okurken Rabbine münacaat etmiş olur. Cenâb-ı Hak da onun bu münacaatını kabul eder. Nitekim kiyâmet hadisinde bu husus belirtilmiştir.

26. SÜRE-İ TEFVÎZ

Bu sûrede geçen «İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTAÎN'in öne alınmasıyla Allah'tan güç ve yardım isteniliyor ve böylece kul kendi durumunu Allah'a ısmarlamış oluyor.

27. SÜRE-İ MÜKÂFAAT

Mekke-i Mükerreme'ye tam eşitlik ve beraberlik içinde giren kafileler ve bunların Fâtiha-i Şerîfe ile olan ilgileri buna delâlet etmektedir. Nitekim bu husus VE LEKAD A'TEYNÂKE SEB'AN MÎNE'L-MESÂNÎ VE'L-KUR'ÂNÎ'L-HAKÎM âyetinin inişi ve Fâtiha-i Şerife'nin faziletleri hakkında açıklanacaktır

28. KUR'ÂN SÜRELERİNİN EN ÜSTÜNÜ

Fâtiha'nın en üstün sûre olduğu Beyhakî'nin ŞA'BÜ'L-İMAN bölümünde ve Hâkim'in tesbît ettiği hadisinde belirtilmiştir. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: «Kur'an sûrelerinin en üstünü, EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN'dir» buyurmuştur.

29. KUR'ÂN SÜRELERİNİN EN HAYIRLISI

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta buyurdular ki: «Sana Kur'an'da inen en hayırlı sûreyi haber vereyim mi? O, Fâtihatü'l-Kitab'dır.» Râvi devamla diyor ki: Resûlüllah'ın şöyle ilâve ettiğini de zannediyorum: «Çünkü Fâtiha'da her derde devâ vardır.»⁶⁴³

(642) ed-Dürrü'l-Mensûr.

(643) Ahmed bin Hanbel, Beyhakî, Abdullâh bin Câbir den

30. KUR'ÂN'DA EN BÜYÜK VE EN YÜCE SÜRE

Ebû Saîd bin Muallâ (R.A.) diyor ki: Bir ara namaz kılıyordum. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz beni çağırdı. Namazımı bitirinceye kadar Peygamber'e cevap vermedim. Namaz bitince kalkıp huzurlarına vardım. Beni görünce sordu :

- Bana gelmeni engelleyen şey ne idi?
- Namaz kılıyordum, dedim.
- Peki ama Allah Kur'an-ı Kerîm'inde: «Allah ve Resûlü sizi dâvet ettiğlerinde onların çağrısına uyın, onlara cevap verin!» buyurmuyor mu? Sonra Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz şöyle buyurdu: «Kur'an'daki en büyük ve en yüce sûreyi sana öğreteyim mi? Mescid'den çıkmadan önce bundan haber vereyim mi?» buyurdu ve elimi tutarak tam çıkmak üzere bulunuşken :

— Evet, yâ Resûlüllah! Öğretinlz, dedim.

Buyurdular ki :

«EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN'dir. Bu sûre ye-
di ikilidir ve Kur'an-ı Azîm'dir ki bana verilmiştir.»⁶⁴⁴

Yine sahîh bir rivâyette ise şöyle deniliyor: «Mustafa (S.A.V.) yemin edip dedi ki: Canımı kudret elinde bulunduran Allah'a andolsun ki: Ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebur'da ve ne de Furkan'da Fâtiha'nın bir benzeri inmemiştir. Şüphesiz ki bu sûre yedi ikilidir ve Kur'an-ı Azîm'dir ki bana verilmişdir.»

Ben Fâtiha tefsîrinde bunlardan fazla olarak bir de onun şu isimleri olduğunu buldum: SÜRE-İ MİNNE, SÜRE-İ MEC-
ZİYYE, SÜRE-İ SEKALEYN, SÜRE-İ MECMEU'L-ESMÂ.

Evet, Fâtiha-i Şerîfe'nin isimlerinden elde edebildiğim ve bilgi edinebildiğim bunlardır. Bütün bu isimlerin hepsinin bundan başka bir kitapta bir araya getirildiğini sanmıyorum.

(644) Buhâri, Ahmed bin Hanbel, Dâremî, Ebü Dâvud, Nesâî, Hasan bin Süfîyân, İbni Ceyrûn, İbni Hîbbañ, Hâkim, Ebü Nuaym, İbni Merdveyh, Beyhakî, Ebü Saîd'den (R.A.).

FÂTİHA'NIN TEFSİRİ HAKKINDA VÂRİD OLAN SAHÎH HADİSLER VE İLİM ADAMLARININ GÖRÜŞLERİ

İlim adamları, BESMELE'nin Fâtiha'dan bir âyet olup olmadığına ihtilâf etmişlerdir. Bazısına göre, Besmele, Fâtiha'dan bir âyet değildir. Başka sûrelerin başındaki besmeleler de böyle. Bu ancak sûrelerin arasını ayırmak için teberrüken kılınmuştur. Ebû Hanîfe bu görüştedir. Ona tabi' olan âlimler de aynı görüşü benimsemişlerdir. Bunun için Hanefî mezhebinde namazda Besmele açıktan okunmaz. Bazı âlimlere göre, Besmele Fâtiha'dan ve her sûreden bir âyettir. İmam Şâfiî ve arkadaşları bu görüştedirler. Bu sebeple onlar namazda Besmele'yi aşikâr okurlar.⁶⁴⁵

BISMILLÂH'taki (B) harfi bir mahfuza mütealliktir. Takdiri şöyledir: Allah'ın ismiyle okuyorum (akreū biismillâhi)..⁶⁴⁶

Ma'mulün burada öne alınması, Allah'ın zikrine olan ihtimamdan dolayıdır. Aynı zamanda kâfirlerin «BÎ-İSMÎ'LLÂT» demelerine karşı bir reddir. Çünkü onlar bir işe başlarken «Lât ve Uzza putunun adıyla» derler.⁶⁴⁷

ALLAH lâfzına gelince :

İmam Halil diyor ki: Bu bir isimdir ve Allah'a has bir alemdir. Bunun iştikakı yoktur. Yâni herhangi bir kökten türetilmemiştir. Başlıbasına YARADAN'a has bir isimdir.

Diğer bir guruba göre Allah ismi müştaktır; yâni başka bir kökten türetilmendir. Ancak onun bu iştikakında görüşler farklıdır: Bazısına göre ELİHE İLÂHETEN veya ELEHE İLÂHETEN alınmadır. Kök mânasiyla «Bir çeşit ibâdetle ibâdette bulundu.» Bu kökten alınan ALLAH'ın mânası, «İBADETE MÜSTEHAK'tır O, başkası değil.»⁶⁴⁸

(645) *el-Uyûn* adlı kitapta da bu hususa yer verilmiştir.

(646) *Tefsîr-i Kaâdi Beyzâvi*.

(647) *el-Uyûn*.

(648) *el-Maalîm*.

ER-RAHMÂN

Bütün halka merhamet eden, onlara rızık ve menfaat ulaştıran, anlamını taşır. ER-RAHÎM: Kiyâmet günü özel olarak mü'minlere merhamet eden, cezâya hak kazananların cezâsından vazgeçen, onları cennette hayır ve sevâpla ulaştıran, mânasına delâlet etmektedir. İkisi arasındaki fark: RAHMÂN, mânâ yönünden umumîdir, lâfız yönünden hususîdir. Bu bakımdan başkası hakkında kullanılamaz. RAHÎM, mânâ cihetiyile has, lâfız cihetiyile umumîdir; bu bakımdan başkası hakkında kullanılabilir ve başkası bu ismi alabilir.

EL-HAMD

Bütün övgü ve saygının Allah'a olduğunu ifâde eder. Başındaki (LÂM) ehl-i sünnet ve'l-cemaate göre «istîgrâk» içindir. Yâni ne kadar öven varsa hepsinin övgü ve saygısı Allah'adır. Lillâh kelimesi el-Hamd'in haberidir. Böylece Cenâb-ı Hak, hamde lâyik olanın ancak kendisi olduğunu haber vermiş oluyor.⁶⁴⁹

O halde bu cümle, mübtelâ ve haberdir. Mahalli, bir emri mukaddere mef'ul olmak üzere mensuptur. Kullarına, nasıl hamdedileceğini öğretmeye mâtuftur. Bu duruma göre cümleinin takdiri şöyledir: «El hamdü lillâh deyin, el hamdü lî demeyin.»

Ayrıca bu cümlede, yâni hamd'de, şükür ve övgü mânası da var. Ancak ne var ki HAMD, şükürden daha umumî bir anlam taşır. Çünkü Hamd, nîmet karşılığında denileceği gibi, başka şey karşılığında da denilebilir. ŞÜKÜR ise ancak nîmet karşılığında söylenenir. ŞÜKÜR, kalb, dil ve organlarla olabilir. HAMD ise ancak dil ile olabilir.⁶⁵⁰

EL HAMDÜ LILLÂH

Diğer bir yorumda göre, baştaki (LÂM), ahd içindir. Yâni kâmil bir hamd, demektir. Bu takdirde Allah'ın kendisine olan

(649) *el-Maalîm*.

(650) *el-Uyûn*.

hamdi veya Resûlüllah ve kâmil mü'minlerin hamdi, demek oluyor Veya (LÂM), az yukarıda da işaret edildiği gibi İSTİĞ-RAK içindir. Bu takdirde bütün hamdler, övgüler aslı itibariyle hamdedilene aittir. Övgüsü yapılanada adalet itibariyle, mâbuda da hakikati itibariyle aittir. İster bu hamdler aynı itibariyle hamdedilene aittir. Övgüsü yapılanada adalet itibariyle, zî itibariyle olsun, hep aynı kapsama girer. Nitekim Cenâb-ı Hak buna işaretle buyuruyor ki: «**Hiçbir şey yoktur ki O'na hamdiyle tesbîh etmesin.**»

Sofilere göre HAMD, hamdedilenin kemâlini izhar etmek tir. Cenâb-ı Allah'ın kemâli ise sıfatları, ef'ali ve eserleri ile bilinir. Bunun için Şeyh Davud el-Kayserî diyor ki: «Hamd benim sözüm, fiylim ve halimdir.» Sözümden maksad, dilin hamdidir. Allah'ın kendini övdüğü ile Allah'ı övmektir. Peygamberlerin diliyle bildirdiği övgü ile ona hamdetmektir. Fiylim'den maksad, Allah rızası gözetilerek bedenen yapılan ibâdetler, hâyır ve hasenattır. Çünkü HAMD, nasıl dil ile insana vâcibse her organ ile yapılması da öylece vâcibdir. Şükür gibi, o da her hâl ü kârda yapılması gereklidir. Buna işaretle Rahmet Peygamberi (S.A.V.) Efendimiz: «Her hâl ü kârda Allah'a hamdolsun» derlerdi. Bu ancak bütün organları kullanmakla ve ne için yaratıldığı hususunda kullanmakla mümkün olur. O halde meşrû' bir yolla organları Hakk'ın ibâdetine, ama yaratıldığı gaye ölçülerini içinde kullanmak hamd'in tâ kendisidir. Bunu sırf O'nun emrine boyun eğerek yapar, kendi nefsanı arzularına ve zevklerine göre yapmaz, sadece Hakk'ın rızasını tâsile yöneltirse, o zaman her hâl ü kârda hamd edilmiş sayılır.

Hal ile yapılan hamd ise; bu ruh ve kalb ile olanıdır. İlmi ve ameli olan olgunluklarla vasıflanmak, ilâhî ahlâkla ahlâklanmak gibi. Çünkü insanlar Allah'ın ahlâkıyla ahlâklanmakla emrolunmuşlardır. Bu husus peygamberlerin diliyle belyân edilmiştir. Tâ ki kemâlât (olgunluklar) onların melekesi haline gelmiş ola.. Hakikatte ise bu, Hakk'ın kendi nefsinde hamdetmesidir. Ama bu zevâhir ile adlandırılan onun makamı-

tafsilisidir; kendisine muğayir olmadığı cihetle bu böyledir. Ama cem'i makamında zatına hamdetmesi, kavlı olarak, kendi kitabında söyledigidir. Kendi nefsin kemâl sıfatlarıyla bellemesi bu cümledadır. Fiili olarak da, celâl ve cemâl sıfatlarının kemâlâtını gayiptan şehadete, bâtininden zâhirine, ilminde aynine sıfatlarının cevelân ettiği, isimlerinin velâyet yerinde belirdiği ölçüde izhar etmesidir. Hal cihetine gelince, ilk en mukaddes feyziyle kendi zâtında tecellilerde bulunması ve ezelî nurunun zuhurudur. O halde Allah hem cemi' hem tâsîl yönünden hem hamdedendir, hem de hamdedilendir. Nitekim bu hususta ehli şâirlerimizden biri diyor ki :

«**Henüz perde açılmadan önce ben bir dehr idim,
Hatırıyorum ki ben sana şükârile zikrediyordum,
Gece aydınlanıp şahid olarak sabahladığında,
Gördüm ki zikredilen, zikir ve zikreden hep sensin.**»

Böylece sözlü hamdde bulunan her hamdedici, hamdedileni kemâl sıfatlarını ona isnad etmekle tanır. Bu da haliyle tarifi gerektirir.

HAMD senâ, şükür ve medhi kapsamaktadır. Bunun için Cenâb-ı Hak kendi kitabını yine kendisine senâ edilsin, âlemâlerin Rabbine şükredilsin, Rahmân ve Rahîm olarak övülsün diye hamd ile başlatmıştır. Aslında kulun bu üç ölçüde Allah'a hakiki anlamda hamdetmesi mümkün değil, sadece taklîdi olarak mümkünüdür. Buna mecâzî de diyebiliriz.

Birinci ölçü SENÂ'dır. Hem senâ, hem de medih, O'nun zatına ve sıfatına lâyik şekilde olabilmesi için medhedilenin künhünü bilmek gereklidir. Halbuki Allah'ın ne zatının, ne de sıfatlarının künhü bilinebilir. O halde SENÂ ile MEDİH O'na yapılrken mecâzî anlamda yapılır. Nitekim Cenâb-ı Allah kendi kitabında buyuruyor ki: «**Onların hiçbirinin ilmi O'nu kuşatamaz.**» «Onlar Allah'ın kadrini gereği gibi değerlendiremediler.»⁶⁵¹

İkinci ölçü HAMD'de şudur: Peygamber (S.A.V.) Efendimiz Mi'râc gecesi, Allah'a senâ etmekle hitab olunduğunda

(651) Tâ-Hâ sûresi, âyet: 110 / En'âm sûresi, âyet: 91.

«Sana lâyik olduğun şekilde senâ edemem. Sen kendini senâ ettiğin gibisin..» demişti. Çünkü bu makamda emre imtisal ve ubûdiyeti izhar gereklidir. Bunun için «sen kendini senâ ettiğin gibisin» diyerek hem emre uyduğunu, hem de taklîd yolu senâda bulunduğu ifâde etmiştir. Bize de taklîd yolu Allah'a hamdetmemizi emretmiştir: «el-Hamdü lillâh de!..» Nasîl ki: «**Güciñizün yettiği kadar Allah'tan korkun!..**» buyurmuştur.⁶⁵²

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bir hadîslerinde bunun anlamını ta'lîm ederek buyurmuşlar ki: «**Hamd, şükürün başıdır. Allahü Teâlâ'ya hamdetmeyen O'na şükür de etmez..**»

RABBİ'L-ÂLEMÎN

el-Hamdü lillâh ile başlayarak zatının isminin her türlü güzel övgülere lâyik olduğunu tenbîh buyurduktan sonra sıfatlarının ismini getirdi ve böylece iki yönden (hem zatı, hem sıfatları yönünden) hamde müstehak bulunduğu iki cümle halinde bir araya getirdi. RABBİ'L-ÂLEMÎN terkibi, O'nun zatı ve sıfatı itibariyle bütün hamdlere lâyik bulunduğuna bir delil ve bürhan gibi gösterildi. Hem dünyada, hem âhirette her türlü övgüye hak kazandığına işaret edilmiş oldu.

RAB, terbiye ve ıslâh anlamındadır. Âlemlerin Rabbi, denilince, onları çeşitli gıdalarla besleyip büyütüğü, varlıklarını devam ettirebilmeleri için lüzumlu bütün sebep ve şartlarını hazırladığı mânaları hatırlı gelir. İnsanın dış varlığını nimet ile besleyip geliştirir. İç varlığını (ruhunu) rahmet ile terbiye edip olgunlaştırır. Ruhun terbiye edilme mahalli kalblerdir. Cenâb-ı Hak, âbidlerin nefislerini şeriat ahkâmiyla, kendisine müştak olanların nefislerini Tarikat-ı Muhammediyye ile, kendisini sevenlerin nefis ve esrarını hakikat nurlarıyla terbiye eder.

Diğer bir tabirle: Allah ki âlemlerin Rabbidir. O, insanın iç âlemi rahmetle terbiye ederken, insanın tavırlarını bazen envarının feyz-i kavîsiyle terbiye edip azâsını bu füyuzata maz-

(652) *Tevilât-ı Necmîyye.*

har kilar. Kemikle işitme, yağa görme, et ile konuşma yeteneğini veren Allah'ı tenzîh ederiz. Canlılara gıda tertibini bitkilerde daneler ve meyveler şeklinde yeşerten, hayvanlarda el, yağı şeklinde gerçekleştirilen, toprakta ağaçlar, ırmaklar biçimde vücuda getiren, feleklerde yıldızlar ile bunu yansitan, zaman içinde canlıların sükûnetini sağlayan, geceleri eziyet ve ren hareketleri gidermek için bir örtü yapan ve bizi böylece koruyan, gündüzleri kendi fazl u keremiyle ihsanda bulunan Rabbimiz her türlü noksan sıfattan, maddî ölçüden münezzehtir.

İşte seni terbiye edip büyütten ve her şeyi senin için harekete geçiren Rabbin!. Sanki senden başka onun kulu yoktur.. Fakat sen ona lâyîki vechile hizmette bulunmuyorsun. Sanki senin ondan başka Rabbin var...

ÂLEMÎN, âlem kelimesinin çoğuludur. Âlem, mâna yönünden çoğuldur, lâfîz yönünden vahidi bulunmaz. Vehb bin Münebbih diyor ki: Cenâb-ı Hakk'ın on sekiz bin âlemi vardır. Dünya o âlemlerden biridir. Bu âlemde bayındır olan yer, habab olan yerler içinde, sahradaki bir çadır gibidir.

Dâhhâk (rahmetullahi aleyh) diyor ki: «Cenâb-ı Hakk'ın 360 âlemi vardır. Onlar arasında çıplak, yalnızak olanlar vardır ki yaradanlarını bilmezler. Bunlar cehennemin rezil sâkinleridir. Altmış âlem ise elbise giyerler. Onların terbiyecisi Zülkarneyn'dir.»⁶⁵³

Kâ'bü'l-Ahbar diyor ki: «Âlemleri sayı bakımından sınırlamak mümkün değildir. Nitekim Cenâb-ı Hak: «**Rabbin ordularının sayısını kendisinden başka kimse bilemez**» buyurmuştur.»

Ebû Hüreyre (R.A.) diyor ki:
«Cenâb-ı Hak, yaratıklarını dört sınıf üzere meydana getirmiştir :

Melekler, şeytanlar, cinler ve insanlar.. Bunları sonra on kısma ayırmıştır. Dokuz kısmı meleklerdir, bir kısmı geriye

(653) Bunlar birtakım tahminlerden öteye geçmez. Çünkü bu hususta elimizde sahî bir hadis yoktur.

kalan üç sınıfı teşkil eder. Sonra bu üç sınıfı da «on» bölüme ayırmıştır. Bundan dokuz bölümü şeytanlardır, bir bölümü insanlar ve cinlerdir. Sonra insanları da yüz yirmi beş bölüme ayırmış, bunun yüz bölümünü Hind (Hindistan ve Çin) ülkesinde meydana getirmiştir. (Müellif burada bazı isimlerden ve bu isimler altındaki bazı acaib yaratıklardan bahseder. Bunları terceme etmeye lüzum görmedim. Çünkü bugünkü dünya milletlerinin etnik yapısına uymamaktadır.) (Mütercim) Ancak bu yüz bölümün hepsinin (yâni kahir ekseriyetin) cehennemlik olduğu söylenir.

Bunlardan on iki bölümü Rûm ülkelerinde meydana getirmiştir. Bunlar Nesturiye, Melkâniye ve İsrailiye olanlardır. Bu üçünden her biri dört guruba ayrılr. Hepsinin de ateşliktir; varacakları yer cehennemdir. Bunlardan altı bölüm ise doğudadır; bunlar Ye'cûc - Me'cûc Türklerdir. Türkler de dört guruba ayrılr. Bunlardan altı bölüm batıdadır. Bunlar da beş altı guruba ayrılr. Arap kâfirleri de bunlara dahildirler. (Müellif burada batıda olanları ismen belirtmiştir. Ama biz bugün bu isimlerin çoğunun kullanılmadığı ve bir kısmının târihen tesbiti mümkün olmadığı için buraya almadık). (Mütercim)

Bu altı bölümün hepsi cehennemliktir. (Mütesna kalanlar varsa bu umumî kaideyi bozmaz).

İnsanlardan, bütün bu saylıklarımız çıktıktan sonra geriye TEVHÎD EHLİ = Allah'ın varlığını, birliğini kabul edip gönülden inananlar kaldı. Bunları bir bölüm kabul ediyoruz ve bu bir bölüm de yetmiş üç firkaya ayrılr. Yetmiş iki fırkası tehlikeli bir yolda bulunuyor ki bunlar bid'at ve dalâlet (sapıklık üzere bulunan ve böylece cadde-i Hak'tan ayrılan) ehli olanlardır. Geriye kalan bir firka ise FIRKA-İ NÂCIYE'dir. Yâni kurtuluş yolunu bulan Ehl-i Sünnet ve'l-Cemaat'tır. Bunların hesabı Allah'a aittir. Dilediğini bağışlar, dilediğine azâb eder.

Hadis-i şerîfte beyân edildiğine göre: «İsrâil oğulları yet-

miş üç firkaya ayrılacaktır. Bir firka hâriç diğerlerinin hepsi ateştedir.»

Bunun üzerine soruldu :

— Mütesnâ kalan firka hangisidir? Onlar kimlerdir?

— Benim ve ashabımın bulunduğu yolda bulunanlardır. Diye cevap verdiler.

Evet, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimizle O'nun ashabının bulunduğu yol, hak ve hâkîkatın kendisidir. Cennete ulaşırıcı olan yoldur. Kurtuluş ve saadet ancak bu yoldadır. Bundan başka bütün yollar bâtildir; sadece cehenneme götürür. Eğer bu sapık yolda bulunanlar İBÂHÎYE tarikatına mensup olanlar ise ebediyen cehennemde kalıcılardır.

Fâtiha süresinde —Besmele'nin de ondan bir âyet sayılması takdirinde— RAHMÂN ve RAHÎM sıfatlarının tekrar etmesinde birtakım esrar ve yorumlar vardır :

a) Besmele'de olan rahmetimin ikisi de zâtıdır. Fâtiha'da olanı ise sıfatıdır. Kemâl sıfatlarından tecelli eden rahmet, demektir.

b) Besmele'nin Fâtiha'dan olmadığını bildirmek içindir. Çünkü eğer Besmele Fâtiha'dan bir âyet olmuş olsaydı, RAHMÂN ve RAHÎM tekrar etmezdi. Çünkü bir şeyi tekrar etmek biraz da olsa faydadan uzak sayılır.

c) Allah'a kulluk daha çok zikirle olur. Çünkü Allah sevgisinin alâmeti, O'nun zikrini sevmektir.

d) Rabbü'l-Âlemîn, denildikten sonra, o Rabbin dünyada rizik veren Rahmân olduğu, âhirette günahları bağışlayan Rahîm olduğu belirtiliyor. Bu sebeble adı geçen sıfatlardan hemen sonra MÂLİKİ YEVMI'D-DÎN cümlesi ilâve ediliyor. Şöyledi ki: Rububiyet ya Rahmaniyet iledir ki bu dünya rizki ve rahmetidir. Ya da Rahimiyet iledir ki bu âhirette mağfiret ve âtifettir.

e) Övgü HAMD ile anılmıştır. Rahmete erişilsin diye. Çünkü beserden Allah'a ilk hamd eden Âdem Peygamber olmuştur. Yaratıldığından ruh genzine ve baş kışma girince aksırmış ve «el-hamdü lillâh» demiş.. Ona hemen cevap verilmiş;

«Yerhamuke'llah» denilmiş ve «işte Rabbin seni bunun için yarattı» diye hatırlatılmış. Böylece Âdem Peygamber HAMD için yaratıldığını ve Allah'ın rahmetine hamd ile erişileceğini anlamış.

f) Buradaki tekrar ta'lîl içindir. Çünkü Hamd'ın bu vasıflar üzerine tertibi, me'hazinin illiyetine alâmettir. Bu da Rahmaniyet ve Rahimiyettir. Ve bunların hepsi O'nun kendi in'am ve ihsanında muhtar olduğunu, onu zorlayıcının bulunmadığını göstermektedir.

İşte bunda da Rabbü'l-Âlemîn'in zatının feyzinden olan hamde istihkakın sebeplerinin tam kemâl mertebesinde olduğu vardır. Kemâlâtın feyzi ise Rahmân ve Rahîm sıfatlarılaşdır. Dünyada bu feyzin dışında kalan bir şey yoktur. Sevâp bahsetme feyzi lütfendir. Cezâ (karşılık) vermesi adaleti gereğidir. âhirette. Böylece bundan üç vasfin tertib üzere gelmesinin vechesi anlaşılmış oluyor. Rahmân ile Rahîm arasındaki fark: Ya Cenâb-ı Hakk'ın birinci sıfatla özel olarak mevsuf bulunmasıdır. Ya da bu sıfatın umumî olmasıdır. Veya açık ve büyük nîmetlere kaynak olmasıdır. Birinci mânaya göre, Allah Rahmân'dır ve bunun cinsi kullardan sâdir olmaz. Sadece Allah'a has bir sıfattır. Rahîm ise, insanlardan da meydana gelmesi düşünülebilen bir sıfattır. Bu mânayladır ki Zinnûn Mîsrî Hazretleri'nden şöyle dediği rivâyet olunmuştur: «Kalbime bir velvele düştü. Kalkıp Nil kenarına gittim. Bir akrebin doğru ilerlediğini gördüm. Onu takip ettim; derken su kenarında bir kurbağa ile karşılaştık. Akrep, kurbağanın sırtına binip Nil'in öte tarafına geçti. Ben de vakit kaybetmeden bir vasıtıyla suyu geçip yine onu takibe koyuldum. Akrep sahile ulaşınca kurbağanın sırtından indi ve bir gölgelikte uyumakta olan bir gence doğru ilerledi. Dikkat ettiğimde dişi bir yılanın genci sokmak istediğini gördüm. Akrep, yılanla hücum etti. İki bir müddet boğuştular; derken birbirini ısırdılar, ikisi de zehirlenip ölünce o genç büyük bir tehlikeden kurtulmuş oldu.»⁶⁵⁴

(654) *Tefsîr-i Rûhu'l-Beyân*.

Diğer bir yorumla RAHMÂN ve RAHÎM:

Rahmet sâhibi, demektir. Rahmet ise, ehli için hayır dilemek ve irâde etmektir. Halkına karşı olan geniş rahmetini te'kid için sıfatlar birbiri ardından getirilmiş ve tekrar edilmişdir. Çünkü O'nun rahmeti gazabının önüne geçmiştir.

MÂLİKİ YEVMI'D-DİN

Allah'ın ceberûtunu ve hükmün kendine has bulunduğuunu ve hesap gününün yegâne hâkimi olduğunu, hiç kimsenin hüküm verirken O'nunla çekişmeyeceğini, hiç bir kimsenin O'nun mülkünde O'nunla sürtüşmeyeceğini üçüncü bir sıfatıyla beyân etmek içindir. Çünkü sürtüşme ve çekişme ancak dünyada fâniler arasında cereyan eder.

Özetleyecek olursak: Allah kiyâmet günü bütün işlerin tek sahibidir.⁶⁵⁵

Gün'ün Arapçada karşılığı olan ve Fâtiha'da geçen «el-YEVİM» kelimesi, örfte güneşin doğmasıyla batması arasında geçen zaman demektir. Şeriatte ise, ikinci fecrin (fecr-i sâdik) doğmasıyla güneşin batması arasında geçen zamandır. Burada ise el-Yevm'den maksad, mutlak zamandır. Çünkü âhirette güneş yoktur. Yevm kelimesinin Din kelimesine izâfesi, ednâ mülâbese (küçük bir ilgi) içindir. Diğer zamanlar gibi, içinde meydana gelen olaylara izâfe edilirler. YEVİMÜ'L-AHZÂB (Ahzâb günü), YEVİMÜ'L-FETİH (Fetih günü) gibi.. Din gününün tâhsisi, ya o güne ta'zîm içindir, ya o günden korkmak için, ya da emr-i ilâhînin yalnız olarak o gün icrâ edileceğini bildirmek ve her türlü mülk ü saltanatın o gün son bulacağını, bütün irtibatların bu konuda kesileceğini hatırlatmak içindir. Artık o gün ne bir kadı, ne de bir sultan bulunur. Mâlik veya Melik'in aslı; bağlamak, irtibat kurmak, şiddet ve kuvvet göstermek demektir. Hakikatte ise, Allah'ın kuvvet-i kâmilesi, velâyet-i nâfizesi ve cari olan hükümlü vardır. Kullar hakkında bu tabir mecazî olarak kullanılır. Çünkü kulların mülk ü saltanatının başlangıcı ve sonu vardır. Hem onların mülk ü

(655) *Celâlevn, el-Uyân*.

saltanatı herkese karşı değil, bir kısım insanlara karşısıdır. Cisimler üzerinedir; araz üzerine değildir. Nefes üzerinedir; nefs üzerine değildir. Dış görünüş üzerinedir; iç âlem üzerine değildir. Diriler üzerinedir; ölüler üzerine değil. Ama Ma'bûd-i Bi'l-Hak böyle değildir. Çünkü O'nun mülküne zeval yoktur. Saltanatında da intikal (birinden diğerine geçmeklik) yoktur.

Bu kelimeyi (ELİF) ile (MÂLİK) şeklinde okumak daha sevâplıdır. Çünkü harfin fazlalığı mânânanın fazlalığına delâlet eder.

Belh'i Ebû Abdillah bin Şüccâ'dan (rahmetullahi aleyh) nakledildiğine göre, bu zat diyor ki: «Ben Fâtiha'da geçen ME-LE-KE maddeşini MÂLİK olarak okurdum. Sonra bazı ediplerden iştittim ki MELİK okumak daha anlamlı ve daha çok uygundur. Bunun üzerine kendi âdetimi terkedip MELİK okumaya başladım. Derken bir gece rü'yamda bana şöyle bir ses geldi: Sevâbindan on derece neden noksanlaştırdın? Ressûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in şu sözlerini duymadın mı? : «**Kur'ân okuyan kimse için her harf başına on sevâp verilir; on günahı da silinir ve on derecesi de yükseltilir..»** Bu rü'yayı gördükten sonra uyandım ve ondan sonra âdetimi bir daha terketmedim. Tâ ki bir gece yine rü'yamda bana denildi ki: «Neden bu âdetini terketmiyorsun? Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in şu sözlerini iştîmedin mi? : «**Kur'ân'ı azîm ve muazzam olarak okuyun!..**» Bunun üzerine merak ettim ve lûgat ilminde imam sayılan KUTRUBA'ya uğradım ve MÂLİK ile MELİK arasındaki farkın ne olduğunu bu zattan sordum. O bana söyle dedi :

— İkisi arasında büyük fark vardır! Mâlik: Dünyadan bir şey elde edip ona sâhip olan, demektir. MELİK ise, hükümdarlara da sâhip bulunan zat demektir.

Tefsîr-i İrşâd'da deniliyor ki :

«Harameyn (Mekke ve Medine) ehli MELİK okurlar. Bu, kahredici sultan, apaçık üstünlük kurup istilâya gücü olan hükümdar demek olduğu gibi, noksansız bir galibiyet, umum-

la ilgili emir ve nehiy konularında tastamam tasarrufu olan zata da denilir. Bu mânayla MELİK'in Yevmi'd-Dîn'e izâfeti daha çok uygunluk içindedir.»

Her görüşün kendine göre birtakım tercîh yöntemleri vardır Nitekim tefsîr kitaplarında bu hususa hayli yer verilmiştir. Mütalâa edilmesi tavsiye olunur.

Fâtiha'da beş sıfatın bir dizide getirilmesinin anlamına gelince.. Bunu söyle izah edebiliriz: Cenâb-ı Hak bununla kâlîrlarına söyle demek istiyor: «**Seni yarattım. Şüphesiz ki Ben Allah'ım. Sonra seni nîmetlerimle besledim. Şüphesiz ki Ben Rabb'ım. Ve sonra sen isyan ettin; Ben ise onları gizledim. Çünkü Ben Rahmân'ım. Sonra pişman olup tevbe ettin; Ben de seni bağışladım. Çünkü Ben Rahîm'ım. Bütün bunlarla beraber mutlaka işlenen fiiller —iyi olsun, kötü olsun— bir karşılık görmelidir. Çünkü Ben CEZA GÜNÜNÜN YEGÂNE SAHİBİ'ym.**» Tefsîr-i Rûhu'l-Beyân'da da bu hususa geniş yer verilmiştir.

İYYÂKE NA'BÜDÜ

Bunun anlamı şudur: Seni ibâdete ve tevhîde has kılıyoruz; başkasını sana ortak koşmuyoruz.

İYYÂKE NESTAÎN

Bunun anlamı ise şöyledir: Biz yardım talebimizi ancak sana has kılıyoruz. Başkasından yardım istemiyoruz. Yâni ibâdet etmeye ve hayırlı işlerde bulunmaya karşı ancak senden yardım bekliyoruz; başkasından değil.

İYYÂKE lâfızlarının tekrarı, başkasından yardım taleb etmek ihtimalini olumsuz kılmak içindir.

İHDİNÂ'S-SIRATA'L-MÜSTAKÎM

Bu yeniden bir cümleye başlamak ölçüsündedir. Sanki kullara deniliyor ki :

— Size nasıl yardımda bulunayım?

Bu soruya karşılık kollar diyorlar ki :

— Bizi matluba ulaştıracı olan yolda sâbit eyle, veya bizi bu yola eriştir

Matlub olan yol, apaçık ve geniş cadde demektir ki,onda egrilik yoktur. Bu yol İSLÂM ve KUR'ÂN'dır. Aynı zamanda bu ikisinde bulunan âdâb ve ahkâmdir.. Bir başkasına göre bunun mânası şudur: «Yâ Rab! Bizim canımızı hidâyet üzere bulduğumuz halde al!» Çünkü peygamberlerin hepsi de hidâyet üzere bulunuyorlardı.

Yukarıdaki cümleye bedel:

SIRAT'LLEZÎNE EN'AMTE ALEYHİM buyurulmuştur. Yâni imân ve kendileri üzerine olan minnetinle seçmiş olduğun dostların yoluna bizi eriştir. Onlara ibâdet nîmetiyle minnette bulunmuş, istikamet ve müşahede mazhariyetine eriştirmiştir ki bu da İHSAN'dan ibârettir.

Hadîs-i şerîfte NÎMETE ERİŞENLERİN peygamberler ve veliler olduğu belirtilmiştir.

ĞAYRÎ'L-MAĞDÛBÎ ALEYHİM

Yukarıdaki cümleye sıfat olduğu için esreyle okunur. Bedel de olabilir. Yâni gazabına uğrama anların yolu, lânet ve rüsvay etmekliğine çarpmayanların yolu... Şöyled ki: İslâmi terkikleri, ona iltifat etmedikleri için Allah onlara gazab etti. Bu gazab âsilerle kâfirlerden intikam almaya mâtuf bulunuyor. Onların YAHUDÎ oldukları ise Allah'ın şu buyruğundan anlaşılıyor: «Allah katunda bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğu size haber vereyim mi? De: Allah kime lânet ve gazab ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve şeytana kılarsa, işte onlar, yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır.»⁶⁵⁶

el-Uyûn kitabında da bu husus belirtilmiştir.

Allah'ın gazabı, âsi olan mü'minlere değil, inkârcı kâflere dir.⁶⁵⁷

VE LEDDÂLLÎN

Kendi nefislerine uyup hidâyet caddesinden sapanların yo-

(656) Mâide sûresi, âyet: 60.

(657) el-Maalim.

luna değil.. Bunlar hristiyanlardır. Çünkü onlar Hazret-i Muhammed'in getirmiş olduğu cadde-i hakk'a girmediler; sapıtlar. Kur'ân-ı Kerîm'de bu sapıklardan bahsedilirken buyuruluyor ki: «Ey kitab ehli! Haksız olarak dîninizde taşkınlık etmeyin. Daha önce sapitan ve doğru yoldan ayrılan bir milletin heveslerine uymayın.»⁶⁵⁸

el-Uyûn kitabında da bu sapıkların hristiyanlar olduğu belirtilmiştir.

ÂMÎN

«Kabul buyur» fiiline isim olarak kullanılır. Bu kelime Kur'ân'dan değildir. Bunda ittifak vardır. Ancak bir sûreyi bitirirken sonunda ÂMÎN demek sünnettir. Çünkü Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta şöyle buyuruyor: «Fâtiha sûresini okuyup bitirdiğimde Cebrâîl (A.S.) bana «âmîn» deme mi öğretti.»

ÂMÎN, kitabı bitirip hatmetmek demektir. Bu mânada Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki: «Âmîn, Cenâb-ı Rabbî'l-Âlemin'in hatmidir ki onunla kullarının duâsını hatmeder.»⁶⁵⁹

Böylece «âmîn» denilen ilâhî mührürle âfetler def'edilir. Kitabı tamamlayıp hatmeden kimse gibi, kitabı fesaddan men'etmiş olur.

Yapılan sahîh rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: İmam, ĞAYRÎ'L-MAĞDÛBÎ ALEYHİM VELÂDDÂLLÎN dediğinde siz ÂMÎN deyin.. Çünkü melekler de (bu durumda) âmîn derler. İmam da âmîn der.. Kimin âmîn demesi meleklerin ÂMÎN demesine uygun düserse, (kul hakkı, millet hakkı ve büyük günahlar hariç) geçmiş ve gelecek günahları bağışlanır.»⁶⁶⁰

(658) Mâide sûresi, âyet: 77.

(659) Kaâdi Beyzâvi tefsiri.

(660) Tefsîr-i Haazîn - Tefsîr-i İbn Kestr.

**ALLAH'IN KENDİNE HAMDETTİĞİ VE KENDİNİ ÖVDÜĞÜ
HALDE BİZLERE «KENDİNİZİ TEZKİYE ETMEYİN!»
BUYURMASININ SEBEB VE HİKMETİ**

Bu hususta sekiz sebep ve hikmet bulunduğu söylemektedir :

1 Allahü Teâlâ yaratıklarının, istihkak ölçüsü içinde Rablerini senâ etmek (övmek)te arzulanan mânaya erişemeyeceklerini bildiği için onlara bunu öğretmiş oldu. Şöyled ki: «Siz bana hamdetmek ve senâda bulunmak istediginiz zaman, EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN deyin.. Böylece sizden senâ (övgü), benden de gök ehline karşı bir sevgi bağışı..

2. Şüphesiz ki Cenâb-ı Allah, kullarının kendisini hamd ü senâ ile anmaktan korkacaklarını, hiç birinin mûlk ü saltanat sâhibi olan Yaradan'ı anmaya, medhetmeye cür'et edemeyeceği bildiği için önce kendi nefsini övmekle başlamış, tâki bu konuda O'na uysunlar ve böylece sevâpları da o nisbette çok olsun..

3. Şüphesiz ki insanlar kusurludurlar. Diyebiliriz ki onların kusuru bozuculuğu, yapıcılıklarından daha çoktur. O halde kendilerini övmeleri ve temize çıkarmaları câiz olmaz. Allahü Teâlâ ayıp ve kusurlardan, âfet ve fesaddan çok uzaktır. Yâni bu gibi şeylerden mutlak surette berîdir. O halde O'nun kendi nefsine hamdetmesi ve senâda bulunması câizdir.

4 Hiçbir kimsenin, mânasını açıklamadan kendi nefsini övmesi ve kendini tezkiye etmesi câiz olmaz. Aynı zamanda dâva da anlamsız olmaz. Anlamı belirlendikten sonra dâvada bulunmak câiz olur. Allahü Teâlâ kendi nefsini medhedenince, bundan önce âlemlerden hiçbirinin yapamayacağı ef'ali getirmiştir. Meselâ: Gökler ve yeri, yeryüzündeki hayret uyandıran şeyleri, gece ve gündüzü ve bunların birbirini takip etmesini yaratmıştır. Ve sonra da: «**Hamd O Allah'a ki, gökleri ve yeri yaratmıştır**» diye buyurmuştur. Ve buna benzer şeyler..

Başkasının süsüyle, güzelliğiyle kendi nefsini öven kimse ahmak sayılır. Cenâb-ı Allah ise bizi ahmaklık sıfatından men'ederek «**Kendi kendinizi tezkiye etmeyin!**» buyurmuştur. Çünkü O şöyle hatırlatıyor bize: «Eğer bana itaat ediyorsanız; şüphesiz ki bu benim tevfikim (sebepleri size kolaylaştırmam)ladır. Eğer günah ve isyanları terkediyorsanız; bu benim sizi korumamıştır. Eğer bana yaklaşıyorsanız; yaklaşmaya devam edin, çünkü sizin yaratılmanız, sıfatlarınız ve size verilen nimetlerin hepsi bendendir. O halde kendi nefsinizi tezkiye etmeyin!. Çünkü size olan nimet ancak bendendir.

6. Hem sizin sıfatlarınız noksantalı içindedir. Noksan olan sıfatlar övülmeye lâyik değildir. Bu, ilim gibidir; onu ancak azar azar öğrenebiliyorsunuz. Kudret gibi, onu ancak azar azar elde edebiliyorsunuz. Yardım görme hususunda az yardım görebiliyorsunuz. Ve diğer hususlar da bunun gibi... Benim sıfatlarım ise kâmildir; bu bakımdan övgüye lâyiktir.

7. Sizin sıfatlarınız yavaş yavaş zevâle (yok olmaya) yüz tutar ve öylece sonuçlanır. Hayatınız da ölümle nihâyet bulunur. (Bu bakımdan da övülmeye pek lâyik degilsiniz).

8. EL-HAMDÜ LİLLÂH demek, EL-EMRU LİLLÂH demektir. Bu mânayı taşır. Nitekim Kur'ân-ı Kerîm'de HAMD, emir anlamında kullanılmıştır: «**Sizi çağırıldığı gün, O'na hamdederek (emrine uyarak) dâvetine icâbet edersiniz. Ve kabirlerinizde pek az bir müddet kaldığınızı zannedersiniz.**»⁶⁶¹

Diğer bir âyette de: «**Rabbin hamdiyle (emriyle) tesbihte bulun..**» buyuruluyor. Bâzı tefsircilere göre, burada da HAMD, emir anlamınadır.

Denilse ki: Her şeyden önce Allahü Teâlâ bize, kendisine hamdetmemizle emretmiş ve «**EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN** buyurmuştur? Bundaki hikmet ne olabilir? Buna birkaç yönlü cevap verilebilir :

a) Çünkü Cenâb-ı Hakk'ın üzerimize olan ilk şey'i, O'nun vermiş olduğu nimettir. Meselâ: Bizi dimdik yaratmış, en gü-

(661) İsrâ süresi, âyet: 52.

zel gıda maddelerini lütfetmiş, tatlı bir hayat kapısı açmış, güç ve kudret, ilim ve ma'rifet vermiş, konuşmak ve ibâdet zevki ni ihsanda bulunmuş ve daha nice şeyle vermiştir. Bize HAMDETMEKLE emretmiş, tâki bu nîmetleri bizde koruya ve kendi fazl u keremini üzerimize artırmış ola..

b) Hem HAMDETMEK, ibâdet ve tâatlerin en kolayıdır. Bize ilk anda ağır gelmesin diye bununla emretmiştir; tâki bundan sonra emrettiği ibâdetlere alışmış olalım.

Rivâyet edildiğine göre, sâlih kişilerden bir zat demiş ki: Ben hep EL-HAMDÜ LİLLÂH ve ESTAĞFİRULLAH ile başlarım ve bundan fazlasını söylemem. Bunun üzerine kendisine sorulmuş :

— Neden hep bunları söylersin?

— Çünkü insanın hal ve durumu şu iki husustan biriyle karşı karşıyadır: Ya bol nîmet, ya da çokca günah. Allah (C.C) bize nîmet karşılığında hamd etmemizi, günah işlediğimiz zaman istigfarda bulunmamızı emretmiştir.

c) Allah önce HAMD etmemizi bize emretmiştir. Çünkü Âdem babamız ilk aksırığında EL-HAMDÜ LİLLÂH demiş. Bunun için Allah bize de önce hamd etmemizle emretmiş; tâki Âdem babamızın bu hususta nâil olduğu sevâba biz de erişmiş olalım.. Böylece ilk babamıza da uymuş oluyoruz.

Denilse ki: Ne hikmettir ki Allah ilk söz olarak Âdem Peygamber'in diline EL-HAMDÜ LİLLÂH sözünü vermiş, başka bir söz vermemiştir? Buna cevaben deniliyor ki: Allahü Teâlâ, Âdem Peygamber ve evlâdi üzerine birçok nîmetlerini indireceğini, bununla beraber o'nun evlâdının bir hayli sapmaları, kaymaları olacağını biliyordu. Bunun için ilk şey olarak onun diline EL-HAMDÜ LİLLÂH'ı ilham etti. Tâki bu kelime bol nîmetlere denk bir karşılık olsun.. Böylece Âdem Peygamber'in diline ilk gelen söz EL-HAMDÜ LİLLÂH oldu. Buna cevapla Allah ona YERHAMUKELLAH buyurdu. Yâni Allah sana bol rahmet etsin ey Âdem! demek istedi. Tâki bu karşılık ta Âdem oğullarının sapmalarına ve kaymalarına, (bağışlayıcı)

denk bir karşılık olsun... Böylece HAMD nîmetin, rahmet gazabın önüne geçmiş oldu.

Yine denilse ki: Ne hikmettir ki Allah HAMD'ı kendi nefsine izâfe etmiş; başka tâat ve ibâdetleri değil? Bütün tâat ü ibâdetler de Allah için değil midir? Büyük âlim Muhammed bin Cafer-i Sadık (rahmetullahi aleyh) diyor ki: «Hamd'ı kendi nefsine izâfe etmesinin sebebi şudur: Hamd'in, başka tâatlerde olmayan bir özelliği vardır. Şöyledi ki: İnsan ancak üç şey sebebiyle cennete girebilir: Allah'ın varlığını, birliğini bilip sevmek... Bu sebeple Cenâb-ı Hak bu üç şeyi kendi nefsine izâfe ederek buyuruyor ki :

«Allah, kendisinden başka (ibâdete) lâyik başka bir ilâh olmadığına şahidlik eder.»

«el-Hamdü lillâh..»

«Onlar Allah'ı sever, Allah da onları sever.»

Diğer bir cevapla deriz ki: Hamd'ı kendine izâfe etmesi en uygun yoldur. Çünkü bize olan nîmetlerin hepsi O'ndandır. Nîmet O'ndan olunca, onun denk karşılığı da ancak O'ndan olabilir. Çünkü ticaret malının karşılık parası, yine o malın sahibine aittir.

Denilse ki: HAMD'in nîmetle, nîmetin de Hamd ile eşit tutulması nasıl oluyor? Halbuki HAMD kulların fiilidir. Bu na cevapla deniliyor ki: «Hamd de, nîmet de Allah'a aittir. Bu ikisi de Allah'tandır. Ancak bunların kullara ait olması da mümkün ve câizdir. Ama sadece Allah hakkında câiz olan bir şey elbette ki daha üstündür; o da HAMD'dır..

Diğer bir cevap da şöyledir: Nîmetlerin hükmü fânidir. Hamd'in hükmü ise bâkidir. Elbette ki bâki olan fâni olandanefdaldır.

Başka bir cevap da şöyledir: EL-HAMDÜ LİLLÂH tâatlerden bir tâattir. Ama nîmet böyle değildir. O, tâatte kullanıldığı gibi günahta da kullanılabilir. O halde katıksız tâat sayılan bir şeyin diğerlerine karşı bir özelliği vardır. Bunun içindir ki Peygamber (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Eğer dünya baştan sonuna kadar bir adama verilse, o da buna karşılık

EL-HAMDÜ LİLLÂH dese, şüphesiz ki onun bu HAMD'i kendisine verilen bütün dünyadan daha üstün ve daha iyidir.»

Eğer denilse ki: Allah Kur'an'da «Şükrederseniz elbette ki artırırıım...» Buyurmuştur. Kul kendindeki İMÂN'a karşılık şükrediyor. Bu durumda İMÂN nasıl artar?.. Buna cevapla deniliyor ki: Kişi şu dünyada imânına karşılık şükrederse, Allah o imânı hâlet-i nezi'de (ölüm anında) sâbit kılar. Kabirde de durum böyle olur. Allah buna işaretle buyuruyor ki: «Allah imân edenleri, dünya hayatımda da, âhiret hayatımda da sağlam bir söz (imân, kelime-i şehâdet) üzerinde tutar.»⁶⁶²

Denilse ki: Neden «nîmeti artırırıım» denilmedi de, «size artırırıım» denildi? Cevaben deniliyor ki: Başka bir nîmeti artırması da câiz ve mümkündür. İmân nîmetine karşı şükrettiğinde onun sevâbını ve kendi hoşnutluğunu arttırmır.

Denilse ki: Sana olan imân tevfikine karşılık şükretmen vâcib değil midir? Çünkü iman nîmetine erişmek Allah'ın tevfikıyla gerçekleşir. O halde imân Allah'ın sana olan ihsanıdır. Buna cevapla deniliyor ki: Buna karşılık şükrettiğinde Allah bu kez şeriate karşı başarılı olman ve iyice anlayışlı bulunman için tevfik verir, dîne hizmet imkânını lütfeder, Allah'a yalvarıp yakarma ve bunun tadını alma duygusunu iç âleminde geliştirir.

FÂTİHA-İ ŞERİFE HAKKINDA BÜYÜK DİN ÂLİMLERİNİN SÖZLERİ VE BU KONUDAKİ GARİP İŞARETLER

BİRİNCİ İŞARET: Fâtîha-i Şerîfe yedi âyettir. Bu yedi âyet, Tevrat, İncil, Zebur, Furkan, İbrâhîm'in suhufu, Âdem'in ve İdris'in suhufundan olmak üzere yedi kitaptan özetlenerek düzenlenmiştir. Yâni Fâtîha-i Şerîfe bu yedi kitabı özeti mahiyetindedir. O halde Fâtîha-i Şerîfe'yi okuduğunda, bu yedi kitabı okuyanın sevâbı kadar sevâp verilir.⁶⁶³

(662) İbrâhîm sûresi, âyet: 27.

(663) Tefsîr-i Haneffî.

el-Hasan (R.A.)'den yapılan rivâyete göre; bu zat diyor ki :

«Allahü Teâlâ yüz dört kitab indirmiştir. Tevrat, İncil, Zebur ve Furkan dördünü teşkil eder. Bu yüz dört kitabındaki bilgileri Kur'an'a yerleştirmiştir. Kur'an'daki ilimleri sûrelere koymuş ve sûrelerdeki bütün bilgileri (hikmet ve işaretleri) Fâtîha'ya yerleştirmiştir. O halde Fâtîha-i Şerîfe'nin tefsirini bilen kimse, Allah'ın indirmiş olduğu bütün kitapların tefsirini biliyor demektir. Kim de Fâtîha-i Şerîfe'yi okursa, Tevrat, İncil, Zebur ve Furkan'ı okumuş gibi olur.»⁶⁶⁴

İKİNCİ İŞARET : Varlık âlemindeki çoğu eşya yedi (räkamı) üzerine kurulmuştur: Yedi kat gökler, yedi kat yer, yedi büyük deniz, yedi büyük yıldız, yedi organ... Allahü Teâlâ Fâtîha-i Şerîfe'yi sana yedi âyet olarak vermiştir. Böylece kendi mülk ü saltanatında bulunan bütün yedilerin sevâbı sana verilmiş olsun. Bu görüş, Mukatîl bin Süleyman'dan rivâyet edilen habere uygun düşmektedir: «Şüphesiz ki Cenâb-ı Hakk'ın Arş'a asılı bir kandili ve bu kandilde onsekiz bin âlemi vardır. Bir kul Elhamdü lillâhi Rabbil âlemîn dediği zaman bu kandil harekete geçer ve Allah'a hamd ü senâda bulunur. Böylece Cenâb-ı Allah bunu söyleyene o onsekiz bin âlemin sevâbını lütfeder.»⁶⁶⁵

ÜÇÜNCÜ İŞARET : Allah sana yedi organ vermiş, Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'e de yedi âyet vermiştir. Kim bu yedi ikili (Fâtîha-i Şerîfe)yi okursa, Cenâb-ı Hak bunu kulunun yedi azasına karşılık bir şükür olarak kabul eder. Nitekim Reşûlullah (S.A.V.) Efendimiz: «Ben, yedi kemik üzerine secede etmekle emrolundum: Yüz, iki el, iki diz, iki ayak...» buyurmuştur.

DÖRDÜNCÜ İŞARET : Cenâb-ı Hak, «Gerçekten ben, Muşa'ya çok açık ve seçik yedi âyet verdim» buyurmuş, Hazret-i

(664) Tefsîr-i İbni Adîl.

(665) Bunun hadîs olduğu tevîk edilememiştir. Bu bakımdan Mukatîl bin Süleyman'ın kendine has bir rivâyetidir, denilebilir.

Hammed'e de hitaben: «**Andolsun ki sana yedi ikili âyet verdik...**» demiştir. Musâ'ya verdiğimiz onun kavmi üzerine bir mihnet oldu. Sana verdiğimiz ise senin ümmetine bir rahmet oldu. Elbette ki bu iki bağış arasında hayli fark vardır. Biri adâlet hazinesinden, diğerî fazîlet ve kerem hazinesinden çıkmıştır

BEŞİNCİ İŞARET : Muśâ'ya verilen âyetler fâni idi. Ama ey Muhammed! Sana verdiğimiz âyetler bâkidir, ebediyyen yok olmayacağıdır. Musâ'nın âyetleri nasıl fâni ise onun şeriat ve sünnetleri de fenâ bulmuş, neshedilmişdir; ölümünden sonra hükmü kaldırılmıştır. Hazret-i Muhammed'e verilen en büyük belge Kur'ân-ı Kerîm'dir. Bu kitabın da en büyük belgesi Fâtîha'dır; ebediyyen fenâ bulmayacağıdır. Bunun gibi Hz. Muhammed'in şeriatı da, sünnet-i seniyyesi de fenâ bulmayacağı, nesholmayacağı, ebediyyen bâki kalacaktır.

ALTINCI İŞARET : Ey Muhammed! (S.A.V.) Kim senin gibi olabilir? Kim senin ölçünde bulunabilir? İlâhîn, âlemlerin Rabbi olan Allah'tır. Senin peygamberliğin âlemlere rahmettir. Sen **EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN** dedin. Senin peygamberliğin **VE MÂ ERSELNÂKE İLLÂ RAHMETEN LİL ÂLEMİN**'dir.

YEDİNCİ İŞARET : Senin ilâhîn, DİN GÜNÜNÜN YEGÂNE SAHİBİDİR. Peygamberliğin, günahkârlara şefaattir.

SEKİZİNCİ İŞARET : Senin ilâhîn **RAHMÂN** ve **RAHÎM**'dır. Sen ise ya Muhammed! Çok merhametli ve çok şefkatlisin.

DOKUZUNCU İŞARET : «**Andolsun ki Biz Davud'a ve Süleyman'a ilim verdik**» buyurulmuştur. Bu ilim, kuşların nasıl anlaştıklarını anlamak, onların konuşuklarını bilmektir. Hazret-i Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'e ise şöyle buyurmuştur: «**Andolsun ki sana ey Muhammed! Yedi ikili âyet verdik...**» Şüphesiz ki bu yedi çok bağışlayıcı olan, mülk ü saltanatı devam eden Allah'ın idi. Elbette ki bu iki ilim ve vergi arasında büyük fark vardır.

İŞARET :

«Ey Davud ve ey Süleyman! Kuşların anlaşma ilmi, konuşma keyfiyeti size verildi. Ve size bütün İsrâil oğullarından üstün olma fazileti de verildi. Ey Muhammed! Çok bağışlayıcı olan, hükümdarlığı devam eden Allah'ın kelâmi sana ve ümmetinedir. Ve böylece siz bütün âlemlerden üstün tutulduz. Bu fazilet de size...

İŞARET :

Süleyman Peygamber (A.S.) kuşların dilini, anlaşma yöntemlerini anlayınca, bunun zevk ve sohbetini dünyada bulmuştur. Mevlâ'nın sözünü bilen ve anlayan kimsenin Mevlâ ile olan sohbeti ve O'nu görmekliği âhirette olacaktır.

İŞARET : «**Andolsun ki ey Davud! Biz kendi katımızdan sana bir üstünlük verdik...**» buyurulmuştur. Bu üstünlük bazen küçük, bazen de büyük olabilir. Ama Cenâb-ı Rabbi'l-Âlemîn bu üstünlüğün küçük ya da büyük olduğunu açıklamamıştır. Ama Hazret-i Muhammed'in vasfindan bahsedilirken: «**Şüphesiz ki Cenâb-ı Allah'ın senin üzerine olan fazl u keremi (vermiş olduğu üstünlük) büyüktür**» buyurulmuştur. Onun ümmeti için ise şöyle buyurmuştur: «**Ey Muhammed! Müminlere müjde ver ki, onlar için Allah'dan büyük bir fazl u kerem vardır.**»

İSARET :

Fâtîha'nın başından sonuna kadar, kul onu okuyunca kendi kendine sorup diyor ki: Neden Cenâb-ı Hak **EL-HAMDÜ LİLLÂH'ı** bana vâcib kılmıştır? Allah da sanki ona şu cevabı veriyor: Çünkü ben âlemlerin **Rabbî'üm**; yâni onları terbiye edip kemâle erdirenîm. Onları nufeden, kan pihtısına ve en son durumuna devre getirenîm. Bu bakımından bana şükretmen vâcibdir. Kul, diyor ki: Ben hem rizka, hem de işime yarayacak bir nice şeylere muhtacım. Kim bana rizik verecek? Cenâb-ı Rabbi'l-Âlemîn de ona sanki şöyle cevap veriyor: Ben **Rahmân'ım**, yâni bol rizik vericiyim; o halde ben se-

nin rızkını veririm. Kul der ki: Ben günahkârim; kim beni bağışlar? Allah ona sanki şu cevabı verir: Ben Rahîm'im; seni ben bağışlarım; günah ve isyanlarını afvederim.

Kul, benim bir hayli hasımlarım, düşmanlarım vardır; beni onlardan kim kurtaracak diyor. Cenâb-ı Hak sanki onun bu sorusunu şöyle cevaplıyor: Şüphesiz ki ben cezâ gününün sahibiyim; seni o gün hasımların ve düşmanların elinden ben kurtarırım. Ve sanki kul: Ne güzel Rabsin sen! Ne emredersen onu yapacağım.. diyor. Cenâb-ı Rab da ona sanki şu cevabı veriyor: De ki, ancak sana ibâdet ederim. Yâni yalnız senin birliğine inanarak sana kulluk ederim ve sana itaate devam ederim. Kul: Ben oldukça zayıfım, diyor sanki; sana ibâdete güç getiremiyorum. Senin sevdiğin ve arzu ettiğin şekilde kulluk yapamıyorum. Bu durum karşısında ne yapmalıyım? Cenâb-ı Rabbi'l-Âlemîn ona sanki şunu haber veriyor: Ey kulum! Benden yardım bekle ve de ki; ancak senden yardım beklerim. Tâki sana yardımda bulunayım. Ve kul sanki şöyle diyor: Sen kollarına ne güzel lütfedici ve ne güzel ikramda bulunucusun! Senden ayrılmamam için ne yapmam gerekiyor ve senin rahmetinden mahrum kalmamak için ne etmeliyim? Ona Rabbi'l-Âlemîn sanki şunu söylüyor: De ki, bizi doğru yola eriştir; tâki benden kopmuş olmayasın ve rahmetinden uzak düşmeyesin. Kul sanki şöyle diyor: Yâ Rab! Doğru yol kimlerin yoludur? Rabbi'l-Âlemîn sanki ona şu cevabı veriyor: Nîmetime erdirdiğim kimselerin yoludur. Onlar peygamberler, melekler, saadete erenlerdir. Yine kul şöyle soruyor sanki: Allah'im! Neden kaçınayım, kaçılacak şeyden kaçınip senin gazabına çarpılmış olmayayım? Ve bu sayede hidâyet caddesinden sapmış bulunmayayım?.. Rabbi'l-Âlemîn sanki ona şu cevabı veriyor: De ki, gazaba uğrayanların, azıspasitanların yoluna değil... Tâki sana gazab etmeyeyim ve sen de hidâyet caddesinden sapmış olmayasın.. Sanki kul bu kez şöyle diyor: Yâ Rab! Bu duâ ne büyük ve ne yüce duâdır!.. Bu duâının bereketi ne kadar gönüll çekicidir!. Ben bu duâyi okuduğum zaman kim buna ÂMÎN diyecektir? Rabbi'l-Âlemîn san-

ki ona şunu hatırlatıyor: Sen duâ yaparsın, melekler de ÂMÎN der Ben ise öğreten, kabul eden, ilân eden ve karşılıksız verenimdir.. İşte bu yüzden şeytan üç defa, bu sârenin sayılmacak kadar faziletleri karşısında inleyip bağırmış, çırpinip durmuştur.

Rivâyete göre Mücâhid (R.A.) şöyle demiştir: «İblis (aleyhillâ'ne) üç defa inleyip bağırmış, çırpinip durmuştur: 1. Kendisine lânet edildiği, ilâhî rahmetten kovulduğu zaman. 2. Hazret-i Muhammed (S.A.V.) peygamber olarak gönderildiği zaman. 3. Fâtiha sûresi indiği zaman.»

Başka bir rivâyete göre: İblis (aleyhillâ'ne) dört defa inleyip bağırmış, çırpinip durmuştur: Üçü yukarıda belirttiğimiz zamanlarda; dördüncüsü, cuma namazı farz kılındığında.

Denildiğine göre; Hazret-i Muhammed (S.A.V.) Efendimiz peygamber olarak gönderildiğinde İblis (aleyhillâ'ne) inleyip bağırmış, çırpinip durmuştur. O kadar ki bütün iblisler onun yanında toplanmış, «ey büyüğümüz, ey sahibimiz! Sana ne dokundu da böyle inlersin? Seni rahatsız eden şey nedir ki böyle çırpinip durursun? Eğer bu öfken Âdem oğullarından dolayı ise, söyle, onları helâk edelim. Dağlardan ise söyle, onları kırıp dökelim. Denizlerden ise, ondaki her şeyi yok edelim...» İblis onların bu ısrarlı sorusu üzerine dedi ki :

— Benim inlemem, çırpinip durmam bu saydıklarınızdan hiç biri sebebiyle değildir. Fakat bilmış olun ki: Âlemlelere rahmet olan bir peygamber gönderildi. İşte benim üzüntüm ve öf kem hep ondandır..

Fâtiha-i Şerîfe indiği zaman, İblis yine inledi, çırpinip durdu. Şeytanların hepsi toplandılar *ve* aynı şeyleri ondan sordular. O da onlara dedi ki: Benim bu inlemem, çırpinip durmum sizin saydıklarınızdan ötürü değildir; ama öyle bir süre indi ki onu okuyanın mükâfatı ancak Cehennem ateşinin ona haram olmasıdır. İşte bu yüzden sizin bütün hileleriniz bâtil oldu, düşünceleriniz meyvesiz kaldı!.. Bunun üzerine şeytanlar ona dediler ki :

— Ey efendimiz ve mevlâmız! Bize bu hususta ne emredersin?

Şeytan onlara döndü ve dedi ki :

— Gidiniz, gayret sarfediniz, onların kalblerini gaflete boğunuz ki bu sûreyi okumasınlar ve bunu okumayı çoğaltmasınlar; tâki onlar için bundan dolayı bir ecir ve sevâp gerçekleşmeye... Bilâkis onlara azâb ve kötü sonuçlar ola...

İkinci bir işaret: Cenâb-ı Hak sanki şöyle diyor: Fâtiha'nın okunması benden; meleklerle karşı her âyet ile cilve de senden, anlamındadır. Nitekim bize kadar gelen rivâyetlerde bu husus vârid olmuştur. Şöyle ki: Ey Muhammed! Ancak senin gibi bir peygambere bu hususiyeti vermişir; en yakın melekler üzerinde onun bu hususiyetini yansıtan cilvesini aksattır. Bu kerâmet ve hususiyeti ne gelmiş geçmiş peygamberlere, ne de mukarrib olan meleklerle vermiştir.

Diğer bir işaret :

Cenâb-ı Hak Fâtiha-i Şerîfe'yi EL-MESÂNÎ sıfatıyla adlandırmıştır. Çünkü onun her âyetine karşılık kuluna bir kerâmet verecektir. Kul, EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN deyince, Allah ona olan nîmetini artırır. Kul, ER-RAHMÂNÎ'R-RAHÎM deyince, Allah onun üzerine rahmetini yayar. Kul, MÂ-LÎKİ YEVMI'D-DÎN deyince, Allah onu kiyâmet günü korkularından güven içinde bırakır. Kul, İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İY-YÂKE NESTAÎN deyince, Allah onun yapmış olduğu ibâdeti kabul buyurur ve bütün işlerinde ona yardımcı olur. Kul, İH-DÎNÂ'S-SIRATA'L-MÜSTAKÎME deyince, Allah onu İslâmiyet üzere sâbit tutar. Kul, SIRATA'L-LEZÎNE EN'AMTE ALEYHÎM deyince, Allah ona peygamberlerin ve sâlih kulların durumuna uygunluk içinde bulunması için ikramda bulunur. Kul, ĞAY-RÎ'L-MAĞDÜBÎ ALEYHÎM VELÂ'D-DÂLLÎN deyince, Allah onu kâfirlerin uğradığı ve uğrayacağı kötü âkibetten korur.

HAMD konusunda bir işaret :

EL-HAMD kelimesinin başında bulunan (ELİF), mü'min-

lerin Cenâb-ı Rabbi'l-Âlemîn'le olan ülfetine işaretir. (LÂM) ârif kişilerin Allah'ın yaratıklarına olan lütfudur. (HÂ) ârif kişilerin ihâhî hududa riâyet edip onu korumalarıdır. (MÎM) ârif kişilerin Allah'a olan mahabbetidir. (DÂL) âriflerin Allah kapısında bulunmalarının devamıdır.

Diğer bir işaret :

(ELİF) Allah'ın lütuf ve nîmetlerinin âriflere olan remzidir. (LÂM) Allah'ın âriflere olan lütfudur. (HÂ) Allah'ın ârîfler gönlünde olan marifetidir. (DÂL) Allah'ın âriflerden def'ettiği belâya işaretidir.⁶⁶⁶

FÂTIHA-I KİTAB HAKKINDA PEYGAMBERLERİN SÖZLERİ VE BUNUN KAPSAMI

Fâtiha-i Şerîfe'yi bu açıdan ele aldığımız zaman onun üç yönlü bir kapsama sahası olduğunu görürüz :

1. Denildiğine göre, Allahü Teâlâ Fâtiha'yı bize altı peygamberden miras bırakmıştır. Birincisi Âdem'den (A.S.), Akşirdığında EL-HAMDÜ LİLLÂH demişti. Melekler buna karşılık, Allah sana merhamet etsin, dediklerinde Âdem bu sayede Allah tarafından kendisine bir rahmet verildiğini görmüştü. İkincisi, NUH'dan (A.S.). O tufanı anlattıktan sonra, «*bizi zâlim bir milletten kurtaran Allah'a hamdolsun*» demişti. Allah onun bu hamdına karşılık «*yâ Nuh! Bizden olan selâm ve selâmetle (gemiden) in!*» buyurmuştu. Üçüncüsü, İbrâhim'den (A.S.)... O şöyle demişti: «*Yaşlılığım üzerine bana İsmâîl ile İshak'ı bağışlayan Allah'a hamdolsun.*» Bunun üzerine oğlu İsmâîl boğazlanmaktan kurtulmuş, onun yerine bir koç gönderilmiştir. Kur'an'da bundan bahsedilirken şöyle buyurulur: «*Ona fidye olarak büyük bir kurbanlık verdik.*» Dördüncüsü, Dâvud'dan (A.S.)... Beşincisi, Süleyman'dan (A.S.).... Cenâb-ı Hak bu iki peygamberin hamdini şöyle ifâde buyuruyor: «*Andolsun ki, Dâvud'a ve Süleyman'a ilim verdik. İkisi, bizi mü'*

(666) *Tefsîr-i Hanefti*.

min kullarının çoğundan üstün kılan Allah'a hamdolsun, dediler.»⁶⁶⁷

Böylece ikisi de hamd ile ilim ve hikmete erişmişlerdi. Cenâb-ı Hak, «**biz onların her birine hikmet ve ilim verdik...**» buyuyor. Altıncısı Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'den.. Allah onun hamdini şöyle beyân ediyor: «**De ki: Hamd, çocuk edinmemiş olan, hükümlanlığında ortağı bulunmayan, düşkün olmayıp yardımcı da ihtiyaç göstermeyen Allah'a mahsusutur.**»⁶⁶⁸

Böylece Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz MAKAM-I MAHMUD'u bulmuş oldu. Cenâb-ı Hak bu hususa işaretle buyuyor ki: «**Ey Muhammed! Gecenin bir bölümünde uyanıp, yalnız sana mahsus olarak fazladan namaz kıl! Umulur ki Rabbi MAKAM-I MAHMUD'a (övülecek bir makam) yükseltilir.**»⁶⁶⁹

Bunun gibi, deniliyor ki; Cennet ehlinin de yedi övülecek makamı vardır :

1) Cennet ehli, suç ve günah işlemişler ayırdı edildiklerinde şöyle der: «**Bizi zâlim bir topluluktan (ayırıp) kurtaran Allah'a hamdolsun..**»

2) Hesapları sona erince şöyle derler: «**Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur..**» Cenâb-ı Hak bu hususta şöyle buyurmuştur: «**Aralarında hak ile hükmedilmiş; hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur, denilmiştir..**»

3) SIRAT'ı geçiklerinde şöyle derler: «**Bizden üzüntü ve sıkıntıyı gideren Allah'a hamdolsun..**»

4) Cenneti gördüklerinde şöyle derler: «**Bizi buraya erştiren Allah'a hamdolsun. Eğer Allah bizi doğru yola iletmeseydi, biz doğru yolu bulamazdık..**»

5) Cennete girdiklerinde şöyle derler: «**Bize verdiği sözde duran ve bizi bu yere vâris kılan Allah'a hamdolsun..**»

(667) Nemî süresi, âyet: 15.

(668) İsrâ süresi, âyet: 111.

(669) İsrâ süresi, âyet: 79.

6) Cennette iyice yerlestikten sonra derler ki: «**Bizi lüt-fıyla, temelli kalınacak cennete o yerleştirdi. Orada bize ne bir yorgunluk gelecek ve ne de usanç gelecektir..**»

7) Cennette kendilerine ziyafetler çekildiğinde Allah'a hamdedeler. Cenâb-ı Hak bu hususa işaretle buyuyor ki: «**Dualarının sonu da: Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd olsun..**»⁶⁷⁰

RABBİ'L-ÂLEMÎN terkibine gelince; bunu NUH, HUD, SALÎH ve ŞUAYB (hepsine salât ve selâm olsun) anmışlardır. Kur'ân onların bu anışını şu cümleyle beyân etmektedir: «**Kardeşleri NUH onlara: Allah'a karşı gelmekten sakınmaz misiniz? Doğrusu ben size gönderilmiş güvenilir bir Resûlüüm. Allah'tan sakının ve bana itâat edin. Buna karşı sizden bir ücret istemiyorum. Benim ecrim ancak âlemlerin rabbine aittir. Artık Allah'tan sakının ve bana itâat edin..**»⁶⁷¹

Aynı terkîp HABİL'den de naklen beyân ediliyor: «**Doğrusu ben âlemlerin Rabbi Allah'tan korkarım..**» Firavn'ın dâvet ettiği sihirbazlar da bu cümleyi kullanmışlardır: «**Biz doğrusu âlemlerin rabbine imân ettik, dediler..**» Sebâ melikesi Belkis da Hazret-i Süleyman ile karşılaşınca ve harika olayları görünce bu terkibi kullanarak dedi ki: «**Ben Süleyman'la birlikte âlemlerin rabbi Allah'a teslim oluyorum..**»

RAHMÂN sıfatına gelince: Cenâb-ı Hak bunu Hârun'dan (A.S.) nakledeken buyuyor ki: «**Şüphesiz ki sizin rabbiniz Rahmân'dır..**» İbrâhim'den (A.S.) nakledeken buyuyor ki: «**Rahmân'dan sana bir azâb dokunacağından korkuyorum..**» Hazret-i Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'den bu sıfat söyle bahsedilir: «**De ki O Rahmân'dır, biz ona inandık..**»

RAHÎM sıfatı, İbrâhim'in (A.S.) kullandığı nakledilerek buyuruluyor ki: «**Bana karşı gelenler (olursa), şüphesiz ki (Rabbim) sen Gafûr ve Rahîm'sin..**»

(670) Yunus süresi, âyet: 10.

(671) Şuarâ süresi, âyet: 110.

MÂLİKİ YEVMI'D-DİN ise Muhammed'in (S.A.V.) kullandığı bahsedilerek buyuruluyor ki: «**De ki: Ey Muhammed! Al-lah'im sen Mâlike'l-Mülk'sün** (mülkün hakiki sahibisin). Mülkü dilediğine verirsin...»

İYYÂKE NA'BÜDÜ cümlesini, Yakub Peygamber'in çocukların kullandığı beyân edilerek buyuruluyor ki: «**Yakub** oğullarına dedi ki: Benden sonra neye ibâdet edeckesin? Oğulları (ona cevapla): Senin ilâhîna ve dede ve babalarının ilâhîna... dediler.»

VE İYYÂKE NESTÂİN cümlesini Musâ (A.S.) kullanmıştır: «**Ey kavmim (milletim)! Allah'dan yardım dileyin ve sabredin.**»

İHDİNA'S-SIRÂTA'L-MÜSTAKÎM cümlesi, Hazret-i Muhammed'den (S.A.V.) zikredilerek beyân buyurulmuştur: «**Doğrusu bu benim dosdoğru yolumdur...**»

EN'AMTE ALEYHİM cümlesi peygamberler için zikredilmiştir. Cenâb-ı Hak (C.C.) buyuruyor ki: «**Kim Allah'a ve Peygamber'e itâat ederse, işte onlar Allah'ın nîmetine eriştirdiği** peygamberlerle, siddiklarla, şahîdler ve iyilerle beraberdirler. Onlar ne iyi arkadaşlardır.»⁶⁷²

ÇAYRİ'L-MAĞDÜBİ ALEYHİM'den kasdedilenler yahudilərdir. Allah onlar hakkında buyuruyor ki: «**Allah'ın indirdiği ni inkâr etmekle kendilerini ne kötü bir şey karşısında satırlar** Bu yüzden gazab üstüne gazaba uğradılar.»⁶⁷³

VELADDÂLLÎN'den hristiyanlar kasdedilmiştir. Cenâb-ı Allah onlar hakkında buyuruyor ki: «**De ki, ey kitab ehli! Haksız olarak dininizde taşkınlık etmeyin. Daha önce sapitan, çوغunu da saptıran ve doğru yoldan ayrılan bir milletin hevesine uymayın...**»⁶⁷⁴

ÂMÎN, Cibrîl (A.S.) Fâtiha-i Şerîfe'yi Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e okuyunca dedi ki: «**Ey Muhammed! Âmîn, de...**»

(672) Nîsâ' sûresi, âyet: 69.

(673) Bakara sûresi, âyet: 90.

(674) Mâide sûresi, âyet: 77.

Ebû Saîd el-Hanefî (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Bu sûrede ümmet-i Muhammed için peygamberlerin makamları derlenip toplanmıştır. Onlar bu sûreyi okudukları takdirde sevaplarını kıyâmet günü bulacaklardır. Aynı zamanda peygamberlerin sohbetine Cennette iştirak edeceklerdir. Nasıl ki Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz abdest ve namazda kendi sünnetlerinden bir çوغunu toplamıştır. Tâki ümmeti bunları işleyince kıyâmet günü kendilerine şefaat etme imkânını bulmuş ola... Bunun gibi Cenâb-ı Allah peygamberlerin bir nice makamlarını Fâtiha'da toplamış, tâki ümmet-i Muhammed onu okuduğu zaman onları bağışlaya ve hepsini bir arada cennette toplaya...

Fâtiha'nın kapsamına giren ikinci hususiyet şudur: Allahü Teâlâ bu ümmete yirmi fazileti has kılmıştır:

1. TEYEMMÜM.
2. Yeryüzünün TEMİZLİĞİ.
3. EZAN.
4. İKAMET ve cemaatle NAMAZ KILMAK.
5. CUMA VE CUMA NAMAZI.
6. MÜBAREK VAKİTLER (GECELER VE GÜNDÜZLER).
7. GÜNAHTAN DOLAYI TEVBE ETMENİN KOLAYLIĞI.
8. ŞERİAT AHKÂMININ GETİRDİĞİ KOLAYLIKLAR.
9. KÖTÜLÜKLERİ İYİLIKLERE ÇEVİRMEK.
10. GÜNAHLARI ÖRTMEK.
11. İYİLIKLERİ KAT KAT DEĞERLENDİRME.
12. NEFSİN (KÖTÜ İSTEKLERİNİ) İÇİN İÇİN FİSİLDAMASI'ndan doğan günahları kaldırmak.
13. HATA VE UNUTKANLIKTAN dolayı ya da zorlanmadan dolayı işlenen günah ve kusurları kaldırmak.
14. KÜÇÜK GÜNAHLARI (afvedip) temizlemek.
15. VERİLECEK CEZAYI GECİKTİRMEK.

16. YERE BATMAYI KALDIRMAK. (Bir ülke halkın yer yarılip batması hususu kasdediliyor).

17. SÜRET DEĞİŞTIRMESİ KALDIRMAK. (Bazı tefsirlere göre ilâhî gazaba uğradıkları için geçen milletlerden bir kısmı hayvan sûretine girmişlerdir. Buna ruh ve karakter bakımından hayvanlaşma diyenler de var)..

18. GÖKTEN TAŞ YAĞDIRIP HELÂK ETMEYİ KALDIRMAK. (Rivâyetlere göre azip sapitan geçmiş milletlerden bir kısmı üzerine gök taşları yağırlılar, bugünkü ilmî deyimle meteorlara hedef olmuşlardır).

19. GAZAYA ÇIKMAYA KARŞILIK ÜSTÜN SEVAP VERMEK.

20. FÂTİHA SÜRESİNİ VERMEK.

Fâtiha'nın kapsamına giren üçüncü hususiyet :

Bilmiş ol ki, HAMD süresi yedi âyettir. Her âyete bir sınıf insan sarılmıştır. HAMDEDENLER, el-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn'e; ÜMİT BAĞLAYANLAR, er-Rahmâni'r-Rahîm'e; mesuliyet hissi taşıyip ALLAH'TAN KORKANLAR, Mâlikî Yevmi'd-Dîn'e; İBÂDETE DEVAM EDENLER, İyyâke na'bûdü'ye; İSTİKAMET ÜZERE OLANLAR, İhdinâ's-sîrata'l-mustakîm'e; ALLAH'I ÇOKCA SEVENLER, Sîrata'llezîne en'amte aleyhim'e sarılmışlardır. Cenâb-ı Hak bu sınıflardan her birine bir kerâmet ihsanda bulunmuştur.

Hamdedenlerin kerameti: Eğer şükrederseniz elbette artırmı. Ümit bağlayanların kerameti: Onlar kesad olmayan bir ticaret umarlar. Allah'tan korkanların kerameti: Ey kullarım, bugün size karşı hiç bir korku yoktur ve sizler üzülmeyeceksiniz de.. İbâdeye devam edenlerin kerameti: Müjde ve övgü, olacaktır. Cenâb-ı Hak onları şöyle övüyor :

«Ey Muhammed! Allah'a tevbe eden, kullukta bulunan, O'nun öven, O'nun uğrunda gezen, rükû ve secdede eden, uygun olanı emredip fenâlığı yasak eden ve Allah'ın yasalarını koruyan mü'minlere de müjdele..»⁶⁷⁵

(675) Tevbe sûresi, âyet: 112. .

Allah'a tevekkül edenlerin kerâmeti: Kim Allah'a tevekkül eder (dayanırsa) Allah ona yeter.. Yâni her hususta dünyada, âhirette de Aliah ona kâfidir. İstikamet üzere olanların kerâmeti: «Rabbimiz Allah'tır, deyip sonra da doğrulukta devam edenlere, onlara, melekler, ölümleri anında: Korkmayın, üzülmeyiniz; size söz verilen cennetle sevinin, biz dünya hayatında da, âhirette de size dostuz..»⁶⁷⁶ Allah'ı sevenlerin kerâmeti: Allah onları sever, onlar da Allah'ı... Siz sözünüzde durun, ben de sözümde durayım... meâlindeki âyetlerdir.

Tefsîr-i Hanefî'de de bu husus açıklanmıştır.

ANDOLSUN Kİ SANA DAIMA TEKRARLANAN YEDİ ÂYETLİ FÂTİHA'YI VE KUR'ÂN-I AZÎM'İ VERDİK...

Bu âyetten ve Fâtiha'nın faziletlerinden bahsedeceğiz. Ebû Hüreyre'nin (R.A.) yaptığı rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Ümmü'l-Kur'ân, daima tekrarlanan yedi ikili âyetli (Fâtiha) ve Kur'ân-ı Azîm'dir.»

İbni Mes'ud'dan (R.A.) yapılan rivâyette, bu zat diyor ki: SEB'UL-MESÂNÎ (tekrarlanan yedi ikili) Fâtiha'dır. Kur'ân ise geri kalan süre ve âyetlerdir.⁶⁷⁷

İNSANÜ'L-UYÛN adlı kitapta deniliyor ki :

«Andolsun ki sana daima tekrarlanan yedi âyetli (veya yedi ikili) Fâtiha'yi ve Kur'ân-ı Azîm'i verdik» meâlindeki⁶⁷⁸ âyetin iniş sebebi şöyledir: Ebu Cehil Şam seferinden dönmüştü Beraberinde hayli eşya bulunuyordu. Rivâyete göre bu sefere iştirak edenler yedi kafile idi. Resûlüllah (S.A.V.) ile ashabı da bir bu kafilelere, bir de kendilerine baktılar; çoğu aç, çiplak ve perişan idi. Resûlüllah'ın (S.A.V.) hatırlına asâhabının bu ve benzeri ihtiyaçları geldi. Derken yukarıda meâlini yazdığımız âyet indi. Her kafileye bedel bir âyet inmiş bulunuyordu. Bununla Cenâb-ı Hak şunu hatırlatmak istiyordu:

(676) Fussilet sûresi, âyet: 30.

(677) Maâlim-i Tenzîl.

(678) Hicir sûresi, âyet: 87.

Onlara verilen o mallara bakmayın. Onların hepsi de dünyanın âdi meta'larıdır. Ashabin için üzülmeye; merhamet kanatlarını onlara indirip ger. Çünkü senin onlara karşı olan merhamet ve tevazuun, onlara, dünya nîmetlerine karşı zafer bulmalarından daha güzel ve daha doyurucudur.⁶⁷⁹

BİZE KADAR ULAŞAN BAZI RİVÂYETLER

Bir gün Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz ashabıyla beraber oturup bazı hususları görüşüyorlardı. Bu arada Allah'ın onlara olan nîmetlerini, dünyanın fânî, âhiretin ebedî olduğunu, mü'minlere verilecek sevapları, kâfirlerle hazırlanan azabları tezakkür ederken uzakta bulunanlardan sevinç sesleri yükseliyor tef ve darbuka çalınıyor, bir neşe havası esiyordu. Bunun üzerine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz sordu :

- Mekke halkı arasındaki bu sevinç ve bu neşe havası nedir?
- Ya Resûlâllah! Ticaret kafileleri Mekke'ye girmiş bulunuyor. Mekkeliler bunun sevinci içinde oynayıp zıplıyorlar.
- Kalkınız, biz de dışarı çıkalım; onlara bakıp ibret alalım!

Bu emir üzerine ashâb-ı kiram Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'le birlikte çıktılar ve küçükük bir toprak yığını üzerine oturdular. Şehre bir bir giren kafileleri seyrettiler. Halk orada her giren kafileye dikkat ediyor ve «şu falanın kafilesi, şu Benî Ümeyye'nin kafilesi, şu da Benî Hâşim'in kafilesi, şu Benî Adiy'in kafilesi» diye adlandıiyorlardı. Böylece yedi kafile girinceye kadar bu isimlendirmeler devam etti. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz onların develerine, ziynet ve mallarına, sevinç ve neşelerine bakınca ashabı adına üzüldü. Çünkü o günlerde ashâb-ı kiramın çoğu aç ve perişandı. Günlerce ekmeğ bulamayanları vardı. Hattâ birkaç gün hiçbir yiyecek temin edemeyenleri de eksik değildi. İşte bu Resûlüllah'ı üzdü

(679) *Tefsîr-i Rûhu'l-Beyân*.

de kendi kendine «Allah şu kâfirlerle birçok mal ve menal vermiştir. Ashabım ise bundan mahrum kalmıştır..» fisildiyordu. Bunun üzerine Cebrâîl (A.S.) indi ve dedi ki: «Yâ Muhammed! Allah sana şöyle buyuruyor: Andolsun ki sana ey Muhammed, tekrar edilen yedi ikili âyet (Fâtiha) verdik.» Kim bunu okursa, Allah ona cehennemin yedi kapısını haram kılar. Bu süre ölüm müstesna her derde şifadır. Semâvî kitaplarda bu sûreden daha üstünü yoktur. Bu süre inince İblis (Allah'ın lâneti üzerine olsun) bağırmış, çırpmıştı. Bu sebeple diğer iblisler onun etrafına toplanmış ve kendisine ne olduğunu sormuşlardı. O da onlara şu cevabı vermişti: Bilmiş olun ki, bugün bu ümmet üzerinde bir süre indi ki onu okuyan cennete girer. Ne hesap görür, ne de azâb... O sûreyi okuyan kimseye güç getiremezsiniz; yâni onun hakkından gelemezsiniz. Artık hileleriniz, düzenleriniz bozuldu. İşte ey Muhammed! Sana verilen bu yedi âyetli sûre, kâfirlerle verilen şu yedi kafileden çok, hem çok daha hayırlı değil midir? Bunun üzerine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: Elbette ki bu yedi âyetli sûre (Fâtiha) daha hayırlıdır. Cebrâîl, Fâtiha'nın taşıdığı yüksek sevap ve mânyâ ümmete bildirmek için dedi ki :

— Ya Muhammed! Şu ana indirilen Fâtiha'yı onların ye-
di kafilesiyle değiştirmez misin?

— Hayır, değiştiremem..

— O halde Rabbinin sana vermiş olduğu bu sûrenin hür-
metini (yüceliğini, faziletlerini) bil!

Arınmış bir gönülden yükselen imanla bu süre bir kâğıda yazılıp bir torbaya konulsa, sonra da ateşe atılsa, ateş onu yakmaz. Artık onu okuyup (amel eden) cehennem nasıl ya-
kabilir?

Kur'an'dan bir harf okuyana Cenâb-ı Hak yüz sevâp ve-
rir. Sadece bu sevâp mı daha hayırlıdır, yoksa kâfirlerin yedi
kafilesi mi?

Bu sorunun da Cibrîl tarafından sorulduğu söylenir. Re-
sûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: Hayır, bu Kur'an şüphesiz ki da-
ha hayırlıdır. Cebrâîl, «bu bir harfi, kâfirlerin yedi kafilesiy-
Hazinehü'l-Esrâr - Celîletü'l-Ezkâr — F. : 25

le değişmez misin?» deyince, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz: Hayır ya Cibrîl! diye cevap verdi. Bunun üzerine Cebrâil ona: Öyle ise bunun kadr ü kıymetini bilin, dedi.

Sonra Cebrâil'in şöyle dediği rivâyet olunur :

— Rabbin diyor ki: Sana her yedi günde bir CUMA verdim. Cuma günü hem dünyadan, hem dünyada olan şeylerden hayırlıdır. Cenâb-ı Hak cuma gününün her saatinde cehennemlik olan yüz bin kişiyi azad eder. O gecede dünyaya gelen müşriklerin çocuklarına, o gecenin hürmetine Allah İslâmiyetle ikramda bulunur. İki cuma arasında işlenen (küçük) günahları temizler. Mü'minlerin kabirlerinden azabı kaldırır ve o gece, azab ehli olan (her inanmıştan) da azabı kaldırır. Şimdi söyle ya Muhammed! Cuma günü mü hayırlıdır; yoksa onların yedi kafilesi mi?

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz :

— Şüphesiz ki Cuma günü hayırlıdır, ya Cibrîl!

Dedi. Bunun üzerine Cibrîl tekrar sordu :

— Cuma gününü o yedi kafileye değiştirir misiniz?

— Hayır...

— O halde o günün kıymetini, hürmetini bilin.. Ve o günde sana verilen keramet ve faziletlerin de kıymetini bilin.

Cibrîl devamlı dedi ki :

— Ey Muhammed! Rabbin buyuruyor ki: Sana yedi şavtli bir tavâf (ibâdeti) verdim. Kim Kâbe'yi yedi şavtla tavâf ederde, Allah'ın ARŞ'ını tavâf etmiş gibi olur. Allah o kula azab etmekten utanır. Her hafta mü'min o tavâfi yaparken Allah ona yedi defa (rahmet) nazarıyla bakar. Sen artık Allah'ın mü'min kuluna olan mağfiret dolu bu kerametini hatırla; bu mu daha hayırlıdır, yoksa o yedi kafile mi?

— Hayır, bu daha hayırlıdır ya Cibrîl!

— Bu tavâfi onların yedi kafilesiyle değiştirmek ister misiniz?

— Hayır...

— O halde bu tavâfin da kıymetini, hürmetini bilin.

Cibrîl devamlı dedi ki :

— Şüphesiz rabbin buyuruyor ki: Biz sana yedi cemre (şeytanı taşlamak üzere yedi taş atmayı) verdik. Atılan her taş ile Allah sana mağfirette bulunur, ümmetinin de büyük günahlarını bağışlar. Atılan her taş cehennemin bir kapısını kapatır veya tıkatır. Atanlara bu karşılıklar verilir. Bu mu daha hayırlıdır, yoksa o yedi kafile mi?

— Hayır, bu daha hayırlıdır ya Cibrîl!

— O halde bunun kıymetini ve hürmetini bilin.

Sonra yine Cibrîl-i Emîn ile Resûlüllah arasında şu konuşturma geçti :

— Rabbin buyuruyor ki Ben yedi kat göklere ve yerlere ve bunlarda bulunanlara emrettim; her perşembe günü sana ve ümmetine beş defa dua etsinler. Bu beş vakit, namaz vaktlerini ifade eder. Bu mu daha hayırlıdır, yoksa onların yedi kafilesi mi?

— Hayır, bu daha hayırlıdır.

— Artık sen gözlerini onlara verdigimiz o geçici metâa çevirip durma. Rabbin sana ne gibi ikramlarda bulundu, onlara bak.

Sonra şu âyeti okudu Resûlüllah (S.A.V.) :

«Kâfirler içinde bazı kimselere verdigimiz kat kat servete gözünü dikme; onlara üzülme, inananları kanatların altına al.»⁶⁸⁰

Ve sonra da şöyle buyurdu :

«Ben ne dünya adamıym, ne de âhiret. Ben Mevlâ'nın kuluym. fakir ve düşkünlerin dostuyum.»

Büyük âlim Atâ hazretlerinden soruldu :

— Fâtiha-i Kitab ne vakit nâzil oldu?

— Mekke'de cuma günü indi. Bu, Allah'ın Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e olan bir kerameti idi. Fâtiha ile birlikte Cibrîl-i Emîn inerken çevresinde yetmiş bin melek bulunuyordu.

(680) Hicrî süresi, âyet: 88.

Bu süre, Resûlüllah Efendimiz'den önce kimseye verilmemişti, diye cevap verdi.
Allah ve Resûlü daha iyi bilirler.⁶⁸¹

FÂTİHA'NIN FAZİLETİ HAKKINDA VÂRİD OLAN SAHÎH HADİSLER

FÜTUHÂT-İ MEKKİYYE'de Fâtiha'nın tefsiri bölümünde ŞEYH Muhyiddin ARABÎ (K.S.) diyor ki: «Fâtiha-i Şerîfe'yi okuduğun zaman onu Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ile birleştir ve hiç kesmeden bir nefeste onu tamamla. Allahü Azîm'e yemin ederek derim ki: Ebûl Hasen bin Ali bin Ebîl Fetîh bana haber verdi; tarih olarak takvim Hicrî 601'i gösteriyor. Ondört râvi birbirinden naklederek Hazret-i Ali'ye isnad ederler. O da Ebûbekir SİDDÎK'dan, o da Hazret-i Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'den, o da Cebrâil'den, (A.S.) o da Îsrâfil'den (A.S.) rivâyet etmiştir: Cenâb-ı Hak, Îsrâfil'e (A.S.) hitaben şöyle buyurmuştur: «Ya Îsrâfil! İzzetime, celâlime, cömertliğime, keremîme andolsun ki; kim Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'i Fâtiha'ya bitiştirerek bir defa okursa, şâhid olun ki, onu bağışlarım, onun iyiliklerini kabul eder, kötülüklerini bağışlarım. Onun dilini cehennemde yakkam. Onu kabir azâbından kurtarıram. Kiyâmetin azâbından uzaklaştırıram. En korkunç sayılan günün azâbından korurum. O bana peygamberlerden ve velilerden önce kavuşur.»⁶⁸²

Aynı rivâyeti İsmail Hakkı hazretleri Rûhu'l-Beyân tefsirinde nakletmiştir. Başka eserlerde de buna yer verilmiş ve çeşitli açıklamaları yapılmıştır.

Sa'lebî'nin yapmış olduğu rivâyete göre, Ebû Hüreyre (R.A.) diyor ki: Ben, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'le birlikte mescidde bulunuyordum. Bir adam o sırada içeri girip na-

(681) *Tefsîr-i Hanefî*.

(682) Fâtiha ve Besmele'nin azametini, yüksek esrar ve hikmetini anlayarak, kalbi o Kelâm'ın sahibine bağlayarak, tam bir itikad ve amel içinde yeri-
ne getirerek okunursa, bu mükâfata mazhar olunabilir. Ancak peygamberler-
den önce Allah'a kavuşması, Allah'a olan yakınlığını ifade ede mûbalâğalıdır.
(Mütercîm)

maz kılmaya başladı. EÜZÜ çekip ELHAMDÜ LİLLÂHİ RAB-
Bİ'L-ÂLEMÎN dedi. Bunun üzerine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz o adamı çağrırdı ve şöyle buyurdu :

«A adam! Namazı kendi üzerinde kesip noksan bırakın. BISMİLLÂHİ'R-RAHMÂNİ'R-RAHÎM'in Fâtiha'dan olduğunu bilmiyor musun? Kim Besmele'yi terkederse, bir âyet terketmiş olur. Bu yüzden de namazını bozmuş olur.»

Ebû Ubeyd'in Muhammed bin Kâ'b el-Karazî (veya Ku-rezî)'den yapmış olduğu rivâyete göre, bu zat şöyle demiştir: «Fâtiha-i Kitab Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm ile birlikte yedi âyettir.»⁶⁸³

Yapılan rivâyete göre, büyük sahabî Ebû Derdâ (R.A.) diyor ki; Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e şöyle sordum :

— Anam babam sana fedâ olsun yâ Resûlâllah! Ne kadar namaza kalkıp bir rek'at kıalarsam mutlaka onda Fâtiha'yı okurum (Buna ne buyurursunuz?)

— Çok iyi, çok iyi.. Bakara, Âl-i İmrân, Nisâ ve Mâide sûrelerinin kâfi gelmediği yerde Fâtiha kâfi gelir, diye cevap verdiler.

— Bazen de Bakara sâresini ve benzerlerini okurum. Ama onlarla birlikte Fâtiha'yı okumam..

Deyince; Resûlüllah (S.A.V.) ona :

— Fâtiha-i Kitab Kur'ân bedel yeterli olur. Eğer Fâtiha-i Kitab terazinin bir kefesine, Kur'ân'ın geri kalan kısmı da bir kefesine konulsa, Fâtiha-i Kitab ondan yedi defa ağır gelir, buyurdu.⁶⁸⁴

Aynı rivâyete Rûhu'l-Beyân tefsiri ile ed-Dürrü'l-Mensur kitabında yer verilmiştir. Arzu edenler bu kitaplara müracaat edebilirler.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bir gün Ubey bin Kâ'b'e şöyle sordu :

— Namazda nasıl okuyorsun?

(683) *ed-Dürrü'l-Mensur*.

(684) *Zevâid-i Câmi'u's-Sağîr*.

Bunun üzerine Ubey Hazretleri Fâtiha'yı okudu. Peygamber Efendimiz :

— Canımı kudret elinde tutan Allah'a andolsun ki, ne Tevrat'da, ne İncil'de, ne Zebûr'da, ne de Kur'an'da bunun bir benzeri daha indirilmemiştir. Şüphesiz ki Fâtiha tekrar eden yedi âyetli bir sûredir ve o, Kur'an-ı Azîm'dir ki bana verilmiştir.⁶⁸⁵

Bu konuya ilgili diğer bazı hadîs-i şerîfler :

«Fâtiha-i Şerîfe'yi okuyan kimse, TEVRAT, İNCİL, ZEBÛR ve KURÂN'ı, İdris ve İbrâhim peygamberlere indirilen sahifeleri yedi defa okumuş gibi olur. Ona her harf başına bir derece verilir ki her bir derece arası gökle yer arası kardardır.»⁶⁸⁶

«Fâtiha-i Şerîfe'yi okuyan, Tevrat, İncil, Zebûr ve Kur'an'ı okumuş gibi olur.»⁶⁸⁷

«Ümmü'l-Kur'an (Fâtiha), başkasının yerine geçer; ama başkası onun yerine geçemez.»⁶⁸⁸

Ebû Saîd bin Mualla (R.A.) diyor ki :

— Namazı kılıyordum. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bîni çağrırdı. Namazımı bitirinceye kadar cevap vermedim. Sonra Resûlüllah'a gittiğimde buyurdular ki :

— Bana gelmekten seni alıkoyan nedir?
— Namaz kılıyordum, diye cevap verdim.

Bunun üzerine dediler ki :

— Allah Kur'an'da: «Ey iman edenler! Allah ve Peygamber sizi, hayat verecek şeye çağrırdığı zaman icâbet edin...» buyurmuyor mu? Size Kur'an'daki en büyük sûreyi öğretiyim mi? Henüz mescidden çıkmadan..

Râvi der ki: Resûlüllah böyle söylediğinden sonra elimi tuttu ve mescidden çıkmak isterken dedim ki :

— Ya Resûlüllah! Bize, size Kur'an'daki en büyük sûreyi (kadri yüce âyetleri) öğretiyim mi, diye buyurmuştunuz.

(685) el-Mesâbih, Tirmîzî; hadîsün hasenün.

(686) Ubey bîn Kâ'b'dan (R.A.).

(687) Ebû Ubeyd; Fezâ'il'de, el-Hasen'den.

(688) Dâre Kutnî, Hâkim; Ubâde bîn Sâmit'den (R.A.).

— O, ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN... dir. O devamlı tekrarlanan yedi âyetlidir; Kur'an-ı Azîm'dir ki bana verilmiştir.⁶⁸⁹

Düger bir rivâyette ise şöyle naklediliyor :

«Mustafa (S.A.V.) yemin ederek dedi ki: Canımı kudret elinde bulunduran Allah'a andolsun ki, ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebûr'da, ne de Kur'an'da Fâtiha'nın bir benzeri daha indirilmemiştir. Şüphesiz ki o, devamlı tekrarlanan yedi âyetli ve Kur'an-ı Azîm'dir ki bana verilmiştir.»

«Kur'an'da daha çok hayırlı olan sûre, ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN'dir.»⁶⁹⁰

«Kur'an'ın en üstün sûresi, ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN'dir.»⁶⁹¹

Sâib bin Yezid (R.A.) diyor ki: «Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz fazladan olarak bana Fâtiha'yı yazıp beraberimde taşımamı söyledi. (Ben de öyle yaptım).»⁶⁹²

Hazret-i Enes bin Mâlik (R.A.) de diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bir yolculuklarında bir yere konakladı. Ashâb-ı kiramdan biri Resûlüllah'ın (S.A.V.) yanında yürüyordu. Peygamber (S.A.V.) ona dönüp baktı ve «Kur'an'ın faziletini sana haber vereyim mi?» Ve sonra ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN'i okudu.⁶⁹³

«Dört şey var ki onlar ARŞ'ın altındaki hazinelelerden indirilmiştir. Onlardan başka bu hazinelelerden bir şey indirilmemiştir: ÜMMÜ'L-KİTAB (Fâtiha), ÂYET-İ KÜRSİ, BAKARA sûresinin son kısmı ve KEVSER sûresi.»⁶⁹⁴

İbni Abbas'dan (R.A.) yapılan rivâyette deniliyor ki : «Fâtihatü'l-Kitab, Kur'an'ın üc'te birine denktir.» İmam

(689) Sahîh-i Buhârî, Ahmed bîn Hanbel, Dâremî, Ebû Dâvud, Nesâî, Ibni Sûyân, Ibni Cetîr, Ibni Hîbban, Hâkim, Ibni Merdeveyh, Ebû Nuaym.

(690) Ahmed bîn Hanbel, Beyhaki; Abdullah bîn Câbir'den (R.A.).

(691) Ahmed bîn Hanbel, Beyhaki, Hâkim; Enes'den (R.A.).

(692) Taberâni.

(693) Hâkim, Beyhaki, Enes'den (R.A.).

(694) Ebû Şeyh, Taberâni, Ibni Merdeveyh, Deylemî; Ebû Ümâme'den.

Süyütî'nin el-İtkan adlı kitabında da aynı rivâyete yer verilmiştir.⁶⁹⁵

«Allah şüphesiz ki üzerime öyle bir süre indirdi ki benden önce onu hiçbir nebî ve resûle indirmemiştir. (O Fâtiha süre-sidir).»

Cenâb-ı Peygamber (S.A.V.) devamlı buyurdular ki :

«Allahü Teâlâ buyuruyor ki: Bu sûreyi kendimle kulum arasında ikiye böldüm; yarısı benim, yarısı da kulum içindir. Benimle kulum arasındaki âyete gelince: Kulum, Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Râhîm deyince, Allahü Teâlâ: Kulum beni gönül yufkalığı ifade eden iki isimle çağrırdı. Biri diğerinden daha yufkadir: Rahîm, Rahmân'dan daha çok yufkalık ifâde eder; ama ikisi de yufkadırlar. Kul, el-hamdü lillâh, deyince Cenâb-ı Allah: Kulum bana şükretti ve bana hamdetti, buyurur. Kul, Rabbi'l-âlemîn, deyince Allahü Teâlâ: Kulum, benim âlemle-rin Rabbi olduğuma şahadet etti, buyurur. (Şöyledi ki: Allah insanların, cinlerin, meleklerin, şeytanların, diğer yaratıkların ve her şeyin terbiye edicisi, rızkını vericisi, kemâle götürücüdür)

Kul, Er-Rahmâni'r-Râhîm, deyince Allahü Teâlâ: Kulum, kiyâmet günü benden başka hükümrân bulunmadığına şahadette bulundu, buyurur. Kul, Mâlikî yevmi'd-Dîn, deyince, Allah: Kulum beni övdü, buyurur. Kul, İyyâke na'büdü deyince, Allahü Teâlâ: Bu benimle kulum arasındadır. Kulum ancak bana ibâdet ediyor. Kul, İyyâke nestâîn deyince, Allahü Teâlâ: Bu kulum içindir; ona istediği verilecektir.

Fâtiha'nın geri kalan kısmının tefsiri ise şöyledir :

«Bizi doğru yola ırşâd et.» Doğru yol, İSLÂM dinidir. Çünkü başka dinler doğru yoldan ayrılmışlardır. Çünkü onlarda TEVHÎD akidesi kalmamıştır. «Nîmetine erdirdiğin kulların yoluna...» Nîmetten maksad, İslâmiyet ve nübüvvettir. «Gazaba uğrayanların yoluna da değil.» Gazabına uğrattığın milletlerin dinine, yahudî ve hristiyanların yoluna koyma.. «Sapitanların yoluna da değil.» Onlardan maksad, hristiyanlar-

(695) Abd bin Humeyd; Ibn Abbas'dan (R.A.).

dır. Onlar ilâhî yoldan ayrıldılar. Bu sebeple Allah onlara da gazab etti. Onlardan bir kısmını maymun ve domuz karakterli yaptı. Bir kısmı da azgınlara, Hak'tan yüz çevirenlere kulluk ettiler; onları da aynı âkibete uğrattı. İşte bunlar dünyada da, âhirette de yeri en kötü olanlardır.

Kur'ân-ı Kerîm bunlardan şu veciz cümlelerle bahsetmektedir: «Allah katında bundan daha kötü bir karşılığın bulunduğu size haber vereyim mi? De, Allah kime lânet ve gazab ederse, kimlerden maymunlar, domuzlar ve şeytana kulluk kıllarsa, işte onlar, yeri en kötü ve doğru yoldan en çok sapmış olanlardır.»⁶⁹⁶

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu konuya ilgili olarak söyle buyuruyor: «İmam (Fâtiha'yı okuyup sonunda (VELÂD-DÂLLÎN dediğinde siz ÂMÎN deyin. Allah da sizin bu duanızı kabul buyurur.»

Kudsî bir hadîste de buyuruluyor ki :

«Cenâb-ı Hak bana, ya Muhammed! Bu (Fâtiha) senin ve ümmetinin ve sana uyanların kurtuluşudur ki siz cehennem azâbindan kurtarırız.»

İmam Beyhakî, yukarıda RAHMÂN ve RAHÎM isimlerinin tefsirinde «iki yufka» tabirinin değişik olduğunu söylüyor, aslında «refikâni» tabiri kullanılmıştır, REFÎK ise Allah'ın isimlerinden biridir, diyor.

Ubey bin Kâ'b (R.A.) diyor ki :

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Fâtiha'yı okuduktan sonra söyle dedi: Rabbiniz, ey âdem oğlu! buyuruyor, senin üzerine yedi âyet indirdim: Üçü benim içindir, üçü senin içindir. Biri de benimle senin arandadır. Bana ait olan üç âyet: ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİLÂLEMÎNERRAHMÂNIRRÂHÎM'dir. Sana ait olanı: İHDÎNASSIRATAL MÜSTAKÎME SIRATALZEZY-NE EN'AMTE ALEYHÎM GAYRÎL MAĞDÜBÎ ALEYHÎM VE-LADDÂLLÎN'dir. Benimle senin aranda olanı ise: İYYÂKE NA'-

(696) Mâide sûresi, âyet: 60.

BÜDÜ VE İYYÂKE NESTAİN'dir. Senden ibâdet, benden sa-na yardım..⁶⁹⁷

Ebû Saïd el-Hanefî (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Bu ha-diste birkaç işaret vardır :

a) Cenâb-ı Allah: «Bu sûreyi kendimle kulum arasında ya-riya böldüm» buyurmuş; kendimle Cebrâil ya da Mikâil ara-sında veya kendimle gökteki melekler arasında böldüm buyur-mamıştır. O gök melekleri ki bir an olsun günah işlemezler, Allah'a isyanda bulunmazlar. «Kendimle Muhammed (S.A.V.) arasında böldüm» de buyurmamıştır. Ki o, önce gelenlerle sonra gelecek olanların efendisidir. Böyle buyurmuş olsaydı, hem Hazret-i Muhammed'in, hem de Cebrâil ile Mikâil'in kad-rini bir kez daha yücelmiş olacaktı. Ama böyle buyurmamıştır. «Bu sûreyi kendimle günahkâr kulum arasında böldüm» buyurmuştur. Bununla halkın, Allah'in günahkâr olan kuluna karşı fazl u keremini bilmesi kasdedilmiştir.

b) Allahü Teâlâ buyuruyor ki: «Bu sûreyi kendimle kulum arasında böldüm. Yarısı benim için, yarısı da onun içi-nidir. Kulumun payı benim payım gibidir. Ona bu sûreyi verdim ve kendi payımı onunkinden artık kılmadım; tâki halk kendilerinin çok kerem sahibi bir ilâhları olduğunu bilmış ol-sunlar.

c) Allahü Teâlâ buyuruyor ki: Kulum ELHAMDÜ LİLLÂ-Hİ RABBİL ÂLEMİN deyince, Allah «kulum bana hamdetti» buyurur ve bu söyle kulunu bütün cefa ve isyanına rağmen yedi defa anar. Tâki kul O'nun lütf u keremini, ihsanını ve fazlı bilmiş ola.. «Kulum bana hamdetti» deyince bunu gök-lerde ve yeryüzünde bir cilve olarak anar. Halbuki melekleri-nin ve gök emlinin hamdini böylece anmamıştır. Melekler: «Biz sana hamdediyor, hamdinle seni tesbih ediyor ve seni takdîs ediyoruz» dediklerinde Allah onlara şöyle buyurmuştu: «Si-zin bilmediğinizi ben bilirim; benim bildiğimi siz bilmezsiniz.»

d) Allah abd (kul) kelimesini kendine izafe ederek «AB-

(697) ed-Dürrü'l-Mensûr / İmam Suyûti.. / Taberânî.

DÎ» buyurmuştur. Dünya hükümdarlarının kulları, kendilerine bu isim verildiği için iftihar ederler. Hükümdarlar hükümdarı olan Allah'a kul olanlar bununla nasıl iftihar etmezler?

Bilmiş ol ki, Allah'in kula olan cevap türleri ikiye ayri-lır: Baş egen itaathî için ibâdetinin kabulünü, günah işleyip is-yan eden için günahlarının bağışlanması ifade eder.

Ebû Hüreyre'den (R.A.) yapılan sahîh rivâyette, Resûlül-lah (S.A.V.) buyurdular ki: «Kim bir namaz kilar da onda Fâ-tiha'yı okumazsa, o namaz noksandır, o namaz noksandır, o namaz noksandır.»⁶⁹⁸

Râvî diyor ki: Ebû Hüreyre'den sordum, dedim ki :

— Bazen imamın arkasında bulunurum da...

Ebû Hüreyre sözümü yarıda kesip bileğimi siktı ve :

— Ey Fârisî! O zaman da sen içinden oku.. dedi ve sonra şunu ilâve etti: Çünkü ben, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğunu da işittim: Allahü Teâlâ buyurdu ki: Ben namazı kendimle kulum arasında ikiye böldüm; yarısı benim için, yarısı da kulum içindir. Hem kulum için istediği verile-cektir. O halde Fâtiha'yı okuyun. Kul: ELHAMDÜ LİLLÂHİ RABBİL ÂLEMİN deyince, Allah: Kulum bana hamdetti, bu-yurur. Kul: ERRAHMÂNIRRAHİM deyince, Allah: Kulum be-ni övdü, buyurur. Kul: MÂLİKİ YEVMIJDÎN deyince, Allah: Kulum benim azametimi ululadı ve bana saygı gösterdi, bu-yurur. Kul: İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTAİN deyin-ce, Allah: İşte bu âyet benimle kulum arasındadır. Kulum için istediği verilecektir. Kul: İHDÎNAS SIRATAL MÜSTAKÎM, SI-RATALLEZİYNE EN'AMTE ALEYHÎM ĞAYRÎL MAĞDÜBÎ ALEYHÎM VELADDÂLLÎN deyince, Allah: Bunlar kulum içi-nir ve ona istediği verilecektir.»

Hazret-i Enes bin Mâlik'den (R.A.) rivâyet edilen hadîste ise, Resûlullah (S.A.V.) buyuruyor ki: «Fâtiha'yı okumayanın namazı makbul değildir.»⁶⁹⁹

(698) Buhâri, Müslim, Mâlik, Ebû Dâvud, Tirmîzi, Nesâî, İbnî Mâcâ, İbnî Cerrî, İbnü'l-Enbarî; sened-i muttasî ile Ebû Hüreyre'den.

(699) Buhâri, Müslim, Ahmed bin Hanbel, Ebû Dâvud, Tirmîzi, İbnî Mâcâ, Nesâî, Enes'den (R.A.).

İbni Abbas (R.A.) Hazretleri diyor ki :

— Bir ara, yanında Cibrîl-i Emîn bulunduğu halde oturmakta olan Resûlüllah (S.A.V.) üst tarafından kapı gıcırtısı gibi bir ses duydu. Cibrîl (S.A.V.) başını göze doğru kaldırıldı ve dedi ki: «Bu, gökte açılan bir kapıdır ki daha önce hiç açılmamıştır.» O kapıdan bir melek inip Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e geldi ve dedi ki: Sana verilen fakat senden önce hiç bir nebiye verilmeyen iki nur ile seni müjdeliyorum. Fâtihatü'l-Kitab ve Bakara sûresinin son kısmını.. Bunlardan bir harf okunduğu takdirde mutlaka şu kadar karşılık verilecektir.⁷⁰⁰

ESRARU'L-FÂTİHA adlı eserde de aynı rivâyete yer verilmiştir.

Rivâyete göre, Mi'râc gecesi Allah, Peygamber Efendimiz'e şöyle buyurmuştur: «Ey Muhammed! Peygamberlere hitapta bulun, onlara Fâtihâ'yı ve Bakara sûresinin son kısmını oku. Çünkü bu ikisi ARŞ hazinelerinden iki hazinedir ki senden önce hiç bir peygamber hazinelere erişememiştir.»

Hazret-i Enes'den (R.A.) yapılan rivâyete göre, deniliyor ki: «Fâtihâ'yı ve Kul Hüvallahü Ehad'i okuduğun zaman, ölümden başka her şeyden güven içinde olursun.»⁷⁰¹

İlim kapısı Hazret-i Ali'nin (R.A.) şöyle dediği rivâyet edilmiştir: «Fâtihâ-i Şerîfe, ARŞ altındaki hazineden Mekke'de inmiştir.»⁷⁰²

Ebû Zeyd (R.A.) diyor ki: Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'le beraber bulunuyordum. Medine'nin geniş ve açık geçitlerinden geçenken bir adamın kalkıp Kur'ân okuduğunu, Fâtihâ-i Şerîfe'yi tilâvet ettiğini işitti. Bunun üzerine buyurdu ki: «Bitirinceye kadar dinle!» Sonra şunu ilâve ettiler: «Kur'ân'da bu sûrenin bir benzeri daha yoktur.»⁷⁰³

Konumuzla ilgili diğer hadîsler :

«Okumaya başlanırken kim Fâtihâ-i Şerîfe'ye hazır olur-

(700) Mûslîm, Nesâî; Ibni Abbas'dan (R.A.).

(701) Bezzar; Enes bin Mâlik'den (R.A.).

(702) el-Vâhidî Fi Esbabî'n-Nûzûl, Sa'lebi Fi Tefsîrihi.

(703) Taberânî; Ebû Zeyd'den.

sa, Allah yolunda bir ülkenin fethine hazır olan gibi sayılır. Kim de Fâtihâ'nın son kısmına hazır olursa, savaşta elde edilen ganimetlerin taksimine hazır olmuş gibi olur.»⁷⁰⁴ ed-Dürû'l-Mensûr'da da aynı rivâyete yer verilmiştir.

«Fâtihâ-i Şerîfe'yi okuyan kimse, Tevrat'ı, İncil'i, Zebur'u ve Furkan'ı okumuş gibi olur. Ve her âyete karşılık yeryüzü dolusu altın Allah yolunda tasadduk etmiş gibi sayılır ve Cenâb-ı Allah onun bedenini cehennem ateşine haram kılar. Peygamberlerden sonra cennete ondan daha zengini girmiş olmaz.»⁷⁰⁵

«Fâtihâ'yı okuyan kimse Tevrat'ı, İncil'i, Zebur'u, İdris (A.S.) ile İbrahim'in (A.S.) sahifelerini yedişer defa okumuş gibi olur. Ben size Fâtihâ'nın her harfine karşılık verilecek dereleri vasfetmek istedim. Ama bu hususta bana müsaade edilmedi. Ancak Fâtihâ'yı okuyana müjde olsun, derim.» Resûlüllah (S.A.V.) bu son cümleyi üç defa tekrarladı.

«Mi'râc gecesi yolculuğumda, arşın altında bir müddet durdum. Bir ara başımı kaldırıldım; üstte inci ve yakuttan asılı iki levha gördüm. Birinde Fâtihâ-i Şerîfe, diğerinde Kur'ân'ın tamamı yazılı idi. Bunun üzerine, ya Rabbi dedim, bu iki levha ile ümmetime ikramda bulun. Cenâb-ı Hak bu isteğime şu cevabı verdi: «Sana ve ümmetine bu iki levha ile ikramda bulunundum.»⁷⁰⁶

Kur'ân-ı Kerîm'de: «Andolsun ki biz sana tekrarlanan ye-di âyetliyi (Fâtihâ) ve şu büyük Kur'ân'ı verdik»⁷⁰⁷ meâlindeki âyet buna işaret etmektedir.

Yukarıdaki hadîsi beyandan sonra Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz devamla şöyle buyurdu :

— Ya Rabbi! dedim, Fâtihâ'yı okuyanın sevabı nedir?

— Ya Muhammed! O yedi âyettir. Kim onu bir defa okur-

(704) Ebû Kalabe'den merfuan rivâyet edilmiştir.

(705) Ali bin Ebî Tâlib'den (R.A.). (Sevapta mübâlîğâ vardır).

(706) Hazret-i Ali'den (R.A.) rivâyet edilmiştir.

(707) Hicrî sûresi, âyet: 87.

sa, ona cehennemin yedi kapısını haram kılarım. (Nitekim Kur'an'da cehennemin yedi kapısı vardır, buyurulmuştur.) — Kur'an'ın tamamını bir defa okuyana ne gibi sevap vardır?

— Her harfine karşılık cennette ona bir ağaç veririm ki cennette ne gibi bir nimet varsa o ağaçlarda bulunur.

Bunun üzerine leyhaya baktım, ne göreyim? Üzerinde üç ayrı yerde nur gördüm. Bunun üzerine Rabbime sordum :

— Ya rabbî! Âyet-i Kürsî'nin sevâbı nedir?

— Onlar Âyet-i Kürsî'nin, Yâ-Sîn ve Kul Hüvallahü Ehad' in yerleridir, buyurdu.

Devamla sordum :

— Ya rabbî! Âyet-i Kürsî'nin sevâbı nedir?

— O, benim sıfatımdır. Bir defa okuyan kiyâmet günü arada perde olmaksızın bana bakar. «O gün bir kısım yüzler tableine bakıp parlayacaktır» meâlindeki âyet buna işaret etmektedir. YÂ-SÎN sûresine gelince; o Kur'an'ın kalbidir. Seksen âyettir. Kim bu sûreyi günde bir defa okursa, benden ona seksen rahmet verilir. Yirmisi hayatında iken, yirmisi ölüm anında, yirmisi kabirde, yirmisi de kabrinden kalktığında... Kabrinden kalktığında onun boynuna nurdan bir tasma takılır. Başına nurdan bir taç konulur. Buna «vakar tâcî» denilir, Sîrat üzerinden yıldırım hızıyla geçer ve o zümrenin evvelinde parıldar. Cennette ise Hazret-i Muhammed'in arkadaşlarından olur. Kul Hüvallahü Ehad'e gelince, o benim nisbetimdir. Dört âyettir. Kim onu okursa kendisine cennette akan dört ırmağı veririm. Kur'an'da bu nehirlere işaretle buyuruluyor ki: «Allah'a karşı gelmekten sakınanlara söz verilen cennet söyledir: Orada tertemiz su ırmakları, tadı bozulmayan süt ırmakları, içenlere zevk veren şarap ırmakları, süzme bal ırmakları vardır. Onlara orada her türlü meyva ve rablerinden mağfiret vardır.»⁷⁰⁸

Diğer bir hadîs-i şerîfte de buyuruluyor ki :

«Cibrîl (A.S.) bana şöyle dedi: Ey Muhammed! Ben daha

(708) Muhammed sûresi, âyet: 15.

önce senin ümmetine verilecek bir azâbdan korkuyordum. Fâtiha-i Şerîfe inince, artık Allah'ın onlara azâb etmeyeceğine güvenim geldi.

Bunun üzerine Cibrîl'e sordum :

— Neden?..

— Çünkü Cenâb-ı Hak cehennemi günahkârlar için va'detmiş, (onlara bununla azâb edeceğini hatırlatmıştır). Kur'an'da bu husus şöyle beyân ediliyor: «Ve cehennem onların hep sinin toplanacağı yerdir. O cehennemin yedi kapısı olup her kapıdan onların girecekleri ayrılmış bir kısım vardır. Allah'a karşı gelmekten sakınanlar ise cennetlerde pınar başlarında dırlar. «Oraya güven içinde, esenlikle gidin» denilir.»⁷⁰⁹ Sonra Cibrîl (A.S.) devamla dedi ki :

— Fâtiha'nın yedi âyeti vardır; kim onu okursa her âyet cehennemin kapısına bir perde ya da kapak olur da böylece ümmetin cehennem üzerinden salımen geçerler.⁷¹⁰

Bize kadar gelen haberlerde, deniliyor ki: Rum meliki Kayser, Hazret-i Ömer (R.A.) Hazretleri'ne bir mektup yazarak şu hususu soruyordu: «Bize İncîl'de (SE), (CÎM), (HÂ), (ZE), (ŞÎN), (ZÂ) ve (FÂ) harflerinin bulunmadığı bir sûreyi kim okursa ona cennet vardır, deniliyor. İncîl'i aradık böyle bir süre bulamadık. Siz kendi kitabınıza (Kur'an'a) bir bakın, böyle bir süre var mıdır?»

Mektubu okuyan Ömer (R.A.) ashâb-ı kiramı topladı ve onlara Kur'an'da böyle bir sûrenin bulunup bulunmadığını sordu. Ubey bin Kâ'b (R.A.) şu cevabı verdi :

«Ey mü'minlerin emîri! Fâtiha-i Şerîfe'de bu sayılan yedi harf yoktur.»

Hazret-i Ömer (R.A.) hemen bu hususun Rum Kayserine bir mektupla yazılmasını emretti. Kayser mektubu alınca (gizliden) müslüman oldu ve İslâmiyet üzere öldü.⁷¹¹

İlim adamlarımızdan bazıı bu hususa işaretle diyorlar

(709) Hicîr sûresi, âyet: 43.

(710) Tefsîr-i Hanefti.

(711) Kaadî Hâsiyestî Seyhâde.

ki: (SE) harfinin bulunmaması, Fâtiha'yı okuyanın kiyâmet günü helâk olmayacağına; (CİM) harfinin bulunmaması, cehennemden necat bulacağına; (HÂ) harfinin bulunmaması, okuyanın dünya ve âhirette hüsran (ziyana) uğrayanlardan olmayacağına; (ZE) harfinin bulunmaması, kiyâmet günü cehennemde ah edip inleyenlerden olmayacağına; (ŞIN) harfinin bulunmaması, okuyanının bedbaht (şakî) olmayacağına, (ZÂ) harfinin bulunmaması, okuyanına kiyâmet günü can yakıcı bir azâbin dokunmayacağına; (FÂ) harfinin bulunmaması, okuyanına firak (Allahü Teâlâ'nın rahmetinden ayrı düşme) olmayacağına dair delil ve işaretler vardır.

Ebû Saîd el-Hanefî (rahmetullahi aleyh) diyor ki :

«Fâtiha'da (SE) harfinin bulunmaması, okuyanına güzel bir sevabın verileceğine delildir. Nitekim Kur'ân'da «**Güzel sevap ise Allah katındadır**» buyuruluyor. İçinde (CİM) harfinin bulunmaması, okuyanına cennet verileceğine delildir. Kur'ân'da: «**Altından ırmaklar akan cennetler...**» buyuruluyor. İçinde (HÂ) harfinin bulunmaması, okuyanına ebediyen cennette kalma rahmeti verileceğine delildir. İçinde (ZE) harfinin bulunmaması, okuyanı için bir fazlalık (ziyade ecir ve derece) olacağına delildir. Kur'ân'da: «**İyi davranışlara daima daha iyisi ve fazlası verilir. Onların yüzlerine ne bir karalık, ne de zillet bulaşır. İşte onlar cennetliklerdir**» buyuruluyor.⁷¹² İçinde (ŞIN) harfinin bulunmaması, okuyanına cennet şarabı verileceğine delildir. Kur'ân'da: «**Rableri onlara temiz bir şarap içirdi**» buyuruluyor. İçinde (ZÂ) harfinin bulunmaması, okuyanının cennet gölgelerinde bulunacağına delildir. Kur'ân'da: «**Şüphesiz ki Allah'tan sakınanlar, haram ve şüpheli şeylerden kaçınanlar gölgeliklerde ve pınarlarda olacaklar**» buyuruluyor. İçinde (FÂ) harfinin bulunmaması, okuyanına büyük bir fazilet olacağına delildir. Kur'ân'da: «**Mü'minlere Allah tarafından büyük bir fazl u kerem olacağını müjdele!**» buyuruluyor.

Merfuan rivâyet edilen hadîs-i şerîfte buyuruluyor ki :

(712) Yunus sûresi, âyet: 26.

«Bir milletin ya da topluluğun üzerine hükmolunmuş kesinleşmiş azâbı Allah gönderir. O milletin ya da topluluğun çocuklarından biri mektepte EL-HAMDÜ LİLLÂHİ RABBİ'L-ÂLEMİN okumaya başlar, Allah o yavrunun bu sesini işitince, onun sebebiyle o milletten ya da topluluktan kırk yıl azâbı kaldırır.»⁷¹³

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki :

«On şey on şeyi engeller :

1. Fâtiha, Allah'ın gazabını,
2. Yâ-Sîn sûresi, kiyâmet günündeki susuzluğu,
3. Duhân sûresi, kiyâmet korku ve dehşetini,
4. Vâkîa sûresi, fakirliği, miskinliği,
5. Mûlk sûresi, kabir azâbını,
6. Kevser sûresi, hasımların kinini,
7. Kâfirun sûresi, ölüm anında küfrü,
8. İhlâs sûresi, ikiyüzlülüğü, samimiyetsizliği,
9. Felâk sûresi, hased edenlerin hasedini,
10. Nâs sûresi, vesveseyi engeller.»⁷¹⁴

Yapılan rivâyete göre yine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kim evine geldiğinde HAMD sûresiyle İHLÂS sûresini okursa , Allah ondan fakirliği giderir, evinin hayr u bereketini çoğaltır.»⁷¹⁵

Hazret-i Ali'den (R.A.) yapılan rivâyete göre Peygamber (S.A.V.) Efendimiz şöyle buyurmuştur: «Fâtihatü'l-Kitab, Âyet-i Kürsî ve Âl-i İmrân'dan ŞEHİDALLAHÜ... İNDELLAHİ'L-İSLÂM'a kadar ve KULİ'LLÂHÜMME MÂLİKE'L-MÜLK..... Bİ GAYRÎ HİSAB'a kadar olan âyetler asılı bulunuyorlar. Bunlarla Allah arasında hiç bir perde yoktur. Allah bunları yeryüzüne indirmek istediginde onlar «Ya Rabbî! derler, bizi yeryüzüne mi, sana isyân edenlere mi indiriyorsun?» Bunun üzerine Cenâb-ı Allah buyurur ki: «Kendi şanına yemin

(713) Huzeyfe bin Yeman ve Ebû Saîd el-Hudri'den (R.A.) rivâyet edilmiştir. Tefsîr-i İbni Adîl, Tefsîr-i Fâtiha.

(714) Ravzatü'l-Müttakin, Mişkatü'l-Mesâbih.

(715) Tefsîr-i Fâtiha.

Hazinetü'l-Esrâr - Celîletü'l-Ezkâr — F. : 26

ettim: Kullarımdan kim sizleri her namazdan sonra okursa, mutlaka cenneti ona karargâh kılarım. Mutlaka onu Haziretü'l-Kuds denilen yüce makama yerleştiririm. Mutlaka günde ona yetmiş kez nazar kılarım. Mutlaka her gün onun yetmiş ihtiyacını yerine getiririm. Bunun en aşağı olanı, mağfirettir. Ve mutlaka onu her türlü düşman ve hasedçiden kurtarıp korurum. Ya da mutlaka ona yardımçı bulurum.»⁷¹⁶

Hazret-i Enes (R.A.), Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğunu rivâyet ediyor: «**Yanını döşeve bırakıp uzandığın ve Fâtiha ile İHLÂS'ı okuduğun zaman, ölümden başka her şeyden güven içinde olursun.**»⁷¹⁷

Rivâyete göre: Allahü Teâlâ Arş'ın altında bir melek yaratmış, ayakta duruyor o. Başı insan başı gibi imiş. Sağında yetmiş bin kanat, solunda da yetmiş bin kanadı varmış. Her kanadının üzerinde on iki bin baş ve her saf üzerinde bir saf melek ve her meleğin alnı üzerinde Fâtiha sûresi, sağ yanağı üzerinde İhlâs sûresi, sol yanağı üzerine Şehidellah yazılıdır. Önünde de yetmiş bin melek vardır ki hepsi de o meleğin alına bakar dururlar ve Elhamdü lillâhi rabbil âlemîn okurlar. İYYÂKE NA'BÜDÜ dediklerinde secdeye varırlar. Allah onlara, başlarını kaldırımları için vahyeder ve buyurur ki: Ey meleklerim, başınızı kaldırın artık; çünkü ben gerçekten sizden razı oldum. Bunun üzerine melekler derler ki: Ey ilâhîmiz ve ey seyyidimiz! Muhammed ümmetinden Fâtiha'yı okuyandan da razı ol!. Allah onlara şu cevabı verir: Ey meleklerim! Şahid olun ki onlardan da razı oldum..»⁷¹⁸

Enes bin Mâlik'den (R.A.) yapılan rivâyete göre buyuruluyor ki: «Kul, ELHAMDÜ LİLLÂHÎ RABBÎL ÂLEMÎN deyince, Allahü Teâlâ: İzzet ve celâlime andolsun ki hem dünyada, hem âhirette nîmetin sana verilecektir. Kul: ERRAHMÂNÎ'R-RAHÎM deyince, Allahü Teâlâ: Dünyada da, âhirette de rahmetim sanadır. Kul: MÂLÎKÎ YEVMIIDDÎN deyince, Allahü Teâlâ:

(716) *el-Maalîm*, *Tefsîrü'l-Fâtiha*, *Râhu'l-Beyân*.

(717) *el-Bezzar*; Enes bin Mâlik'den (R.A.).

(718) *ed-Durrü'l-Mensur*.

Dünyada da, âhirette de fazl u keremim sanadır, buyurur. Kul: İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTAÎN deyince, Allahü Teâlâ: Dünyada da, âhirette de yardımım sanadır, buyurur. Kul: İHDÎNAS SIRATAL MÜSTAKÎM deyince, Allahü Teâlâ: Dünyada da, âhirette de hidâyetim sanadır, buyurur. Kul: SIRATALLEZİYNE EN'AMTE ALEYHÎM deyince, Allahü Teâlâ: Habibim Muhammed'in şefaati dünyada da, âhirette de sanadır. Kul: GAYRÎL MAĞDÜBÎ ALEYHÎM deyince, Allahü Teâlâ: İzzet ve celâlime andolsun ki yakınlığım dünyada da, âhirette de sanadır, buyurur. Kul: VELADDÂLLÎN ÂMÎN deyince, Allahü Teâlâ: İzzetim, celâlime, azamet ve kibriyâma andolsun ki senin ismini bahtiyarlar divanına tesbit edeceğim, bahtsızlar divanından sileceğim..»⁷¹⁹

Yine yapılan rivâyetlere göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki :

«Kul ELHAMDÜ LİLLÂHÎ RABBÎL ÂLEMÎN deyince, kendisine birinci günü kapısı af ve geniş rahmetle açılır. ERRAHMÂNÎRRAHÎM deyince, kendisine ikinci günü kapısı beraket ve mağfiretle açılır. MÂLÎKÎ YEVMIIDDÎN deyince, kendisine üçüncü günü kapısı izzet ve şerefle açılır. İYYÂKE NA'BÜDÜ VE İYYÂKE NESTAÎN deyince, kendisine dördüncü günü kapıları tevfik ve ismetle açılır. İHDÎNAS SIRATAL MÜSTAKÎM deyince, kendisine beşinci günü kapıları hayır ve hidâyetle açılır. SIRATALLEZİYNE EN'AMTE ALEYHÎM deyince, kendisine altıncı günü kapıları fazilet ve keremle açılır. GAYRÎL MAĞDÜBÎ ALEYHÎM VELADDÂLLÎN deyince, kendisine yedinci günü kapıları İslâm dini üzere sebatla ve sapıtmışların yolundan korunmakla açılır. ÂMÎN deyince, kendisine ARŞ'ın kapıları, BISMILLÂHÎRRAHMÂNÎRRAHÎM diyenin duâsının kabulüyle açılır.»

EL-HAMD: Beş harftir: NAMAZ ise beş vakittir. Kul ELHAMDÜ deyince, kendisine beş vakit namaz sevâbı yazılır. LİLLÂH üç harftir. Bunu birinci kelimeye ekleyince sekiz harf

(719) *Tefsîr-i Fâtiha*.

eder Cennetin kapıları sekizdir. Kul: ELHAMDÜ LİLLÄH deyince Allah ona cennetin sekiz kapısını açar, dileğiği kapıdan (üzerinde kul hakkı yoksa) hesapsız ve azâbsız olarak girer. RABBİ'L-ÂLEMİN on harftir. Yukarıdaki iki kelimeye eklenince on sekiz harf eder. Âlem de on sekiz bindir. Kul ELHAMDÜ LİLLÄHİ RABBİL ÂLEMİN deyince, Allah ona bütün âlemle rin sevabını yazar. ER-RAHMÂN altı harftir. Yukarıdaki kelimelere eklenince yirmi dört harf eder. Gece ve gündüz de yirmi dört saatdir. Kul ELHAMDÜ LİLLÄHİ RABBİL ÂLEMİN deyince, Allah ona gece ve gündüzün sevabını yazar. ERRAHİM de altı harftir. Yukarıdaki kelimelere eklenince otuz harf eder. Allah Ramazan ayını otuz gün olarak takdir etmiştir. Kul ELHAMDÜ LİLLÄH İRABBİL ÂLEMİN ERRAHMÂNİR RAHİM deyince, Allah ona Ramazan ayında oruç tutan kimsenin sevabı kadar sevap yazar. MÂLİKİ YEVMİD DİN on iki harftir. Yukarıdakilere eklenince kırk iki harf eder. Bir günde kılınan farz ve vitir namazlarının rek'atleri yirmidir; revatib sünnetleri DUHÂ namazıyla birlikte buna eklenince kırk iki rek'at eder. Kul EL-HAMDÜ LİLLÄHİ RABBİL ÂLEMİN ERRAHMÂNIRRAHİM MÂLİKİ YEVMİD DİN deyince, Allah ona bu namazların sevabını yazar. İYYÄKE NA'BÜDÜ sekiz harftir. Yukarıdakilere eklenince ellî harf eder. Allah kiyâmet gününü elî bin sene olarak yaratmıştır. Kul ELHAMDÜİYYÄKE NA'BÜBÜ deyince, kiyâmet gününün o korkunç havasından güven içinde olur. VE İYYÄKE NESTAİN on bir harftir. Yukarıdakilere eklenince altmış bir harf eder. Allah göklerde ve yerde altmış bir deniz yaratmıştır. Kul: ELHAMDÜ LİLLÄHİ RABBİL ÂLEMİN ERRAHMÂNIRRAHİM MÂLİKİ YEVMİD DİN İYYÄKE NA'BÜDÜ VE İYYÄKE NESTAİN deyince Allah ona denizlerdeki katreler sayısınca sevap verir. İHDİNAS SIRATAL MÜSTAKİM on dokuz harftir. Yukarıdaki harflere eklenince seksen harf eder. Bir mü'mine (kadın olsun, erkek olsun) zinâ isnadında bulunup bunu dört şahitle isbat edemeyen kimseye veya şarap içen kimseye ceza olarak seksen değnek vurulur. Kul Elhamdü lillâhi rabbil âlemîn errahmânir rahîm mâliki

yevmin dîn..... İhdinas sıratâl müstakîm okuyunca, Allah ondan seksen değnek cezasının kötü âkîbetini uzaklaştırır. SIRATALLEZİYNE EN'AMTE ALEYHİM on dokuz harftir. Yukarıdakilere eklenince doksan dokuz harf eder. Allah'ın Kur'an'daki isimleri de doksan dokuzdur. Kul Fâtiha'yı buraya kadar okuyunca, Allah ona bu isimlerin sevabını yazar. GÂYRİL MAĞDÜBİ ALEYHİM on beş harftir. Yukarıdakilere eklenince yüz on dört süre vardır. Kul, Fâtiha'yı buraya kadar okuyunca, Allah ona bütün bu sürelerin sevabını yazar. VELADDÂLLÎN on harftir. Yukarıdakilere eklenince yüz yirmi dört harf eder. Kul, Fâtiha'yı buraya kadar okuyunca, Allah ona bütün peygamberlerin sevabını yazar. Çünkü peygamberlerin sayısı da yüz yirmi dört bindir. Âmîn dört harftir. (Elîf)î Âdem'in isminden, (Mîm)î Muhammed'in isminden. (Y) harfi Yahya isminden, (NUN) harfi Nuh isminden alınmadır. (Hepsine de salât u selâm olsun).¹²⁰

Rivâyete göre, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz buyurmuşlar ki :

«Âmîn dört harftir. Kim âmîn derse, Allah onu dört türlü belâdan koruyup güven içinde bırakır.

1. İmânın kalbden ayrılması.
2. Hesap gününün korkusu.
3. Sîrat'ı geçememe endişesi.
4. Cehennem derekesinde (aşağıya inen basamaklarında) ebediyen kalma belâları.

Yine rivâyete göre, Allahü Teâlâ, Musâ Peygamber'e şöyle buyurmuş: Ya Musâ! Ben, Muhammed ümmetine dört harf verdim. Birincisi onun Tevrat'ta, İkincisi İncil'de, üçüncüsü Zebûr'da, dördüncüüsü Kur'an'dadır.

Bunun üzerine Musâ Peygamber sordu :

«Ya Rabbi! Onlar hangi harflerdir?»

Allah cevap verdi :

(120) Tefsîr-i Fâtiha. (Fâtiha hakkında bu sözler, sadece bâzı yorumculara aittir. Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'den rivâyet edilmiş bir hader değildir.) (Mütercim)

«Âmîn kelimesinin harfleridir. Bunu söyleyen kimse, dört kitabı okumuş gibi olur.»⁷²¹

Bazı müfessirler demiş ki: ÂMÎN kelimesinin (ELİF)i ARŞ'ın köşesinde yazılıdır. (MÎM) harfi, KÜRSÎ'nın köşesinde yazılıdır. (Y) harfi LEVH üzerine, (NUN) harfi KALEM üzerine yazılıdır. Kim duâsında ÂMÎN derse, bütün bunlar harekete geçer de böyle diyen için istîgfâda bulunurlar. Bu sebeple Cenâb-ı Allah: «Şahid olun ki ben o kulumu bağısladım» buyurmuştur.

Başka bir müfessire göre: (ELİF) harfi, Cibrîl'in alnına, (MÎM) harfi Mikâil'in alnına, (Y) harfi, İsrâfil'in alnına, (NUN) harfi Azrâil'in alnına yazılıdır. Mü'min bir kul ÂMÎN deyince, bunların hepsi Allah'ı tesbîh edip şöyle derler: «Allah'ım! Bu harfleri söyleyenlere sen rahmet eyle!» Allah kulu bağışlamadıkça başlarını kaldırırmazlar.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki :

«Mü'min bir kul ÂMÎN deyince, Allah bu kelimenin her harfinden bir melek yaratır. Her melegen üçyüz tüyü, bir ağızı ve bir dili bulunur. Kiyâmete kadar Allah'ı tesbîh ederler. Dünâda sadakatle ÂMÎN diyen kimseye müjdeler olsun!»⁷²²

FÂTİHA'NIN ÖZELLİKLERİ HAKKINDA SÖYLENEN KASİDE VE ŞİİRLER, AYRICA BUNLARDA GEÇEN HARF TAKSİMLERİ VS.

Şemsü'l-Maarif kitabından⁷²³ Hazret-i Ali (R.A.) Hazretleri'nden, Fâtîha'nın faziletleri hakkında söyledişi ve tertiplediği şu kasideyi naklediyoruz :

Rızık için istekli bulunduğu
Köle ve hürden kurtulmak istedigin

(721) Bu rivâyetin de senedi tesbit edilememiştir. Müellif birçok sahîh hadis toplayıp konuları işlerken, bazen bu tür rivâyetlere de yer vermiştir. (Mütercim)

(722) Tefsîr-i Fâtîha.

(723) Şemsü'l-Maarif Min Kitâbi Kenzî'l-Mukarrîbin adlı meşhur eser, 1b-ni Seb'in'indir.

Arzuladığına hemen zaferi dilediğin
Muhalefet ve haksızlıktan emin olmayı
(Gönülden umduğun) zaman,
Fâtîha'ya sarıl; çünkü onda
Arzuladığın sırları, hem ne sırları mevcud..
Her vakit onu kendine ders edin,
Sabahleyin, öğle üzeri ve ikindi
Böylece her gece akşamdan sonra
Doksana kadar oku, on daha ekle
Dilediğin şeref ve makama erişirsin
Büyüklük, heybet, yükselik ve kıymete
Hiç kimseye bir şey için muhtaç olmazsun
Bir hile ve zarar fecaatine uğramazsun
Gecelerin noksanlık getiren olayı
Sana sağlanan örtüyü, peşpeşe gelen
(İlâhî) tevfîk ve ferahlıklar
Her şeyin hilesinden güven içinde kalmayı
Fakirlik, sıkıntı ve kopukluktan güveni
Emir ve yasak sahibinin şiddetinden
Emin olmayı hiç de değiştiremez..
Eğer böyle yaparsan gelir sana bir gelen
Zeyd'den, Âmir'den seni doygun kılacak şeyle
Her vakit kadrin yükselmiş olur
Uzun yıllar nimet içre yaşarsın..

Hazret-i Ali efendimizin Fâtîha hakkında söylemiş olduğu bu kasideyi hem İmâm-ı Gazâlî, hem de Muhyiddin Arabî Hazretleri nakletmişlerdir.

YİNE FÂTİHA HAKKINDA SÖYLENEN MISRA'LAR

Fâtîha ile erişirsin sırra
Yüce şereflere uzun geceler
İnsanların gönlünde kalan sevgiye
Büyüklük, heybet ve güzel hale

O halde her gece Fâtiha için
Abdestli olarak gürültüden uzak
Güzel bir ders düzenle sen söyle
Bu tertibin sayısı Fâtiha'dan yana
Kemâl vechi üzere tam BİN olsun..
Ulaşırın dünyalıktan dilediğine kolayca
Her pahalılığın yanında bir ucuzluğa
Bu dediğimi yap ki doğruya bulasın
Zevsiz bir nimet içinde kalasın..

**

Yukarıda tercemesini sunduğumuz beyitlerin, fakîh Kut-
bü's-Sâlih Şîhâbûddin Ahmed bin Musâ el-Acbe'l'e ait olduğu
rivâyet edilmiştir. Cenâb-ı Hak bu zatın hürmetine bizi kendi
lütufyla menfaatlendirsin!.

Yine rivâyete göre bu zat, Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'i
rü'yasında görmüş, Resûlüllâh Efendimiz ona Fâtiha'nın sırrı-
ni anlatmış ve aşağıdaki misra'ları yazmasına izin vermiştir:

Gam ve kederlerin senden gitmesini
Her haksızlık ve hileden güvende kalmayı
Rızkin kolaylıkla sana yönemesini
Sıkıntı ve darlıktan sonra genişliği
Yüce makamların zevkine erişmeyi
Her hususta muradının verilmesini
Arzu ettiğin zaman
Fâtiha-i Şerîfeye mülâzemet et,
Çünkü onun zâhirî bin sırrı vardır
Bin de böylece batînî sırrı vardır
Onda var şifâ her hastalık ve derde
Buna işaret etmiştir Beşîr ve Nezîr
O'na saygı ve ta'zimler olsun her yanda
Farzlardan sonra oku onu yüz defa
Arasını bir söz ile kesme sakın
Bu her önemli işte bir şarttır
Ders yapman mümkünse onu bine çıkar

Tenha bir yerde, abdest üzere bulun
Bu senin dilediğinin en zaferlidir
Bu derlenip toparlanmakta, açılıp yayılmakta
Övgü değer iki yoldur ve her kırıga alçıdır
Kim de Allah'tan korkarsa, Allah ona
Bütün kolaylıkların çıkışlarını verir
Ya İlâhî! Mustafa'ya (S.A.V.) salâtın olsun
Bulutlar yağmur ile cömertlik ettiği sürece.

**

**YİNE EHL-İ HAVASS'DAN BAZISI FÂTİHA'NIN
FAZİLETLERİ HAKKINDA SU MISRA'LARI
SÖYLEMİŞLERDİR**

Zengin olarak sabahlamayı
Fakirlik ve darlığın ayrılmamasını
Arzu ettiğin zaman Fâtiha'ya dön
Ona mülâzemet et ve sakın bırakma
Onda hayat dolu birtakım esrar vardır,
Geceleyin Fâtiha'yı okumayı terketme
İşlerin sebepleri onunla yoluna girer
Onunla verilir sana her şeyin kabülü
Günlerin getirdiği şiddetler ayrılp gider
Sakın bu hususta gevşeklik ve gaflet etme
Fâtiha'dadır senin her murad u matlabın
(Salih) gönülleri birleştirmek ve de
(Kötü) gönülleri ayırmakta onun harflerini
Önemli hususlarda (unutma) sen yaz.
Fâtiha'dan nûr harflerini bir araya getir.
Onunla bütün gönülleri kendine çekersin
(Kötü gönülleri) ayırmak için başkasını yaz
Bunların hepsi de doğru ve denenmiştir.
Nazârin onunla uzar yer yer
Hepsi de bunun süratle idrâkle olur
Kesinlikle bin sayıp bu rakama ulaşır

İki binden yana say, o zaman sen üstünsün
Sevinç belirtileri sana doğru gelir
Razı olacağın ve arzu edecek ölçünde
Her olaydan korunursun da bu sana kâfi gelir
Korktuğun ve ürperdiğin her şeye karşı.⁷²⁴

Bilmiş ol ki, sûrelerin başında telâffuz edilen harfler yirmi sekiz tanedir. Bunların yarısı NUR, yarısı da ZULMET harfleridir. NUR harfleri ELİF - HÂ - SÂD - KAF - AYN - TÂ - KÂF - RÂ - HÂ - NÛN - MÎM - LÂM - YÂ.. dır. Bunları ELİF - LÂM - RA / KÂF - HÂ - YÂ - AYN - SAD / TÂ - SÎN / HÂ - MÎM - KAF - NUN kendinde toplar. Bundan başkası ZULMET harfleridir ki eskiden hakîmler bunları putları alın kısımlarına yazarlardı. Tâki putperestler ibâdet kasıyla itiyad edindikleri şekilde bunların önünde eğilsinler ve kendilerinde sağlam bir inanç havası devam etsin.

FÂTİHA'YI OKUMANIN ÖZELLİKLERİ VE BUNUN SAYISI VE YARARLARI

el-Hakîm diyor ki; bu sûrede bin zâhir, bin de bâtin olmak üzere iki bin hassa vardır. Âyetlerinin sayısı ise, ittifakla yedidir. Ne var ki bazısı En'amte aleyhim'i bir âyet saymaktadır; Besmele'yi değil. Bazısı da bunun aksini kabul etmektedir. Fâtiha yirmi beş kelimedir. Bazlarına göre yüz yirmi beş harfdır, bazısına göre de 123, bazısına göre de 130 harftir. Bu ihtilâf yazıya ve okumaya göre olmaktadır. Rûhu'l-Beyân ve Hanefî tefsîrlерinde de bu husus belirtilmiştir.

Şeyh Temîmî'nin bazı talebesinden rivâyet edildiğine göre, Miltan ülkesinde vebâ (salgın bir hastalık) baş göstermişti. (Malûm o devirde salgın hastalıklara karşı ciddî bir çare bulunamamıştı). Şeyh Temîmî Hazretleri maddî imkânların

(724) *Esrâr-i Fâtiha*.

yokluğu karşısında mânevî tedaviye baş vurdu. Hastaların üzerine her defasında Besmele çekilerek 41 defa Fâtiha okumasını emretti. Biz de öyle yaptık. Allah'ın izniyle hastalar şifa buldu. Fetevâ-i Sofiyye'de de bu husus nakledilmiştir.

Sabah sünnetiyle farzı arasında kırk bir defa Fâtiha okumaya devam eden kimse, ne gibi bir makam ve mevki arzu ederse onu elde etmiş olur. Fakir ise zengin olur; borçlu ise borcu ödenir. Hasta ise şifâ bulur. Zayıf ise güç ve kuvvet bulur. Garip ise izzet ve şeref elde eder. Halk arasında mukayese edilemeyecek kadar itibar kazanır. Süflî ve ulvî âlemlerde sevimli olur. Sözü dinlenir, işi beğenilir. Düşmanın yanında korkunç ve heybetli görünür. Dostunun yanında da son derece sevılır. O buna devam ettikçe Allah tarafından devamlı bir emniyet içinde bulunur.

Bulunduğu makam ve mevkiden azledilen kimse sabah sünnetiyle farzı arasında kırk gün bir noksantal yapmadan 41 defa olmak üzere her gün Fâtiha-i Şerîfe'yi okuyacak olursa, Cenâb-ı Hak onun makam ve görevini veya ondan daha iyisini verir Fâtiha'nın esrarı bereketiyle bu gerçekleşir. Allah ona salih bir evlâd da verir eğer kisır kalmış ise.

Belirtilen tertip üzere Fâtiha ağrı ve sizi hissedilen yere, özellikle göz ağrısına halis bir niyetle okunursa, Allah şifâ verir. Bu öyle bir sırdır ki bunu ancak Allah'ın tevfik verdiği kimseler bilebilir. Bu sırrı gizlemek gerekir. Ancak lâyik olana, gönülden inanıp kabul edene açıklanabilir.⁷²⁵

Allah bizi de, sizi de bu tertibe devam etmemizde başarılı kılsın. (Diyebiliriz ki, Fâtiha'nın böylesine şifâ olması, tıbbî bütün çarelere baş vurduktan ve gerekli bütün tedbirleri aldıktan sonra başlar. Tıbbın müdahale edemediği veya âciz kaldığı hastalıklarda elbette ki mânevî tedaviye başvurmak, Kur'an'dan şifa beklemek çok uygun olur. Bununla beraber bir taraftan maddî imkânlarla başvururken, mânevî çareleri de ihmâl etmemek çok yararlı olur.)

(725) *Esrâr-i Fâtiha*; *İmam el-Hakîm*.

DÜRRETÜ'L-ÂFÂK şahibi, ilm-i huruf ve evfak hakkında diyor ki: Her farz namazdan sonra Besmele ile birlikte yedi defa Fâtiha-i Şerîfe'yi okumaya devam eden kimseye Allah hâyırların kapısını açar. Allah ona, din ve dünya işlerinde yeterli sebep yaratır. Fâtiha'yı bir pamuk parçası üzerine yedi defa okuyup üfleyen ve sonra onu bir yara üzerine koyan kimseye Allah Fâtiha bereketiyle şifâ verir. (Bu da gerekli tıbbî müda-hale yapıldıktan sonra yapılmalıdır. Veya tıbbî müda-hale im-kânları bulunmayan bir ülkede, bir kabilede yapılabilir.)

Farz namazlardan sonra yirmi defa Fâtiha-i Şerîfe'yi okumaya devam eden kimse, her gün yüz defa bu sûreyi okumuş olur. Böylece Allah onun rızkını genişletir, durumunu iyileştirir, iç âlemini nurlandırır, işlerini kolaylaştırır, gam ve kederini giderir. Arzu ettiği izzet ve şerefi ona lütfeder. Fâtiha ile birlikte bereket iner, ihtiyaçlar karşılanır. Fâtiha'da erbâbı için sırlar ve nurlar vardır. Fâtiha dine, doğruluğa, Allah'a yönelmeye, başarılı olmaya, yardım görmeye, düşmanı kahretmeye üstün gelmeye, ibâdet etmeye, tâatte bulunmaya, merhamet ve şefkatli olmaya, sevimli kalmaya, yeterli bulunmaya, kötülükten korunmaya, güven içinde kalmaya, mülk edinmeye, irâde, ilim ve best sahibi olmaya, sevinç duymaya, anlayışlı bulunmaya, malda fazlalık elde etmeye, mevki sahibi olmaya, güzel bir hayat sürdürmeye, evdeki hizmetçileri ve çoluk çocuğu korumaya, zarar ve fesaddan uzak bulundurmaya, ilmin inceliklerini anlamaya, hikmet dolu konuları kavramaya, hakikat ifade eden ölçüde konuşmaya, mârifet sahibi olmaya delâlet eder.

Bütün bunlar Fâtiha-i Şerîfe'nin bereketi ve esrarı ile olur. Fâtiha'nın bir nice özellikleri vardır. Allah hayır kapılارını ona devam edene açar. Malında ve canında bereket bulur. Köklü konularda sözü geçerli olur. Allah onu zamanın üzücü olaylarından kurtarıp güveni içinde bulundurur. Açlık ve fakirlik gibi üzücü ve ezici şeylerden korur. Onun sevgisini gönüllere yerleştirir. Allah'tan (meşru olarak) ne isterse mutlaka kendisine verilir.

Evet bütün bu özellikler, ancak Fâtiha'ya devamlı elde edilebilir. Aynı zamanda ehil bir zattan müsaade almakla gerçekleşir. Nasıl ki biz, Peygamber'in (S.A.V.) mânevî huzurunda bunun müsaadesini meşâyihi kirâmdan almış olduk.

Bir rivâyette ise deniliyor ki: Fâtiha-i Şerîfe sabah namazından sonra otuz defa, öğle namazından sonra yirmi beş defa, ikindi namazından sonra yirmi defa, akşam namazından sonra on beş defa, yatsı namazından sonra da on defa okunur. Bu nun toplamı yüze ulaşır. Bu her iki yolda uygun ve güzeldir.

Her farz namazı müteakip yüz defa Fâtiha-i Şerîfe'yi okuyan kimse, buna devam ederse, sür'atle maksadına erişir. Kim de sabah namazından sonra Fâtiha'yı harfleri sayısınca (125) okursa, arzuladığı şeyi elde eder. Bunda şek ve şüphe yoktur. (Ancak arzulanan şey, iman gücünü artıracak, bilgiyi geliştirecek, ibâdet zevkini kökleştirecek ölçüde olmalıdır. Nefsin bitip tükenmeyen birtakım istekleri vardır ki çoğu gayr-i meşrûdur. Onlara kavuşturmak için okunursa hiçbir yarar elde edilemez ve sonuç da vermez).

Belirttiğimiz bu tertibin birçok esrarı ve özellikleri vardır. Deniliyor ki: Fâtiha'yı 125.000 defa harflerinin sayısınca hatmetmekte büyük faydalar vardır. Şöyledir ki: Fâtiha'nın bir harfini al, bin defa söyle; böyle onu belirtilen şekilde hatmetmiş olursun, diyenler vardır. (Daha uygun olani, 125.000 defa tekrarlayıp okumaktır. Harflerini alıp bin defa tekrarlamak pek matlub değildir).

Kim de Fâtiha-i Şerîfe'yi peygamberler, Bedir savaşına iştirak eden mücahidler ve Talût'un askerleri sayısınca (yâni 313 defa) okursa, arzu ettiği (meşru) maksadlar ve savunmlar kendisine hâsil olur. Bu sayıda büyük bir sır vardır. İnşâallah ileride ÂYET-İ KÜRSÎ bahsinde buna yer vereceğiz.

Allah'a yönelik Fâtiha-i Şerîfe'yi okumaya devam eden kimse arzusunu kendi nefsinde örnekendir ve okuduktan sonra (belirtilen sayı — 313 — tamamlanmış olacak) başka bir şey ummazsa, mutlaka Allah onun isteğini kabul buyurur ve bunu acele olarak lütfeder. Ben bunu birkaç defa denedim,

aynen gerçekleşti. Şüphesiz ki bu büyük bir sırdır, yüce bir kaderdir ki Allah onu sûrelerin en büyüğü olan Fâtiha'ya yerleştirmiştir. O halde Fâtiha'nın kıymetini bil, sırrını ifşâ etmeli..

Mârifet erbabından bazı ilim adamları, Fâtiha-i Şerîfe'nin bini zâhir, bini bâtin olmak üzere iki bin özelliğinin bulunduğu söylemişlerdir. Gece ve gündüz bu sûreyi okumaya devam eden kimseden tembellik ve korku kalkar. Allah onun içini ve dışını her türlü nefsanî âfetlerden, şeytanî isteklerden temizler. Allah ona hem zâhirde, hem bâtında Ledünnî ilim ilham eder. Fâtiha'yı okuyan tam bir istikamet üzere bulunur.¹²⁶

Hâdimî merhum diyor ki: Sofî, oturarak, ayakta iken, süvari bulunurken, yaya yürüken ve bütün durumlarında Fâtiha-i Şerîfe'yi okumaya vaktini ayıracak ve bunda iktisar yapacaktır. (Allah bizi de, sizi de buna devam etmemiz için muvaffak etsin!.)

Şeyh el-Bevnî (rahmetullahi aleyh) Şemsü'l-Maarif adlı kitapta diyor ki: Allah bizi ve sizi muvaffak eylesin! Şüphesiz ki Fâtiha-i Şerîfe'nin hayret verici hassaları vardır.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki: «**Kim Fâtiha'yı döşeğine uzandığında okur ve beraberinde üç İHLÂS ile MUAVVAZATEYN'i de okursa, ölümden başka her şeyden güven içinde olur.**»

İbni Abbas (R.A.) diyor ki :

«Hazret-i Ali'nin (R.A.) oğlu Hz. Hasan hastalandı. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buna çok üzüldü. Cenâb-ı Hak O'na vahyederek, içinde (F) harfi bulunmayan sûreyi oku, diye buyurdu. (F) âfettendir. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz içinde su bulunan bir kaba Fâtiha'yı kırk defa okuduktan sonra Hazret-i Hasan'ın ellerini, ayaklarını, yüzünü ve başını, bedenin açık ve kapalı yerlerini o su ile yıkadı. Allah da ondan elem ve rahatsızlıklarını giderdi.»

Rivâyete göre İbni Şâ'bî, yan ağrısından müştekî bulunu-

yordu. Ona denildi ki: Kur'ân'ın esası olan sûreye mülâzemet et!. O Fâtiha-i Şerîfe'dir. Biz İbni Abbas'dan (R.A.) duyduk ki: Her şeyin bir esası vardır; Kur'ân-ı Kerîm'in esası ise Fâtiha'dır. Fâtiha'nın esası da Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm'dir.

Şeyh Muhyiddîn Arabî (K.S.) Hazretlerinden yapılan rivâyete göre, demişler ki: «Kimin bir hâceti varsa, akşam namazının farzını ve sünnetini kılıp henüz yerinden kalkmadan kırk defa Fâtiha-i Şerîfe okusun ve sonra muradını Allah'dan istesin. Şüphesiz ki Allahü Teâlâ onun muradını mutlaka yerine getirir. Bu denendi ve fayda sağlandı. Bu sayı tamamlanınca şu duâyı okusun :

**الْمَهِمُ عَلَيْكَ كَافِيْ عَنِ السُّؤَالِ أَكْفَنِيْ بِحَقِّ الْفَاتِحَةِ سُؤَالًا وَكَرْمَكَ
كَافِيْ عَنِ الْمَقَالِ أَكْرَمْنِيْ بِحَقِّ الْفَاتِحَةِ مَقَالًا وَحَصَلَ مَا فِيْ ضَمِيرِي**

«Ya İllâhî! Senin ilmin benim isteğime yeterlidir. Fâtiha'nın hakkı için istek yönünden sen bana kâfi ol!. Senin kermenin benim sözüme karşı kâfidir. Fâtiha'nın hakkı için bana kâfi ol!. Gönlümde olanı meydana getir!»

Cenâb-ı Peygamber (S.A.V.): «Fâtiha, mü'minlerin makсадına açılan kapıdır. Kim onu yedi gün abdestli olarak günde yetmiş defa okur da tertemiz bir suya üfler ve onu içerse, Allah kendi fazl u kereminden ona ilim ve hikmet verir, hafızını fâsit düşüncelerden temizler, onun zekâsını artırır, hafızasını güçlendirir. Artık bir daha unutma olur.»

Sîri'i'l-Fâtiha adlı kitapta da bu rivâyetlere yer verilmişdir.

Fâtiha'nın özelliklerinden biri de şudur :

«Sabah sünnetiyle farzı arasında onu kırk defa okuyup göz ağrısı gidermeğe niyet ettiğin takdirde, Allah'ın izniyle çok kısa zamanda iyileşir.»

Zamanımızda bu tertip hem göz ağrısı için, hem de başka hastalıklar için yararlıdır. Çünkü bu birçok defa denenmiş ve olumlu sonuç alınmıştır. Hamd Allah'a olsun.. Bundaki sır ise,

ağrı duyanın ve bu işe azmedenin iyi niyeti ve hüsn-ü zannıdır. (Tekrar edelim ki tıbbın gösterdiği çarelere başvuruduktan sonra bu tertibe kapı açılırsa yararlı olur. Ama mevcut tıbbi imkânları ve çareleri bir tarafa itip sadece bu yoldan tedaviye gitmek pek başarılı olmaz. Çünkü Allah'ın kanunları değişmez. O, her türlü çareye ve tedbire baş vurduktan sonra müsbat bir netice elde edemeyen, bu yüzden kendisine gönülden yüz çeviren kullarına kendi katından şifâ verir. Tedbir almadan yalnız mânevî yoldan tedaviye gitmek, TEVEKKÜL kaidesine ters düşer.)

Yukarıda belirttiğim sayıca ağriyan dış üzerine okunursa, Allah'ın izniyle iyileşir, ağrı durur. (Bu da aynı ölçüler içinde olmalıdır.)

Yine belirtilen sayıda Fâtiha'yı yolcunun kafasına okursa, Allah onu korur ve sâlimen evine çevirir.

Fâtiha-i Şerîfe'ye bağlı bulunan bir kimse yüzyirmibir defa okuyup bitirdikten sonra on defa üflese, o kimseyi Allah o kayıttan kurtarır. Böyle olanların bunu denedikleri ve müsbat sonuç aldıkları bilinmektedir. (Eli kolu bağlı bir kimsenin Allah'tan başka yardımcısı kalmadığında, Fâtiha-i Şerîfe'yi okuyup onun sahibinden kurtuluş beklemek kadar tabii ne olabilir? Allah bu durumda olan ve bütün sebeplerden kopan inanmış bir kimseye şüphe yok ki Fâtiha-i Şerîfe bereketiyle yardımda bulunur).

Sâlihlerden bazıı şöyle demiştir: Bir kimse elini ağrı duyuğu yerine üzerine bırakır ve yedi defa Fâtiha-i Şerîfe okur ve «Allah'im! Hissettiğim şu ağrının kötüüğünü benden gider. Çok mübârek, ağır başlı ve oturaklı, son derece güvenilir olan peygamberin Muhammed'in (S.A.V.) dâvetiyle beni bu acıdan kurtar» derse Allah ona şifâ verir. Bu denenmiş ve müsbat neticeler alınmıştır.⁷²⁷

Hayır kapılarının açılması, rızkın genişlemesi için Fâtiha'nın şu özelliği vardır: Yeni ay'ın pazar günü (ay a) baksın ve BESMELE ile birlikte yetmiş defa Fâtiha-i Şerîfe'yi oku-

sun Pazartesi günü altmış defa, çarşamba günü kırk defa, perşembe günü otuz defa, cuma günü yirmi defa, cumartesi günü on defa olmak üzere her gün onar onar eksilterek devam etsin. Böylece Fâtiha-i Şerîfe'yi yedi günde bu tertip üzere her ay okusun.

Medine-i Münevvere'de Hind ulemâsından olan şeyhim bana böyle icâzet verdi ve o da kendi şeyhinden şöyle nakledip anlattı: «Şeyhim halkın bulunmadığı bir yerde oturuyor, etrafında da bir hayli müridi yer alıyordu. Şeyh efendi buların günlük yemek ve içmesini verir ve herkesin tabiatına uygun bir gıda maddesi takdim ederdi. Bununla beraber şeyhimin ne bir kazancı, ne de bir ticareti vardı. Sadece Fâtiha ile tasarrufta bulunurdu. Şeyhim bunu bana hicri 1262 yılında anlatmıştı.»

Yapılan sahîh rivâyette, Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz bûyûrdular ki: «Gece ya da gündüz oniki rek'at namaz kılan ve her rek'atinde Fâtiha-i Şerîfe'yi ve bir sûreyi okuyan, her iki rek'atte teşehhide oturan, selâm veren; son iki rek'atte teşehhidden sonra secdeye varıp selâm vermeden önce Fâtiha'yı yedi defa, Âyet-i Kürsî'yi yedi defa okur, sonra da şu tesbihî on defa tekrarlar: Lâ ilâhe illâllâhü vahdehû lâ şerîke leh lehûl mülkü ve lehûl hamdü ve hüve alâ külli şey'in kâdir, ve bunu müteakip şu duâyi okur :

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ بِمَعَادِكَ الْعَزَمَ مِنْ عَرْشِكَ وَمُنْتَهَى الرَّحْمَةِ
مِنْ كِتَابِكَ وَبِإِسْمِكَ الْأَعْظَمِ وَوَجْهِكَ الْأَعْلَى وَكُلِّ كِتَابِكَ الْتَّامَةِ
أَنْ تَقْضِيَ حَاجَتِي

«Allah'im! Senden ARŞ'in izzet dolu akıdlarıyla, kitabının esen rahmet müntehasiyle, senin büyük ve yüce isminle, tastamam sözlerinle (sana yönüp) hâcetimi yerine getirmeni istiyorum.»

Der ve sonra hâceti ne ise onu ister. Sonra da başını kal-

dırıp sağa sola selâm verirse, şüphesiz ki Cenâb-ı Hak onun hâcetini yerine getirir.»

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz devamlı buyurdular ki :
«Bunu alçaklıra, beyinsizlere, ahlâksızlara öğretmeyin. Çünkü bu kabul olunan bir duâdır.»⁷²⁸

İlim adamlarından bir kısmı diyor ki: Seher vaktinde kim Fâtiha'yı kırk bir defa okumaya devam ederse, Allah ona rizik kapılarını açar, işlerini kolaylaştırır, zahmetsiz külfetsiz olarak işlerini yürütür. Allah'ın izniyle buna mazhar olur. Hâvâssi'l-Kur'an'da da bu husus belirtilmiştir.

FÂTİHA'NIN ÖZELLİKLERİ

Her hayrin kapısını açmak, ya da her şerri def'etmek isteyen kimse, bunu Fâtiha-i Şerîfe ile yapmak istiyorsa, onu harfleri sayısınca, ya da peygamberlerden resûl olanlar sayısınca (313 resûl) veya üç günde bin defa, ya da beş veya yedi günde bin defa okusun; muradı yerine gelmiş olur. Ancak bu nu abdestli bir şekilde kîbleye yönelik olarak okuması ve okurken de ara yere dünya sözü sokmaması, sayı bitinceye kadar böyle devam etmesi gereklidir. Eğer bu vaziyette halvette çekilir üç veya beş ya da yedi gün oruçlu bir vaziyette riyazette bulunursa, halvet esnasında birtakım esrar zâhir olur. Özellikle cuma gecesi ve gündüzü... Cuma sabahı da olabilir. Ancak kendisine zâhir olan esrarı gizli tutacak, halka duyurmaya cak.. Bu durumda Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e çokca salât u selâm verecek, onun şefaatini umacak, vakit namazlarını vakti girince kılacak, sünnetleri de tamamen yerine getirecek ve devamlı abdestli bulunmaya çalışacak, güzel kokular (buhur ve benzeri şeyler) kullanacak, ud ve anber gibi güzel kokuşlu şeyleri yakıp tütsülenecek. Yedi günde matlubu yerine gelmeyecek olursa, ikinci hafta bulunmaya sabredecek...

Susuzluktan ,açılıktan korkan kimse, sabahlayınca Fâtiha'yı okuyup eline üfledikten sonra ellerini yüzüne sürer, ka-

(728) Nihâye Şerh-i Hidâye; İbn Mes'ud'dan (R.A.).

rın nahiyesine dokundurursa, Allah o gün Fâtiha bereketiyle ona kâfi olur.⁷²⁹

Susuzluktan, açılıktan korkan kimse, sabahlayınca Fâtiha'yı okuyup eline üfledikten sonra ellerini yüzüne sürer, kârin nahiyesine dokundurursa, Allah o gün Fâtiha bereketiyle ona kâfi olur.⁷³⁰

FÂTİHA'NIN TASARRUFU HAKKINDA BAZI ÖZELLİKLER (Kİ BUNLAR EN BÜYÜK VE EN ÜSTÜN HASSALARIDIR)

Yapılan rivâyete göre Hazret-i Ali (R.A.) buyurdu ki :

«Aşağıdaki tertib üzere kim Fâtiha'yı okursa, dünya ve âhiretin bütün murad edilen şeylerine kolaylıkla kavuşur, Allah Âdem çocukların kalblerini ona müsahhar eder, üzerinden bütün belâları kaldırır, onu dünya ve âhiretteki kaymalarдан kurtarır. Q bunu her gün bir defa okur.

Tertip şudur :

Kimşelerin olmadığı bir yerde güzel abdest alınmış bir vaziyette, beden tertemiz, elbise öylesine temiz bulunur. Nâfile olarak iki rek'at namaz kılار, selâm verdikten sonra yetmiş defa İSTİĞFAR'da bulunur. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e yetmiş defa salât u selâm getirir ve bu tertibi yetmiş kere okur sonra hâcetini dile getirir. Şüphesiz ki Allah onun hâcetini o gün yerine getirir ve belki o saatte... Ona birçok kalb ve esrar kapıları açar, kendi lütf u keremiyle onu zengin kilar.

Serîf Buhârî diyor ki: Fâtiha'yı bu tertip üzere okumaya devam eden kimse dünya ihtiyaçlarında hiç kimseye muhtaç olmaz. Allah ona gayib kapılarını açar.

Şeyh-i Ekber Muhyîddin Arabî diyor ki :

«Tertiplendiği şekilde kim Fâtiha'yı her gün yedi def'a okursa halktan gizli ve örtülü olan GAYIB ÂLEMİNİ temaşa eder Meleküt âleminden olan ruhanilere muttalî olur. Ceberut âlemiyle irtibat sağlar. Süflî âlemden kopar. BEKA âle-

(729) Esrâr-i Fâtiha.

(730) Bahriü'l-Mârif.

miyle tam bir bağlantıla bağlantı kurar. Dünyevi ve uhrevi maksatlarıyla kurtuluş ve zafer yolunu elde eder. Allah'ın minnet ve keremiyle, feyiz ve lütfuyla bu esrara vâkif olur..»

Fâtiha'nın Esrarı adlı kitapta da buna yer verilmiş ve açıklaması yapılmıştır.

Yeryüzünün en fakiri, kulların en zayıfı ben derim ki: (Hamîd ve Mecîd olan Allah bana yardımcı olsun.) Ben bahsedilen tertiplenmiş Fâtiha'yı aşağıda belirtildiği üzere Medîne-i Münevvere'de buldum ve onu kendime vird edindim, beş vakit namazdan sonra devam ettim. Ancak bunu yaparken meşâyihtan izin almamıştım. Zaten izin alacak bir şeyhe de rastlamamıştım. Muvacehe-i şerîfede bulunduğu sırada Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'den sordum. Bunun üzerine rü'yamda İmam Ali (R.A.) Hazretleri'ni gördüm; o bana izin verdi. İmam Ali'nin sağ elini öptüm. Sonra bu rü'yamı Ebû Kubeys'te şöhret bulan Şeyh Muhammed Sünûsî Hazretleri'ne sordum. Bana: «Bu sana yeter, bu sana yeter evlâdım! Bu ruhanî bir icâzedir» buyurdu.

Tertip şöyledir :

Fâtiha'nın her yedi âyetinden biri haftanın bir gününe karşılık konmuştur; o günlerde tasarruf edecek ulvî ve süflî âlemden olan ruhanîlerle beraber. Günlerin isimleri ve harfleri de yerleştirilmiştir. Bunu iyi anla, tâki Allah sana kapınızı açmış ola..

BİRİNCİ GÜN, PAZAR : Bu günde Bismillâhi'r-rahmâni'r-rahîm elhamdü lillâhi rabbil âlemîn der ve ilâve edersin :

Ya Hayyü, ya Kayyûm! Ey Revkayaîl! Cevap ver.. İşiterek ve itaat ederek, sen ve hizmetçin Muzhib, Elhamdü lillâhi rabbilâlemîn hakkı için, el-Hayyûl kayyûm hakkı için cevap ver.. Efendimiz Muhammed (S.A.V.) hakkı için, arşın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için, ebced. Er-rahmâni'r-rahîm.. Ya Raûf, ya Atûf!. Ey Cibrîl, (A.S.) sen ve ebyaz olan hizmetçin, cevap verin.. er-rahmân hakkı için, Raûf ve Atûf hakkı için, Efendimiz Muhammed (S.A.V.) hakkı için, Arş'ın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için.. Hevvez.

Mâlik-i yevmi'd-din.. Ey kalbleri ve gözleri çeviren!. Ey Semsemâîl! İşiterek ve itaat ederek cevap ver. Sen ve Ahmer olan hizmetçin; Mâlikî yevmi'd-din hakkı için, kalbleri ve gözleri çeviren Allah hakkı için, Efendimiz Muhammed (S.A.V.) hakkı için, Arş'ın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için, Tikele..

Iyyâke na'büdü ve iyyâke nestâin. Ya Serî, ve ey Karib (sür'atlı ve yakın olan)! Ey Mikâîl! Sen ve hizmetçin Berkan işiterek ve itaat ederek cevap verin, Iyyâke na'büdü ve iyyâke nestâin hakkı için, Serî'l-Karib hakkı için, Efendimiz Muhammed (S.A.V.) ve Arş'ın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için.. Muttasi'..

İhdinâ's-sîrata'l-müstakîm. Ya Kaadir, ya Muktedir!. Ey Sarfeyâîl! Sen ve hizmetçin Şemhûreş işiterek ve itaat ederek cevap verin.. İhdinâ's-sîrata'l-müstakîm hürmetine, el-Kaadîr ve'l-Muktedir hakkı için, Efendimiz Muhammed (S.A.V.) ve Arş'ın ayağına müvekkel olan melekler hakkı için.. Faskar..

Sîrata'llezîne en'amte aleyhim. Ya Alîm, ya Hakîm!. Ey Iyneyâîl! Sen ve hizmetçin Zevbeaa işiterek ve itaat ederek cevap verin.. Alîm ve Hakîm olan Allah hakkı için ve Efendimiz Muhammed (S.A.V.) ile Arş'ın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için... Şetsah..

Gayri'l-mağdûbi aleyhim veladdâllîn. Ya Kahir, ya Azîz!. Ya Kesfeyâîl! Sen ve hizmetçin Meymun işiterek ve itaat ederek cevap verin. Kahir ve Azîz olan Allah hakkı için ve Efendimiz Muhammed (S.A.V.) ile Arş'ın ayaklarına müvekkel olan melekler hakkı için.. Zedzağ..

Ey ruhânî melekler, ey ulvî ve süflî âlemden olan melekler! Ey Fâtiha'nın hizmetçileri! Cevap ..:p bana gelin. Bana meded edin ve yardımدا bulunun. Bütün işlerimde benden yana olun..

el-Veha 2 — el-Acel 2 — es-Saa' 2 — Yedi âyetli Fâtiha ve Kur'ân-ı Azîm hakkı için, Fâtiha'da ve Kur'ân'da bulunan esrar ve berekât hakkı için.. Sizin itikat ettiğiniz azamet ve bürhan hakkı için.. Efendimiz Muhammed (S.A.V.) hakkı için..

Yeşil Refef'ini benim emrime ver. Çünkü sen her şeye kaadir. sin. Senin rahmetinle bunu istiyorum. Sen merhamet edenle. rin en çok merhamet edicisin.¹⁷³¹

BİR FAYDA

Ruhanileri teshir etmek veya âdemoğullarının kalbini kazanmak ya da birçok hayırları elde etmek veya bütün şerleri def'etmek için Fâtiha ile tasarrufta bulunmak isteyen kimse, sabah namazından sonra veya geceleyin aşağıdaki tertibi okusun. Ve her birine başlarken Besmele ile başlasın. Şüphesiz ki bu tertipte büyük bir sırr ve üstün kerem vardır.

Pazar günü El-hamdü lillâhi rabbil âlemîn âyetini 616 defa, pazartesi günü Er-rahmâni'r-rahîm âyetini 619; Mâlikî yev-mî'd-dîn âyetini salı günü 242 defa; İyyâke na'büdü ve iyyâke nestâîn âyetini çarşamba günü 856 defa; İhdinâ's-sîrata'l-müs-takîm âyetini perşembe günü 1073 defa; Sîratallezîne en'amte aleyhim âyetini cuma günü 1837 defa; Ğayri'l-mağdûbi aleyhim veladdâllîn âyetini cumartesi günü 4233 defa okur. Bunu belli bir isim üzerine okumaması gereklidir. Aksi halde kendisine zarar verebilir. Bu hususta gözünü aç, dikkatli ol (bu esrarı en iyi ve en hayırlı işlerde kullan)..

FÂTİHA'NIN BİRTAKIM TECELLİLERİNİ KULLANMAK

Böyle bir şey arzu ettiğin zaman hangi ay olursa olsun, ayın ilk gecesi tenhaya çekilir, Fâtiha sûresini doksan dokuz defa okursun. Esmâ-i Hüsnâ'yi (Allah'ın doksan dokuz güzel isimlerini) de bir defa okursun. İkinci gece Fâtiha'yı doksan sekiz defa, ESMÂ-İ Hüsnâ'yi iki defa okursun. Böylece her gece Fâtiha'yı bir eksik sayı ile, Esmâ-i Hüsnâ'yi bir kere fazla yapmak suretiyle okur, tâ on beşinci geceye kadar böylece devam edersin. Onaltıncı gece Fâtiha'yı bir sayı fazla yaparak, Esmâ-i Hüsnâ'yi bir eksik kılarak ayın sonuna kadar bu ameliyeyi yaparak okursun. Böylece muradın tamamlanmış olur.

¹⁷³¹ Bu, Fâtiha'nın bir sırrıdır ki ancak ehli olan bilir.

Ruhânilerden sana arkadaşlık edecek olanlar kûlfetsiz bir şekilde gelirler ve sana güzel suretlerde görünürler. Bu kardeşliğiniz yeşil bir ipek üzerinde olur. Bu hususta çok uyanık bulun. Belirtilen gecelerde Fâtiha'yı ve Esmâ-i Hüsnâ'yı okurken ve en son gece Fâtiha'yı 600 defa tilâvet ederken müteyakkız bulun. Okuma işi bitince hiç konuşma ve sağ yan üzeri yatağına uzan, yüzünü kibleye çevir. Rü'yanda sana arzu ettiğin haberini getirirler. Allah'ın izniyle bu gerçekleşir.¹⁷³²

FÂTİHA İLE TASARRUFTA BULUNMAK

Büyükümüz Abdülvehhab Şârânî Hazretleri'nden rivâyet edilmiştir: Akşam namazı müstesna olmak üzere her farz namazdan sonra Fâtiha-i Şerife on sekiz defa okunur. Bunun müddeti yirmi sekizdir. Duâ makamında yapılır. Besmele çekilmez sadece teavvûz edilir. Sonunda âmîn denilmez, hâzfe dilir. Yüz defa tamamlanınca şu duâ yapılır :

¹⁷³² Fâtiha'nın bu tecellişi, ancak sâlih kişilerde kendini gösterir. İtikadî zayıf, ahlâki düşük, ibâdeti zevksiz olanlar bu tecelliye mazhar olamazlar. (Mütercim)

آعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ السَّيْطَانِ الرَّجِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ حَمْدًا
 يَفْوُقُ حَمْدَ الْحَامِدِينَ حَمْدًا يَكُونُ رِضًا وَمَرْضَى عِنْدَ رَبِّ الْعَالَمِينَ
 الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الَّذِي دَحَى الْأَرْضَ وَالْأَقَالِيمَ وَأَخْتَصَ مُوسَى الْكَلِمَ
 وَأَخْيَا الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ وَسَمِيَّ نَفْسَهُ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ فَهُمَا اتَّهَمَ
 جَلِيلَنِ فِيهِمَا شِفَاءٌ لِكُلِّ سَقِيمٍ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ الَّذِي لَيْسَ لَهُ
 مُنَازَعٌ فِي الْمُلْكِ وَلَا شَرِيكَ وَلَا قَرِينَ وَلَا وَزِيرَ وَلَا مُشَيرٌ وَلَا مُعِينٌ
 بَلْ كَانَ قَبْلَ الْعَوَالِمِ كُلُّهَا أَجَعَيْنَ أَنْتَ الْمُجِيطُ بِجَمِيعِ السَّلَاطِينِ
 وَالسَّيَاطِينِ وَعَوْنَى عَلَى الْأَبْعَدِينَ وَالْأَقْرَبِينَ وَوَجَهْتَ
 عَلَى الْأَجْنَاسِ الْمُخْتَلِفَةِ إِيَّاكَ نَعْبُدُ بِالْأَفْرَارِ وَنَعْرَفُ بِالْتَّقْصِيرِ
 وَنَسْتَغْفِرُكَ مِنَ الذُّنُوبِ وَنَتُوبُ إِلَيْكَ وَنَشْهَدُ أَنَّ لَا إِلَهَ إِلَّا
 أَنْتَ وَحْدَكَ لَا شَرِيكَ لَكَ وَأَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُكَ وَرَسُولُكَ صَلَّى
 اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ عَلَى كُلِّ حَاجَةٍ مِنْ حَوَانِجِ
 الدُّنْيَا وَالَّذِينَ يَا هَادِي الْمُضِلِّينَ لَا هَادِيَ غَيْرَكَ اهْدِنَا الصِّرَاطَ
 الْمُسْتَقِيمَ صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
 وَالْأَضَالِلِينَ اللَّهُمَّ يَا مَالِكَ رِقَابِ الْعَوَالِمِ كُلُّهَا لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ
 إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ رَبِّنِي مِنَ الْغَمِّ يَا مُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ فَرِجِ
 الْكَرَبَ عَنِّي يَا مُفْرِجَ أَعْنَ الْمُكْرُوبِينَ يَا رَبَّ يَا غَيَّاثَ الْمُسْتَغْبَثِينَ
 أَكْفُنِي وَنَجِنِي مِمَّا أَخَافُ وَأَحَذِرُ وَسَعِنِي الْمُلْكَ الْأَحِيْضِرِ
 يَا مُغْيِثُ أَغْثِنِي يَا مُغْيِثُ أَغْثِنِي وَذَا النُّونِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا
 فَظَنَّ إِلَى قَوْلِهِ نَجِي الْمُؤْمِنِينَ وَصَلَّى اللَّهُ عَلَى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ
 وَعَلَى أَلِه الطَّاهِرِينَ وَصَحَابَتِهِ أَجَمَعِينَ وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

Duânın anlamı :

«Kovulmuş, lânetlenmiş şeytandan Allah'a sığınırmış. Hamd âlemlerin rabbi Allah'a mahsustur. Öyle bir hamd ile O'na hamdediyorum ki hamdedenlerin hamdine uygun olur. Öyle bir hamd ile ki, o ilâhî rızaya uygun düşer. O öyle Rahmân ve öyle Rahîm'dir ki, yeryüzünü, iklimleri döşeyip süllemiştir. Musâ Peygamber'i Kelimullah olmaya has kilmiş, çürümüş kemikleri diriltmiştir. Cenâb-ı Hak kendini RAHMÂN ve RAHÎM olarak anmış. Bu ikisi kadri yüce isimlerdir ve her derde şifâdır. Mâliki yevmi'd-dîn = Din gününün yegâne sahibi'dir. Ona onun mülkünde hiçbir çekişen ve hiçbir ortak olan yoktur. Onun hiçbir yakını (nesep yoluyla akrabası) ve veziri ile müşiri de yoktur. Yardımcısı da olmaz. O bütün âlemlerden öncevardı (ve hep var olacaktır).»

«(Allah'ım!) Sen bütün hükümdarları ve şeytanları (kudretinle, hükümrânlığıyla) kuşatmışsun. Uzaktakiler ve yakınlardan kiler üzerine bana yardımcı ol ve beni muhtelif cinslere doğru yönelt.. İyyâke na'bûdi = Ancak sana ibâdet ederim, ikrar ile kusurumu itirafта bulunur, günahlarımdan dolayı sana tevbe ve istigfar ederim. Senden başka ibâdetle lâyik ilâh olmadığına, bir olduğuna, eşin - ortağın bulunmadığına şehadette bulunurum. Yine şahdet ederim ki, Muhammed senin kulun ve resûlündür. İyyâke nestâîn = Ancak senden yardım isterim. Ey sapittirilmişleri doğru yola eriştire! Senden başka doğru yola eriştirici bulunmaz. İhdinas sıratıl müstakîm sıratalleziyne en'amte aleyhim gâyri mağdûbi aleyhim velâdâllîn = Bizi doğru yola eriştir, kendilerine nîmetini sunduğun kimselerin yoluna. Gazaba uğrayanların azıp sapanların yoluna değil... Allah'ım, ey âlemlerin dizginini elinde tutan, her şeye sahip bulunan! Senden başka (hakiki) ilâh yoktur. Seni temizlerim. Şüphesiz ki ben zalimlerdenim. Beni gam ve kederden kurtar, ey mü'minlerin kurtarıcısı!. Benden sıkıntı ve kederleri gider, ey sıkıntıda olanları ferahlatıcı kapılar açan! Ey Rabb! Ey meded ve yardım umanlarının yardımına erişen!. Sen benim için kâfi ol, korktuğumdan beni kurtar,

beni yemeşil bir mülke sahip kıl.. Ey yardıma erişen, beni kurtar, imdadıma yetiş!. Ey yardıma erişen, imdadıma yetiş! (Zünnün hakkında söylediğimizi de an. O, öfkelenerek giderken, kendisini sıkıntıya sokmayacağı sanmıştı; fakat sonunda karanlık içinde: «Senden başka ilâh yoktur. Sen münezehsin. Doğrusu ben haksızlık edenlerdenim» diye seslenmişti. Biz de ona cevap verip, onu üzüntüden kurtarmıştık. Mü'minleri de böylece kurtarıriz.)⁷³³

Allah'ın salât u selâmi Efendimiz Muhammed'e (S.A.V.) onun tertemiz hanedanına ve bütün ashabına olsun. Hamd, âlemlerin Rabbi Allah'a mahsustur.»⁷³⁴

FÂTİHA'YI YAZMANIN ÖZELLİKLERİ VE İNSANLARA BU HUSUSTA OLAN FAYDALAR...

Bilmiş ol ki Fâtiha-i Şerîfe, dertleri ve elemeleri giderir, âfiyeti süratlendirir. Bu hususta birçok sahîh haberler ve açık eserler Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'den vârid olmuştur. «Fâtihatü'l-Kitab, her derde devâdır.»

İlim adamlarımızdan bazıı demiş ki: Fâtiha-i Şerîfe'yi tertemiz bir kap içine yazıp onu su ile silip (ruhî bir hastalığa tutulmuş) hastaya içirildiği takdirde Allah'ın izniyle şifâ bulur. Veya o su ile hastanın bütün bedenine meshedilir, yâni sürürlür. Özellikle ağrı hissettiği nahiye üç defa sürürlür ve şöyledenilir :

اللَّهُمَّ اشْفِ فَانَّ الشَّافِي لِلَّهُمَّ أَكْفِ فَانَّ الْكَافِي لِلَّهُمَّ
عَافِ فَانَّ الْمَعَافِي

«Allah'ım! Sen şifâ ver. Çünkü sen şifâ vericisin. Allah'ım! Sen kâfi ol buna, çünkü sen kâfisindir.. Allah'ım! Sen âfiyet ver. Çünkü âfiyet vericisin.»

(733) Enbiyâ süresi, ayet: 87.

(734) Fethü'l-Mecid.

Böyle yapılınca hasta, Allah'ın izniyle hastalıktan kurtulup şifâ bulur. Meğer ki eceli gelmiş ola.. O takdirde kurtulmasına imkân yoktur.

Fâtiha-i Şerîfe temiz bir kaba yazılıp temiz bir su ile silindikten sonra, o su ile hasta (daha çok ruhî deprasyon geçiren) yüzünü yıkarsa, Allah'ın izniyle şifâ bulur. Kalbinde bir başkalaşma duyan, ağrı, sizî hissedenden veya çûpînîp istirap çekken kimse içecek olursa, Allah'ın izniyle sâkinleşir, elem ve acısı kalmaz.

Fâtiha-i Şerîfe'yi za'feran ve misk karışımı bir mürekkeple yazıp gül suyu ile silip içecek olursan, zekân açılır, hafızan kuvvetlenir. Hafızasında bir şey tutamayan kimse yedi gün bunu içecek olursa bönlüğü zail olur, işittiğini hatırlarda tutma yeteneğine sahip olur.

Bunu temiz bir kaba yazıp gül yağı ile sildikten sonra ağrı çeken kulağa akıttığın takdirde iyileşir ve bir daha ağrı görmez.⁷³⁵

Yine temiz bir kaba yazıp kınaçığı yağıyla sildikten sonra yetmiş kere Fâtiha'yı üzerine okuyup kaldırırmakta fayda vardır. İhtiyaç duyulduğunda kullanılırsa romatizma, felç, râhim kanaması, bel ağrısı gibi rahatsızlıklara iyi gelir. Şöyledi ki, kınaçığı yağı ağrı duyulan nahiye sürürlür.⁷³⁶

Bunun gibi Fâtiha'da birçok havâs vardır. Bunların hepsini burada sayıp sıralamamız mümkün değildir.

ÇOCUĞUN AÇIK-SEÇİK KONUSABILMESİ İÇİN

(Bilindiği gibi güzel konuşmak, iyi cümle kurmak, kelimeli yerli yerinde kullanmak bir sanattır. Buna «fesahat-i lisân» denir. Eğitimin, aile kültürünün, cemiyet kültür seviyesinin bunda büyük te'sirleri vardır. Bütün bu vasitalara baş

(735-736) Gülyağının kendine özgü te'sirleri vardır. Aynı zamanda antiseptiktir. Kınaçığı yağı hem antiseptiktir, hem de yakıcıdır. Sıtrları tahrîk eder ve ağrıları giderir. Böylece maddi ve manevi tedavi bir araya gelmiş oluyor. (Mütercim)

vurulduktan sonra bir de mânevî vasıtalara baş vurmakta yarar vardır.)

Fâtiha-i Şerîfe cam bardaşa yazılır. Sonra temiz su ile yıkanıp elde edilen bu su çocuğa içirilir. Fâtiha ile birlikte şunları da yazmanın büyük faydası vardır: Âyet-i Kûrsî, Rabbişrahî Sadî ve Yessîrlî emrî ve hâlî ukdeten min lisanî yefka-hu kavlı ile ve yükellimû'n-nâse fi'l-mehdi ve kehlen âyeti ile Kaalû keyfe nükellimû men kâne fi'l-mehdi sabiyya âyeti ve Kaale innî Abdullâhi ataniye'l-kitabe ve'l-hikmete ve tefehhem-nâhâ Süleyman... Şâkirîn'e kadar, Kaaleta e'tinâ taaiîn lillâhi rabbi'l-âlemîn âyeti yazılır.⁷³⁷

el-Hakîm (rahmetullahi aleyh) diyor ki :

«Cuma akşamı yatsı namazından sonra za'feran ve gülyağı karışımı mürekkeple ceylân derisine Fâtiha-i Şerîfe'yi ve sûrelerin başında bulunan Elif - Lâm - Mîm, - Elif - Lâm - Mîm Allahü..., Elif - Lâm - Mîm - Sât, Elif - Lâm - Râ, Elif - Lâm - Mîm - Râ, Kâf - Hâ - Yâ - Ayn - Sât, Tâ - Hâ, Tâ - Sîn, Tâ - Sîn - Mîm, Yâ - Sîn, Sad, Kaf, Ha - Mîm - Ayn - Sîn - Kaf, Ha - Mîm, Nûn. Bunlar Fâtiha'dan başka yirmi dörttür. Hangi aydan olursa olsun, bunların yazılması ay'ın yirmi dördüne tesadüf eden cuma gecesine tesadüf ettirilir. Sonra bir kamış boşluğunaya yerleştirilir ve bakire bir gelinlik kızın hazırladığı balmumu ile sivanır. Böylece bunu üzerinde taşıyan kimsenin kalbinde yiğitlik duygusu gelişir, güçlenir, düşmanın şerrine, karşı yeterli olur, herkes yanında makbul bir insan sayılır. Fakir ise zengin olur, borçlu ise, Allah onun borcunu ödeme imkânlarını doğurur. Korkak ise güven bulur, deli ise akıllanır, üzüntülü ve kederli ise Allah ondan sıkıntıyı giderir. Yolcu ise çoluk-çocuğuna döner...»

«Bekâr bir kızın boynuna takılırsa, isteklisi olur, ona râgbet edenler çoğalır. Bir dükkâna asıldığı takdirde alış-veriş edeni artar... Çocukların boynuna asıldığı takdirde korkutul-

(737) cd-Dürrü'n-Nâzîm.

ları her şeyden güven içinde olurlar, aynı zamanda korunurlar.⁷³⁸

Temimî (rahmetullahi aleyh) diyor ki :

«Sakın sakın Allah'ın kitabındaki özelliklere karşı lâkayd davranışma veya gaflet içinde bulunma. Bu hususta itikadında bir gevşeme meydana gelirse hem dünyada, hem âhirette zara-ra uğrayanlardan olursun. Bundan da Allah'a sığınırız. Çünkü Cenâb-ı Hak Kur'ân'da buyuruyor —ki o, en doğru söyleyendir—: «Kitâb'da biz hiçbir şeyi eksik bırakmadık.»⁷³⁹ «Yaş ve kuru ne varsa hepsi o apaçık Kitâb'dadır.»⁷⁴⁰

Buna işaretle Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki :

«— Kur'ân'dan dileğini, istedığın kimse için al!..»

Bir rivâyette ise konumuzla ilgili olarak şöyle deniliyor: «Kur'ân-ı Azîm'e karşı gevşeklik ve lâkaydlik gösteren ve bu hususta kötü zan besleyen kimseye cidden kötü bir ceza vardır.»

Allâme İbnü'l-Kayyîm kendi eserinde diyor ki: «Her derdin bir devası vardır. Ben ise tedavinin Fâtiha ile yapılmasını çok güzel buldum. Amel edince de şifâ hususunda onda hâret uyandıracak şekilde bir te'sir buldum. Bunu şöyle anlatabilirim: Bir müddet Mekke'de kaldım. Bu arada birtakım râhatsızlıklar bende belirdi. Bunları tedavi edecek ne bir doktor, ne de bu işten anlayan bir kimse bulabildim. Kendi kendime dedim ki: Ey nefş! Bırak beni, bırak beni, kendimi Fâtiha ile tedavi edeyim. Nitekim öyle yaptım ve Fâtiha'nın tedavide büyük ve hayret verici te'sirini gördüm. Ondan sonra da şiddetli elem ve istirap çekenlere Fâtiha'yı tavsiye ettim, böylece birçok kimse bu sayede sür'atle tedavi olup rahata kavuşuyor. Evet, bütün bunlar Fâtiha'nın bereketiyle oldu. Ama ne var ki bu konuda şifâ derecesi hayli farklıdır. Bu farklılık ya amel edenin himmetinin zayıflığından veya o hastanın Allah

(738) Havâss-ı Kur'ân.

(739) En'âm sûresi, âyet: 39.

(740) En'âm sûresi, âyet: 59.

kitabıyla tedaviye müsait olmamasından meydana gelebileceği gibi okuyanın himmet zaifliği veya harflerin mahreçlerini değiştirmesi ya da sıfatları yanlış telâffuz etmesi yahut hastanın böyle bir tedaviyi kabule müsait olmaması da bu sebepler arasında gösterilebilir. Yoksa, hem âyetler, hem duâlar hadd-i zatında yararlıdır, şifâ vericidir.»

«Bilmiş ol ki: İnsanlardan birçoğu bununla amel eder ama maksad ve gayesine ulaşamaz. Bu da iki sebepten biriyedir: Ya amel eden âsi ve günahkâr bir kimsedir, infialât ve mükâşefâta ehil değildir. Ya da şüphe ve deneme üzere Kıtâbullah ile amel etmek istiyor. O halde habis nefislerden, o öldürücü zehirlerden, helâk edici o kem gözlerden bir şey meydana gelir de zeki ve şerif nefisler onu Fâtiha'nın esrar ve hakikatleriyle, derin mânalarıyla ve içinde taşıdığı TEVHÎD, TEVEKKÜL, SENÂ ile karşılaşarsa, o şeytanî nefislerin te'sirini derhal def'eder ve hiç şüphe götürmeyecek şekilde rahatsızlığı tedavi eder.»⁴¹

EBCED hesabıyla elde edilen bu vefk, «330 Fâtiha'yı kapsamaktadır. Kim bunu yazar da beraberinde taşırsa, Allah

(741) *Semsü'l-Maarif*, Fâtiha'nın esrari dölmü.

onu her belâdan ve âfetten muhafaza buyurur ve o kimse gözlerde büyür, halk arasında sevimli olur. Bu, hasta için yazılır da suyu içirilir. Yedi gün devam edilince Allah Fâtiha'nın bereketiyle o hastaya şifâ verir. (Bu daha çok ruhî hastalıklar içindir. İnanarak amel edenler fayda görmüşlerdir.)

KARI-KOCA ARASINI YA DA İKİ KARDEŞ ARASINI DÜZELTMEK İÇİN FÂTİHA-I ŞERİFE'Yİ YAZMAK

Salihlerden Şeyh Ahmed Razî (rahmetullahi aleyh) diyor ki :

«Kari-koca ya da iki kardeş arasını 'düzeltmek' isteyen kimse, bu konuda Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in emirlerine uyarak böyle hayırlı bir mes'eleye eğilirse, Allah ona bir şehîd sevabı verir. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in bu hususta hadîsleri de vardır: «İki kimse arasını düzeltten, bir şahîd sevabı kazanmayı hâkemmiştir.» O halde bu hayırlı işe teşebbüs eden (önce gerekli tedbirleri aldıktan sonra) Fâtiha-i Şerîfe'yi gâlsuyu ve misk karışımı za'feranla yazar ve bu esnada ud yakarak etrafa güzel tütsüler yayar, kendisi de abdestli bulunur ve yazı bu şartlar üzere yazılır.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ يَحْمَدُ فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ
 لِفَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ أَوْ لِفَلَانَةِ بِنْتِ فَلَانَةِ طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَلِفَاتِحَةِ
 الْكِتَابِ الشَّرِيفَةِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَرْحَمُ فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ لِفَلَانَةِ بِنْتِ فَلَانَةِ
 طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَلِفَاتِحَةِ الشَّرِيفَةِ مَالِكِ يَوْمِ الدِّينِ اِمْتِلَاكَ
 فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ لِفَلَانَةِ بِنْتِ فَلَانَةِ اِمْتِلَاكَ عَبُودِيَّةَ وَرَافَةَ
 وَرَحْمَةَ وَشَفَقَةَ طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَلِسِرِّ الْفَاتِحَةِ الشَّرِيفَةِ اِيَّاكَ
 نَعْبُدُ يَعْبُدُ فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ لِفَلَانَةِ بِنْتِ فَلَانَةِ طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى
 وَلِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ الشَّرِيفَةِ وَايَّاكَ سَنْتَعِينُ اِسْتِعَانَ فَلَانَ
 بْنَ فَلَانَةِ بِاللَّهِ وَبِسْرِ فَاتِحَةِ الْكِتَابِ الشَّرِيفَةِ عَلَى فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ
 اَنْ يُطِيعَهُ رَغْبَاً وَهَبَّا وَسَرَّا وَجَهْرَا طَاعَةَ وَمَحَبَّةَ لَهُ وَاقْبَالَا
 فِي الْاَفْعَالِ وَالْاَقْوَالِ وَاسْتَعَانَ بِاللَّهِ عَلَيْهِ وَلِسِرِّ الْفَاتِحَةِ
 الشَّرِيفَةِ وَفِي الْاِمْتِشَالِ لَهُ تَحْتَ اِرَادَتِهِ اِهْدِنَا الصِّرَاطَ
 الْمُسْتَقِيمَ اِهْتَدِي وَاسْتَقَامَ فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ لِفَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ
 اِسْتِقَامَةَ وَمَحَبَّةَ وَعَبُودِيَّةَ وَسَمْعَاً وَخُضُوعًا فِي قَوْلِهِ مِنْ غَيْرِ
 رُجُوعٍ طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَلِسِرِّ الْفَاتِحَةِ الشَّرِيفَةِ صِرَاطَ الدِّينِ
 اَنْعَتَ عَلَيْهِمْ اَنْعَمَ فَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ لِفَلَانَ بْنَ فَلَانَةِ بِجَمِيعِ
 مَا يُطْلِبُ مِنْهُ وَمَا يَرْجُوهُ طَاعَةَ اللَّهِ تَعَالَى وَلِفَاتِحَةِ الْكِتَابِ
 الشَّرِيفَةِ عَبَّةَ وَشَفَقَةَ وَرَحْمَةَ غَيْرِ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ
 وَلَا الصَّالِحِينَ اَمِينَ وَرَزَغَنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غَلَّ اِخْوَانَ
 عَلَى سُرِّ مُتَقَابِلِينَ لَوْا نَفْقَتَ مَا فِي الْاَرْضِ جَمِيعًا مَا الْفَتَّابَنَ
 قُلُوبِهِمْ وَلِكَنَّ اللَّهَ اَلَّفَ بَيْنَهُمْ اِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

Türkçe anlamı :

«Bismillâhi'r-Rahmâni'r-Rahîm. El-Hamdü lillâhi Rabbi'l-âlemîn.. Falan oğlu falanı över veya falan kızı falanı över, Allah'a ve Fâtiha-i Şerîfe'ye itaat etmek üzere, Er-Rahmâni'r-Rahîm: Falan oğlu falana ya da falan kızı falana merhamet eder. Allah'a ve Fâtiha-i Şerîfe'ye itaat etmek üzere.. Mâlikî Yevmi'd-Dîn: Falan oğlu falan, falan kızı falana merhamet, şefkat ölçülerini içinde Allah'a itaat etmek üzere Fâtiha'nın sırrı hakkı için sahip bulunsun. İyyâke na'bûdî: Falan oğlu falan, falan kızı falana gönü'l alçaklıği içinde Allah'a kulluk etmek üzere Fâtiha-i Şerîfe hakkı için bağlansın.. Ve iyyâke nestâîn: Falan oğlu falan Allah ile Fâtiha-i Şerîfe ile yardım görsün falan oğlu falan üzere, tâki ona baş egsin; hem rağbet etsin, hem korksun, hem gizli, hem aşikâr itaat ve mahabbet üzere bulunsun, söz ve davranışlarında bu ölçü içinde olsun Allah ile ona karşı yardım gösün, Fâtiha-i Şerîfe'nin sırrı hakkı için.. Meşru emirlere uymakta onun irâdesi altında bulunsun.. İhdinâ's-sîrata'l-müstakîm: Falan oğlu Falan Allah'a itaat etmek üzere Fâtiha-i Şerîfe'nin sırrı hakkı için doğru yolu bulsun, dosdoğru olsun, sevgi, itaat, tevazu üzere bulunsun. Sözleri hep bu ölçüde olsun. Bir daha doğru yoldan ayrılmak üzere.. Sîratalleziyne en'amte aleyhim: Falan oğlu falan, falan oğlu falana arzu ettiği ve umduğu her şeyde iyilikte bulunsun, bunu sırf Allah'a kulluk olsun diye yapsın, sevgi ve şefkat üzere bulunsun. Fâtiha-i Şerîfe'nin sırrı hakkı için.. Gayri'l-mağdûbi aleyhim veladdâllîn, âmîn: Onların kalblerindeki kin ve hasedi çekip kopardık. Onlar kardeşler olarak karşılıklı sedirler üzerindedirler. Eğer yeryüzünde olan her şeyi harcamış olsaydın, yine de onların kalblerini birbirine ısnîdî ramazdin. Ama Allah onların kalblerini birbirine ısnîdirdi ve aralarındaki kin ve soğukluğu giderdi. Çünkü Allah yegâne gâlib ve yegâne hikmet sahibidir.»⁷⁴²

Bu yazı işi tamamlanınca bir iğne alıp o kâğıdın ortasına

(742) Duada gelen jiillerin çoğu geçmiş ile ilgili olanlardır ki biz bunları coğunu Türkçe'de daha akıcı olsun diye emr-i gâaib şeklinde terceme ettik. Hazinetü'l-Esrâr - Celîletü'l-Ezkâr — F. : 28

batır ve niyet ettiğin şahsın bulunduğu tarafa gelmek üzere rüzgâra karşı as, böylece matlub hâsil olmuş olur. Diğer bir rivayette ise, bu ameliye yapıldıktan sonra o şahs Allah'ın sana-
tinin hayret uyandıran cihetlerini görünceye kadar Fâtiha-i Şerîfe'yi okumaya devam etsin.. deniyor.⁷⁴³

Arası açık iki kişiyi barıştırmak, soğukluğu gidermek istedigin zaman onların elbiselerinden bir iplik koparıp al ve şu âyeti okuyarak onları birbirine sar ve sonra da aşağıdaki duâyi oku :

Âyetlerin meâli :

«Toptan Allah'ın ipine (Kur'an'a, onun dinine) sarılın, ayrılmayın. Allah'ın size olan nîmetini anın: Düşmandınız, kalllerinizin arasını uzlaştırdı da onun nîmeti sayesinde kardeş oldunuz.»⁷⁴⁴

«Ey iman edenler! Doğrusu biz sizleri bir erkekle bir dişiden yarattık. Sizi milletler ve kabileler halinde koyduk ki birbirinizi kolayca tanıyasınız. Şüphesiz Allah katında en değerliniz, ona karşı gelmekten en çok sakınanınızdır. Allah herşeyi bilen ve herşeyden haberdar olandır.»⁷⁴⁵

DUÂ

Allah'im! Musâ ile Harun'un arasını bulup ısındırdığın gibi falan oğlu filân ile falan oğlu falanın da arasını bul ve ısındır Cebrâil ile Mikâil'in arasını, Hadice-i Kübrâ ile Muhammad'in (S.A.V.) arasını bulup ısındırdığın gibi bunların arasını da bulup ısındır. Fâtime-i Zehrâ ile Ali Murtaza arasını bulup ısındırdığın gibi bunların arasını bul ve ısındır. Allah'im, bu ikisi arasını (karî-koca arasını): Allah'ın hoş bir sözü, kökü sağlam, dalları göge doğru olan —Rabbinin izniyle her zaman meyve veren— hoş bir ağaçca benzer. Nasıl misal verdiğini görüyor musun?»⁷⁴⁶

(743) Havâss-ı Kur'an. (Bu tarz yazı yazmalar hakkında Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'den bize kadar gelen sahîh bir rivâyet yoktur.)

(744) Al-i İmrân sûresi, âyet: 103.

(745) Hûcurat sûresi, âyet: 13.

(746) İbrâhîm sûresi, âyet: 24.

Bunları her okuduğunda ipliğe bir düğüm vurursun. Yedi düğüm tamamlanıncaya kadar devam edersin. Ve sonra o ipliği arası açık olan iki kişi, ya da karî-koca'dan birine verirsin. Onu üzerinde taşıdığında Allah'ın izniyle araları düzelmış olur.⁷⁴⁷

Seyh Muhyiddin bin Arabî (K.S.) Hazretleri'nden yapılan rivâyete göre; o söyle diyor: «Gecenin bir saatinde Besmele çekip Fâtiha-i Şerîfe'yi böylece okur. İyyâke nestâîn cümleşine gelince şu duâ ile duâda bulunur: Allah'im! Kendi isim ve sıfatların arasını cem'ettiğin gibi benimle hâcetimi de bir araya getirip cem'eyle! Ey celâl ve ikram sahibi!. Sonra İhdînas sıratâl müstakîm'i okur ve sonra da her âyet başlangıcında şu duâyi okur: Allah'im! Fâtiha'nın sırrı hakkı için, izzet ve azametin, celâl ve cemalin hakkı için, gökler ve yer ehli hakkı için, bütün nebî ve resûller hakkı için (salât u selâm onlara, ham de âlemlerin rabbi Allah'a olsun) benim arzuladığım şeyi bana müsahhar eyle.»⁷⁴⁸

YÜZ ÇEVİRENLERİN KALBİNİ YUMUŞATMAK, ŞEFKATLENDİRMEK İÇİN YAPILAN DUÂ

«Eğer yüz çevirirlerse de ki: Allah bana yeter. Ondan başka ilâh yoktur. Yalnız ona güveniyorum. O, büyük arşın rabbidir.»⁷⁴⁹

Bu âyet-i kerîmenin özelliği: Yüz çevirenlerin kalbinde iyi tavır takınmadıkları kimseye karşı bir merhamet ve şefkat doğurur. Hile yapmak isteyenlerin hilesini boşça çıkarır. Cuma gecesi yarıyı bulduğunda bu âyeti otuz defa okuyan ve her defanın sonunda şu duâyi yapan kimse kendisine karşıyı davranmayan, yüz çeviren dost ve tanıdığı kalbine merhamet ve şefkat duygusunun yerleşmesine yol açmış olur: Allah'ın ve şefkat duygusunun yerleşmesine yol açmış olur: Allah'ın

(747) Fâtiha'nın ve diğer âyetlerin bu tür te'sirine inanan bir kimse yazılı kâğıdı ya da düğümü ipliği üzerinde taşımaya başlayınca psikolojik manzûlîyeti kendisinde bir yumuşama ve barışma isteği belirir.

(748) Havâss-ı Kur'an.

(749) Tevbe sûresi, âyet: 129.

lah'ım! Sen bana kâfisin rabbim.. Beni falan kimseye karşı sevilen yap. Kalbini benden yana şefkatle doldur; bana baş egsin..»

Havass-ı Kur'an'da da belirtildiği üzere, bu âyeti ve duayı okuyan, arzu ettiği kimsenin şefkatimi kendine doğru —Allah'ın izniyle— çekmiş olur.

ÂYET-İ KÜRSÎ'NİN İNMESİ VE ŞEYTANLARIN HİLELERİNİN HÜKÜMSÜZ KALMASI

Hicretten sonra bir gece ÂYET-İ KÜRSÎ Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e indi. Rivâyete göre bu âyet inerken berabерinde kırk bin melek bulunuyordu. Başka bir rivâyette ise, seksen bin melek bulunuyordu. Bütün bunlar, inen âyetin kadrini yükseltmek içindi. O halde sen de bu âyetin kadr u kıyametini iyice bil. Bunun üzerine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Zeyd bin Sâbit (R.A.) Hazretleri'ni çağrırdı. O da inen bu âyeti yazdı.

Rivâyetlere göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in yirmi yedi kâtibi bulunuyordu: Ebûbekir, Ömer, Osman, Ali, Zübeyr, Âmir bin Füheyre, Halid, Ebban, Saîd bin Âs'in iki oğlu, Abdullah bin Erkam, Hanzele bin Rabî, Ubey bin Kâ'b, Sabit bin Kayse bin Şemmas, Şurahbil bin Hasene, Muğîre bin Şâbe, Abdullah bin Zeyd, Cehm bin Salt, Halid bin Veli, Alâ' bin el-Hadremî, Amr bin Âs, Abdullah bin Revaha, Muhammed bin Mesleme, Büreyde bin Hasîb, Abdullah bin Ubey, Muaykîb bin Ebî Fâtîme, Zeyd bin Sâbit, Muaviye bin Ebî Sûfyan. Bu son ikisi ashab arasında, fetihten sonra kitâbet konusunda Resûlüllah'a en çok lâzım olan kişilerdi.

Kâtiplerin sayısının kırk iki olduğunu söyleyenler de var.

Âyet-i Kürsî inince, yeryüzünde bulunan bütün putlar yere kapandılar. Ülkelerde bulunan hükümdarların da iç âlemlerinde sarsıntılar ve kapanmalar oldu. Taçlar başlarından düştü. Şeytanlar yer yer kaçtı, birbirini vurup geçti, hepsi İblis'in yanında toplanıp durdu. Durumu ona anlattılar. İblis

onlara, yeryüzüne yayılmalarını, doğusunu ve batısını taramalarını emretti. Onlar da dönüp dolaştılar, gelip Medine-i Münnevvere'ye ulaştılar. Gördüler ki Âyet-i Kürsî inmiştir.

ÂYET-İ KÜRSÎ'NİN BÜYÜKLÜĞÜ VE EFDALİYETİ HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADİSLER

Âyet-i Kürsî'nin azameti, daha üstünlüğü, daha yüceliği hakkında doksan beş hadis-i şerîf bulunduğunu ve doksan üç de ismi olduğunu tesbit edebildim. Bunları kısaltıp kırka indirdim; gerisini uzamasın diye terkettim. Kadri yüce bu âyette sayılmayacak kadar esrar vardır. Bu âyete devam edene müjde ve sür'atle icabet va'dedilmiştir. (Allah beni de, sizi de bu âyete devam etmeye muvaffak eylesin!)

BİRİNCİ İSİM: Âyet-i Kürsî.

Bu âyete niçin KÜRSÎ ismi verilmiştir? Rivâyete göre, Cenâb-ı Allah KÜRSÎ'yi yarattığında onu yedi kat gökler ile çevirdi. Hepsi de Kürsî'nin yanında, sahraya atılmış küçük bir halka kadar kaldı. Allah bu büyük Kürsî'nin sağına onbin, solauna da onbin başka kürsü yerleştirdi. Her kürsiye bir melek oturttu. Melekler hem Âyet-i Kürsî'yi okur, hem de ümmet-i Muhammed'den onu okuyanların sevaplarını defterlerine yazarlar.

Allah KALEM'e emretti, Âyet-i Kürsî'yi yazmasını. Onlar da bu emre uyarak bu Âyet-i Kürsî'nin etrafına yazdılar. Bu bakımdan kim Âyet-i Kürsî'ye devam ederse Allah ona kıyamet günü Kürsî'nin ağırlığınca sevap verir.¹⁶⁰

Ebû Zer el-Ğiffarî (R.A.), Resûlüllah (S.A.V.) Efendimizden sordu :

— Kürsî nedir ya Resûlâllah!

— Ya Ebâ Zer! Gökler ve yerler Kürsî'nin yanında, çole atılmış küçük bir halka gibidir. Yedi kat gökler ve yer, Kürsî ile birlikte Arş'ın yanında çole atılmış küçük bir halkadan baş-

ka değildir. ARŞ'ın KÜRSİ üzerindeki üstünlüğü, büyük çolun o halkaya olan üstünlüğü gibidir, diye cevap verdi.⁷⁵¹

«KÜRSİ incidentdir. Kalem de incidentdir. Kalemin uzunluğu yedi yüz senelik mesafe kadardır. Kürsi'nin uzunluğunu ise Allah'tan başka bilen yoktur. Ancak bildirdiği ilim adamları bilebilir.»⁷⁵²

Es-Süddi'den yapılan rivâyete göre: «Gökler ve yer, ARŞ'ın önünde bulunan KÜRSİ'nin içindedir.» ed-Dürrü'l-Mensur'da böyle belirtilmiştir.⁷⁵³

Haberlerde anlatıldığına göre: ARŞ'ı kaldırın meleklerle KÜRSİ'yi kaldırın melekler arasında yetmiş hicab zulmetten, yetmiş hicab nurdan bulunuyor. Her hicab arası beş yüz senelik mesafedir. Eğer bu hicablar olmamış olsaydı, KÜRSİ'yi taşıyan melekler, ARŞ'ı kaldırın meleklerin nurundan yanmış olurlardı. ARŞ'ı kaldırın melekler KERRUBİYUN denir. Bunlar meleklerin başları ve üstünleridirler.⁷⁵⁴

İkime'den yapılan rivâyette deniliyor ki: «Güneş, Kürsi'nin nurunun yetmiş parçasından bir parçadır. KÜRSİ ile ARŞ'ın nurunun yetmiş parçasından bir parçadır.»⁷⁵⁵

İKİNCİ İSİM : Ayetlerin en büyüğüdür. Buna «A'zamü'l-âyât» denir. Bu hususla ilgili olarak Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz ashab-ı kirâmdan Ebû'l-Münzir'e şöyle diyor :

«Ey Ebâ Münzir! Allah'ın senin yanında olan kitabında hangi âyetin daha büyük, kadri yüce olduğunu biliyor musun?»

Ebû Münzir şu cevabı verdiği söylüyor :

«Allahü lâ ilâhe illâ hüve'l-hayyü'l-kayyüm.....'dir.»

Bunun üzerine Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz mübârek elini göğsüme vurarak buyurdu ki :

«İlim seni güçlendirmiştir, anlayışını artırmıştır, ey Ebâ Münzir!»⁷⁵⁶

(751) İbni Cerîr, Ebû Şeyh, İbni Merdeveyh, Beyhaki; Ebû Zer'den.

(752) Ebû Şeyh, Ebû Nuaym; Ali'den (R.A.).

(753) İbni Cerîr, İbni Ebî Hâtim.

(754) Revnaku't-Tefâstr

(755) Ebû Şeyh / ed-Dürrü'l-Mensur.

(756) Ahmed bin Hanbel, Müslim, Ebû Dâvud, Hâkim, el-Herevi.

Bazı rivâyetlerde, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in bu cümleyi üç defa tekrarladığı kaydedilmektedir. Ubey bin Kâ'b teeddüben cevap vermemiştir.

Ebû Münzir», Ubey bin Kâ'b Hazretleri'nin künyesidir.

İmam Tirmizî ve başka muhaddisler şunu da ilâve etmişlerdir: «Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz devamla buyurdu ki: «Canımı kudret elinde tutan Allah'a yemin ederim ki, bu âyetin bir dili iki dudağı vardır: ARŞ'ın ayağı yanında Cenâb-ı Hakk'ı takdîs ve tenzîh eder.»

Konumuzla ilgili diğer hadîs-i şerifler :

«Kur'ân'daki hangi âyetin daha kadri yüce olduğunu biliyor musunuz?»

Ashab-ı kirâm :

— Allah ve Resûlü daha iyi bilir, dediler.

Buyurdular ki :

— Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyüm...»⁷⁵⁷

«Kur'ân'ın en üstünü, BAKARA sûresidir. Kur'ân'da kadri en yüce âyet, ÂYET-İ KÜRSİ'dir.»⁷⁵⁸

Bir adam, Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e sordu :

— Ey Allah'ın Resûlü! Allah kitabında hangi âyet daha büyük ve daha kadri yücedir?

— ÂYET-İ KÜRSİ, Allahü lâ ilâhe illâ hüve..... dir.

Diye cevap verdi. Adam yine sordu :

— Allah kitabında sana ve ümmetine hangi (büyük ecri ve feyzi)nin dokunmasını seviyorsun?

— Bakara sûresinin son kısmı. Çünkü o kısım ARŞ altındaki rahmet hazinesindendir. Dünya ve âhirette ne kadar bir hayır varsa hiç birini bırakmamış hepsini içine almıştır.

Diye cevap verdi.⁷⁵⁹

«Allah ne gögü, ne yeri, ne cenneti, ne de cehennemi Bakara sûresindeki Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyüm âyeti kadar büyük ve kadri yüce yaratmamıştır.»⁷⁶⁰

(757) Hatîb; Enes bin Mâlik'den (R.A.).

(758) İtkan; Hâris bin Ebî Üsâme'den.

(759) Dâremî; Rebi' bin Abdullah'dan (R.A.).

(760) Ebû Ubeyd; İbni Mes'ud'dan (R.A.).

Ebû Zer el-Ğiffârî (R.A.) diyor ki; Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'e sordum :

— **Sana inen âyetlerin en büyüğü ve en kadri yüce olanı hangisidir?**

— **ÂYET-İ KÜRSÎ:** *Allâhû lâ ilâhe illâ hüvel hayyûl kayyûm'dur..* diye cevap verdiler.⁷⁶¹

«**Şüphesiz ki Allah kitabındaki en büyük ve en kadri yüce âyet:** *Allâhû lâ ilâhe illâ hüvel hayyûl kayyûm'dur.»⁷⁶²*

Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz muhacirlerin egleştiği yer olan SUFFA'ye geldiğinde orada bulunanlardan birisi sordu :

— **Kur'ân'da hangi âyet daha büyük ve daha kadri yüce dir?**

— *Allâhû lâ ilâhe illâ hüvel hayyûl kayyûm...* âyeti diye cevap verdiler.⁷⁶³

«**Allah ne Tevrat'ta, ne İncil'de, ne Zebûr'da, Allahû lâ ilâhe illâ hüvel hayyûl kayyûm âyetinden daha büyük ve daha kadri yüce bir âyet indirmemiştir.»⁷⁶⁴**

İbni Abbas (R.A.) diyor ki: «**Allahû Teâlâ ne gökten, ne yerden, ne ovadan, ne de dağdan hiç bir şeyi ÂYET-İ KÜRSÎ kadar büyük yaratmamıştır.**»

Bu rivâyeti Saîd bin Mensur, Ibni Darîs ve Beyhâkî, Ibni Abbas (R.A.) Hazretleri'nden mevkufen rivâyet etmişlerdir. (Buradaki büyülük; mâna, kudsiyet ve değer ölçüsü bakımındandır.)

Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz yine bu konuya ilgili olarak şöyle buyurmuşlardır :

«**Kur'ân'ın en üstün sûresi BAKARA sûresidir. Kur'ân'daki en büyük ve en kadri yüce âyet, ÂYET-İ KÜRSÎ'dir. İçinde Bakara sûresi okunan evden şeytan sur'atle uzaklaşır.»⁷⁶⁵**

(761) Ahmed bin Hanbel, Ibni Darîs; Ebû Zer'den.

(762) Saîd bin Mansur, Ibni Münzîr, Taberânî, Herevî, Beyhâkî; Ibni Mes'ud'dan (R.A.).

(763) Buhâri kendi tarîhinde. Taberânî güvenilir ricâlin senediyle rivâyet etmişlerdir.

(764) Ebû Ubeyd; Seleme bin Kays'dan (R.A.). Feyzü'l-Kudsî.

(765) el-Veki', Muhammed bin Nasr; el-Hasen'den.

«**Kur'ân'da en büyük ve en kadri yüce âyet, ÂYET-İ KÜRSÎ'dir. Kim bunu okursa Allah, onun o saatten itibaren tâ sabaha kadar iyiliklerini yazacak, kötülüklerini silecek bir melek gönderir.»⁷⁶⁶**

Yapılan sahîh rivâyete göre, ikinci halife Hazret-i Ömer (R.A.) bir gün halk arasına çıktı ve onlara şöyle bir soru yöneltti :

— Hanginiz bana Kur'ân'daki en büyük, en kadri yüce; en çok daha âdil, en çok korku veren ve en çok ümit getiren âyetten haber verebilir?

Oradaki topluluk sustu; ancak Ibni Mes'ud (R.A.) şöyle dedi :

— Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz'den işittim; buyurdular ki: «**Kur'ân'daki en büyük ve en kadri yüce âyet, Allahû lâ ilâhe illâ hüvel hayyûl kayyûmdur. En çok adaleti yansitan âyet, İnnellahe ye'mûru bil adli ve ihsan...** dir. En çok korku veren âyet, **Femen ya'mel miskale zerratin hayran yerah ve men ya'mel miskale zerratin şerran yerah'dır. En çok ümit veren âyet, Kul yâ ibâdiyelleziyne esrafû alâ enfûsihim lâ taknatû min rahmetillâh..**»⁷⁶⁷

Dürer-i Semîne'de ve Feyzü'l-Kudsî'de de aynı rivâyete yer verilmiştir.

Yapılan rivâyete göre yine Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki :

«**Bu âyet herhangi bir evde okunmaya görsün, mutlaka şeytanlar o evden otuz gün göç edip uzaklaşırlar. Kırk gün o eve sihirbaz ve büyüğü giremez. Ya Ali! Bunu oğluna ve ev halkına öğret, komşularına hatırlat: Kur'ân'da bundan daha büyük, daha kadri yüce bir âyet inmemiştir.»⁷⁶⁸**

Ebû Zer el-Ğiffârî (R.A.) diyor ki :

(766) Tenvîrü'l-Evrad; Muhammed bin Kulbiddin.

(767) Ibni Merdeveyh, Şirâzî, Herevî; Ibni Ömer'den (R.A.).

(768) Rûhu'l-Beyân: Hazret-i Ali'den (R.A.).

— Bir gün Resûlüllah Efendimiz'e sordum: **Ey Allah'ın Resûlü, sana inen en büyük ve en kadri yüce âyet hangisidir?**

— Âyet-i Kürsî'dir; Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyum... diye cevap verdi.⁷⁶⁹

Bilmiş ol ki: Büyüklük ve saygıdeğerlik, Allah ve resülü-
nün ta'zime lâyik gördüğü şeydir. İki dünyada neyin kadri yü-
ce tutulmuşsa, şüphesiz ki o saygıdeğerdir. Yoksa insanların
ta'zim ettiği ve kadrini yücelttiği şeyler değil... Çünkü bazen
insanlara göre çok saygıdeğer olan şey Allah katında çok ha-
kîr olabilir. Resûlüllah yanında önemsiz sayılabilir. Ama bu-
nun aksi asla olamaz. Peygamber (S.A.V.) kendi ümmeti hak-
kında son derece saygıdeğerdir, büyüktür. Şeyh de kendi mü-
ridleri hakkında saygıdeğerdir. Hoca da kendi talebeleri hak-
kında büyüktür ve saygıdeğerdir. Çünkü onun aklı şeyhinin
ya da hocasının asıl mahiyetini, içyüzünü anlayıp tesbit et-
mekten çok uzaktır. (Ama o zat, içyüzü itibariyle Allah katın-
da hiç de o kadar değerli ve büyük olmayabilir.) Bu tarz ölçü,
yâni insanlara göre olan ölçü, nisbî ve izafîdir.

ÂYET-İ KÜRSÎ Kur'ân'ın en büyük ve en kadri yüce âyeti olduğuna göre, mü'minlerin bunu okumaya devam etmeleri ve bu sayede büyük sevap elde etmeleri uygun olur. Çünkü bu sûreyi okumakta çok yarar vardır. Her şeyden evvel kadri yüce bir sûredir. Durak yerlerinin sayısında (17 durak) veya kelimeleri sayısında (50 kelime) ya da harfleri sayısında (170 harf) veya resûller ve Talût'un ashabı sayısında, Bedir savaşına katılan ashab-ı kirâm sayısında (ki bu sayı 313'dür) okuyan kimse herhangi bir makam ya da bir şey arzularsa herhalde ona ulaşır. Aynı zamanda cesareti artar, heybetli görünürlük ve halk arasında sevimli olur.

Bu konuda Şeyh Bunî diyor ki: «Âyet-i Kürsî'yi belirtilen ölçüde okuyan kimseye varlık âlemindeki (birçok) şeyler itaat eder. Hiç kimse ona zarar vermeye güç getiremez. Yaşadığı devirde kimse ona söz ile, fiil ile tecavüzde bulunamaz. Bir

baş olan kimse bunu okumaya devam etsin ki, başkanlığı alındakiler kendisine itaat etsin.»¹⁷⁰

ÜÇÜNCÜ İSİM : Kur'ân âyetlerinin seyyidi.

Ebû Hüreyre'den (R.A.) yapılan rivâyette Resûlullah (S. A.V.) buyurdu ki: «**Her şeyin bir doruğu vardır. Kur'an'ın doruğu ise BAKARA sûresidir. Bu sûrede bir âyet var ki, o, Kur'an âyetlerinin seyyididir: ÂYET-Î KÜRSÎ.**»⁷⁷¹

Diğer hadîs-i şerîflerde ise şöyledir:

«Kur'ân âyetlerinin seyyidi (ileri geleni), Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dur.»⁷⁷²

«Bakara süresi, onda bir âyet var ki, o, Kur'ân âyetlerinin seyyididir. İçinde şeytan bulunan bir evde okunmaya görsün, mutlaka şeytan oradan çıkar. O, Âyet-i Kürsî'dir.»¹⁷³

Bu hadîslere ed-Dürrü'l-Mensur kitabında da yer verilmişdir.

Âyet-i Kürsî'nin bu hakka erişmesi hususunda onun «seyyid» diye adlandırılması kâfidir. Çünkü onda el-Hayyü'l-Kayyüm isimleri geçmektedir ki bunlar İsm-i A'zam'dır. Nitelikim bu konuda Peygamberler Peygamberi Muhammed'den (S.A.V.) gelen haber ve ashab-ı kirâmin bu husustaki müzakeresi vardır. Ashab-ı kirâm kendi aralarında «Kur'ân'da en üstün âyet» hakkında konuşurken, Hazret-i Ali (R.A.) onlara söyle diyor: Âyet-i Kürsî'den ne haber?.. Sonra da Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz söyle buyuruyor: «Ya Ali! Beşerin seyyidi (efendisi) Âdem'dir (A.S.). Arab'ın seyyidi (efendisi) Muhammed'dir (S.A.V.); fakat gururlanacak, iftihar edilecek bir şey yok... İranlıların seyyidi, Selmân'dır. Rumların seyyidi, Suheyb'dir. Habeşilerin seyyidi Bilâl'dır. Dağların seyyidi, Tûr-i Sinâ'dır. Ağaçların seyyidi, Sedir'dır. Ayların seyyidi Muharrem'dir. Günlerin seyyidi, cumadır. Sözlerin seyyidi Kur'ân'dır. Kur'ân'ın seyyidi, Âyet-i Kürsî'dir. Haberiniz olsun ki bu

(770) *Tefsir-i Kudsi*

(771) *et-Tecri*

(771) et-Tecrir.
 (772) *İbnü'l-Enbari*, Beyhaki; *Ali bin Ebi Tâlib'den* (R.A.).
 (773) *Sâid bin Mensur*, Hâkim, Beyhaki; *Ebû Hüreyre'den* (R.A.).

(772) *İbnü'l-Enbari, Beyhaki, Ebü'l-Hüseyin*
 (773) *Said bin Mensur, Hâkim, Beyhaki; Ebü Hüseyin*

âyette elli kelime vardır. Her kelimedede elli bereket bulunur.⁷⁷⁴ Âyet-i Kürsî'yi okumaya devam edenin seyyidliği (başkanlığı, efendiliği) geri gelir. Böylece o halk arasında efendi olur. Dünyada da böyle, âhirette de böyle... Bunun için havass'dan bazıı demiş ki: «Kim hem Allah katında, hem insanlar yanında seyyid (efendi) olmak istiyorsa, Âyet-i Kürsî'ye kelimeleri sayısınca devam etsin, ya da harfleri sayısınca. Ve her gün bunu kendine vird edinsin. Böylece o önce kendi nefsinde bir efendilik bulacak, o kadar ki onu vasfetmeye güç getiremiyecek.. el-Havass kitabında da bu husus belirtilmiştir.

DÖRDUNCÜ İSİM: KUR'ÂN ÂYETLERİNİN EFDALİ (EN ÜSTÜNÜ):

- Kur'ân âyetlerinin efDALİ hangisidir?
- İçinde BAKARA kelimesi anılan sûredir, diye cevap verdiler.

Yine soruldu :

- BAKARA sûresinin hangi âyeti efDALİdir?
- ÂYET-İ KÜRSÎ ve BAKARA sûresinin son kısmı. Çünkü bu ARŞ'ın altından inmiştir.⁷⁷⁵

Tefsîr'den yapılan rivâyete göre; bu zat diyor ki: «İbni Abbas'dan (R.A.), Kur'ân sûrelerinden hangisinin efDAL (daha üstün) olduğunu sordum. BAKARA sûresidir, diye cevap verdi Hangi âyet daha üstündür? diye sorduğumda, ÂYET-İ KÜRSÎ diye cevap verdi.»⁷⁷⁶

Rivâyete göre bir adamın kardeşi ölmüştü. Onu bir gece rü'yasında gördü; ona sordu :

- Kardeşim; hangi ameli daha üstün buluyorsunuz?
- Kur'ân'ı, diye cevap verdi. Sonra aralarındaki soru- cevap şöyle cereyan etti :

(774) Deylemi, Câmi'u's-Sâğır; Ali bin Ebî Tâlib'den (R.A.).

(775) İmam Beğavi, Fi Mu'cem'i's-Sahabetti, Ibni Asâkir Fi Târihihi; Rabia bin Hars'dan (R.A.).

(776) Vekîl Ebû Zer el-Hirevi; et-Tefsîr'den.

- Kur'ân'ın hangi âyeti daha üstündür?
- ÂYET-İ KÜRSÎ: Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm
- Bizim için bir şey umar mısınız?
- Evet, siz bir şeyler yaparsınız fakat bilmezsiniz. Biz ise biliriz fakat yapamayız.⁷⁷⁷

Ben fakir derim ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e Medine'de komşu bulduğum yıllarda Âyet-i Kürsî'ye devam ediyordum. Ravza-i Mutahhara'da bir rü'ya gördüm: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bize şu haberi verdi: «Kur'ân'daki âyetlerin en üstünü Allahü Lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'dur.»

Cüreşî'nin yapmış olduğu rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kur'ân sûrelerinin en üstünü BAKARA'dır. En üstün âyeti de ÂYET-İ KÜRSÎ'dır.»⁷⁷⁸

Bu hadîs, «Kur'ân'ın en üstün kısmı, Elhamdü lillâhi rabbil âlemîn'dir» meâlindeki hadîse ters düşmez. Çünkü BAKARA, içinde hükümler açıklanan, misaller verilen, deliller getirilen en üstün sûredir. Diğer hiçbir sûre bu hususları içine almamıştır.

BEŞİNCİ İSİM : KUR'ÂN ÂYETLERİNİN EŞREFİ

İbni Abbas (R.A.) Hazretleri'nin Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'den yapmış olduğu rivâyette buyuruluyor ki: «Kur'ân'daki eşref-i sûre BAKARA'dır. Bakara'daki eşref-i âyet, ÂYET-İ KÜRSÎ'dır.»⁷⁷⁹

Ebû Zerr el-Ğiffârî (R.A.) sordu :

- Ya Resûlâllah! Kur'an'ın hangi âyeti eşref'tir?
- ÂYET-İ KÜRSÎ, diye cevap verdiler. Ve devamla buyurdular ki: Gökler ve yer KÜRSÎ'ye nisbetle, yeryüzüne atılmış bir halka gibidir. Eğer gökler, yer ve bunların içinde bul-

(777) ed-Dürrü'l-Mensur.

(778) Beğavi Mu'cem'inde, Rabia bin Amr'den, o da Cüreşî'den rivâyet etmiştir. Câmi'u's-Sâğır.

(779) Muhammed bin Nasr; Ibni Abbas'dan (R.A.), Dürr-i Mensur.

lunan eşya terazinin bir kefesine, Âyet-i Kürsî de diğer kefesine konulsa, Âyet-i Kürsî daha ağır gelirdi.⁷⁸⁰

İbni Abbas (R.A.) da diyor ki: «Kur'an'daki en şerif âyet ÂYET-İ KÜRSÎ: Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'. dur.»⁷⁸¹

BU BÜYÜK ÂYETİN FAZİLETİ

Bunu aklı yönden ele alacak olursak, diyebiliriz ki: Bir şeyi anmanın ve bilmenin fazileti, bilinen ve anılan şeye tabidir. Anılan şey ne kadar büyük ve kadri yüce ise, bilinen şey de ne kadar şerif ise, anmak da, bilmek de o nisbette büyük ve şerif sayılır. O halde Cenâb-ı Rabbi'l-İzzet'ten daha büyük anılan ve O'ndan daha şerif bilinen bir şey yoktur. Âyet-i Kürsî Allah'ı anmak ve O'nu bilmektir. Bu bakımdan diğer âyettlerden daha büyük, daha kadri yüce ve daha şeriftir.⁷⁸²

ÂYET-İ KÜRSÎ'yi okumaya devam eden kimse bunu kelimeleri ya da harfleri sayısınca her gün okuyacak olursa, o eşrefiyet sıfatı okuyana dönüp gelir. Böylece o kimse şereflî ve kadri yüce olur. Allah ve insanlar katında aziz tutulur. Hem bu âyeti okuyan, başkasına karşı şerîf ve fâzîl olarak bir üstünlik elde etmiş olur. Efendiyle ilgi kuran efendi olur.

ALTINCI İSİM: KUR'ÂN ÂYETLERİNİN ZİRVESİ

Hasais-i Kudsî'de anlatıldığına göre: Her şeyin bir zirvesi vardır; Kur'an âyetlerinin zirvesi ise Âyet-i Kürsî'dir. Bu âyet-i kelimeleri ya da harfleri sayısınca okuyana yüce rütber yonelip gelir. Böylece o adam bulunduğu topluluk içinde doruk olur.

Bu hususta Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz de buyuruyor ki:

«Bakara sûresi Kur'an'ın doruguğur ve bu doruğun zirvesi ise Âyet-i Kürsî'dir. Bu sûrenin her âyetiyle birlikte seksen bin melek inmiştir. Âyet-i Kürsî ARŞ altındaki hazineden çıka-

(780) et-Teysîr; Ebû Zer Giffarî'den.

(781) Tefsîr-i Kurtubî.

(782) Tefsîr-i Kudsi.

rilmadır. Böylece Bakara sûresine konulmuştur.»⁷⁸³

Sehl bin Sa'd'in hadisinde ise buyuruluyor ki:

«Her şeyin bir doruğu vardır. Kur'an'ın doruğu ise BAKARA sûresidir.»⁷⁸⁴

YEDİNCİ İSİM: ÂYET-İ FETİH

Âyet-i Kürsî'yi okumaya devam eden kimseye Allah dün yada da, âhirette de her şeyin kapısını açar, fetihte bulunur. Nasıl ki bütün zamanlarda habibi Muhammed'e (S.A.V.) fetih müyesser etmiş, özellikle BEDİR savaşında... Nitekim Hz. Ali (R.A.) diyor ki: Bedir harbinde biraz savaşip Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e geldiğimde onu secedede buldum. Secdesinde Yâ hayyü ya kayyûm! diyor ve başka bir şey söylemiyordu. Sonra tekrar savaşa döndüm ve biraz sonra tekrar Resûlüllah'a uğradığında aynı şeyi söylediğini işittim. Böylece her defasında savaşıp ona döndüğümde hep böyle söylediğini, Allah fetih müyesser edinceye kadar buna devam ettiğini gördüm.

Süphesiz ki Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in bu iki isme devam etmesi, onların azametine delâlet eder.⁷⁸⁵

«Cenâb-ı Hak bembeyaz bir inci yarattı ve o inciden gri renkte anber yarattı ve bu anberle ÂYET-İ KÜRSÎ'yi yazdı ve sonra da izzet ve kudrette yemin ederek dedi ki: Kim Âyet-i Kürsî'yi öğrenir de onun hakkını, kıymetini bilirse, Cenâb-ı Hak ona cennetin sekiz kapısını açar; o da dilediği kapıdan içeri girer.»⁷⁸⁶

«Allahü Teâlâ beyaz bir inci yarattı ve o inciden gri renkte anber yarattı ve o anberle Âyet-i Kürsî'yi yazdı. Sonra da izzet ve celâline yemin ederek buyurdu ki: Bunu kim farz namdan sonra okursa, kendisine cennetin sekiz kapısı açılır; dilediği kapıdan içeri girer.»⁷⁸⁷

(783) et-Teysîr; Ma'kal bin Yesar'dan (R.A.).

(784) İbni Hibban, el-İtkan; Sehl bin Sa'd'dan (R.A.).

(785) Tefsîr-i Kebîr.

(786) Tefsîr-i Bahri'l-Ulûm.

(787) Şemsü'l-Mârif.

Her gün Âyet-i Kürsî'yi kelimeleri ya da harfleri sayısınca okumaya devam eden kimseye Allah rızıklar, hayırlar ve hasenatlar kapısını açar, sekiz cennet kapısını açtığı gibi..

SEKİZİNCİ İSİM: BEREKET VE NEMÂ

Rivâyete göre bir adam Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e gelerek evinde bulunan hiçbir şeye bereket olmadığını söylemiş. Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz ona: «Âyet-i Kürsî'den yana sen neredesin? Bu âyet herhangi bir gıda maddesi ya da yemek üzerine okunmaya görsün, mutlaka Allah o şeyin bereketini geliştirir, çoğaltır.»⁷⁸⁸

Âyet-i Kürsî'yi gıda maddesi ya da yemek üzerine okumak, sadece bu ikisine has değildir. Sadece sorana verilen cevapta ki uygunluk yönünden böyle denilmiştir. Çünkü başka hadislerde de bunun bereketinin genel olduğuna delâlet vardır. Dürr-i Mensûr kitabında da bu husus açıklanmıştır.

Ehl-i havass'dan bazıı demişler ki :

— Bereketin ve artmanın meydana gelmesi için Âyet-i Kürsî'yi az bir yemek ya da buğday veya arpa veya pirinç ya da başka bir şey üzerine resûller sayısınca (313) okumak, yalnız her okuyuştan o şeye üflemek suretiyle bunu yapmak kâfi gelir Allah'ın izniyle o şeye bereketlilik olur. Para üzerine okumak da böyledir.⁷⁸⁹

DOKUZUNCU İSİM: MUKADDES ÂYET

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta buyurdular ki: «Canımı kudret elinde bulunduran Allah'a yemin ederim ki, bu âyetin bir dili iki de kulağı vardır. ARŞ'ın ayağı yanında mülkün hakiki sahibini takdis ve tenzîh eder.»⁷⁹⁰

Kim de Âyet-i Kürsî'yi durak yerleri ya da kelimeleri veya harfleri sayısınca okumaya devam ederse bu mukaddes sıfat onu okuyana yönelp gelir. Böylece o adam mukaddes kişi-

(788) İbnî Şem'un; Hazret-i Aîşe'den (R. Anhâ).

(789) Havâss-i Kur'ân.

(790) Aynî anladındaki hadisi Tirmîzi ve başkası rivâyet etmişlerdir.

lerden olur. Allah onun geçmiş günahlarını (kul hakkı, millet hakkı hariç olmak üzere dilerse) affeder. (⁷⁹¹)

ONUNCU İSİM: ALLAH SİFATI

Mi'râc gecesinde Allah kendi resûlüne gerekli haberi verdiğinde, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz diyor ki: Levî mahfuza baktığında üç ayrı yerde üç nur gördüm. Bunun üzerine:

— Ya rabbî! dedim; bu üç nur nedir?

Buyurdu ki:

— Onlar Âyet-i Kürsî'nin, Yâ-sîn'in ve Kul hüvallahü ehad'ın yerleridir.

— Ya rabbî! Âyet-i Kürsî'nin sevâbı nedir?

— O benim sıfatım ve na'tımdır. Onu bir defa okuyan kıymet günü bana bakacak, yâni beni görecektir. O gün yüzler var ki parlaktır, rablerine bakarlar. (⁷⁹²)

Ey aziz kardeş! Allah sizi iki dünyada da aziz eylesin!. Beni de sizi de Âyet-i Kürsî'yi okumaya, gece gündüz ona devam etmeye muvaffak eylesin. Onu bir defa okuyan kıymet günü Allah'ın vech-i kerîmine bakacak. Artık onu gece gündüz devamlı okuyanın durumu nasıl olur? Büyüklere basağının zirvesine yükselmez mi? Allah'a kemal-i tekarrubde bulunmaz mı?

ONBİRİNCİ İSİM: TEVHÎD ÂYETİ

Çünkü bu âyette TEVHÎD kelimesi vardır. Muhyiddin ibn Arabî (K.S.) diyor ki: Âyet-i Kürsî'nin en büyük ve en kârî yüce âyet olması, muktezasının büyülüğündendir. Çünkü bir şey, zatının şerefiyle ve muktezasıyla şereflenir. Bu da Kur'ân âyetleri arasında İHLÂS sûresi gibidir. Ancak ne var ki İHLÂS sûresinin bunu iki yönden üstünlüğü vardır: Birincisi İHLÂS bir sûredir. Bu ise âyettir. Şüphesiz ki süre daha büyktür. Hem hasmini acze düşüren bir sûredir. Bu bakımından da daha üstündür bu ölçüde olmayanlardan. İkincisi, İhlâs sûresi onbeş harfte TEVHÎD'i gerektirmiştir. Âyet-i Kürsî ise

(791) Tefsîr-i Kudsî.

(792) Tefsîr-i Hanefî.

bunu elli harfte gerektirmiştir. Böylece az harf ile çok mâna ifade etmek suretiyle i'caz kudreti meydana olmuş oluyor.»

Süyütî de el-İtkan adlı kitabında bu nakli yapmıştır.

Yapılan rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bûyurdu ki: Lâ ilâhe illâllah ehli üzerine anında bir vahşet yoktur. Kabirden kalkıp haşır alanına gidildiğinde de onlara bir yalnızlık yoktur. Sanki ben şimdi sura üfürülüp insanlar kalklığında Lâ ilâhe illâllah ehlîne bakıyor gibi oluyorum: Saçlarını dan toprakları silkiyorlar ve «bizden üzüntü ve kederi gideren Allah'a hamdolsun» diyorlar.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in Cibrîl (A.S.)'dan yaptığı rivâyette, Allahü Teâlâ buyurdu ki: «**Lâ ilâhe illâllah kelimesi benim kalemdir. Kim benim kaleme girerse azabımdan emin olur.**»⁽⁷⁹³⁾

Konumuzla ilgili diğer hadîsler:

«Allah cennet kapılarını açar. ARŞ'ın altından bir çağrıçı şöyle seslenir: Ey cennet! Sende bulunan bütün nîmetler kimedir? Cennet ona söyle cevap verir: Benim içimde olan her nîmetle birlikte biz Lâ ilâhe illâllah ehliiniz. Biz Lâ ilâhe illâllah ehlîne müştakız ve ancak Lâ ilâhe illâllah ehlini arzulaz ve bizim üzerimize ancak Lâ ilâhe illâllah ehli girebilir. Lâ ilâhe illâllah demiyenlere biz haram kılındık. Bu kelimeye imân etmeyenlere de haram kılındık... Bu arada cehennem de söyle der: Bize ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr edenler girer ve biz ancak Lâ ilâhe illâllah'ı yalanlıyan kimseyi arzularız. Lâ ilâhe illâllah diyen kimseye ben haram kılınmışım. Ben ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr edenlerle dolacağım ve benim öf kem ancak Lâ ilâhe illâllah'ı inkâr edenleredir.»

«Böylece Allah'ın rahmet ve mağfireti gelip söyle derler: Şüphesiz ki biz Lâ ilâhe illâllah ehliiniz. Lâ ilâhe illâllah diyen kimseye yardımçıyız, böyle diyeni severiz. Lâ ilâhe illâllah diyen kimseye feyz ve kerem oluruz. Lâ ilâhe illâllah diyen kimse rahmet ve mağfiretten ayrı düşmez, mahcup kal-

(793) Nisaburi, babasından, o da dedesinden rivâyet etmîstir.

maz. Biz ancak Lâ ilâhe illâllah ehli için yaratıldık. O halde Lâ ilâhe illâllah'ı ona uymayan şeyle karıştırmayın.»⁽⁷⁹⁴⁾

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz, Musa peygamberin Cenâb-ı Hakk'a söyle münacatta bulunduğu beyan ediyor:

— Ya Rabbî! Bana bir şey öğret ki onunla seni anayım ve duada bulunayım..

— Ya Musa! Lâ ilâhe illâllah de.

— Ya Rab! Senin birçok kulların bunu söylüyor.

— Ya Musa! Sen Lâ ilâhe illâllah söyle.

— Ya Rab! Senden başka tapılmaya lâyik başka ilâh yoktur. Ben sadece bana özge olacak bir şey arzu ediyorum.

— Ya Musa! Eğer yedi kat gökler ve benden başka mevcut olan bütün şeyler, yedi kat yer ve onda benden başka mevcut olan her şey terazinin bir kafesine, Lâ ilâhe illâllah diğer kafesine konulsa, kefe lâ ilâhe illâllah ile dolar ve ağır gelir.⁽⁷⁹⁵⁾

ÂYET-İ KÜRSÎ'yi okumaya devam eden kimse bununla hem TEVHÎD hem de tilâveti yerine getirmiş olur ki bu daha üstün bir zikir olur. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki: «**Ümmetimin en üstün ibâdeti, Kur'ân okumaktır.**» Diğer hadîslerinde de: «**Zikrin en üstünü Lâ ilâhe illâllah'dır**» buyurdular.

Bunun içindir ki Kur'ân okumaya devam eden kimse kemaîl mertebesinin zirvesine yükselir, Cenâb-ı Müteâl'e vâsil olur. Allah'tan bizim ve sizin için, ecelimiz gelinceye kadar bu na devam etmemizi istiyoruz.

Bilmiş ol ki: TEVHÎD faziletlerin en üstündür. Nasıl ki Allah'a eş koşmak büyük günahların en büyüğüse.. Tevhîd'in nuru, şirkin nâri (ateşi) vardır. Şüphesiz ki TEVHÎD nuru, Allah'ı bir bilenlerin günahlarını yakar. Şirkin ateşi de müşriklerin iyiliklerini yakar. Ama TEVHÎD ibâdetlerin en üstündür. Allah'ı zikretmek de ona yakın olmanın en yakın

(794) Tefsîr-i Esrârî-Tenzîl; İbni Abbas (R.A.)'den.

(795) Nesâî; Ebû Saîd el-Hudri (R.A.)'den.

(ve en işlek) yoludur; zaman ile kayıtlı değildir. Diğer ameller böyle değildir. Oruç, namaz zamanla kayıtlıdır. Hac ve zekât da böyledir. Sapıkluktan kurtulmak ancak TEVHİD yolunu bulmakla mümkündür.

İمام-ı A'zam Ebû Hanîfe Hazretleri İmam Ebû Yusuf'a yapmış olduğu vasiyetinde diyor ki: «Beş vakit namazı müteakip Kur'ân okumayı kendine vîrd edin. Âyet-i Kûrsî ve İhlâs gibi süre ve âyetleri örnek gösterebilirim. Çünkü bu ikisi de hem zikri hem tevhîdi içine alıp kapsamaktadır. Aynı zamanda Kur'ân okumak sayılırlar.

ON İKİNCİ İSİM: YARDIM DİLEYENLERİN ÂYETİ

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta buyurdular ki:

«Sıkıntı anlarında ÂYET-İ KÜRSÎ'yi okuyan kimsenin yardımına Allah koşar.» ⁽⁷⁹⁶⁾

Nakledildiğine göre, yolculukta bulunan bir adama aç bir kurt saldırımış. O da Âyet-i Kûrsî'yi okumuş. Kurt ona dokunmadan geri dönüp savuşmuş. ⁽⁷⁹⁷⁾

ON ÜÇÜNCÜSÜ: YARDIM İSTEYENLER ÂYETİ

On ikinci isimle bunun arasında Türkçe ifade olarak pek fark yoksa da Arapça'da on ikinci isim Âyetü'l-Müsteğisin olarak ifade edilmiş, on üçüncü isme de Âyetü'l-Müsteinîn denilmiştir. Birincisi meded ummak, yardım dilemek anlamına, ikincisi yardım dilemek anlamına gelir.

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki:

«Kim Âyet-i Kûrsî'yi ve Bakara sûresinin son kısmını sıkıntı anlarında okursa Allah ona yardım eder.» ⁽⁷⁹⁸⁾

Şeyh Bunî (veya Bevnî ve Bevenî) diyor ki:

«Kim ÂYET-İ KÜRSÎ'yi harfleri sayısınca (170 harf) okursa, Allah bütün işlerinde ona yardımcı olur, arzusunu

(796) *el-Firdevs; Ebû Katâde'den. el-Itkan.*

(797) *Havass-ı Kur'ân.*

(798) *İbni Sînnî; Ebû Katâde'den. Dûrr-i Mensûr.*

yerine getirir. Üzüntü ve kederini giderir, rızkını genişletir. (O kimse) arzularına nâil olur.» ⁽⁷⁹⁹⁾

ON DÖRDÜNCÜ İSİM: ALLAH'A SIĞINANLARIN ÂYETİ

Arapçadâ buna Âyet-i Müsteizîn adı verilmiştir. Çünkü bu âyetle her hususta teavvûz yapılır, Allah'a sığınılır; özellikle elem, keder, ağrı ve musibet anlarında... Abdullah bin Ahmed'in Ubey bin Kâ'b'den yaptığı rivâyete göre, Hz. Ubey diyor ki: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in yanında bulunuyordum. Bir bedevî çıkışgeldi ve dedi ki: Ey Allah'ın Resûlü! Benim bir kardeşim var, ağrı ve sızı içinde kıvrıyor. Resûlullah (S.A.V.) «Senin kardeşinde lemem (yâni bir nev'i cinnet veya ruhî dengesizlik) var, onu bana getir» buyurdu. Bedevî kardeşini alıp getirdi ve Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in önüne oturttu. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Fâtîha-i Şerîfe, Bakara sûresinin ilk dört âyeti ve şu iki âyeti (Ve ilâhüküm ilâhün vâhid) ve Âyet-i Kûrsî'yi, Bakara sûresinin son üç âyetini, Âl-i İmrân sûresindeki Şehidellâhü lâ ilâhe illâ hüve âyetini, A'raf sûresindeki Înne rabbeküm... âyetini, Müi'minûn sûresindeki Feteal-lâhül melikül Hakk âyetini, Cin sûresindeki Ve innehû teâlâ ceddü rabbinâ âyetini, Saffât sûresindeki ilk on âyeti, Haşr sûresinin sonundaki üç âyeti, Kul hüvellâhü ehad ile muavvazateyn'i okuyup teavvûzde bulundu. Adam sanki hiçbir rahatsızlık, ruhî dengesizlik görmemiş gibi sapasağlam ayağa kalktı.

Hazret-i Fâtîma (R. Anhâ) Vâlidemiz'den yapılan rivâyete göre: Doğum günleri yaklaşınca Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Ümmü Seleme ile Zeyneb binti Cahş'e (R. Anhümâ) Fâtîma'ya yardımcı olmalarını emretti. Bu iki hanım Hazret-i Fâtîma'ya geldiklerinde Înne rabbekümâllâhü âyeti ile Muavvazateyn'i okudular. ⁽⁸⁰⁰⁾

İbni Mes'ud (R.A.)'den mevkufen yapılan rivâyette deniliyor ki: «Bakara sûresinin başından dört âyeti, Âyet-i Kûrsî'yi

(799) *Tefsîr-i Kudsi.*

(800) *İbni Sînnî; Hz. Fâtîma (R. Anhâ)'dan.*

ve Âyet-i Kürsî'den sonraki iki âyeti, Bakara sûresinin sonundaki iki âyeti, Bakara sûresinin sonundaki üç âyeti okuyan kimseye ve çoluk çocuğuna ne şeytan, ne de kötü bir şey yaklaşabilir. Bunları bir deli üzerine okumaya görsünler, mutlaka iyileşir.»⁽⁸⁰¹⁾

el-İtkan kitabında da bu hadîs nakledilmiştir.

Büyük sahabi Zeyd bin Sâbit (R.A.) diyor ki: Bir harabe ye uğramıştim. Ansızın cinlerden biri seslendi: «Bize kıtlık isabet etti; sizin ürünlerinize dokunmak istiyoruz; onları bize hoş görür müsünüz?» Bunun üzerine ben ona «evet» dedim ve sonra sordum:

— Bizi sizden koruyan şeyin ne olduğunu haber verir misin?

— Âyet-i Kürsî... diye cevap verdi. ⁽⁸⁰²⁾

ONBEŞİNCİ KİSIM: ÂYET-İ MÜSTERCÎİN

MÜSTERCÎ: Musibet anlarında İnnâ lillâhi ve innâ ileyhi râciûn deyip teslimiyet gösteren kimse demektir. Çünkü şehvet ve maâsi ehlinden olan kötü insanlar, nefsine uyan şâşkınlar, her gün Âyet-i Kürsî'yi durak yerleri veya kelime ya da harfleri sayısınca okumaya devam ederlerse eski temiz hallerine dönmiş olurlar, durumları en iyi hale yönelik bu- lunur.

Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Bakara sûresinin son kısmını ve bir de Âyet-i Kürsî'yi okuduğu zaman tebessüm etti ve dedi ki: «Şüphesiz ki bu iki âyet ARŞ altındaki hâzinedendir.» Yine Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz Men ya'mel sâ'en yücze bihî âyetini okuyunca istirca'da bulundu. Dûrr-i Mensûr'da da bu husus belirtilmiştir.

ON ALTINCI İSİM: ÂYET-İ MÜSTECİRÎN

MÜSTECİR, kendini güven içine alan kimse demektir. Nitekim Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimseyi Allahü Teâlâ her şeyden, bilhassa cinlerden koruyup güven içine alır.

(801) Daremî; İbni Mes'ud (R.A.)'den.

(802) Ebû Şeyh, Feyzü'l-Kudsi.

Muhammed bin Ubey bin Kâ'b'in babasından yapmış olduğu rivâyete göre, Hz. Ubey (R.A.) diyor ki: Hurmalarının haram edilip konulduğu yere her uğradığında eksildiğini gördüm. Bir gece gözetlediğimde yarı hayvan yarı insana benzenen, daha çok genç ve taze bir delikanlıyı andıran kimseyle karşılaştım. Selâm verdim, selâmımı aldı. Kendisine sordum:

— Kimsin sen, cinlerden misin, insanlardan misin?

— Cinlerdenim, dedi.

— Elini uzat bana dediğimde, uzattı. Bir de ne görciyim, eli ve tüyleri köpek eline benziyor. Kendisine sordum:

— Cinler böyle mi yaratılmıştır?

— Cinlerin içinde bulunduğu hal, benim bu durumdan daha kötüdür, dedi.

— Seni bu yaptığına iten şey nedir?

— Senin sadaka vermeyi çok sevdığını öğrendik, bu sebeple senin yiyeceğinden yararlanmak istedik.

— Bizi sizin kötüluğunuzden koruyup emniyete alan şey nedir?

— Bakara sûresindeki şu âyettir: Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm. (Yâni Âyet-i Kürsî'dir) Kim bunu sabaleyin okursa akşamda kadar bizden korunup güven içinde kalır. Akşamleyin okuyan kimse sabaha kadar korunup güven içinde kalır.

Râvî Muhammed diyor ki: Sabah olunca babam kalkıp Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e gitti ve durumu ona arzetti. Peygamber (S.A.V.) Efendimiz: «O habîs doğru söylemiştir» buyurdu. ⁽⁸⁰³⁾

Yine rivâyete göre bir adam dolaşırken bir ağaçın yanında durmuş, ağaçın içinden bir ses geldiğini ve ağaçın hareket ettiğini görmüş. Konuşup sormuşsa da cevap alamamış. Bunun üzerine Âyet-i Kürsî'yi okumuş. Bir şeytan (cin) inerek ona görülmüş. Adam ona sormuş:

— Bizim bir hastamız var, onu ne ile tedavi edelim?

(803) Ebû Ya'lâ, Hâkim, Ebû Nuaym, Beyhaki.

Cin cevap vermiş:
— Beni ağaçtan indirdiğin şey ile (Âyet-i Kürsî ile)...
(⁸⁰⁴)

ON YEDİNCİ İSİM: GÜVEN ÂYETİ

Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki: Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğunu duyдум: «Kim akşamleyin yatağına uzanırken Âyet-i Kürsî'yi okursa, Allah onun da, komşularının da evini güven altına alır.» (⁸⁰⁵)

Diğer bir hadis-i şerifte buyuruluyor ki:

«Kim Âyet-i Kürsî'yi yatağına girerken okursa Allah onu da komşusunu da, komşusunun komşusunu da koruyup güven içine alır.» (⁸⁰⁶) Rûhu'l-Beyân tefsirinde de bu hususa yer verilmiş ve aynı rivâyetler nakledilmiştir.

ON SEKİZİNCİ İSİM: ÂYET-İ NÂFİA

Âyet-i Kürsî, kendisini okuyan kimseye her zaman yarar sağlayacağı için bu isimle isimlendirilmiştir. Özellikle kan aldırırken bunu okumakta büyük yarar vardır. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki: «Kim kan verirken (hacamat yaptırırken) Âyet-i Kürsî'yi okursa, onun iki hacamat yararı olur.» (⁸⁰⁷)

Hacamat konusunda Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğu da rivâyet edilmiştir: «Salı ve cuma günleri hacamat yapılmayın. Çünkü bu günlerde bir saat var ki hacamat veya benzeri bir şey kullanıldığı takdirde kan kesilmeyebilir. Bazen insan helâk edebilir. Meğer ki salı günü ayın on yedisine tesadüf etmiş olsun. O takdirde bir mahzur yoktur.» (⁸⁰⁸)

Ma'kal bin Yesar'ın rivâyetinde ise şöyle deniliyor:

(804) Tefsîr-i Rûhu'l-Beyân.
(805) Beyhaki; Hz. Ali (R.A.)'den.
(806) Nesâî.
(807) Deylemi, İbni Sînnî, Hz. Ali (R.A.)'den. (Bunu «Sünni» şeklinde tesbit edenler de olmuştur.)
(808) Deylemi.

«Ayın on yedisine tesadüf eden salı günü hacamat yapmak bir senelik hastalığın devâsîdir.» (⁸⁰⁹) Câmiu's-Sâğır de aynı rivâyeti tesbit etmiştir.

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in salı günü tırnak kesmekten men'ettiği, çünkü böyle yapmanın alaca tenlilik hastalığına yol açacağı söylenenmiştir. (⁸¹⁰)

ON DOKUZUNCU İSİM: ÂYET-İ HAFİZE

Âyet-i Kürsî, bütün hal ve zamanlarda okuyanını korur. Bu sebeple ona «koruyucu âyet» denilmiştir. Bununla ilgili bir rivâyette deniliyor ki: Bir adam, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e gelerek:

— Ya Resûlellah! dedi, bana bir şey öğret ki Allah onuna bana fayda versin..

Peygamber (S.A.V.) ona:

— Âyet-i Kürsî'yi oku; çünkü o seni de, çocuk çocuğunu da evini de evinin çevresindeki evleri de korur» buyurdu. (⁸¹¹)

Aynı rivâyete Dürer-i Semîne adlı kitapta da yer verilmişdir. Konumuzla ilgili diğer hadislerden sahîh olanlarını meâlen nakletmekte fayda vardır:

«Her farz namazı müteakip Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimse, ikinci bir namaza kadar korunmuş olur. Âyet-i Kürsî'ye ancak bir peygamber veya bir siddik ya da bir şehid devam eder.» (⁸¹²)

«Kim Âyet-i Kürsî'yi yatağına uzanırken okursa kendisini sabaha kadar koruyacak iki melek müvekkel edilir (görevlenir).» (⁸¹³)

«Kim Mü'min süresinin baştan üç âyetini ve bir de âyet-i Kürsî'yi sabahladığında okursa akşamaya kadar bu iki âyetle korunmuş olur. Akşamleyin okuyan kimse sabahlayincaya kadar korunmuş olur.» (⁸¹⁴)

(809) Taberâni; Ma'kal bin Yesar (R.A.)'den.

(810) Bunu Rûhu'l-Beyân sahibi nakletmişse de rivâyet sahîh görülmemiştir.

(811) Mahamili kendi Fevaidinde; İbn Mes'ud (R.A.)'den..

(812) Beyhaki; Enes bin Mâlik (R.A.)'den..

(813) Tefsîr-i Kudsi - Ebû Darîs.

(814) Tirmîzî - Darâmi; Ebû Hüreyre (R.A.)'den.

Aynı hadis-i Feyz-i Kudsî sahibi adı geçen eserinde nakletmiştir.

Ebû Hüreyre (R.A.) diyor ki:

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Ramazan ayında toplanan zekâtı korumakla beni görevlendirdi. Bir ara birisi gelip zekât olarak getirilen yiyecek maddelerini avuçladı. Yakalayıp Resûlullah Efendimiz'e götürmek istedim. Yalvardı; muhtaç olduğunu, çoluk çocuğunun perişan olduğunu ve buna çok ihtiyacı olduğunu söyledi. Bunun üzerine saliverdim. Sabahleyin Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'le karşılaştığında bana: «Ya Ebâ Hüreyre! Dün akşam yakaladığın esir ne yaptı? diye sorunca dedim ki: Çok ihtiyacı olduğunu, çoluk çocuğunun perişanlığını anlattı, merhamet edip saliverdim. Bunun üzerine Fahr-i Âlem Efendimiz buyurdu ki: «Ama o sana yalan söylemiştir. İleride yine dönüp gelecek ve zekâttan almaya çalışacaktır.» Anladım ki o kimse yine dönüp gelecek. Çünkü Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz öyle buyurdu. Bunun üzerine pusuya girip bekledim. Yine gelip zekât olarak toplanan gıda maddelerini avuçladı. Yakaladım ve «seni herhalde bu defa Resûlullah'ın huzuruna çıkaracağım» dedim. Bunun üzerine yalvararak dedi ki: «Aman ne olursun beni bırak, çünkü çok muhtaç durumdayım; çoluk çocuğum var, bir daha dönmiyeceğim.» Acıdım ve saliverdim. Sabah olunca Resûlullah Efendimiz: «Ya Ebâ Hüreyre! Esirin ne yaptı?» Diye sorunca, dedim ki: Ya Resûlallah! Çok ihtiyacı olduğunu çoluk çocuk sahibi bulduğunu söyledi. Bunun üzerine acıdım ve saliverdim. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz yine: «O sana yalan söylemiştir. İleride yine gelecek ve avuçlayacaktır» buyurdu. Bunun üzerine yine onu gözetlemeye koyuldum. Tam gelip oradaki gıda maddelerini avuçlarken yakaladım ve dedim ki: «Artık bu üçüncü defadır seni yakalıyorum, mutlaka seni Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in huzuruna çıkaracağım. Bir daha dönüp gelmeyeceğini söylediğin halde tekrar dönüp geldin.» Bunun üzerine o bana söyle dedi: «Beni bırak ta sana öyle bir söz öğretiyim ki Allah o söz ile sana menfaat verir..» Söyliyeceğin söz

nedir? dediğimde, şu cevabı verdi: «Yatağına girdiğinde Âyet-i Kürsî'yi (Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm'u) oku. O takdirde Allah tarafından bir koruyucu (melek) seni devamlı korur, sabahlayıncaya kadar şeytan sana yaklaşamaz olur.»

Ebû Hüreyre (R.A.) devamla diyor ki:

Onu saliverdim. Sabah olunca Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz:

— Akşamki esirin ne yaptı? diye sorunca, dedim ki:

— Ya Resûlallah! Allah'ın bana menfaat vereceği birkaç söz öğreteceğini söyledi. Bu'nun üzerine onu saliverdim.

— O sözler ne idi?

— Bana, yatağına uzanacağı zaman ÂYET-İ KÜRSİ'yi oku, sonuna kadar tamamla ve böylece sabahlayıncaya kadar Allah tarafından bir koruyucu (melek) seni korur ve şeytan da sana yaklaşamaz, dedi.

— O çok yalancı olduğu halde yine de sana doğruya söylemiştir. Bu üç gecedir sana hitap eden o kimsenin kim olduğunu biliyor musun?

— Hayır bilmiyorum..

— O şeytandır. (815)

Konumuzla ilgili bir hadis-i şerifte ise şöyle buyuruluyor: «Cebrâil (A.S.) bana gelerek dedi ki: Cinlerden bir ifrit sana hile etmek, düzenbazlık yapmak istiyor. Yatağına uzandığın zaman Âyet-i Kürsî'yi oku. (Başka bir rivâyette ise: Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm... u oku, denilmiştir.) Bitinceye kadar devam et.» (816)

YİRMİNCİ İSİM: ÂYET-İ HÂRİSE

HÂRİSE, saklayıp koruyucu anlamında kullanılır. Âyet-i Kürsî, okuyanını daima saklayıp koruduğu için ona bu isim de verilmiştir. İmam Tirmîzî diyor ki: «Bu bir âyettir ki Allah

(815) Buhâri, Nesâî, Ebû Nuaym, İbnî Merdeveyh; Ebû Hüreyre'den.

(816) Dinûri Milcâlese'de el-Hasen'den mûrselen rivâyet etmiştir. el-İtkan adlı kitapta da bu rivâyete yer verilmiştir.

(C.C.) onu indirdi ve sevabını bu dünyada da, âhirette de okuyucusuna lütfetti.» Dünyada koruması: Bütün vakitlerde okuyucusunu (tehlikelerden) korur. Âhiretteki sevâbını söyleyen lüzum yok; bu erbabının malûmudur.

Büyük sahabî, cennet ile müjdelenen on zattan biri olan Abdurrahman bin Avf (R.A.) evine girince evin dört köşesini dolaşarak Âyet-i Kürsî'yi dört defa okur ve bununla âyetin kendisi için koruyucu olmasını arzu eder ve şeytanın evinin dört köşesinden de kovulmasını dilerdi. ⁽⁸¹⁷⁾

Şeyh Bûnî (ya da Bevenî) (K.S.) diyor ki:

«Kim evinden çıkarken Âyet-i Kürsî'yi okursa, ihtiyacı yerine gelmiş olur. Günahları bağışlanır, şeytanları ayrılip uzaklaşır, Allah onu her âfetten koruyacak şekilde melekleri görevlendirir; cin, insan ve korkulan her şeyden muhafaza ettirir.» ⁽⁸¹⁸⁾

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyuruyor ki:

«Kim evinden çıkarken Âyet-i Kürsî'yi okursa, Allah onun için istiğfar edecek ve duâda bulunacak yetmiş bin melek gönderir. Evine dönerken de Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimsenin iki gözü arasından fakirliği koparıp alır (açgözlülüğünü giderir). Âyet-i Kürsî'ye devam eden kimse Allah dostluğunu kazanır. Cenâb-ı Hak, habibi Muhammed'i hıfz u himâye ettiği gibi onu da korur.»

Hazret-i Kâ'b (R.A.) diyor ki:

«Hiç bir sabah yok ki Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in kabr-i şerîflerini yetmiş bin melek ziyaret etmesin. Kabr-i şerîfe inince kanatlarını çırpar, akşam oluncaya kadar Resûl-i Kibriyâ Efendimiz'e salât u selâm getirirler. Akşam olunca onlar melekût âlemine doğru yükselirken başka yetmiş bin melek iner, ötekilerin yaptıkları gibi yaparlar. Bu, kiyâmet kopup yer yaralarak Resûlüllah (S.A.V.) kabrinden kalkıncaya kadar devam eder.» ⁽⁸¹⁹⁾

(817) *Tefsîr-i Kudsî*.

(818) *Şemsü'l-Mârif*.

(819) *Şerh-i Sîfâ: Aliyyî'l-Kâri*.

YIRMİ BİRİNCİ İSİM: ÂYET-İ VÂKİYE

VÂKİYE, bir takım tehlike ve musibetlerden koruyucu anlamına gelir. Çünkü Âyet-i Kürsî, her zaman ve her yerde okuyucusunu korur. Nitekim yapılan rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz şöyle buyurmuştur:

«Ümmetimden herhangi bir kimse cuma günü sabahladığında on iki defa Âyet-i Kürsî okur, sonra kalkıp iki rek'at namaz kılacak olursa, mutlaka Cenâb-ı Hak onu şeytanların, hükümdarların şerrinden korur. Ve bu, Kur'an'ı üç defa baştan sonuna kadar okumaya denktir. Kiyâmet günü o kimseye nurdan bir taç giydirilir ki bu taç ARASAT (mahşer alanı) ehlini aydınlatır. Gecenin başlangıcında okuyan kimseye şeytan ulaşmaya yol bulamaz. Gündüzün başlangıcında okuyan kimseye meleklerin onde geleni iner, Âyet-i Kürsî'nin esrarının aqâklanmasını anlayabilmek için taatkâr bir tavır takır.» ⁽⁸²⁰⁾

YIRMİ İKİNCİ İSİM: ÂYET-İ MÂHİYE

MÂHİYE, günah ve kusurların silinmesine vesile olan âyet anlamına gelir. Çünkü kim bu büyük ve kadri yüce âyeti okursa, Allah onun kötülüklerini siler ve bunu okuduğu müddetçe (kul ve millet hakkı, büyük günahlar hâriç olmak üzere) günah yazmaz. Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bûyurdular ki:

«Kur'an'daki en büyük ve en kadri yüce âyet, Âyet-i Kürsî'dir. Kim bu âyeti okursa Allah bir melek gönderir de onun iyiliklerini yazar, kötülüklerini siler. O saatten ta ertesi günü sabah oluncaya kadar bu yazma ve silme işi devam eder.» ⁽⁸²¹⁾

YIRMİ ÜÇÜNCÜ İSİM: ÂYET-İ DÂFIÂ

DÂFIÂ, belâ ve illetleri def'edici âyet anlamına gelir. Çünkü Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimseden Allahü Teâlâ belâları, hastalıkları, elemeleri ve kötü huyları def'eder. Böylece o kimse Muhammed (S.A.V.) Efendimiz'in ahlâkiyla ahlâklanır. Şey-

(820) *Şemsü'l-Mârif: Enes bin Mâlik (R.A.)'den*.

(821) *Tenvîriü'l-Evrâd: Muhammed bin Kutbuddîn*.

tan onun evinden çıkar. Bu âyetin bereketiyle bir nice kötülükler defedilir. Nitekim Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz bu hı susta buyurdular ki:

«BAKARA süresinde bir âyet var ki o Kur'ân âyetlerinin başı ve onde gelenidir. Hangi evde okunursa mutlaka oradan şeytan çıkip uzaklaşır.» (822)

Yapılan rivâyete göre Hz. Kâ'b el-Ahbar demiş ki:

«Kim gece ve gündüz on defa Kul hüvellahü ehad süresi ile Âyet-i Kürsi'yi okursa Allah'ın en büyük rızasına hak kazanmış olur. Mahşerde peygamberlerle birlikte bulunur. Şeytanın da korunmuş olur.» (823)

Konumuzla ilgili diğer bir hadis-i şerifte de şöyle buyuruluyor: «Bu âyet bir evde okunmayagörsün; mutlaka o evden şeytanları otuz gün kovmuş olur. Ve kırk gün o eve ne bir şirbaz, ne de bir büyüğü girebilir.» (824)

YIRMI DÖRDUNCÜ İSİM : ÂYET-İ HISN

HISN, koruyucu kale demektir. Çünkü Âyet-i Kürsi'yi okuyan kimse ilâhi kaleye girmiştir ve böylece korktuğu ve endişe duyduğu şeyleden korunmuş olur.

Havass ehlinden bir kısmı demiş ki: Kendinizi Âyet-i Kürsi okumakla hisr içine alınız. Nitekim bir hadiste deniliyor ki: «Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz her gün yedi defa Âyet-i Kürsi'yi okur ve böylece zât-ı Muhammediyesini manevî hisar içine almış olurdu.»

Bazısı da şöyle söylemiştir: «Kendini manevî hisar içine alıp korunmak isteyen kimse Âyet-i Kürsi'yi altı defa okuyup altı yönüne üfler ve yedinci defa okuyup nefesini içine çeker.»

Bu tertibi bizzat Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in yaptığı söylenir.

Rivâyetlere göre tüccardan biri Mısır'dan hayli mal ve bir nice ticari eşya aldıktan sonra başka bir ülkeye gitmek üzere yola çıktı. Maksadı iyi bir kâr sağlamak ve birtakım menfaat-

(822) Saîd bîn Mensur, Hâkim, Beyhakî; Ebû Hüreyre (R.A.)'den.

(823) Hafîz Ebû Muhammed Semerkandî, Dürri'l-Mensûr.

(824) Râhu'l-Beyân Tefsîri: Hz. Ali (R.A.)'den.

lere erişmekti. Hırsızlar onu takibe koyuldu. Tüccarın yolunu kesip malını ve parasını ele geçirmek istiyorlardı. Tüccar doğru ovamsı bir yere kondu. Yedi defa Âyet-i Kürsi'yi okuyup etrafına üfledikten sonra kendini manevî bir kale içine almış oldu ve öylece uzanıp uyumaya başladı. Zaten öteden beri de bu tüccar Âyet-i Kürsi'ye devam ederdi. Hırsızlar, yol kesiciler geceleyin tüccarın konakladığı yere geldiler. Bir de ne görsünler, tüccarın çevresinde aşılmaması mümkün olmayan bir hisar var. Bunun üzerine bir çare bulamayınca onu terkedip ayrıldılar. Tüccar sabah olunca kalkıp yoluna devam etti ve akşam olunca yine bir yere inip konakladı. Hırsızlar onu takip ediyordu. Gece olunca ona doğru yaklaştıklarında yine muhkem bir kale içinde olduğunu, içeri girmenin mümkün olmadığını gördüler ve böylece konaklanan birkaç yerde aynı durum olunca hırsızlar anladılar ki bu gördükleri harikulade bir olaydır, bunda bir takım hikmetler vardır. Sonra dayanamadılar, tüccara gelip gördükleri ve ne yapmak istediklerini söylediler. Bunda ne gibi esrarın bulunduğu öğrenmek istediler. Tüccar onlara, bu tür felâket ve musibetlerden korunmak için yedi defa Âyet-i Kürsi'yi okuyup altı cihetine üflediğini ve böylece Allah tarafından bir hisarla korunduğunu söyledi. (825)

Şeyh Bevenî (K.S.) diyor ki:

«Musibet, belâ ve düşman gibi bir kötüluğun gelmesinden korkan kimse bunların geleceği tarafa yönelsin ve Âyet-i Kürsi'yi kelimeleri sayısınca, ya da harfleri sayısınca okusun; o takdirde kendisine ne düşman, ne de musibet zarar verebilir.»

«Hattâ korkunç bir yerde bulunuyorsan daire şeklinde bir çizgi çek. Ancak bu çizgiyi Âyet-i Kürsi'yi okuyarak başlayıp tamamla. Sen ve yanındakiler bu dairenin içine girsin. Ancak arkadaşların arkanda yer alsin ve sonra düşmana doğru yoleyip Âyet-i Kürsi'yi oku. Bu takdirde düşman ne sizi görür, ne de zarar verebilir.» (826)

(825) Hasâjs-i Kudsi.

(826) Şemsü'l-Maârif.

YIRMİ BEŞİNCİ İSİM: ÂYET-İ VELÂYET

Velâyet, dostluk, sahip çıkmaklık gibi manalara gelir. Âyet-i Kürsi'ye devam eden kimseye Cenâb-ı Hak lütuf ve kermiyle, merhamet ve şefkatiyle muamele eder. Nitekim kendi veli kullarına ve peygamberlere aynı şekilde muamelede bulunmuştur. Nitekim hadîs-i şerîfe buyuruluyor ki:

«Farz namazları müteakip Âyet-i Kürsi'yi okuyan kimse, senin eceli gelince Allah bizzat kendi kudret eliyle onun ruhunu alır ve böylece o kimse peygamberlerden yana savaşır şehidlik sevabına erişmiş gibi olur.» ⁽⁸²⁷⁾

Bir başka hadîs-i şerîfe ise şöyle buyuruluyor:

«Âyet-i Kürsi'yi okuyan kimse, Allah bizzat kendisi alır, bunu başkasına bırakmaz.» ⁽⁸²⁸⁾

Başkasına bırakmayıp bizzat kendisinin ruhu tutup alması, mânası, bazısına göre şöyledir: Cenâb-ı Hak ölüm meleğine, o kimse, ruuhnu merhamet ve şefkatle almasını emreder. Çünkü bütün insanların ruhunu almaya ölüm meleği ile onun yardımcı melekleri görevlidirler. Ebû Ümâme (R.A.)'ın «kendi eliyle alır» tabiri buna ters düşmez. Çünkü «el» rahmet ve kudreti sembolize eder. Yoksa Cenâb-ı Hak azalardan pâk ve münezzehtir. Bazı cahiller bunu hakiki anlamda anlar ki bu çok yanlıştır. Burada el'in anılması son derece merhamet ve şefkati ifade içindir, hepsi o kadar. Âyet-i Kürsi'yi devamlı okumak hususunda Cenâb-ı Hak bana ve size tevfik versin!.

YIRMİ ALTINCI İSİM: ÂYET-İ MÜZHİRE

Âyet-i Kürsi, ilâhî tecellilere, ruhanî letafetlere, rabbanî inkişâflara okuyucusunu mazhar kıldığı için bu ismi almıştır. Evet bu âyeti okuyan kimse vahdaniyet ahlâkıyla ahlâklanır, kuvvetli cezbeleriyle Hazret-i Muhammed'in yoluna yönelik olur. Kendi akran ve arkadaşları arasında seçkin bir yeri olur. İşte ey kardeşlerim! Bu büyük ve kadri yüce âyet sayesinde

(827) *Ibn-i Sînî ve Deylemî; Ebû Ümâme (R.A.)'den.*

(828) *el-Hâfi; Abdullah bîn Ömer (R.A.)'den.*

Allah ile beraber olun ve Allah'tan bu âyet hürmetine dilekte bulunun ki size bunun esrarını öğretmiş ola. Şüphesiz ki Allah her şeye kaadirdir, kullarının duâ ve isteklerini kabule çok daha lâyiktir. Kötü ahlâk dalgalarından kendini kurtarıp tam bir gönül safasıyla bu âyeti okuyana müjde olsun!. Ve bunu sıruları bilen, nasipleri belirleyen Allah'a yönelp azmederek okuyana da cennetteki TÜBÂ olsun! Bu âyetle bütün ahvalde Allah ile güzel muamelede bulunma hususları doğar. İnsanı yüce derecelere ulaştırır. Hasais-i Kudsî'de de bu husus belirtilmiştir

YIRMİ YEDİNCİ İSİM: ÂYET-İ MUHDİRE

Âyet-i Kürsi'yi okuyan kimseyi dinlemek üzere melekler gelip o mecliste hazır olurlar. Özellikle okuyucuya ziyaret etmek, ona saygı ve tekrîm olsun diye orada bulunmak isterler. Selmân-ı Farîsi'den (R.A.) yapılan rivâyete göre, Resûlüllâh (S.A.V.) Efendimiz bu hususta buyurdular ki :

«Hastalığında Âyet-i Kürsi'yi okuyan kimse, ölüm sekeratını Allah kolaylaştırır. İçinde Âyet-i Kürsi okunan bir eve melekler uğradıklarında mutlaka saf olup dururlar. Kul Hüvâllâhü Ehâd okunan bir eve uğradıklarında mutlaka secdeye kapanırlar. İçinde Haşîr süresinin son kısmı olsunan bir eve uğradıklarında mutlaka diz üzeri çöküp dururlar.» ⁽⁸²⁹⁾

Büyük şeyh Muhyiddin bin Arabî (K.S.) diyor ki :

«Kim gece ve gündüzde bin defa Âyet-i Kürsi'yi okur ve buna kırk gün devam ederse, Allah'a andolsun, Allah'a andolsun, Allah'a andolsun, Kur'ân-ı Azîm ve Resûl-i Kerîm hakkı için ona ruhanî âlem kapısı açılır. Melekler kendisini ziyârete gelir. Bütün arzu ve muradı gerçekleşir. Hükümdar ve ekâbirin onun hakkındaki (kötü) düşünceleri zâil olur.» ⁽⁸³⁰⁾

YIRMİ SEKİZİNCİ İSİM: ÂYET-İ MUHTEVİYYE

Âyet-i Kürsi başka âyetlerin kapsadığı ilâhî isimleri kapsamaktadır. Çünkü Kur'ân'da en çok ilâhî isimlerin anıldı-

(829) *Şemsü'l-Mârif; Selmân-ı Fârisî'den (R.A.)*

(830) *Havâss-ı Kur'ân.*

gi âyette altı defa zikredilmiştir. Âyet-i Kürsî ise; onda on yedi defa açık ve kapalı olarak zikredilmiştir. Diğer bütün kisimlar Âyet-i Kürsî için irade edilmiştir. O ise bizzat kendisi için muraddır; başkası için değil. Âyet-i Kürsî metbu'dür başkasına, fakat tabi' değildir. Şüphesiz ki kıymet bakımından ilimlerin en şereflisi ve azık olarak en yeterlisi, Allah'ın zatından ve sıfatlarından bahseden ilâhî ilimlerdir. Âyet-i Kürsî bu iki hususu da kapsamına almaktadır ve bundan başka da onun kapsamında bir şey yoktur. Yâni sadece ilâhî zat ve sıfatları ihtiva etmektedir. Bu da Usûl-i Dîn yâni kelâm ilminin ne kadar kadri yüce olduğuna delâlet etmektedir.⁸³¹

Âyet-i Kürsî'de Allah'ın en büyük ismi geçer. Tamamı elli kelimedir. İçinde on yedi açık olarak, on yedi de kapalı olarak 34 ilâhî isim vardır. Aynı zamanda bu âyetin tamamında on yedi (MÎM) harfi, on yedi (VAV) harfi vardır.

Bu hususu Abdullah Kurtubî (K.S.) nakletmiştir.

İbni Münîr diyor ki :

«Âyet-i Kürsî, başka âyetlerin kapsamadığı ilâhî isimleri kapsamaktadır ve isimler on yedi yerine konulmuştur. Bu yerlerde bazen İsmullah açıktan ifade edilmiş, bazen de kapalı olarak ifade edilmiştir. Lâ te'huzüh, ve lehû, indehû, biiznihî, ve ya'lemü, ilmühü şaae, kürsiyühû, yeûdühû'da geçen zamirler hep zimmen ilâhî ismi ifade etmektedir. Hifzuhüma'daki zamir-i müstatirse; bu masdarın faailidir, yine Allah ismine raci'dir. Ve hüvel-Aliyyül azîm de buna ilâve edilince ve bütün bunlarda zamirler sayılınca yirmi ikiyi bulur.»⁸³²

YIRMI DOKUZUNCU İSİM : ÂYET-İ İSMİLLÂHİL A'ZAM

Allah'ın en büyük ismini taşıyan âyet, Nitekim Esmâ binti Yezid'den yapılan rivâyette, Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in şöyle buyurduğunu işitmıştır: «Şu iki âyette Allah'ın en büyük ismi vardır.» Diğer bir rivâyette ise: «Şu iki âyet: Ve ilâhü küm ilâhün vâhid lâ ilâhe illâ hüver rahmânür rahîm ve Allahü

(831) *Tefsîr-i Kudsi.*

(832) *el-İtkan: İmam-ı Sâyuti.*

lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm...da Allah'ın en büyük ismi mevcuttur» buyurulmuştur.⁸³³

Konumuzla ilgili diğer hadîsler :

«İsm-i A'zam (Allah'ın en büyük ismi) şu üç sûrededir: Bakara sûresindeki Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm âyeti, Âl-i İmrân sûresindeki Elif lâm mîm Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm âyeti ve Tâ-Hâ sûresindeki Ve anetil vücûhü lil hayyil kayyûmi âyeti...»⁸³⁴

«Allah'ın en büyük ismi —ki onunla duâ yapılacak olunursa kabul görür, bir dilekte bulunulursa verilir— şu üç sûrededir: Bakara sûresindeki Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm âyeti, Âl-i İmrân sûresindeki Elif lâm mîm Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm âyeti ve Tâ-Hâ sûresindeki Ve anetil vücûhü lil hayyil kayyûmi âyeti...» (Yâni ism-i A'zam bu âyetlerdedir.)⁸³⁵

Âyet-i Kürsî'yi kelimeleri ya da harfleri sayısınca okuduktan sonra duâ eden kimsenin Allah duâsını kabul eder, dileğini yerine getirir.

«Şüphesiz ki Allah kendisinden bir dilekte bulunmayan kimseye gazab eder. Ondan başka hiçbir kimse böyle yapmaz.»

«Allah kendisinden duâ edip dilekte bulunmayan kimseye gazab eder.»

Yukarıdaki âyetlerde geçen el-Hayyül kayyûm Allah'ın en büyük ismidir, denilmiştir. İsâ Peygamber (A.S.) bir ölüyü diriltmek istediğiinde bu duâ ile duâda bulunurdu: Yâ Hayyû Yâ Kayyûm!. Denizde boğulmaktan korkanların da duâsı Yâ Hayyû Yâ Kayyûm'dur, denilmiştir.

OTUZUNCU İSİM : HÂCETLERİ YERİNE GETİREN ÂYET

Nitekim Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz, Ali'ye (R.A.) yapmış olduğu vasiyetinde şöyle buyurmuştu: «Bir hâcetin yerine

(833) *el-Maalîm.*

(834) *Tefsîr-i Râhu'l-Beyân.*

(835) Ebû Ümâme merfuan rivâyet etmiştir. *Havâss-ı Kur'ân.*

getirilmesini arzu ettiğinde Âyet-i Kürsî'yi oku ve sonra da hâcet için sağ ayağını at!»

İmam Kefevî (rahmetullahi aleyh) diyor ki: «Bu çok zaman denenmiştir, hiç şüphe edilmemiştir. İşlerin kolay gitmesi için henüz o işe başlamadan önce Âyet-i Kürsî'yi okursa Allah onun işini kolaylaştırır.

Bilmış ol ki: Âyet-i Kürsî'yi okumakta bir nice özellikler var ki onları saymam mümkün değildir. Ancak diyebilirim ki kim bu âyeti okumaya devam ederse, devamı nisbetinde fayda görür.»

OTUZ BİRİNCİ İSİM : SAADET ÂYETİ

Şu dünyada Âyet-i Kürsî'yi okumaya devam etmek saadetin alâmeti olduğu gibi âhirette de saadete yol açacaktır. Bunu n için münafık ile fâsık (açıktañ günah işleyen) bu kötü sıfatları kendilerinde taşındıkları müddetçe bu âyeti okumaya devam edemezler. Nitekim Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buna işaretle buyurdular ki :

«Bu âyeti okumaya ancak peygamber veya siddîk ya da şehîd devam eder.»

Bundan da anlaşılıyor ki münafık ya da fâsık bu sıfat üzere bulundukları halde Âyet-i Kürsî'ye devam edemezler. Meğer ki Allah onların durumunu, siddîk ve şehîdlerin ahlâkına çevirmiñ ola. O takdirde Âyet-i Kürsî'nin bereketiyle sâlih kişilerden olurlar. Böylece Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimse üzerine o kaahir kudretin ve parlak sıfatların, manevî güneş ışınlarının nurları aksetmeye başlar ve bu sayede şeytanın hile karanlığı ve onun âfetleri yok olup gider. Bütün hal ve durumlarda selâmet lâmbaları ışığını ona çevirip aydınlatır.

Rivâyete göre deniliyor ki: Eğer hükümdar Âyet-i Kürsî de kendisi için ne yararlar bulduğunu bilmış olsaydı hükümdarlığı bırakırdı. Tüccar bu âayette kendisi için ne saadetler bulduğunu bilmış olsaydı ticareti terkederdi. Eğer Âyet-i Kürsî'nin sevâbı yeryüzündeki insanlara bölünmüş olsaydı her birine şu dünyyanın on katı isabet ederdi.

OTUZ İKİNCİ İSİM : KUR'ÂN'IN EN SEVABLI ÂYETİ

Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in Ebû Hüreyre'ye (R.A.) olan vasiyetinde şu cümleye yer verilmiştir: «Âyet-i Kürsî'yi çok oku. Çünkü sana bu sayede onun her harfine karşılık kırk bin sevâb yazılır.»

Bunun gibi sevgili Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in Hazret-i Ali'ye olan vasiyetinde buyuruluyor ki: «Âyet-i Kürsî'yi okumaya gereklî ol. Çünkü onun her harfine bin bereket vardır.»⁸³⁶

Bu hususta rivâyet edilen diğer bazı hadîsler :

«Kim KADİR gecesi Âyet-i Kürsî'yi okursa, başka gecelerde Kur'ân'ı hatmetmesinden Allah katında daha sevilmelidir.»⁸³⁷

Bunun içindir ki, her yerde ve her zaman Âyet-i Kürsî'yi çokca okumak müstehabdır, denilmiştir.⁸³⁸

«Kim farz namazları müteakip Âyet-i Kürsî'yi okursa, onu cennete girmekten hiç bir şey alıksızdır, ölünceye kadar bu böyle sürüp gider.»⁸³⁹ Râvî Hz. Enes (R.A.) diyor ki: «Ona bir peygamber sevâbı gibi sevap verilir.»

Yine Hz. Enes bin Mâlik (R.A.) Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'den şöyle duyduğunu rivâyet etmiştir: «Mü'min olan kimse Âyet-i Kürsî'yi okur da onun sevâbını kabir ehlîne bağışlarsa, Allah doğudan batıya ne kadar (inanmış kişiye alt) kabir varsa, her birine kırk nur yerleştirir. Her ölüünün bir dereesini yükseltir. Okuyana da altmış peygamber sevâbı verir ve bu âyetin her harfine karşılık bir melek yaratır da o melek o kimse için kiyâmete kadar Allah'a tesbih eder.»

«Herhangi bir mü'min (erkek olsun, kadın olsun) Âyet-i Kürsî'yi okuyup onun sevâbını kabir ehlîne bağışlarsa, yeryüzünde hiç bir (mü'minin) kabrı kalmaz, mutlaka Allah onu nur ile doldurur ve o kabirleri doğu ile batı arası kadar geniş-

(836) Ravzatü'l-Müttakin.

(837) Allâme Echuri.

(838) İmam Nevevi.

(839) Firdevs sahibi; Enes bin Mâlik'den (R.A.)

letir. Ayrıca Allah ona göklerdeki her melek sayısınca on sevâp verir; okuyucusuna da yetmiş şehîd sevâbı lütfeder. Allah yolunda harcanmış yüzbin altın sevâbını ona yazar.»⁸⁴⁰

Hazret-i Ali (R.A.) bu sebeple diyor ki: Ölülerin kabirleri, Allah yolunda nöbet bekleyenlerin durumuna benzer. Bu bâkîmdan kabir ehlini kabirlerinde unutmuyınız. Çünkü onlar sizden bir şeyler umarlar; nasıl ki nöbetçiler de bulundukları yerde unutulmamalarını arzu ederler. Hayatta olan kimse imkân nisbetinde ölümü anacak olursa, değeri bin altın olan bir atı Allah yoluna göndermiş gibi olur. Artık Allah'ın yardımıyla her gün böyle bir (hayır) işlemek uygun olmaz mı?⁸⁴¹

OTUZ ÜÇÜNCÜ İSİM : ÂYETÜ'L-MUHTAR

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hususta şöyle buyurmuşlardır: «Cenâb-ı Hak şüphesiz sözlerden Kur'ân'ı, Kur'ân'ı dan Bakara sûresini, Bakara sûresinden Âyet-i Kûrsî'yi seçmiş tir.»⁸⁴²

Aynı konuya Feyz-i Kudsî'de de yer verilmiştir.

O halde kim bu kadri yüce âyeti okumaya devam ederse insanlar yanında ve özellikle Allah katında hem dünyada, hem âhirette seçkin bir kimse olur.

OTUZ DÖRDÜNCÜ İSİM : ÂYET-İ MUHRİCE

Yapılan sahîh rivâyete göre Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Bakara sûresinde bir âyet vardır ki o Kur'ân âyetlerinin onde gelenidir. İçinde şeytan bulunan bir evde okunmaya görsün, mutlaka şeytan o evden çıkışır.»⁸⁴³

Yine Ebû Ubeyd'in Fazail'inde, Daremî, Beyhakî ve Ebû Nuaym'in rivâyet ve delâilinde İbni Mes'ud (R.A.) Hazretleri'ni söyle dediği belirtilmiştir: İnsanlardan biri dışarı çıkışınca cinlerden biriyle karşılaşıyor. Cin ona diyor ki :

(840) Hazret-i Ali'den (R.A.) (Kaynağı tespit edilemedi).

(841) Tefsîr-i Kudsî.

(842) Hafız Abdürrezzak; Abdullah bin Ömer'den (R.A.)

(843) Sâlih bin Mansur, Hâkim, Beyhakî: Ebû Hüreyre'den (R.A.)

— Benimle güreşebilir misin? Şayet güreşir de beni yenecek olursan sana öyle bir âyet öğretirim ki onu evine girdiğinde okuyacak olursan artık şeytan oraya giremez.

Adam bu teklifi kabul edip cinnî olanla güreşti ve cinnî olanı yendi. Bunun üzerine cinnî ona dedi ki :

— Âyet-i Kûrsî'yi okursun. Çünkü kim evine girerken bu âyeti okursa şeytan mutlaka o evden çıkar.

İbni Mes'ud'a denildi ki: O adam Ömer miydi? İbni Mes'ud (R.A.) «Ömer (R.A.) olması umulur» diye cevap verdi.

Muaz bin Cebel'den (R.A.) yapılan rivâyette, şöyle diyor :

— Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bir miktar zekât hurmasını muhafaza etmem üzere bana teslim etti. Onu evimin tarasasında bir köşeye yerleştirdim. Fakat her gün hurmanın biraz azaldığını gördüm. Sebebini bir türlü anlayamadığım için durumu Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e arzettim. Buyurdu ki: «Bu şeytanın işidir. Onu gözetle!»

Bu tavsiye üzerine şeytanı gözetlemeye başladım. Gecenin bir bölümü geçtikten sonra fil suretinde bir karartının bana doğru ilerlediğini gördüm. Derken kapıya yaklaştı ve kapı aralığından başka bir surete girip içeri daldı ve hurmaya yaklaştı ve yemeğe başladı. Elbisemi iyice toplayıp karşısına dikkim ve Eşhedü en lâ ilâhe illâllah ve eşhedü enne Muhammeden abdühû ve resûlühû dedim ve «Ey Allah'ın düşmanı!» diye seslenerek zekât hurmalarının yanına sıçradım ve onu yakaladım. «Müslüman fakirleri senden daha haklıdır bu hurmaya; seni elbette Resûlüllah'ın huzuruna çıkarıp rezil ve rüsvay ettireceğim» dedim. Bana bir daha bu hurmalara dönmemeyeceğine dair söz verdi. Bunun üzerine salıverdim. Sabahleyin Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in huzuruna varınca bana dedi ki :

— Yakaladığın esiri ne yaptı?

— Bir daha dönmemeyeceğine söz verdi, bunun üzerine onu salıverdim, diye cevap verdim.

— O yine dönüp gelir, gözetle, diye buyurdu.

Bu emir üzerine ikinci gece yine onu gözetlemeye koyuldu. Derken bir evvelki gecede olduğu gibi geldi, yine yakaladım. Ama o yine bana kesin söz verdi, bir daha dönmeyeceğine yemin etti. Tekrar onu saliverdim. Sabahleyin durumu Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e arzedince buyurdu ki :

— O yine dönüp gelir, gözetle!

Üçüncü gece yine onu gözetlemeye başladım. Önceki geceerde olduğu gibi o yine geldi, yakaladım. Bir daha gelmeyeceğine söz verdiyse de hayır dedim, iki defa senin sözüne inanıp saliverdim. Bu üçüncü defadır, artık sana inanamam. Bunu üzerine bana dedi ki :

— Ben çoluk-çocuk sahibiyim. Buraya ancak bir şey elde etmek için Nusaybin'den geldim. Başka bir şey bulabilseydim elbette ki buraya gelmezdim. Biz sizin şu beldinizde, peygamberiniz gönderilinceye kadar bulunduk. O iki âyet inince o iki âyetten kaçip Nusaybin'e yerleştim. O iki âyet hangi evde okunursa herhalde şeytan o eve giremez. Eğer beni saliverirsen o iki âyeti sana öğretirim.

— Kabul ediyorum, öğret, dedim.

— Âyet-i Kürsî ve bir de Bakara sûresinin son kısmı.

Bunun üzerine onu saliverdim. Sabahleyin Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'in huzuruna çıkışınca durumu olduğu gibi arzettim. Resûlullah Efendimiz: «O habîs çok yalancı olmakla beraber bunu doğru söylemiştir» buyurdu.

Muaz bin Cebel (R.A.) devamla diyor ki :

«O günden itibaren bu iki âyeti okumaya başladım. Bir daha da hurmalar eksilmedi.»⁸⁴⁴

Yine rivâyete göre Ebû Esîd el-Sâidî (R.A.) Hazretleri etrafı çevrili bahçesinin hurmasını toplayıp çardağına yerleştirdi. Ona musallat olan cinlerden bir şavâl bu hurmayı çalıp ifsad etmeye başladı. Ebû Esîd Hazretleri bu durumu gelip Resûlullah Efendimiz'e arzetti. Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz buyurdu ki :

— Ya Ebâ Esîd! Hurmana musallat olan cinlerden bir

(844) Taberâni, Hâkim, Ebû Nuaym, Beyhaki; Muaz bin Cebel'den (R.A.)

şavâldır. Kulağını iyice ver, onun çardağı girdiğini duyunca de ki: «Bismillâhi, gel Allah'in Resûlüne cevap ver!»

Bu tavsiye üzerine Hazret-i Ebû Esîd bekledi; şavâl gelince yukarıdaki sözleri söyledi. Şavâl çaresiz kalıp dedi ki: «Yâ Ebâ Esîd! Beni afveyle, beni Resûlullah'in huzuruna çıkarmaya zorlama Sana Allah adına söz veriyorum ki bir daha evine girip hurmalarını çalmayacağım ve sana bir âyet öğreteceğim; onu bir kap üzerine okuduğunda senin örtüğün kapağı hiç bir cin açamaz.»

Onun bu teklifini kabul ettim. Bana dedi ki: Sana öğretmek istedigim âyet, Âyet-i Kürsî'dir.

Durumu gelip Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e arzedince, buyurdu ki: «O şavâl çok yalancı olmakla beraber doğru söylemiştir!»⁸⁴⁵

İbni Abbas (R.A.) Hazretleri'nin rivâyetine göre: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz Medine'de Ebû Eyyub Hazretleri'ne ait bir çardağa inip konaklamıştı. Ebû Eyyub'un yiyecek maddesi bir sele içinde tenha bir köşede muhafaza ediliyordu. Cînlerden biri kedi şekline girip o seledeki yiyeceği çalıp götürdü. Ebû Eyyub Hazretleri durumu Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz'e arzetti Resûlullah (S.A.V.) buyurdu ki :

— O bir şavâl'dır. Gözetle, tekrar geldiğinde de ki: Resûlullah (S.A.V.) Efendimiz sana karşı azmetti, yerinden ayrılmayacaksın!

Ebû Eyyub aynı sözü söyleyince şavâl, ona :

— Yâ Ebâ Eyyub! Bu kez beni bırak, Allah'a yemin ederim ki bir daha buraya dönmem.

Bunun üzerine Ebû Eyyub Hazretleri onu serbest bıraktı.

Şavâl: ona :

— Arzu edersen sana birkaç kelime öğreteyim ki onları okuduğunda o gece hiçbir şeytan senin evine giremez ve yaklaşamaz. Gündüz de aynı şey devam eder.

— Öğretmeni arzu ediyorum, deyince,

— Âyet-i Kürsî'yi oku, diye cevap verdi.

(845) Taberâni, Ebû Nuaym; Ebû Esîd'den (R.A.)

Ebû Eyyub Hazretleri durumu gelip Resûlüllah Efendimiz arzedince, Resûlüllah (S.A.V.): «O çok yalancı olmakla beraber bu hususta doğru söylemiştir» buyurdu.⁸⁴⁶

Yapılan diğer bir rivâyete göre, Ebû Eyyub (R.A.) Hazretleri'nin kendine ait bir selesi bulunuyordu. Hurmalarını o selede muhafaza ederdi. Cinlerden bir ğavl gelip bu hurmaları çalıp götürdü. Ebû Eyyub (R.A.) Hazretleri durumu Resûlüllah Efendimiz'e arzedince Resûlüllah (S.A.V.) ona şöyle buyurdu :

— O ğavl'i gördüğünde de ki: «Bismillâhi, Allah'ın Resûlüne gel cevap ver!»

Bu tavsiye üzerine Ebû Eyyub (R.A.) o ğavlı yakaladı. Ğavl Resûlüllah'ın huzuruna çıkmamak için bir daha dönmeyeeceğini söyledi. Ebû Eyyub Hazretleri onu bırakıverdi. Durumu Resûlüllah Efendimiz'e arzedince, «O yine dönüp gelir» diye buyurdu. İkinci gece yine geldi. Ebû Eyyub Hazretleri onu yakaladı. Ğavl, beni bırakacak olursan sana öyle bir öğretirim ki onu okuduğunda hiçbir şey sana yaklaşamaz. O şey Âyet-i Kürsî'dir. Ebû Eyyub onu yine serbest bıraktı ve durumu gelip Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'e arzetti. «Sen doğru söyleyorsun. O ğavl ise çok yalancıdır, ama bu sözü doğrudur» buyurdu.⁸⁴⁷

Ashab-ı kirâmdan Hazret-i Büreyde (R.A.) diyor ki :

— Biraz yiyecek maddem bulunuyordu. Her gün biraz daha azaldığını tesbit ettim. Bir gece gizlenip kimin çaldığını görmek istedim. Derken bir ğavl'ın gelip o yiyecek üzerine eğildiğini gördüm. Yakaladım ve «Seni Resûlüllah'ın huzuruna götürünceye kadar bırakmayacağım» dedim. Bunun üzerine boyunu bükkerek dedi ki :

— Ben çocukları kalabalık olan bir kadınım. Söz veriyorum. bir daha gelmeyeceğim.

(846) Hâkim; İbni Abbas'dan (R.A.)

(847) İmam Ahmed, İbni Ebî Seybe, Tirmizi, Hâkim, Beyhaki, Ebû Nu'aym; Ebû Eyyûb el-Ensârî'den.

Bunun üzerine onu saliverdim. İkinci gece yine gözetledim Geldi, yakaladım. Bu defa bana dedi ki:

— Beni bırak da sana öyle bir şey öğreteyim ki onu okuduğunda bizden hiçbir senin yiyeceğine ve öte-berine yaklaşamaz. Yatağına uzanacağıın zaman hem kendi üzerine, hem öte-berin üzerine Âyet-i Kürsî'yi oku!

Durumu Resûlüllah Efendimiz'e arzedince: «O çok yalancı olmakla beraber doğru söylemiştir» buyurdu.⁸⁴⁸

Mahamilî'nin rivâyetine göre, Ebû Eyyub (R.A.) Hazretleri şöyle anlatmıştır: Küçük bir mahzende hurmalarımı muhafaza ediyordum. Bir ara hurmaların azaldığını gördüm. Halbuki kendimiz hiçbir şey oradan almadık. Durumu Resûlüllah Efendimiz'e arzedince buyurdu ki :

«O bir ğavl'dır ki senin yiyeceğinden alıp yiyor. Onu bundan böyle bir kedi şeklinde göreceksin. Gördüğün zaman söyle seslen: Bismillâhi, Allah'ın Resûlüne gelip cevap ver!»

Bu tavsiye üzerine gidip bekledim, derken geldi ve hurmaya yaklaştı. Bir de ne göreyim? Yaşı bir kadın kılığında girip oturuyor. Ey Allah'ın düşmanı, kalk, Resûlüllah'ın huzuruna seni götüreceğim, diye seslendim. «Allah için ya Ebâ Eyyub! Beni bırak; bir daha buraya gelmeyeceğime söz veriyorum» diye cevap vermeye başladı. Sabah olunca durumu henuz arzetmeden Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz sordu :

— Esiri ne yaptı?

— Yakaladım. Fakat Allah için kendisini bırakmamı söyledi; bırakıtm. Bir daha dönmeyeceğine yemin etti.

— Yalan söylemiş, o yine döner.

Eve döndüğümde içerisinde bir kedi ile karşılaştım. Hemen anladım ve «Bismillâhi, kalk Resûlüllah'ın huzuruna çı, ona cevap ver!» diye seslendim. Bana yine yalvardı: «Allah için beni bırak ya Ebâ Eyyub! Bir daha dönmeyeceğime söz veriyorum» dedi. Bunun üzerine yine onu saliverdim. Sabahleyin Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz'in huzuruna çıktığında :

— Esiri ne yaptı? diye sordu :

(848) Beyhaki; Hz. Büreyde'den (R.A.)

Durumu anlattım.

— Yalan söylemiş, o yine donecektir, buyurdular.

Üçüncü gece yine geldi, yakaladım ve dedim ki :

— Ey Allah'ın düşmanı! Bir daha buraya dönmeyeceğine söz vermişin!?. Bana söyle cevap verdi :

— Ya Ebâ Eyyub! Beni bırak, Allah'a andolsun ki sana bir şey öğreteceğim; onu sabahleyin okuyacak olursan akşamma kadar hiçbir şeytan senin evine girmez.

— Nedir o şey? dedim.

— Âyet-i Kürsi'dir, diye cevap verdi.

Bunun üzerine onu serbest bıraktım. Sabahleyin durumu Resûlüllah'a arzedince buyurdu ki: «O çok yalancı olmakla beraber bunu doğru söylemiştir.»

Bütün bu rivâyetler cinlerden gav'l'in bulunduğuna delâlet etmektedir. Kamus'ta bu kelime **GUUL** şeklinde tesbit edilmiştir Helâk eden, inen belâ, yılan-akrep gibi tehlikeli şeylede kullanıldığı gibi sihirbaz cinlere ve şeytanlara da denir. Çeşitli renklere ve biçimlere girerler.⁸⁴⁹

Aynı husus Feyz-i Kudsî'de de belirtilmiştir.

OTUZ BEŞİNCİ İSİM : EFHEM

Kur'ân âyetleri içinde insanın anlayışını en çok açan Âyet-i Kürsi'dir. Bu bakımdan ona Efhemü Âyâti'l-Kur'ân denilmiştir. Nitekim büyük sahabî Ebû Zer (R.A.) Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'in huzurunda oturarak söyle sordu :

— Sana indirilen âyetlerden hangisi daha çok anlayış açıp geliştiriyor?

— Allahü lâ ilâhe illâ hüvel hayyül kayyûm... 'dur, buyurdu ve sonuna kadar okudu.⁸⁵⁰

Feyz-i Kudsî kitabında da aynı husus belirtilmiştir.

(849) Bu kelime sahîh lügat olarak **GUUL** şeklinde, galat-ı meşhur olarak **GAVL** şeklinde okunur. Biz yukarıya galat-ı meşhurunu yazdık.

(850) İbni Mâcî; Avf bin Mâlik'den (R.A.)

OTUZ ALTINCI İSİM : ÂYET-İ TÂRİDE

Cin ve şeytanları kovup uzaklaştırdığı için Âyet-i Kürsi'ye bu isim verilmiştir. Rivâyete göre Cebrâil (A.S.), Peygamber (S.A.V.) Efendimiz'e gelerek söyle demiştir: «Yâ Muhammed! Cinlerden bir ifrit sana tuzak kuruyor, birtakım hileler yapmaya çalışıyor. Onu kendinden Âyet-i Kürsi ile kovup uzaklaştır.»⁸⁵¹

Bir hadîste ise söyle buyuruluyor :

«Kim yatarken Âyet-i Kürsi'yi okursa, Allah onu sabaha kadar koruyacak bir melek gönderir.»

Yine Ebû Hüreyre'den (R.A.) yapılan rivâyette, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kim şu İki âyeti sabahleyin okursa akşamda onlarla korunmuş olur: Âyet-i Kürsi ve bir de **HÂ-MÎM** (el-Mü'min) sûresinin başlangıcından tâ İleyhi'l-Masîr'e kadar...»

Ma'kal bin Yesar'dan (R.A.) yapılan rivâyette, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz buyurdular ki: «Kim Bakara sûresinden on âyet: Dört âyet evvelinden, Âyet-i Kürsi, İki âyet Âyet-i Kürsi'den sonra ve üç âyet sûrenin sonundan geceleyin okursa ona, çoluk çocuğuna ne bir şeytan, ne de onun tiksindiği bir şey yaklaşır. Sar'âlî üzerine okunacak olursa derhal kendine gelir.»⁸⁵²

Hazret-i Âîşe vâlidemizin (R. Anhâ) yapmış olduğu rivâyette buyuruluyor ki: «Kim Bakara sûresinin başından dört âyeti Âyet-i Kürsi'yi, Âyet-i Kürsi'den sonraki İki âyeti ve sûrenin sonundan üç âyeti geceleyin okursa, Allah onu da, çoluk çocuğunu da, mal ve mülküne de, dünya ve âhîretini de korur.»⁸⁵³

Hazret-i Enes'den (R.A.) yapılan rivâyette ise söyle buyulmuştur :

(851) Ömer Nesefi; Ebû Hüreyre'den (R.A.)

(852) Tefsîr-i Teystr.

(853) Deylemî Firdavş'te Hz. Âîşe'den (R. Anhâ)

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bir adama sordu :

- Evlendirin m?i
- Hayır, diye cevap verdi.
- Niçin?
- Evlenecek kadar malî gücüm yoktur.
- Yanında Kul Hüvallahü Ehad yok mu? (Yâni bu sûre yi bilmiyor musun?)
- Evet biliyorum.
- Bu, Kur'ân'ın dörtte biridir. Kul Yâ Eyyühel Kâfirûn sûresi yanında yok mu?
- Var, (yâni bu sûreyi biliyorum).
- Bu da Kur'ân'ın dörtte biridir. İzâ-Zülziletil Ardu sûresi yanında yok mu?
- Var..
- Bu da Kur'ân'ın dörtte biridir. İzâ Câe Nasrullahi sûresi yanında yok mu?
- Var..
- Bu da Kur'ân'ın dörtte biridir. Yanında Âyet-i Kûrsî yok mu?
- Var..
- Bu da Kur'ân'ın dörtte biridir. O halde evlen!...⁸⁵⁴

Bu rivâyet, «İhlâs sûresi Kur'ân'ın ücste birine denktir» meâlindeki rivâyete ters düşmez. Çünkü bunu diğer beyânından sonra söylemiş olabilir. Diğer bir ihtimal de bunu öğretmenin (mîhir) olabileceği veya bu sûreyi ezbere bilmenin aileye genişlik ve bereket getireceği hususu anlatılmak istenmiştir. O halde İhlâs sûresi ile evlenen kimsenin geçim sıkıntısından endişe etmemesine işaret vardır. Allah daha iyisini bilir. Feyz-i Kudsî kitabında da bu husus belirtilmiştir.

OTUZ YEDİNCİ İSİM : ÂYET-İ NUSRET

Bu âyeti okuyan kimse savaşta ise ilâhî nusrete mazhar olur. Bu bakımdan Âyet-i Nusret denilmiştir. Düşman ile karşı

(854) *İmam Ahmed, Taberânî; Enes bin Mâlik'den (R.A.)*

karşıya bulunuyorsa, yine Âyet-i Kûrsî'yi okuyacak olursa yardım görür, onun şerrinden kurtular. (Mütercim)

OTUZ SEKİZİNCİ İSİM : ŞÜKREDENLERİN ÂYETİ

Âyet-i Kûrsî'nin te'sirini, şümûlünü, İsm-i A'zam'ı içinde taşıdığını idrak eden mü'minler, Allah'ın kollarına böyle bir âyet lütfunda bulunduğu düşünerek şükrederler. Bu bakımdan ona Âyet-i Şâkirîn denilmiştir. (Mütercim)

OTUZ DOKUZUNCU İSİM : ZİKREDENLERİN ÂYETİ

Allah'ı büyük isimleriyle anmak isteyenler daha çok Âyet-i Kûrsî'yi okurlar. Çünkü onda Allah'ın isim ve sıfatları geçmektedir. Bu bakımdan ona Âyet-i Zâkirîn denilmiştir. (Mütercim)

KIRKINCİ İSİM : ÂYET-İ SIDDÎKÎN

Allah ve Resûlüne gönülden bağlılık gösterip tam bir sadakat içinde bulunan mü'minler, zaman zaman bağlılıklarının doğruluğunu Âyet-i Kûrsî'yi okuyup mânasını düşünmekle izhar etmek isterler. Bu bakımdan buna Âyet-i Siddîkîn denilmiştir. (Mütercim)

KIRK BİRİNCİ İSİM : PEYGAMBER EFENDİMİZ'İN ÂYETİ

Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz müşriklerin ve ifritlerin şerrinden bu âyetle korunmuştur. Birçok hadîsleriyle bu âyetin yüksek te'sirini anlatıp ümmetine ilâhî rahmet ve nusret kapılarını açmaya çalışmıştır. Bu bakımdan ona Âyet-i Nebî denilmiştir.

FARZ NAMAZLARDAN HEMEN SONRA ÂYET-İ KÜRSÎ OKUMAK HAKKINDA VÂRID OLAN SAHÎH HADÎSLER VE BUNUN FAZİLETİ HAKKINDA İMAMLARIN GÖRÜŞLERİ

Fıkıh kitaplarının tesbitine göre farz namazlardan sonra Âyet-i Kûrsî okumak her namaz kılana müstehabdır. Nitekim

yapılan rivâyete göre, Resûlüllah (S.A.V.) Efendimiz bu hussa buyurdular ki :

«Cenâb-ı Hak beyaz bir inci yarattı. Onun içinde gri renkte amber meydana getirdi. Âyet-i Kürsî'yi o amber ile yazdı ve izzet ü celâline yemin ederek buyurdu ki: Kim bu âyeti farz namazdan sonra okursa kendisine cennetin sekiz kapısı birden açılır, dileğiği kapıdan içeri girer (kıyâmet günü girebilir).»⁸⁵⁵

Hazret-i Ali'den (R.A.) rivâyet edilen bir kudsî hadîste ise şöyle buyuruluyor: «Muhakkak Fâtiha-i Şerîfe, Âyet-i Kürsî, Âl-i İmrân sûresinden Şehidallah... Înne'd-Dîne indellahi'l-İslâm'a kadar olan iki âyet, Kuli'llâhümme mâlike'l-mülki... bî-gayri hisab'a kadar olan kısım asılı olarak duruyorlar; bunlarla Allah arasında hiçbir perde yoktur. Allahü Teâlâ bunları indirmek istediği Arş'a asılıp durdular ve dediler ki: Bizi yeryüzüne mi indiriyorsun yoksa sana sana isyan edenlere mi? Cenâb-ı Allah buyurdu ki: Şanıma yemin ettim: Kullarımın kim sizi her farz namazdan sonra okursa, mutlaka cenneti onlara karargâh kılارım ve onları mutlaka Haziretü'l-Kuds'e yerlestiririm. Kendi meknun olan gözümle günde yetmiş defa onlara nazar kılارım. Günde yetmiş hacetlerini yerine getirir, en aşağı hacet mağfiretinin kapısını açarım. Okuyanı her düşmandan korurum ve her hasedçiden sakınırıım ve ona yardımında bulunurum bu gibi şeylere karşı.»⁸⁵⁶

Kudsî hadîsleri toplayan kitaplardan bir kısmında ise bu husus şöyle tesbit edilmiştir :

«Allahü Teâlâ buyurur ki: Ben Allah'ım, mülkün yegâne sahibiyim, hükümdarların hükümdarıyım. Bütün hükümdarların dizğini benim elimdedir. Kullarım bana itaat ederlerse onlara rahmet veririm. İsyancılar bunun cezasını hazırlarım. Hükümdarlara sövmekle meşgul olmayın. Fakat ancak

(855) Semsü'l-Mârif.

(856) Maâlim-i Tenzîl; Hz. Ali'den (R.A.)

bana yönelik tevbe edin ki onların kalbinde size karşı merhamet ve şefkat doğurayım.»⁸⁵⁷

Bu konuda diğer hadîsler :

«Kim her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa, Allah ona şükredenlerin kalblerini, siddiklerin amellerini, Allah'a dosdoğru yönelenlerin sevâbını verir, kendi minnet ve kermiyle onun üzerine rahmetini yayar. Cennete girmekten hiçbir sey onu alikoymaz. Ölünce doğruca cennete girer.»⁸⁵⁸

«Her namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okuyan kimsenin cennete girmesinde onunla Allah arasında hiçbir engel kalmaz. Ölünce (doğruca) cennete girer.»⁸⁵⁹

ed-Dürri'l-Mensur kitabında da bu hadîs rivâyet edilmişdir.

«Allahü Teâlâ, Mûsâ Peygamber'e, her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî okumasını vahyetti. Çünkü kim bu âyeti farz namazlardan sonra okursa ona şükredenlerin kalbi, zikredenlerin dili, Hakk'a yönelenlerin sevâbı, siddiklerin ameli vardır. Bu âyete ancak bir peygamber ya da bir siddik veya kaibi iman ile dolup taşan bir kul veya Allah yolunda öldürülmesi irâde edilen bir kimse devam eder.»⁸⁶⁰

Diğer bir rivâyette ise şöyle tesbit edilmiştir :

«Allahü Teâlâ, Mûsâ Peygamber'e şöyle vahyetti: Kim her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa mutlaka ona mutakâilerin elde edeceği mükâfatı ve siddiklerin ameliyi veririm.»⁸⁶¹

Hazret-i Ali (R.A.) diyor ki :

— Peygamber Efendimiz'den işittim, minberin basamaklarında bulunuyordu: «Kim her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa ölümden başka hiçbir şey onu cennete girmekten alikoymaz. Ölünce de cennete girer. Buna ancak bir siddik ya da bir âbid devam eder. Kim de döşegine uzanırken bunu

(857) Râhu'l-Beyân Tefsîri.

(858) İbni Neccar Bağdad Tarihinde; İbni Abbas'dan (R.A.)

(859) Beyhaki.

(860) Bahri'l-Ulûm! Ebû Mûsâ el-Eş'arî'den (R.A.)

(861) Sa'lebi kendi tefsîrinde; Enes bin Mâlik'den (R.A.)

okursa Allah onu da, komşusunu da, komşusunun komşusunu da güven içine alır, etrafındaki evleri de...»⁸⁶²

«Kim her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa, onunla cennet arasında ölümden başka bir engel kalmaz. (Ölünce de cennete girer).»⁸⁶³

«Kim farz namazlardan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa, Cenâb-ı Rabb onun ruhunu bizzat kendi eliyle almayı taahhûd eder. O kimse Peygamberlerle birlikte Allah yolunda savaşıp şehid düşenler gibi olur. (Çünkü onların da ruhunu bizzat Cenâb-ı Hak kendi kudret eliyle alır).»⁸⁶⁴

«Kim her namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa yedi kat gök delinip açılır; Allah, Âyet-i Kürsî'yi okuyana (rahmet naziyle) bakmadıkça o delikler kapanmaz. Kulunu böylece bağışlar ve ona bir melek gönderir, ikinci güne kadar o melek onun sevâbını, iyiliklerini yazar.»⁸⁶⁵

Nesâî ile Taberânî birkaç isnadla rivâyet ediyorlar. Onlardan birinde şöyle buyuruluyor: «Kim her namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa, ölümden başka hiçbir şey onun cennete girmesine engel olmaz (ölünce de cennete girer).» Taberânî aynı hadisi şu ilâveyle rivâyet etmiştir: «Âyet-i Kürsî ve Kul-Hüvallahü Ehad...»⁸⁶⁶

«Kim her farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa, Allah onu ikinci bir namaza kadar muhafaza eder. Buna ancak bir peygamber veya bir siddik ya da bir şahîd devam eder.»⁸⁶⁷

«Kim farz namazlardan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa ikinci bir namaza kadar Allah'ın himayesinde bulunur.»⁸⁶⁸

«Kim her farz namazı müteakip Âyet-i Kürsî'yi okursa,

(862) Rûhu'l-Beyân Tefsiri; Hz. Ali'den (R.A.)

(863) Tefsîr-i Teysîr.

(864) Deylemî; Ebû Ümâme'den (R.A.)

(865) Tefsîr-i Âyet-i Kürsî.

(866) Nesâî, Taberânî.

(867) Beyhâki; Enes bin Mâlik'den (R.A.)

(868) Taberânî; Hasen bin Ali'den (R.A.)

ölümden başka hiçbir şey onun cennete girmesine engel olmaz. (Ölünce de cennete girer).»⁸⁶⁹

«Kim farz namazdan sonra Âyet-i Kürsî'yi okursa ölümden başka hiçbir şey onun cennete girmesine engel olmaz. (Ölünce de cennete girer).»⁸⁷⁰

Hazret-i Enes (R.A.) diyor ki: Ona bir peygamber sevâbı gibi ecir verilir. Tefsîr-i Kudsî'de de aynı husus belirtilmiştir.

Hadîste, «Onu ölümden başka cennete girmekten alıkoyan hiçbir şey yoktur» meâlindeki cümle birkaç türlü yorumlanmıştır :

a) Bedbaht olarak ölümesi.

b) Ölüm onunla cennet arasında bir engeldir. Ölüm gerçekleşince, cennete girmesi de gerçekleşir. Bu mânayla Cenâb-ı Peygamber (S.A.V.) Efendimiz «Allah'a kavuşmadan önce ölüm, yâni kavuşabilmek için ölümün tahakkuk etmesi gerektir» buyurmuşlardır.

c) Sa'düddin Taftazanî (rahmetullahi aleyh) diyor ki: Hadîsin mânası şöyle olsa gerek: Cennete girmenin şartlarından, ölümden başka hiçbir kalmamıştır. Sanki ölüm onun cennete girmesine engel teşkil ediyor, «ben hazır olmadıkça cennete giremezsin» diyor.⁸⁷¹

Malûm olduğu üzere cennete girmek haşîrden sonradır. Yukarıdaki hadîsin zâhirine bakılacak olursa, ruhunun daha önce cennete girme lütfuna mazhar olmasıdır veya iman üzere son nefesini vermesidir. Bence hadîsi böylece zâhiri üzere hamletmeye hiçbir engel yoktur. Nitekim bu mânayı destekleyici mahiyette Allah dostlarından birçok haberler nakledilmişdir. Şüphesiz ki Allah'ın fazl u keremi çok genişdir.⁸⁷²

(869) Nesâî, İbni Hîbbañ, Dâre Kutnî; Ebû Ümâme'den (R.A.)

(870) Sahîb-i Fîrdevs; Enes bin Mâlik'den.

(871) Âliyyü'l-Kaari/Serhü'l-Mesâbih.

(872) Feyzü'l-Kudsi/İmam-Süyûtî.